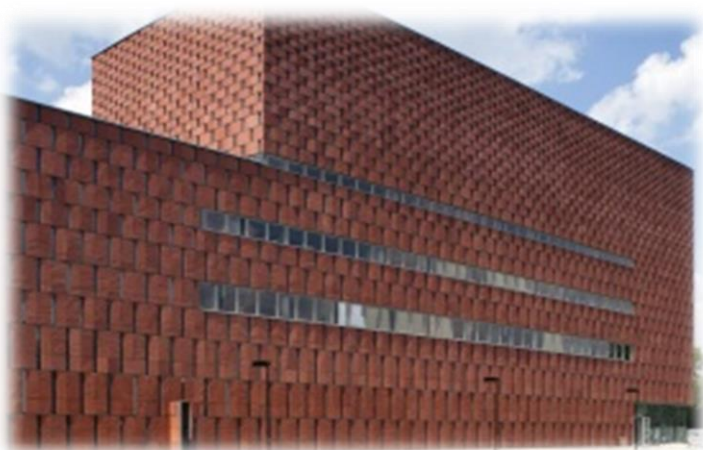

*2013
ROK*

*Sprawozdanie roczne z realizacji
Regionalnego Programu
Operacyjnego Województwa
Śląskiego na lata 2007-2013*

1. INFORMACJE WSTĘPNE

PROGRAM OPERACYJNY	Cel: konwergencja
	Kwalifikowany obszar: województwo śląskie
	Okres programowania: 2007 - 2013
	Numer programu (CCI): 2007PL161PO019
	Nazwa programu: Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007 - 2013
SPRAWOZDANIE ROCZNE Z WDRAŻANIA PROGRAMU	Rok sprawozdawczy: 2013
	Data zaakceptowania sprawozdania przez Komitet Monitorujący:

Wszystkie dane finansowe przedstawione w niniejszym *Sprawozdaniu* zostały zaprezentowane w EUR - tj. 1 EUR = 4,1942 PLN.

Spis treści

1. INFORMACJE WSTĘPNE	2
<i>Spis treści</i>	3
<i>Wykaz skrótów</i>	5
STRESZCZENIE W JĘZYKU ANGIELSKIM	6
2. PRZEGLĄD REALIZACJI RPO WSL	23
2.1. REALIZACJA I ANALIZA POSTĘPÓW	23
2.1.1 Informacje na temat postępów rzeczowych RPO WSL	23
2.1.2 Informacje finansowe	23
2.1.3 Informacje nt. podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji	23
2.1.4 Pomoc w podziale na grupy docelowe	23
2.1.5 Pomoc ponownie wykorzystana	24
2.1.6 Analiza jakościowa RPO WSL	24
2.1.6.1 System realizacji RPO WSL	24
2.1.6.2 Analiza postępu finansowego i rzeczowego	29
2.1.6.3 Rekomendacje KE	43
2.1.6.4 Rekomendacje IZ i innych instytucji	44
2.1.6.5 Instrumenty inżynierii finansowej	44
2.1.6.6 Realizacja założeń Strategii EU 2020	49
2.1.6.7 Strategia UE dla regionu morza bałtyckiego	57
2.2 INFORMACJA NA TEMAT ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI WSPÓLNOTOWYMI	59
2.2.1 Zasada równości szans	60
2.2.2 Zasada partnerstwa	61
2.3 NAPOTKANE ZNACZĄCE PROBLEMY ORAZ PODJĘTE ŚRODKI ZARADCZE	64
2.4 ZMIANY W KONTEKŚCIE REALIZACJI RPO WSL (W STOSOWNYCH WYPADKACH)	66
2.5 ZASADNICZE MODYFIKACJE W ROZUMIENIU ART. 57 ROZPORZĄDZENIA NR 10/83/2006	71
2.6 KOMPLEMENTARNOŚĆ POMOCY Z INNYMI INSTRUMENTAMI WSPARCIA	72
2.6.1 Wpływ działalności KM/PKM, instytucji i grup na zapewnienie koordynacji i komplementarności wsparcia	73
2.6.2 Informacje na temat stosowanych mechanizmów i narzędzi służących zapewnieniu koordynacji i komplementarności wsparcia oraz ich oceny	74
2.6.3 Cross – financing	78
2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych	79
2.6.5 Przykłady projektów komplementarnych	80
2.6.6 Mechanizmy unikania podwójnego finansowania działań realizowanych w ramach Polityki Spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej	80
2.6.7 Kontrole krzyżowe w zakresie odpowiedzialności IZ	81

2.7	MONITOROWANIE I OCENA	84
3.	REALIZACJA W PODZIALE NA PRIORYTETY, POSTĘP WDRAŻANIA PROGRAMU WG PRIORYTETÓW/OSI	93
	PRIORYTET I	93
	PRIORYTET II	107
	PRIORYTET III	117
	PRIORYTET IV	129
	PRIORYTET V	138
	PRIORYTET VI	149
	PRIORYTET VII	161
	PRIORYTET VIII	173
	PRIORYTET IX	183
	PRIORYTET X	194
4.	PROGRAMY WSPÓŁFINANSOWANE Z EFS – SPÓJNOŚĆ I KONCENTRACJA WSPARCIA	197
5.	EFRR/FS – DUŻE PROJEKTY	197
6.	POMOC TECHNICZNA	201
7.	PROMOCJA I INFORMACJA	205
	Załączniki	206
	Spis rysunków	207
	Spis tabel	208

Wykaz skrótów

EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
IK NSRO	Instytucja Koordynująca Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia
IP2 RPO WSL	Instytucja Pośrednicząca drugiego stopnia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa na lata 2007-2013
IC	Instytucja Certyfikująca
IPOC	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji (Wojewoda Śląski)
IWIPK	Indykacyjny Wykaz Indywidualnych Projektów Kluczowych
IZ RPO WSL	Instytucja Zarządzająca Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013
KM RPO WSL	Komitet Monitorujący Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013
KSI (SIMIK 07-13)	Krajowy System Informatyczny
KW	Kontrakt Wojewódzki dla Województwa Śląskiego z dnia 6 lutego 2008 r.
LSI	Lokalny System Informatyczny
MIR	Minister Infrastruktury i Rozwoju
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
NSRO	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013
OSZIK RPO WSL	Opis Systemu Zarządzania i Kontroli Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013
Podręcznik procedur wdrażania RPO WSL	Podręcznik procedur wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.
Podręcznik IP2 RPO WSL	Podręcznika procedur wdrażania Instytucji Pośredniczącej drugiego stopnia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013
Porozumienie	Porozumienia nr 115/RR/2007 z dnia 31 października 2007 roku pomiędzy Zarządem Województwa Śląskiego a Śląskim Centrum Przedsiębiorczości w sprawie zasad realizacji RPO WSL na lata 2007-2013 z późniejszymi zmianami
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POIG	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PO RYBY	Program Operacyjny Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich
PRS	Program Rozwoju Subregionu
RIS	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2003-2013
ROP	Rejestr obciążeń na projekcie
RPO WSL	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013
SFC 2007	System zarządzania funduszami we Wspólnocie Europejskiej w latach 2007-2013
SL	Strategia Lizbońska
ŚCP	Śląskie Centrum Przedsiębiorczości (IP 2 RPO WSL)
SUE RMB	Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego
SWW	Strategiczne Wytyczne Wspólnoty
UKS	Urząd Kontroli Skarbowej
UMWSL	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
URPO WSL	Szczegółowy opis priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013
WRR	Wydział Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego
ZW	Zarząd Województwa Śląskiego

STRESZCZENIE W JĘZYKU ANGIELSKIM

Summary of *The Annual report on the implementation of ROP SV in the year 2013*

1. General information

ROP SV 2007-2013	Objective: Convergence
	Eligible area: Silesia Voivodeship
	Period of programming: 2007 - 2013
	Programme number (CCI): 2007PL161PO019
	Programme name: The Regional Operational Programme of the Silesia Voivodeship for the years 2007-2013
	Accounting period : 2013

As far as the amount of funds allocated is concerned, the Regional Operational Programme of the Silesia Voivodeship is the second-largest regional programme in Poland. The Board of the Silesia Voivodeship as a Managing Authority (MA) is responsible for the implementation of the programme and the tasks are performed by:

- Regional Development Department of the Marshall Office (priorities dedicated to units of administrative division of Poland)
- Silesian Centre of Entrepreneurship (priorities dedicated to entrepreneurs).

The main objective of ROP SV is the stimulation of dynamic development by amplifying the social, economical and spatial integrity of the region. In accordance with the main objective, the corresponding priorities were chosen for the areas which have basic significance for the dynamic development of the region.

For the realisation of ROP SV, 1 747 104 507 EUR will be allocated from the community funds.

2. Financial progress of RPO SV

Co-financing applications

Within *the Regional Operational Programme of Silesia Voivodeship for the years 2007-2013* 9225 formally correct co-financing applications were submitted until the end of the year 2013 for the amount of requested contribution of 3,13 billion EUR, which equals 183% of the *Programme's* allocations. 5283 projects were selected for co-financing, in which the approved contribution amounts to 1.99 billion EUR.

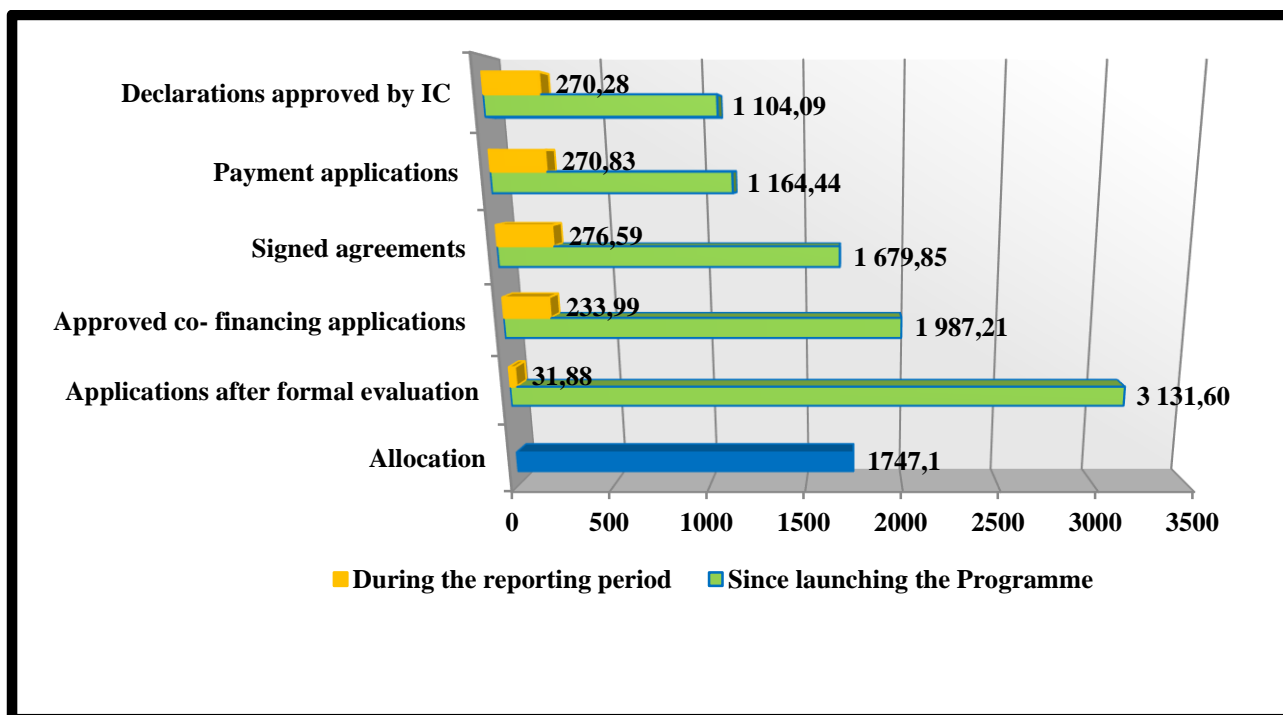
Financing agreement

4682 financing agreements were signed, with the total amount of EU financing of 1.6 billion EUR. 62 million EUR is left to use, which equals 3.6 % of the *Programme*'s allocations, while 139 co-financing agreements on the amount of 49 million EUR are to be signed. About 0.8 % of the allocations from the *Programme* are left to use at the end of the year 2013. As far as the number of signed agreements is concerned, the Silesia Voivodeship is the leader among voivodeships, however in terms of the amount of co-financing it is placed on a similar level as the Mazovian voivodeship. Co-financing of the selected projects has already depleted the allocation of the majority of priorities, with the exception of priorities *III. Tourism* and *VI. Sustainable Urban Development*. New calls for proposals were announced in these two priorities in 2013, while in the remaining priorities new projects are selected from reserve lists where savings occur on finished projects or in the case of significant fluctuation of the EUR exchange rate.

Declarations approved by IC

During the reporting period the expenses for the amount of 270.28m EUR were certified, which constitutes 15% of available allocation. In comparison with other voivodeships, the Silesia Voivodeship certified the largest allocations, i.e.. 1 104.09m EUR, thus getting ahead of the Regional Programme of the Masovian Voivodeship.

The general information about the progress of realisation of the ROP SV since launching the *Programme* and in the reporting period is presented on the graph below.

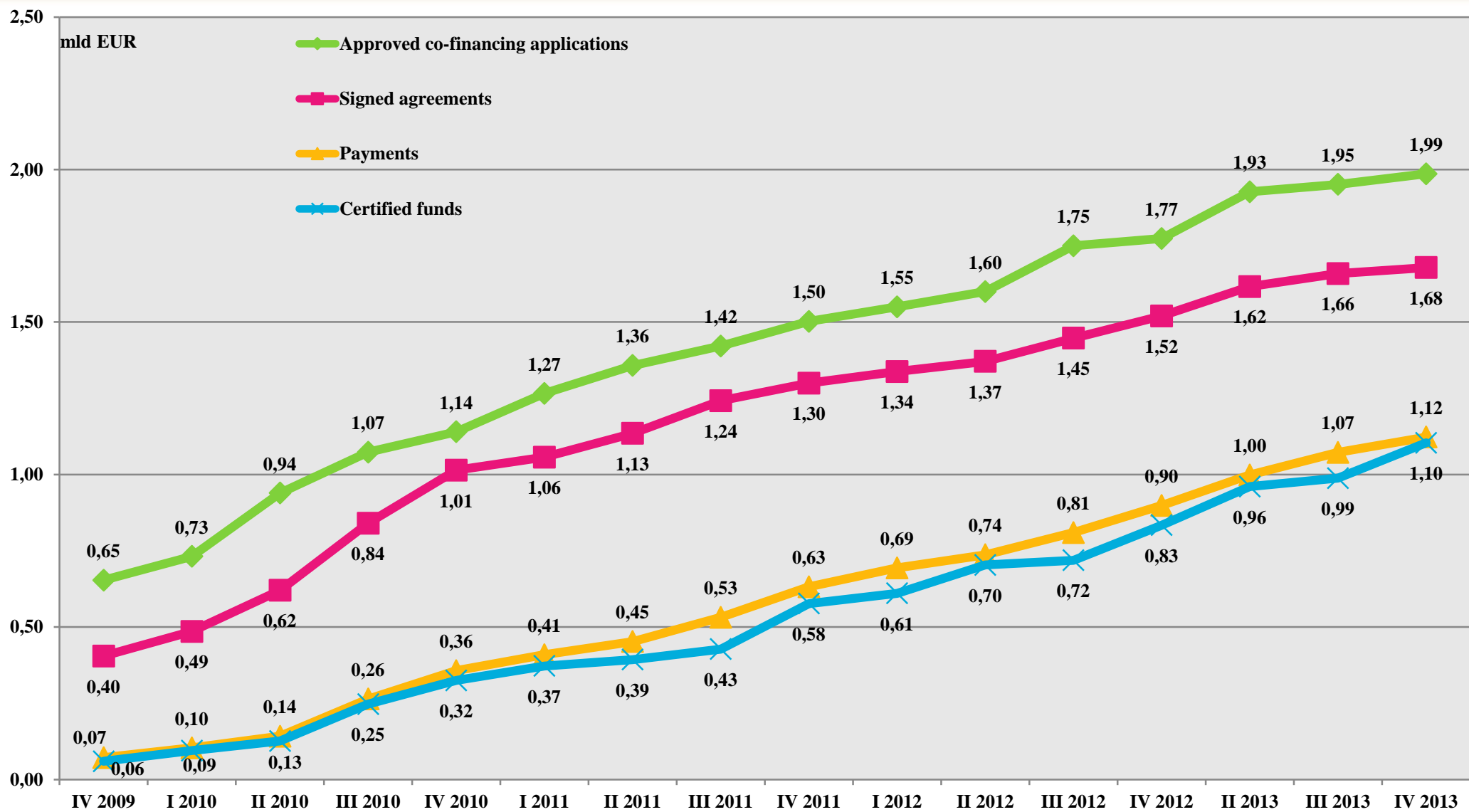
Picture 1 Progress in realisation of ROP SV in the reporting period and since launching the *Programme* (in million EUR)

At the present stage of the realisation of ROP SV, the vast majority of projects is already in the execution phase, thus with the increasing number of signed financial agreements, there is a

visibly significant increase in value of payment requests and certified measures. High positions in disbursement and certification of EU funds were achieved despite the high number of entities applying for relatively small projects – Silesia Voivodeship has the smallest projects in Poland. The average value of realised projects – 524k EUR, as well as the average value of co-financing from agreements – 357k EUR are the smallest in Silesia Voivodeship. The average value of co-financing for one resident at the end of the reporting period is 363.9 EUR.

MA ROP SV had not diagnosed any problems or delays related to payments. The projects chosen for co-financing in previous years are generating increasing expenses, which is a natural occurrence given the process of execution of multiannual programmes within the Cohesion Policy. The rate of spending funds is conditioned by the nature of the realised project – it increases in the case of short-term undertakings with a relatively small budget. However it decreases when applied to infrastructural projects, characterized by longer preparatory period, substantial budget and multiannual period of realisation. There are more projects like these in the ROP SV.

The graph below illustrates the dynamic of ROP SV implementation divided per quarter.

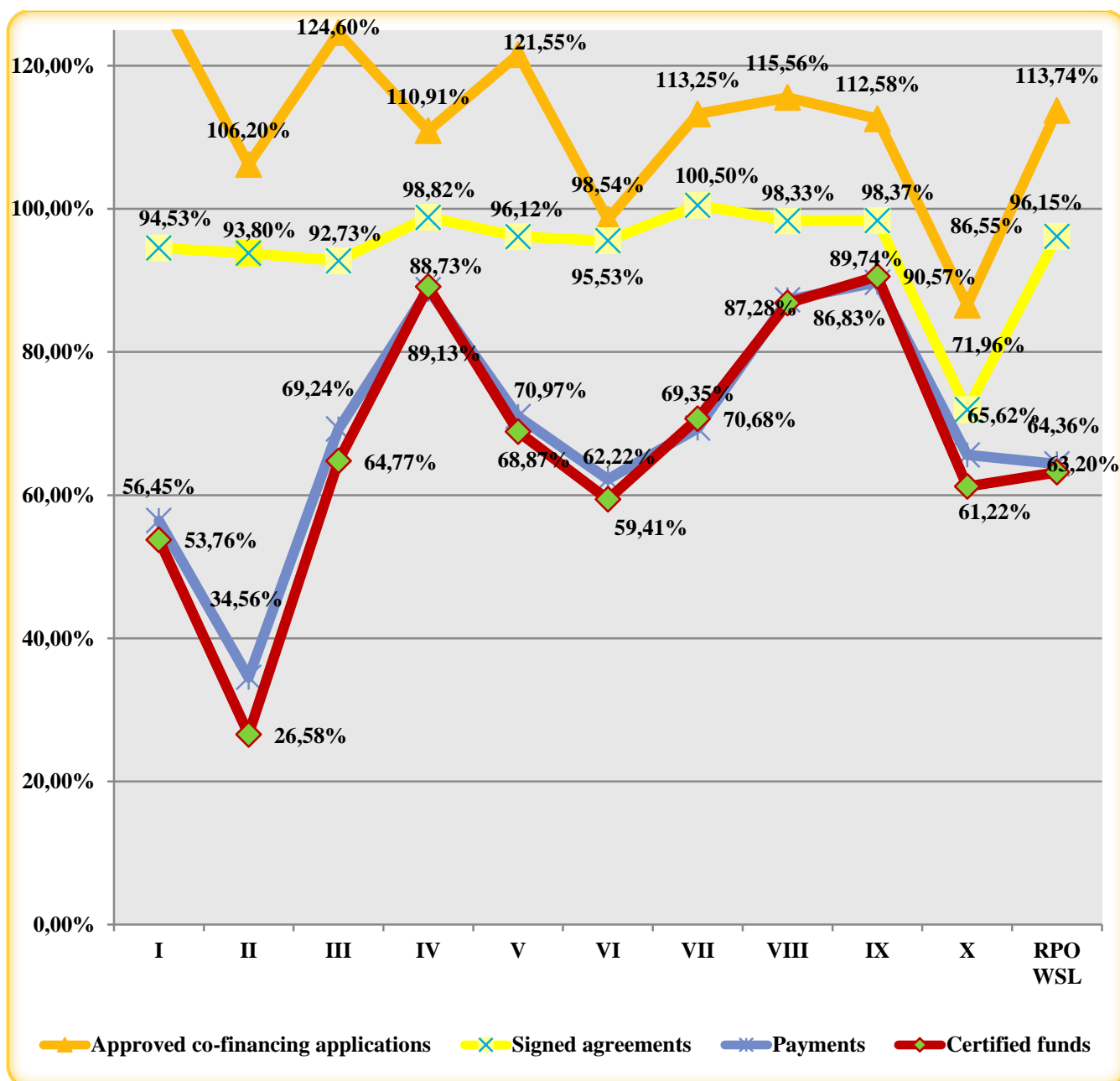

Picture 2 Progress of ROP SV realisation increasingly per quarter.

**Załącznik do uchwały nr 1315/349/IV/2014
z dnia 15 lipca 2014r.**

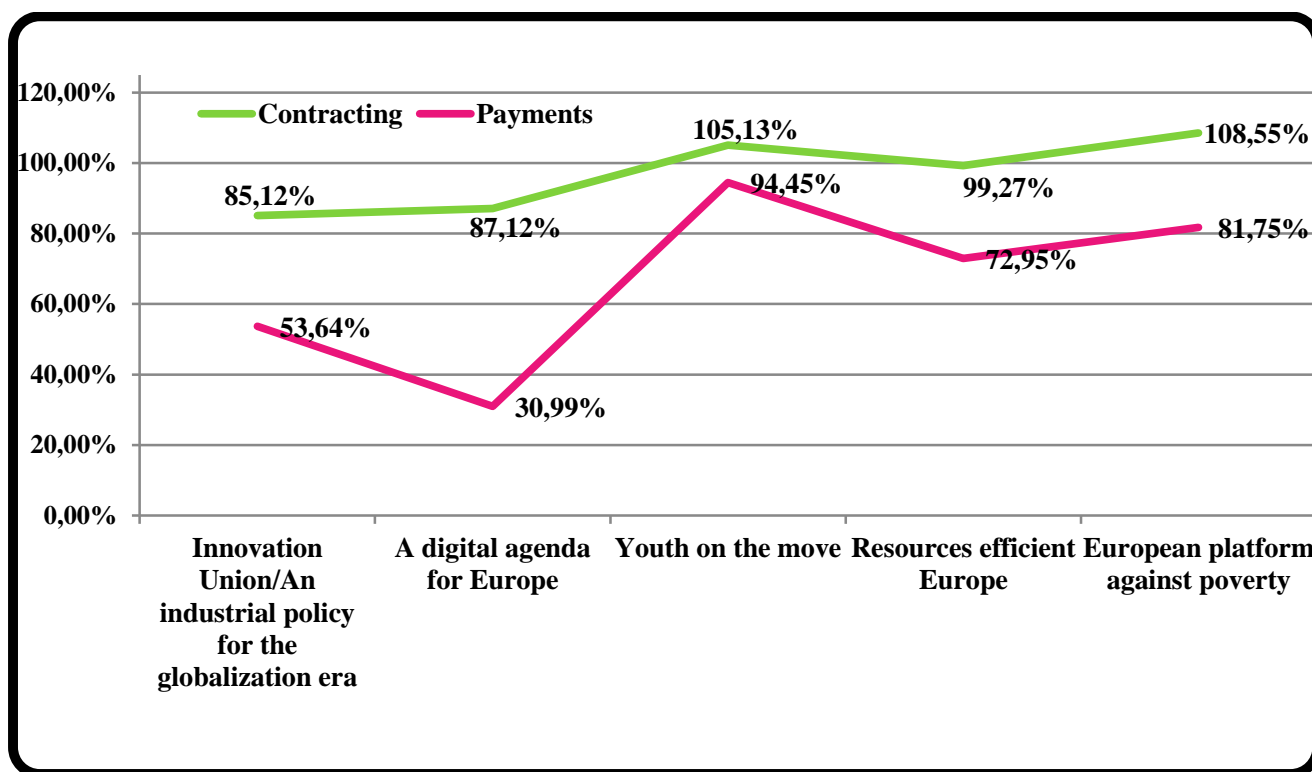
The most advanced priorities in works on all levels are: *priority IX. Health and recreation* (contracting at 99.68%, payments at 89.74%), *priority IV. Culture* (contracting at 98.82%, payments at 88.73%) and *priority VIII. Education* with contracting at 98.33%, with payments at 87.28%. It is worth noting that during all four quarters of the year 2013 a significant increase in the extent of signed agreements was observed within: *priority I.* (contracting at 94.53% - increase by 31.89%), *priority II. Information Society* (contracting at 93.80% - increase by 21.19%), *III. Tourism* (contracting at 92.73% - increase by 21.19%) and *priority X. Technical Assistance* (contracting at 71.96%, increase by 13.82%).

The level of usage of the *Programme* allocations divided by priorities and phases of implementation of the projects is presented below.

Picture 3 The level of use of ROP SV allocations divided by priorities, state for the end of the year 2013.

The contribution of ROP SV into realising the Europe 2020 Strategy is presented below, divided into flagship initiatives on the basis of indicative allocation, contracted means and payments.

Picture 4 Realisation of Europe 2020 strategy on the basis of allocated and contracted funds within ROP SV within particular flagship initiatives.

3. Key projects and the subregions development programmes

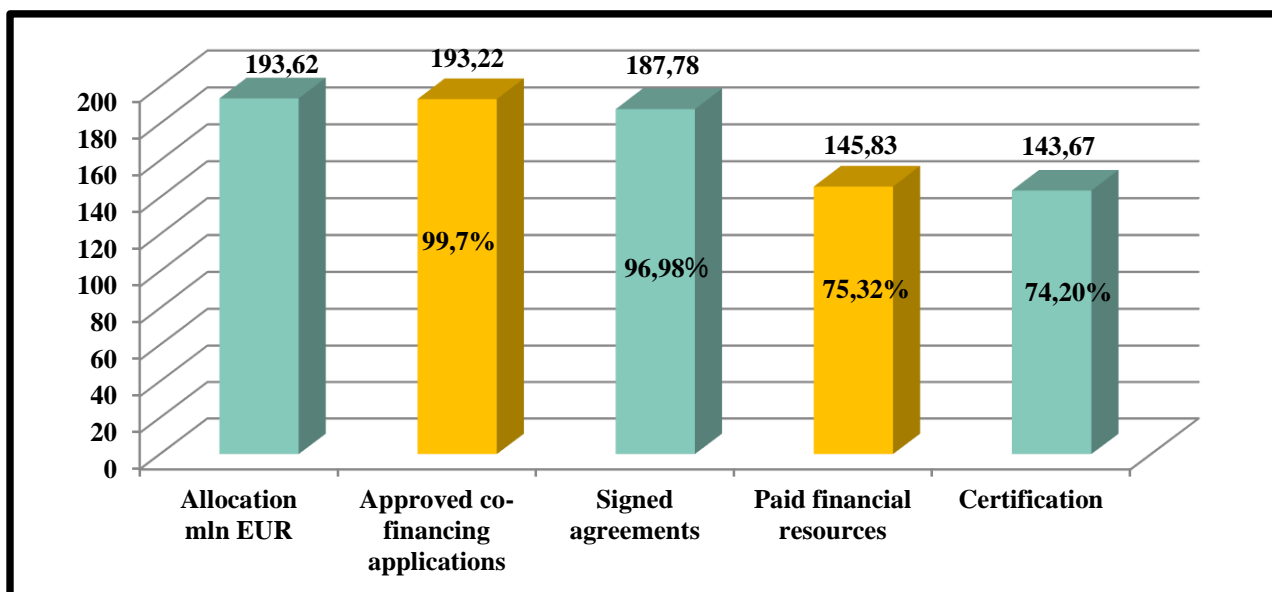
Indicative List of Individual Key Projects (ILIKP)

Within ROP SV, 26 key projects are realised, among which there are 3 large-scale ones. There are currently 3 projects on the reserve list. Within 26 projects, 8 projects are realised in 54 sub-projects. The total amount of EU financing was 434,46 mln EUR. MA ROP SV remains in contact with the key projects beneficiaries on a daily basis and organises individual meetings, which enable the parties to resolve any doubts.

The Subregions Development Programmes

At the end of the reporting period the number of signed financing agreements within SDP amounts to 226. One agreement for the amount of 5.45m EUR is left to sign with the city of Czestochowa for the realisation of the project *Building an IT infrastructure for the north subregion: Czestochowa e-region*. This project was subject to notification to European Commission. In the 3rd quarter of 2013 it received a positive opinion and in the next reporting period the signing of financial contract is planned. The progress in realisation of projects within SDP is presented below.

The financial progress of SDP at the end of 2013 is presented below.

Picture 5 Financial progress of SDP implementation.

4. Financial engineering instruments

JESSICA Initiative

In ROP SV JESSICA Initiative is represented in *Submeasure 6.2.3 Revitalisation – JESSICA Initiative*. The role of Urban Development Fund (UDF) in Silesia Voivodeship is fulfilled by Bank Ochrony Środowiska S.A. In terms of promotions, marketing and promotional campaigns, as well as the support in the process of selecting projects from the ultimate beneficiary, the partner of BOŚ S.A. is the Centrum Projektów Rewitalizacyjnych S. A. Call for urban projects within JESSICA Initiative was published on 5 December, 2011 and it is a continuous process, i.e. until the funds are exhausted. During the reporting period, BOŚ has signed 12 agreements for co-financing the urban projects from the JESSICA Initiative funds. The value of projects amounts to 48.92m EUR, from which the value of loans taken from the Initiative funds is 28.19m EUR. In the Bank's opinion there are 4 projects remaining, worth 50.97m EUR, from which the value of loans taken from JESSICA is 23.56m EUR. Since the beginning of the implementation of JESSICA Initiative, 15 investment agreements of projects worth 69.28m EUR have been signed, among which the loans from JESSICA amount to 36.82m EUR. On the other hand, the value of paid funds as at 31 December, 2013 is 12m EUR.

The recapitalisation of external sources of funding the entrepreneurship

MA ROP SV within *priority I Technological research and development (R+D), innovation and entrepreneurship* realises *submeasure 1.1.1* project type 7 whose aim is to facilitate access to external sources of financing the activity of SME established within the Silesia Voivodeship or investing within the Silesia Voivodeship through recapitalization local, regional and transregional credit, micro-credit and credit-guarantee funds. This instrument provides additional financial support for the entrepreneurs (aside from the Union grants). Within *submeasure 1.1.1*, in terms of recapitalization of the external sources of financing the entrepreneurship in the programming period 2007-2013 there are 4 projects being realised – 3 loan fund projects and 1 credit-guarantee project. In Annex IX to the *Summary* in the tab

concerned with ARL S.A. only the profits achieved in the first turnover of the project funds according to the guidance from the Ministry of Infrastructure and Development were mentioned. However, in order to present the full information about the further use of funds, their values are presented in accordance with their status as at 31 December, 2013, i.e. achieved during the second turnover of the project funds which already began. The progress of the implementation of the projects is presented in the table below.

Table 1 *The progress in realisation of IIF as at the end of 2013.*

Name of beneficiary	Number of granted loans/guarantees	The value of granted loans/guarantees (in million EUR)	Value of actually paid loans/guarantees (in million EUR)	The degree of realisation of the indicator "Value of granted loans/guarantees" (%)
Fundusz Górnośląski S.A.	106	8 976 299.18	8 167 274.95	80.47%
Agencja Rozwoju Lokalnego S.A.	64	715 988.75	715 988.75	132.82% (II turnover)
Agencja Rozwoju Regionalnego w Częstochowie S.A.	28	745 058.18	723 677.17	71.00%
Śląski Regionalny Fundusz Poręczeńiowy	117	3 342 889.95	n/a	64.22%

5. Analysis of realised projects within ROP SV

The distribution of projects (value in million EUR and number) divided into different thematic areas is presented below. The progress in realisation of ROP SV is based on the data from National Information System (SIMIK 07-13) on contracting at the end of 2013, in case of the lack of data in NIS the data comes from LSI.

Silesia Voivodeship is the most urbanised region in Poland – 78% of the population of the region lives in the cities (on a national level it is 60.9%). There are 71 cities in the Silesia Voivodeship and nearly half of the population (46%) lives in 12 biggest cities (with more than 100 thousand inhabitants). The largest of them include Katowice (306.8 thousand), Częstochowa (238.0 thousand) and Sosnowiec (217.3 thousand). Consequently, the key issue for the future of the whole voivodeship is the condition of large cities, which are the driving force of the entire region. It is reflected in a separate priority from ROP SV directed mainly towards a balanced development of the cities. At the programming stage, the issue of rural areas was treated horizontally in ROP SV, as help is complementary to currently implemented *Rural Development Programme* in that region. The analysis of distribution of the projects based on the location shows that most projects are realised in urban areas, which should not come as a surprise, taking into consideration the character of the voivodeship.

The distribution of the projects based on their location is presented in the table below.

Table 2 *The list of contracted funds, divided by areas since launching of the Programme, in million EUR.¹*

AREA	NUMBER	TOTAL AMOUNT	CO-FINANCING FROM EU
URBAN	3810	2 467.11	1 352.94
RURAL	774	463.86	275.68
MOUNTAIN	71	34.14	20.15

After analysing the process of contracting on the level of various poviats, it can be stated that since the launch of the *Programme* to the end of the year 2013, the most funds will have been acquired by the cities with poviat rights, for example:

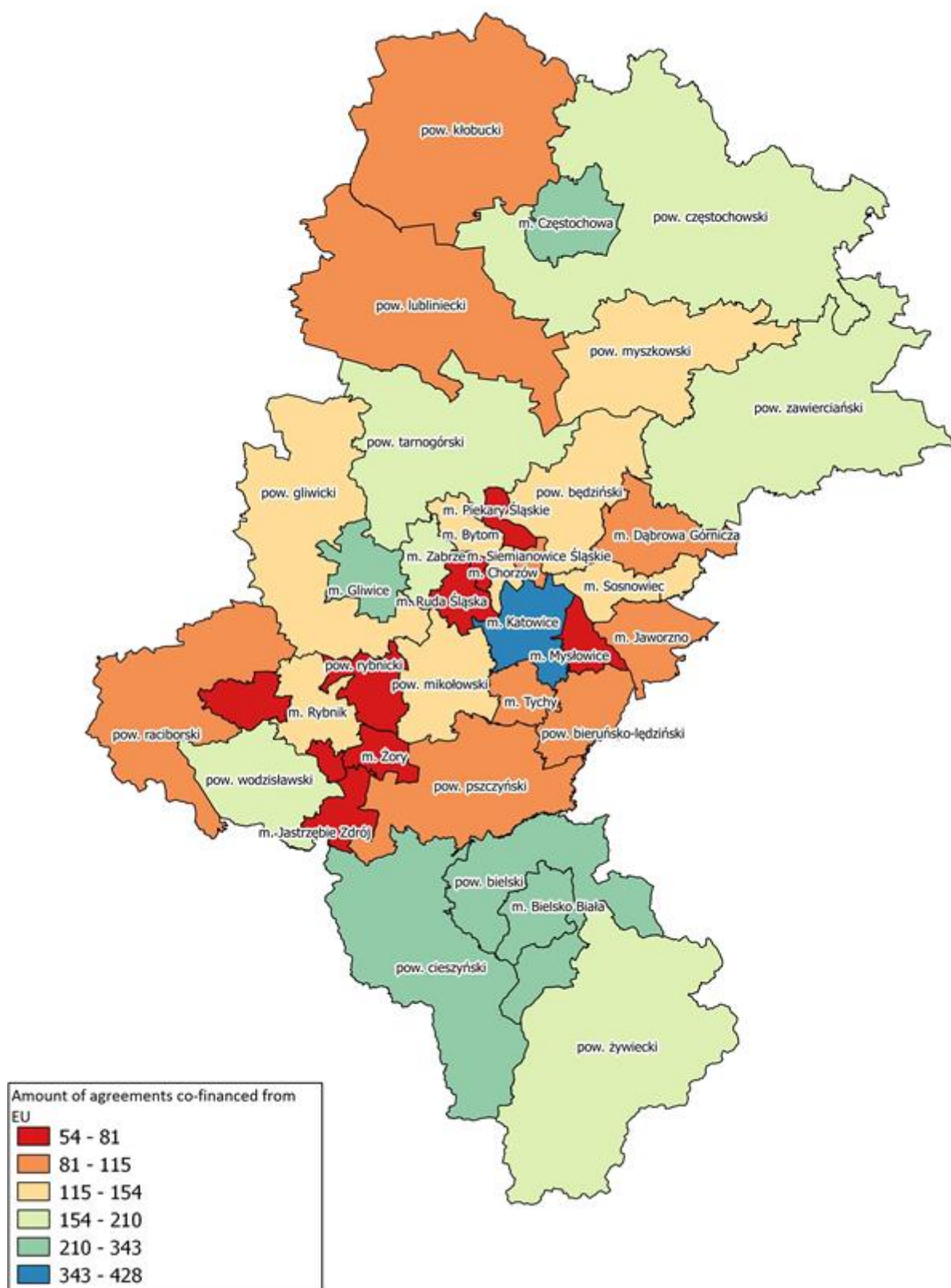
- ⇒ Katowice - 428 projects for the *Programme* co-financing amount of 246 million EUR, which constitutes 9% and 15% respectively of all projects with which the agreements were signed.
- ⇒ Gliwice - 300 projects for the *Programme* co-financing amount of 106 million EUR, which constitutes 6.3% and 6.4% of all projects with which the agreements were signed.

Among the rural districts the most effective in acquiring funds are Cieszyński poviat and Pszczyna poviat, both considering the amount of realised projects, as well as the amount of received co-financing.

At the programming stage of ROP SV no disadvantaged areas were identified, as a result there is no reference in this category in the *Summary*.

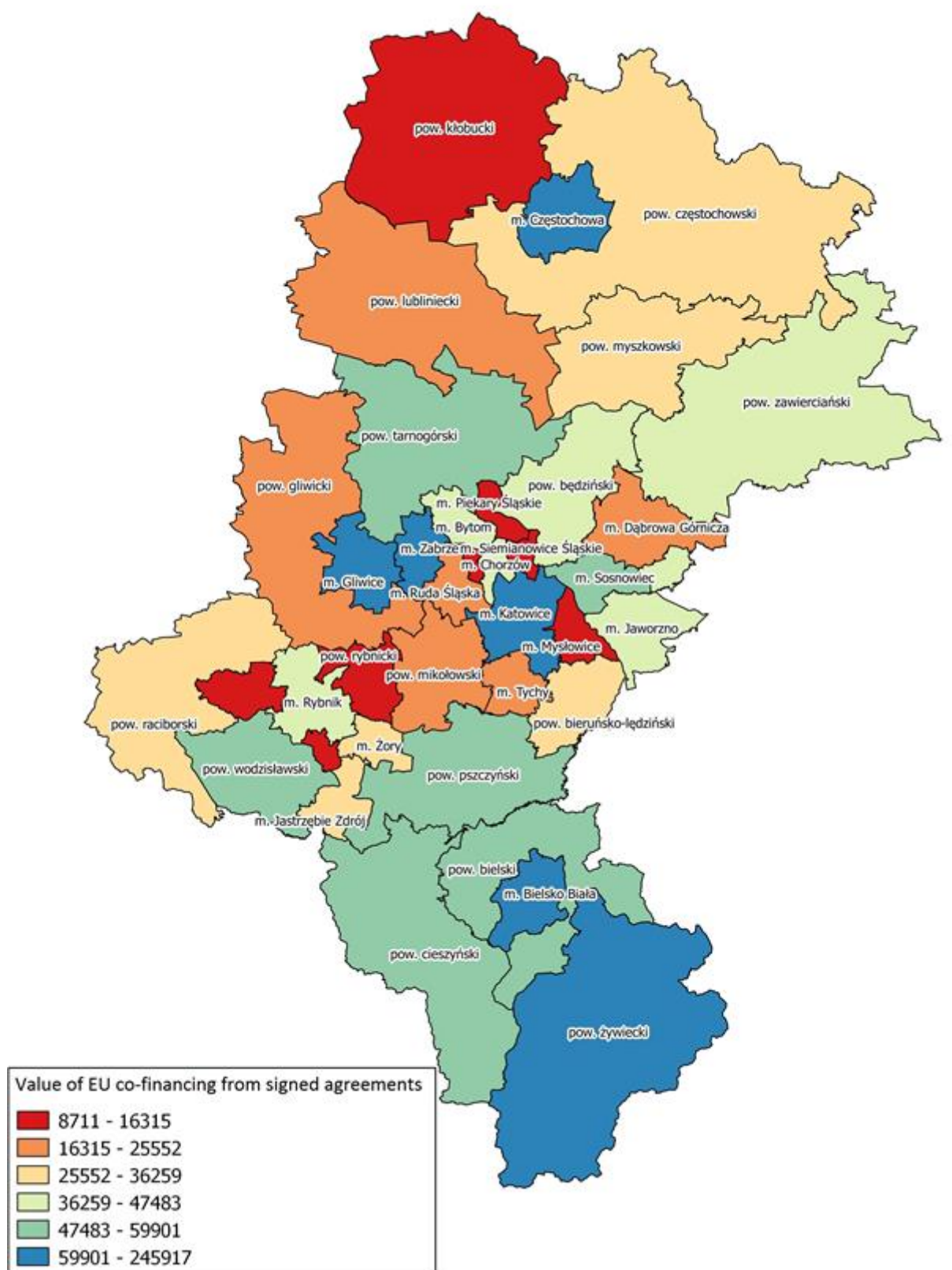
The list of contracted funds from ERDF, with division into poviats is presented below (number and value in thousands of EUR).

¹ *The list does not contain projects realised by technical assistance, thus the total amount of contracts/agreements is smaller by 27 decisions.*

Picture 6 Realisation of projects divided into poviats of Silesia Voivodeship (value in thousands of. EUR)

pow. – powiat, m. - city

Picture 7 Realisation of projects divided into poviats of Silesia Voivodeship (number)

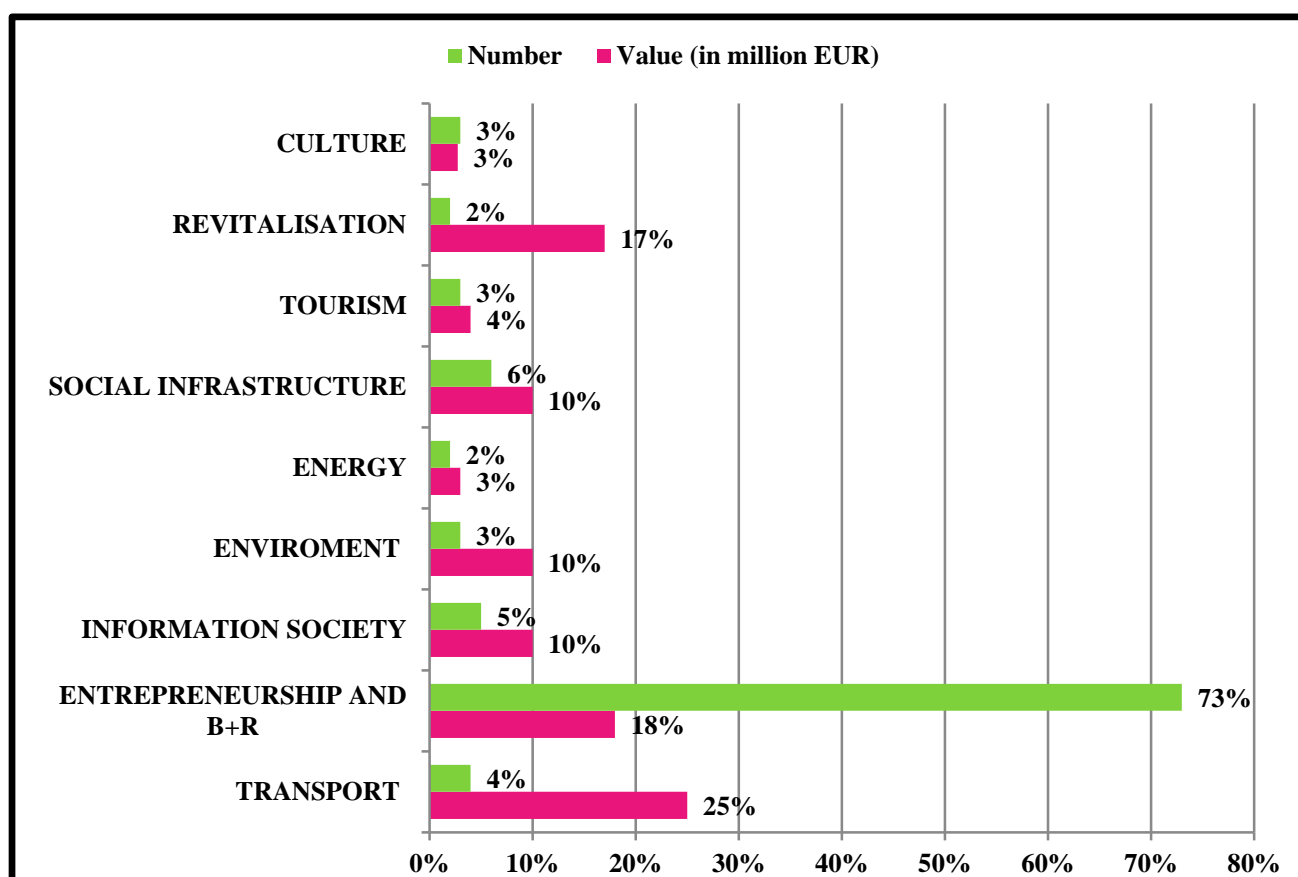
Analysing the division of projects in terms of legal forms of the beneficiaries, it has to be noted that projects with the biggest co-financing from EU are realised by territorial government units (1138.65 million EUR), which constitutes 68% of the co-financing value in the entire group of beneficiaries in question.. Projects with the least co-financing value are submitted by the entrepreneurs. The reason for such situation is the defined level of maximum contribution possible for the entrepreneurs to receive (max. value of co-financing amounts to 178.81 million EUR). However in terms of activity and number, it is mainly the entrepreneurs that are displaying huge interest in acquiring funds from EU in Silesia Voivodeship. That is reflected in the number of realised projects (3229 projects), which constitutes 69% of all signed agreements. Subsequently the biggest number of agreements was conducted by territorial government units (1074 projects), the most prominent of which would be the local government units as they are the most responsible for the regional and local development. The value and number of projects realised within the *Programme*, divided by the legal forms of beneficiaries is presented in the table below.

Table 3 *The value of projects realised within the Programme divided by the legal forms of beneficiaries (in million EUR)*

Legal form of beneficiary	Number	Amount of funding (in million EUR)
Other	232	138.33
territorial government units	1 074	1 138.65
government administration body	6	5.85
non profit organisation	82	45.39
Entrepreneurs	3 229	275.22
universities, research institutions	59	76.40

The projects realised in Silesia Voivodeship within the ROP SV and other operational programmes by thematic terms are analysed below (number and value in million EUR). Analysing the contracting ROP SV according to the areas of support, the agreements with the biggest co-financing from EU were signed within the *transport* area and constitute 25% of the total value of all signed agreements. On the other hand while analyzing the number of projects by areas it has to be noted that the biggest percentage of projects, 73%, is realised within the *entrepreneurship and technological research and development (R + D)* area, mostly projects by the SMEs.

The realised projects by their areas of support are presented in the graph below.

Picture 8 The percentage of funds by thematic areas since the launch of Programme (value in EUR and number)

6. Physical progress of RPO SV

Main objective indicator

In the report period evaluation study on *Impact of Realisation of the Regional Operational Programme of the Silesia Voivodeship for the years 2007-2013 (ROP SV) on Socio-economic Development of Silesia Voivodeship Using Macroeconomic 5-sector HERMIN Model* was carried out in order to determine and evaluate the impact of realisation of the ROP SV on, amongst others, two main objective indicators i.e. *Contribution of Realisation of the Programme to GDP Change* and *Net Number of Created Jobs*. The study results expressly indicate a positive impact of ROP SV realisation on economic development of Silesia Voivodeship and each of the four subregions in the whole analyzed period (2007-2020). It is especially reflected in higher levels of indicators of the realisation of the main objective of the *Programme*, i.e. 1,5% GDP change and 19900 net jobs created as the result of realisation of the programme.

The only main objective indicator directly enhanced by projects is the *Gross Jobs Created* indicator where the value equals 5641,14 pcs (FTE jobs) which constitutes 54% of the estimated targeted value of the indicator. The level is appropriate for the number of projects realised within ROP SV. At the same time basing on co-financing agreement the value of the indicator equals 10 661,49 pcs. It means that the realisation of projects for which co-financing agreement were signed until the end of 2013 allows for the realisation of the indicator on the level of 102%.

Realisation of the Programme according to thematic areas (below)

Entrepreneurship and innovation development:

- 2432 projects implemented in the area of investment support for SME,
- 425 investment proposals promoted.

Society:

- 324 PIAPs launched,
- 25 511 users of online services,
- customer service time reduced by 7 344 minutes.

Cultura Heritage:

- 4268.7 thousand people used cultural infrastructure subject to support
- 1133 cultural events in modernised cultural infrastructure buildings

Tourism Development:

- 29 tourism-related actions promoted in the area of tourism ,
- 15 426 people used new tourism related infrastructure sites

Environmental Protection and Natural Regeneration:

- 3 000 households involved in selective garbage collection
- 10961.06 MWh/year saved as a result of thermo-modernisation projects,
- 140.35 t of asbestos or materials including asbestos disposed of safely,
- 27.15 ha of areas revitalised.

Road Transport Development:

- 25.71 km new roads built and 286.9 km communal and sitrict roads modernised,
- 41 new junctions, 6 bypasses, 35 pedestrian crossings, 105 km pavements, more than 32 km bicycle-pedastrian paths and 50 bus lay-bys.

More Efficient City Transport:

- 98 buses purchased and the capacity of new means of public transport amounts to 9 174 places,
- greenhouse gases emission reduced by 1098 Mg/year following the purchase of new stock,
- 60 853 people including 3578 disabled use new means of public transport.

More Effective Education:

- 106 classrooms built and 354 classrooms or laboratoris and other school facilities remade,
- 4 094 pieces of school equipment and educational aids purchased,
- 50 577 higher educational institution students and 42 223 pupils use supported educational infrastructure.

Healthcare System Development:

- 110 hospitals and outpatient clinics supported,
- 53 buildings renovated and 80 institutions further equipped,
- 2 349 thousand of medical devices purchsed and used for conducting 1 855 000 medical examinations, procedures and surgeries.

Sport Infrastructure Development:

- 50 sport facilities built,
- 24 sport facilities further equipped, 1.282 mln of users including 7.9 thousand disabled .

Selected examples (below) of so-called good practices in the form of ROP SV funded projects which contribute to the realisation of flagship initiatives of EU 2020 Strategy.

Flagship initiative – Innovation Union

Name of the project: Creating Silesian IT Cluster

Priority: Technological research and development, innovation and entrepreneurship

Measure/submeasure: 1.3 – Technology and innovation transfer

Beneficiary: Rytm Śląska Association

Total cost of the project: EUR 217 842.59

The amount of EU financing: EUR 185 166.20

The project measures were set to launch the cluster initiative in the area of information technology. Silesian IT Cluster was created on 1 April 2012 on the initiative of entities which share the common goal to build a cooperative network of partners representing different environments (business, higher education institutions, non-government organisations) and to promote informational technology development in order to gain maximum impact on the economy which in turn is a key factor determining the innovation of offers and rendered services.

Main areas of the Cluster:

- innovations in the area of products, processes and organisations,
- popularizing more efficient application of ERP solutions as well as co-operation with companies operating in the field close to ERP as well as scientific and research institutions,
- popularizing new management methods and information exchange tools,
- application and verification of methods regarding research results in enterprises.

In almost two years of being in operation, participants of cluster took part in six specialised consultancy meetings conducted by the best specialists in a given field. The participants had an opportunity to attend 4-day workshops on implementing Methods of Project Management which also was developed as part of the Project. Seminars and conferences were a platform for sharing knowledge and experience. Also, four representatives of Silesian IT Cluster participated in two Microsoft conferences in Toronto and Houston. The co-operation within the cluster

provided the opportunity to successfully launch a computing cloud used for educational purposes by higher education institutions participating in the cluster.

Flagship initiative – Resource efficient Europe

Name of the project: Building second technological line for incineration of medical waste in Waste Utilisation Plant in Katowice at 8 Hutnicza St.

Priority: V Environment

Measures/submeasures: 5.2 – Waste management

Beneficiary: Katowice

Total cost of the project: EUR 2 960 691.18

The amount of EU financing: EUR 2 037 589.55

The project aimed at building a new technological line for thermal disposal of medical waste on the premises of Waste Utilization Plant in Katowice located at 8 Hutnicza St. The line was installed in a new facility that conveniently connects with the existing technological facility.

Realisation of the project contained among others:

- ⇒ developing functional-utility programme,
- ⇒ preparing environment documentation,
- ⇒ preparing project documentation,
- ⇒ building a new facility together with renovation and fitting-out of existing rooms,
- ⇒ fitting-out works,
- ⇒ installation of the equipment for thermal disposal of waste,
- ⇒ fume monitoring,
- ⇒ installation works inside and outside of the facility,
- ⇒ plant start-up and plant acceptance procedure
- ⇒ promotion of the project.

Direct objective of the project is to ensure the accessibility and improving quality of services rendered by the Plant. Building the new technological line will allow to minimize the risk of industrial accident which could have an impact on the natural environment and ensure continuous work of the Plant. The project influenced the Plant efficiency which reached 8.4 Mg/24h.

2. PRZEGLĄD REALIZACJI RPO WSL

RPO WSL to drugi pod względem wielkości środków program regionalny w Polsce. Za jego realizację odpowiada Zarząd Województwa Śląskiego jako Instytucja Zarządzająca (IZ), a zadania wykonują:

- Wydział Rozwoju Regionalnego w Urzędzie Marszałkowskim - wdrażanie priorytetów skierowanych przede wszystkim do jednostek samorządu terytorialnego,
- Śląskie Centrum Przedsiębiorczości (SCP) - wdrażanie działań skierowanych do przedsiębiorców.

Głównym celem RPO WSL jest stymulowanie dynamicznego rozwoju, przy wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu. Zgodnie z celem głównym wybrane zostały priorytety odpowiadające obszarom, które mają podstawowe znaczenie dla dynamicznego rozwoju regionu.

W ramach realizacji RPO WSL zostanie zaangażowanych 1 747 104 507 EUR, ze środków wspólnotowych.

2.1. REALIZACJA I ANALIZA POSTĘPÓW

2.1.1 Informacje na temat postępów rzeczowych RPO WSL

Informacje dotyczące postępu rzeczowego *Programu* czyli wskaźniki monitorowania celu głównego *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 (RPO WSL)* i horyzontalne zostały przedstawione w załączniku nr I oraz w pkt. 2.1.6.2 niniejszego *Sprawozdania*. W załączniku nr V zostały zamieszczone wskaźniki kontekstowe. Ponadto w załączniku nr VIII przedstawiono realizację wskaźników kluczowych Komisji Europejskiej – core indicators.

2.1.2 Informacje finansowe

Postęp finansowy *Programu* został przedstawiony w tabeli 2 *Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w EUR) – w danym roku oraz narastająco*, która stanowi załącznik nr II do niniejszego *Sprawozdania*.

2.1.3 Informacje nt. podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji

Dane dotyczące powyższego punktu zostały zamieszczone w załączniku nr III do niniejszego *Sprawozdania*.

2.1.4 Pomoc w podziale na grupy docelowe

Informacja w podziale na grupy docelowe, sektory i obszary została zamieszczona w pkt. 2.1.6 *Analiza jakościowa* niniejszego *Sprawozdania*.

2.1.5 Pomoc ponownie wykorzystana

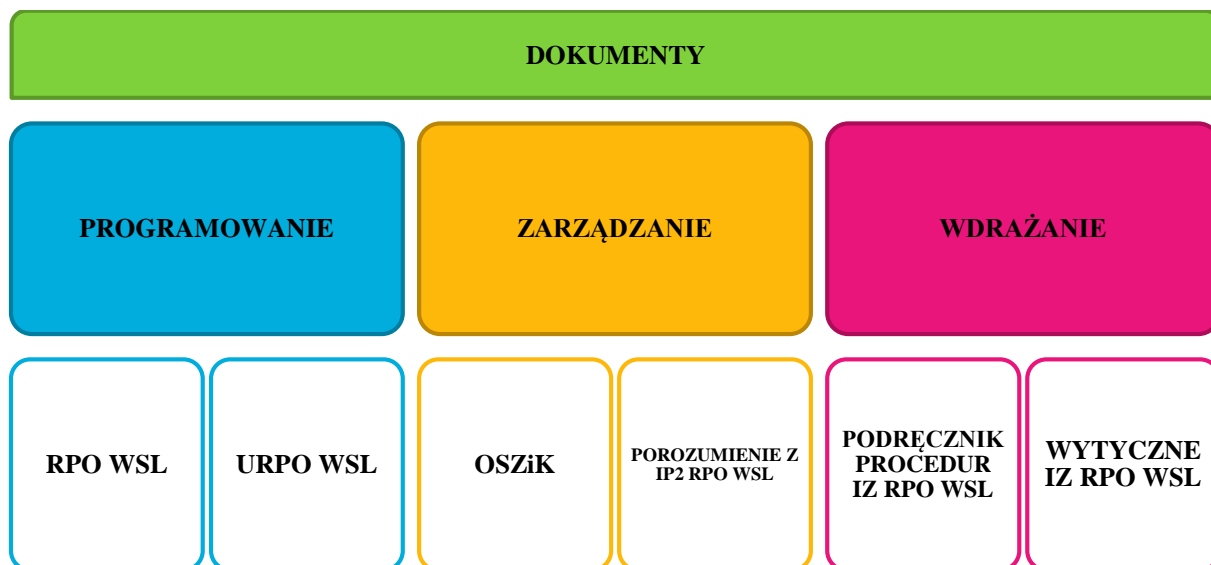
W ramach RPO WSL w wyniku powstałych nieprawidłowości podlegających i niepodlegających raportowaniu do Komisji Europejskiej, dokonano wycofania środków UE:

- ⇒ w okresie sprawozdawczym 4 423 258,21 EUR,
- ⇒ od uruchomienia *Programu* 58 913 542,92 EUR.

Uwolnione w ten sposób środki przeznaczone zostały na dalszą realizację RPO WSL.

2.1.6 Analiza jakościowa RPO WSL

2.1.6.1 System realizacji RPO WSL

Rysunek 9 Zestawienie dokumentów IZ RPO WSL

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WSL kontynuowała prace związane z przygotowaniem i/lub aktualizacją oraz zmianami dokumentów niezbędnych w procesie wdrażania *Programu* i realizacji projektów przez beneficjentów.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013

RPO WSL został zatwierdzony przez Komisję Europejską 28 sierpnia 2007 r. Aktualizacje dokumentu dokonywano poprzez przyjęcie nowej wersji *Programu* przez KE. W okresie sprawozdawczym dokument nie był aktualizowany.

Szczegółowy Opis Priorytetów RPO WSL (URPO WSL)

URPO WSL został zatwierdzony przez Zarząd Województwa Śląskiego 27 grudnia 2007 roku. Dokument stanowi uzupełnienie i uściślenie zapisów *Programu* oraz zawiera niezbędne informacje dla potencjalnych beneficjentów. Aktualizacji dokumentu dokonano poprzez przyjęcie kolejnych uchwał Zarządu Województwa Śląskiego, a wprowadzone zmiany przedstawione zostały poniżej.

Tabela 4 Najważniejsze zmiany w URPO WSL wprowadzone w okresie sprawozdawczym

PODSTAWA ZMIANY DOKUMENTU	NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY
<p>Uchwała nr 451/237/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 28 lutego 2013 roku</p>	<p>⇒ wykreślono z listy projektów kluczowych (załącznik nr 8) projekt <i>Budowa nowoczesnej hali widowiskowo-sportowej Podium w Gliwicach</i> w związku z rozwiązaniem umowy,</p> <p>⇒ przesunięto niewykorzystane środki m.in. z poddziałania 1.2.1 do 1.2.4, z działania 3.3 i poddziałania 3.1.2 na projekty znajdujące się na liście rezerwowej w ramach poddziałania 3.2.2, przesunięto wolne środki z działania 4.3 na działanie 4.1, przesunięto środki z działania 5.1 i 5.5, na działania 5.2, 5.3 i 5.4, celem wyboru do dofinansowania projektów z list rezerwowych oraz pokrycia ujemnych różnic kursowych, z działania 7.2 na poddziałanie 7.1.1.</p>
<p>Uchwała nr 768/248/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 11 kwietnia 2013 roku</p>	<p>⇒ przesunięto niewykorzystane środki m.in. z działania 2.1 do działania 2.2 oraz z działania 7.2 i poddziałania 7.1.2 do poddziałania 7.1.1,</p> <p>⇒ dostosowano katalog wydatków kwalifikowanych zgodnie z obowiązującymi Wytycznymi NSRO w zakresie korzystania z pomocy technicznej.</p>
<p>Uchwała nr 1016/254/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 14 maja 2013 roku</p>	<p>⇒ zaktualizowano tabele finansowe z załącznika nr 1 i zał. nr 3 poprzez przeniesienie wolnych środków m.in. z projektu kluczowego <i>Gospodarcza Brama Śląska – etap I; Uruchomienie Zagłębiowskiej Strefy Gospodarczej</i> w celu ogłoszenia naboru konkursowego dla poddziałania 1.1.1 <i>Infrastruktura rozwoju gospodarczego, typ 2</i> projektu <i>Kompleksowe uzbrojenie terenu przeznaczonego pod działalność gospodarczą z wyłączeniem infrastruktury służącej mieszkańcom</i>, z poddziałania 3.2.1 <i>Infrastruktura około turystyczna /przedsiębiorstwa</i>, wdrażanego przez Śląskie Centrum Przedsiębiorczości, do poddziałania 3.2.2 <i>Infrastruktura około turystyczna /podmioty publiczne</i>; z działania 4.3 <i>Promocja kultury</i> na działanie 4.2 <i>System informacji kulturalnej</i>; z działania 5.4 <i>Zarządzanie środowiskiem</i> do działania 5.5 <i>Dziedzictwo przyrodnicze</i>; z działania 8.3 <i>Infrastruktura kształcenia ustawicznego</i> na działanie 8.1 <i>Infrastruktura szkolnictwa wyższego</i>;</p> <p>⇒ zaktualizowano wysokość środków przeznaczonych na realizację celów Strategii Lizbońskiej w załączniku nr 5 <i>Wkład RPO WSL na lata 2007-2013 w realizację celów Strategii Lizbońskiej</i>.</p>
<p>Uchwała nr 1462/266/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 25 czerwca 2013 roku</p>	<p>⇒ zaktualizowano tabele finansowe z załącznika nr 1 i zał. nr 3 poprzez przeniesienie wolnych środków m.in. z działania 2.1 <i>Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego</i> do działania 2.2 <i>Rozwój elektronicznych usług publicznych</i>, z działania 4.2 <i>System informacji kulturalnej</i> oraz działania 4.3 <i>Promocja kultury</i> na działanie 4.1 <i>Infrastruktura kultury</i>, z działania 5.1 <i>Gospodarka wodno-ściekowa</i>, działania 5.4 <i>Zarządzanie środowiskiem</i> oraz działania 5.5 <i>Dziedzictwo przyrodnicze</i> na działanie 5.3 <i>Czyste powietrze i odnawialne źródła energii</i>, z działania 7.2 i poddziałania 7.1.2, celem podniesienia poziomu dofinansowania projektu kluczowego <i>Kontynuacja budowy Drogowej Trasy Średnicowej Zachód – odcinek Zabrze – Gliwice, Podprojekt 3 – odcinek G2 w Gliwicach</i>, realizowanego w ramach poddziałania 7.1.1 <i>Modernizacja i rozbudowa kluczowych elementów sieci drogowych</i>,</p> <p>⇒ zaktualizowano wysokość środków przeznaczonych na realizację celów Strategii Lizbońskiej w załączniku nr 5 <i>Wkład RPO WSL na lata 2007-2013 w realizację celów Strategii Lizbońskiej</i>.</p>

<p>Uchwała nr 1841/277/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 13 sierpnia 2013 roku</p>	<p>⇒ zwiększono alokację w poddziałaniu 1.2.4 o środki przekazane z działania 1.1 i 1.3,</p> <p>⇒ zwiększono alokację poddziałania 3.2.2 Infrastruktura okołoturystyczna / podmioty publiczne o niewykorzystane środki z poddziałań 3.1.1 Infrastruktura zaplecza turystycznego/ przedsiębiorstwa i 3.2.1 Infrastruktura okołoturystyczna/ przedsiębiorstwa,</p> <p>⇒ przesunięto środki z działania 5.2 Gospodarka odpadami do działania 5.5 Dziedzictwo przyrodnicze, w którym, ze względu na spadek kursu euro, zidentyfikowano niedobór środków na realizację podpisanych umów o dofinansowanie,</p> <p>⇒ przesunięto środki z działania 9.3 do działania 9.1 i 9.2.</p>
<p>Uchwała nr 2100/284/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 24 września 2013 roku</p>	<p>⇒ zwiększono alokację w poddziałaniu 1.2.4 o środki przekazane z poddziałań 1.2.1 Mikroprzedsiębiorstwa, 1.2.2 Małe i Średnie Przedsiębiorstwa, 1.2.3 Innowacje w Mikroprzedsiębiorstwach i MŚP oraz oszczędności z działania 1.3 Transfer technologii i innowacji,</p> <p>⇒ zwiększono alokację w poddziałaniu 3.2.2 o niewykorzystane środki z poddziałań 3.1.1 i 3.2.1 oraz oszczędności z działania 3.4,</p> <p>⇒ zwiększono alokację działania 5.3 Czyste powietrze o niewykorzystane środki z działania 5.2 Gospodarka odpadami,</p> <p>⇒ zwiększono alokację działania 8.2 o niewykorzystane środki z działania 8.1.</p>
<p>Uchwała nr 2389/289/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 22 października 2013 roku</p>	<p>⇒ zwiększono alokację w poddziałaniu 1.2.4 o środki przekazane z poddziałania 1.2.3 Innowacje w Mikroprzedsiębiorstwach i MŚP,</p> <p>⇒ zwiększono alokację w poddziałaniu 3.2.2 o niewykorzystane środki z poddziałań 3.1.1 i 3.2.1,</p> <p>⇒ przesunięto środki z poddziałania 7.1.2 Modernizacja i rozbudowa infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową oraz działania 7.2 Transport publiczny w celu dofinansowania projektu kluczowego Województwa Śląskiego pn. Kontynuacja budowy Drogowej Trasy Średnicowej ZACHÓD odcinek Zabrze-Gliwice, Podprojekt2–odcinki Z3, Z4 w Zabrzu oraz G1 w Gliwicach.</p>
<p>Uchwała nr 2820/300/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 10 grudnia 2013 roku</p>	<p>⇒ zwiększono alokację w poddziałaniu 1.2.4 o środki przekazane z poddziałania 1.2.3 Innowacje w Mikroprzedsiębiorstwach i MŚP i poddziałania 1.2.2 Małe i Średnie Przedsiębiorstwa,</p> <p>⇒ zwiększono alokację w poddziałaniu 3.2.2 o niewykorzystane środki z poddziałań 3.1.1 i 3.2.1 oraz 3.1.2,</p> <p>⇒ przeniesiono środki z działania 4.3 Promocja kultury do działania 4.2 System informacji kulturalnej,</p> <p>⇒ przeniesiono alokację z działania 5.3 Czyste powietrze do działania 5.1 Gospodarka wodno – ściekowa,</p> <p>⇒ zwiększenie alokacji poddziałanie 6.2.2 o środki z działania 6.1 i poddziałania 6.1.2</p>

Źródło: opracowanie własne

Indykatywny Wykaz Indywidualnych Projektów Kluczowych

W okresie sprawozdawczym *Indykatywny Wykaz Indywidualnych Projektów Kluczowych* aktualizowany był 28 lutego 2013r. W dokumencie zaktualizowano wartości projektów oraz usunięto z listy projekt kluczowy pn. *Budowa nowoczesnej hali widowiskowo-sportowej Podium*.

Porozumienie

Porozumienie nr 115/RR/2007 z dnia 31 października 2007 roku zawarte pomiędzy Zarządem Województwa Śląskiego a Śląskim Centrum Przedsiębiorczości w sprawie zasad realizacji RPO WSL (zwane dalej *Porozumieniem*), określa szczegółowe zadania IP2 RPO WSL objęte

środkami *Programu*, warunki przekazania środków oraz sposób wykonywania przez IZ RPO WSL nadzoru nad prawidłowością wykorzystania przekazanych środków. W roku sprawozdawczym podpisano dwa aneksy do ww. *Porozumienia*:

- aneks nr 8, 28 lutego 2013 roku, w którym usunięto zapisy stanowiące o kwotach przeznaczonych na poszczególne poddziałania realizowane przez IP2 RPO WSL, ponadto dodano zapisy doprecyzowujące uprawnienia i obowiązki wydawania przez Śląskie Centrum Przedsiębiorczości decyzji administracyjnych o zwrocie środków wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub z naruszeniem procedur, jak również odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych beneficjentom,
- aneks nr 9, 27 września 2013 roku, w którym zwiększono alokację na *działanie 1.2 Mikroprzedsiębiorstwa i MSP*.

Opis Systemu Zarządzania i Kontroli RPO WSL

Pierwsza wersja dokumentu przyjęta została uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego dnia 27 grudnia 2007 roku. W okresie sprawozdawczym w związku z aktualizacją *Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego* oraz aktualizacją rozdziału IV przez Instytucję Certyfikującą wystąpiła konieczność zmiany zapisów w dokumencie, które zostały wprowadzone uchwałą nr/1902/279/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego dnia 27 sierpnia 2013 r.

Podręcznik Procedur Wdrażania RPO WSL

Pierwsza wersja dokumentu została przyjęta przez Zarząd Województwa Śląskiego 8 stycznia 2008 roku. W wyniku uszczegółowienia i doprecyzowania zadań i funkcji realizowanych przez IZ RPO WSL niezbędna była aktualizacja zapisów dokumentu. W okresie sprawozdawczym IZ RPO WSL dwa (2) razy aktualizowała *Podręcznik Procedur Wdrażania RPO WSL*. Szczegółowe informacje dotyczące głównych przyczyn zmian *Podręcznika Procedur...* w okresie sprawozdawczym zostały przedstawione poniżej.

Tabela 5 Najważniejsze zmiany w *Podręczniku Procedur Wdrażania RPO WSL* wprowadzone w okresie sprawozdawczym

PODSTAWA ZMIANY DOKUMENTU	NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY
Uchwała nr 524/240/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 12 marca 2013 roku	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ doprecyzowano zapisy dokumentu w związku ze zmianą Regulaminu Organizacyjnego UMWSL, ⇒ dodano rozdział dot. weryfikacji osiągnięcia celów projektu.
Uchwała nr 2562/296/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 19 listopada 2013 roku	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ doprecyzowano zapisy dokumentu w związku ze zmianą Regulaminu Organizacyjnego UMWSL, ⇒ dostosowano zapisy do zmiany ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Źródło: opracowanie własne

Wytyczne IZ RPO WSL

W okresie sprawozdawczym zaktualizowano wytyczne, które zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 6 Szczegółowe informacje dot. aktualizowanych wytycznych w okresie sprawozdawczym

DOKUMENT	PODSTAWY ZMIANY	NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY
Wytyczne opracowania studiów wykonalności dla Działania 3.2 Poddziałania 3.2.2 z turystyki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2817/300/IV/2013 z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie: przyjęcia Pakietu aplikacyjnego w ramach konkursu o dofinansowanie projektów ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 dla Poddziałania 3.2.2. Infrastruktura okołoturystyczna/ podmioty publiczne, Priorytet III Turystyka (nabór nr: 03.02.02-137/13)	Doprecyzowanie zapisów wytycznych pod kątem specyfiki działania, m.in. w zakresie: trwałości projektów dla podmiotów mających status MŚP; planu wdrożenia przedsięwzięcia; pomocy publicznej oraz aktualizacji załącznika nr 4 do SW
Wytyczne ogólne opracowania studiów wykonalności w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2817/300/IV/2013 z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie: przyjęcia Pakietu aplikacyjnego w ramach konkursu o dofinansowanie projektów ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 dla Poddziałania 3.2.2. Infrastruktura okołoturystyczna/ podmioty publiczne, Priorytet III Turystyka (nabór nr: 03.02.02-137/13)	Doprecyzowanie zapisów wytycznych pod kątem pomocy publicznej oraz aktualizacji załącznika nr 4 do SW
Wytyczne ogólne opracowania studiów wykonalności w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2816/300/IV/2013 z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie: przyjęcia pakietu aplikacyjnego w ramach konkursu o dofinansowanie projektów ze środków regionalnego programu operacyjnego województwa śląskiego na lata 2007-2013 dla Poddziałania 6.2.1. rewitalizacja – „duże miasta”, Działania 6.2. rewitalizacja obszarów zdegradowanych, Priorytet VI Zrównoważony rozwój miast (nabór nr: 06.02.01- 138/13)	Doprecyzowanie zapisów wytycznych pod kątem pomocy publicznej oraz aktualizacji załącznika nr 4 do SW
Wytyczne opracowania studiów wykonalności do projektów z zakresu rewitalizacji w ramach	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2816/300/IV/2013 z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie: przyjęcia pakietu aplikacyjnego w ramach konkursu o dofinansowanie projektów ze środków	Doprecyzowanie zapisów wytycznych pod kątem pomocy

Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013	regionalnego programu operacyjnego województwa śląskiego na lata 2007-2013 dla Poddziałania 6.2.1. rewitalizacja – „duże miasta”, Działania 6.2. rewitalizacja obszarów zdegradowanych, Priorytet VI Zrównoważony rozwój miast (nabór nr: 06.02.01- 138/13).	publicznej oraz aktualizacji załącznika nr 4 do SW
---	--	--

Źródło: opracowanie własne

Kryteria wyboru projektów

W okresie sprawozdawczym kryteria wyboru projektów RPO WSL nie uległy zmianie.

Prace nad przygotowaniem/zmianą programów pomocowych

Przygotowaniem programów pomocowych zajmuje się Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, IZ RPO WSL w ramach konsultacji zgłasza ewentualne uwagi do programów.

IZ RPO WSL udziela wsparcia zgodnie z poniższymi rozporządzeniami (programami pomocowymi):

- Rozporządzenie MIR z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych,
- Rozporządzenie MIR z dnia 7 grudnia 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych,
- Rozporządzenie MIR z dnia 17 czerwca 2010 r. w sprawie udzielania pomocy na projekty w zakresie badań i rozwoju w ramach regionalnych programów operacyjnych,
- Rozporządzenie MIR z dnia 9 czerwca 2010 r. w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych,
- Rozporządzenie MIR z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych,
- Rozporządzenie MIR z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych,
- Rozporządzenie MIR z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej przez fundusze rozwoju obszarów miejskich w ramach regionalnych programów operacyjnych,
- Rozporządzenie MIR z dnia 1 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania pomocy na usługi doradcze dla mikoprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych.

2.1.6.2 Analiza postępu finansowego i rzeczowego

Analiza postępu finansowego

⇒ Wnioski o dofinansowanie

W ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013* do końca 2013 roku złożono 9225 wniosków o dofinansowanie, poprawnych formalnie, na kwotę wnioskowanego dofinansowania 3,13 mld EUR, co stanowi 183% alokacji *Programu*. Do dofinansowania wybrano 5283 projekty, w których zatwierdzone dofinansowanie to 1,99 mld EUR.

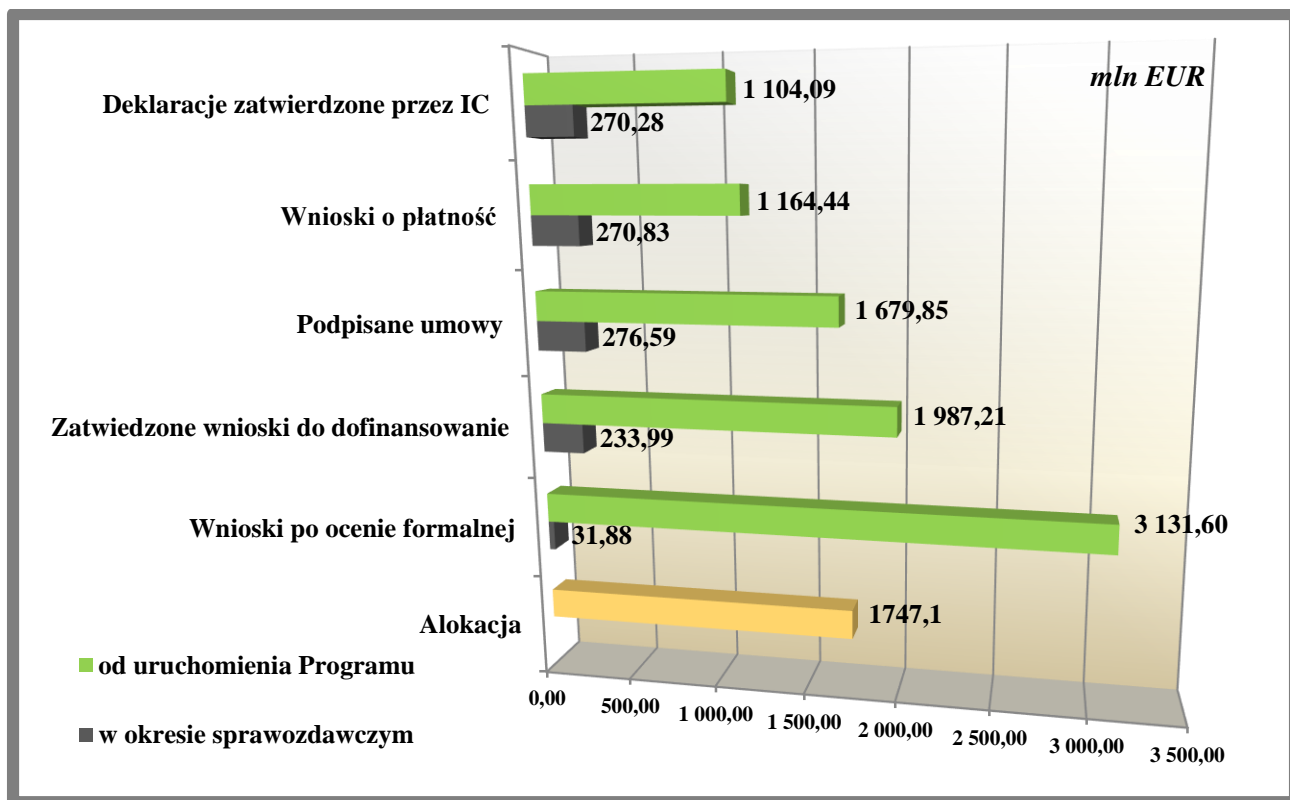
⇒ Umowy o dofinansowanie

Podpisano 4682 umowy o dofinansowanie, w których łączna wartość dofinansowania stanowi ponad 1,6 mld EUR. Do zagospodarowania pozostaje ok. 62 mln EUR – 3,6% alokacji *Programu*, z czego na podpisanie oczekuje 139 umów na kwotę dofinansowania ok. 49 mln EUR. Na koniec 2013 roku pozostała kwota do zagospodarowania to ok. 0,8% alokacji *Programu*. Pod względem liczby podpisanych umów województwo śląskie przoduje nad pozostałymi województwami, natomiast pod względem kwoty dofinansowania plasuje się na podobnym poziomie co województwo mazowieckie. Dofinansowanie wybranych projektów wyczerpało już alokację większości priorytetów oprócz priorytetu *III. Turystyka* i *VI Zrównoważony rozwój miast*. W tych dwóch priorytetach ogłoszono w 2013 roku nowe konkursy, a w pozostałych priorytetach nowe projekty dobierane są z list rezerwowych tam, gdzie pojawiają się oszczędności na projektach zakończonych lub w momencie znaczącej zmiany kursu EUR.

⇒ Deklaracje zatwierdzone przez IC

W okresie sprawozdawczym certyfikowano wydatki na kwotę 270,28 mln EUR co stanowi 15% dostępnej alokacji. W porównaniu z pozostałymi województwami, śląskie certyfikowało najwięcej środków tj. 1 104,09 mln EUR wyprzedzając mazowiecki program regionalny.

Na poniższym wykresie przedstawiono ogólną informację dot. postępu realizacji RPO WSL od uruchomienia *Programu* oraz w okresie sprawozdawczym.

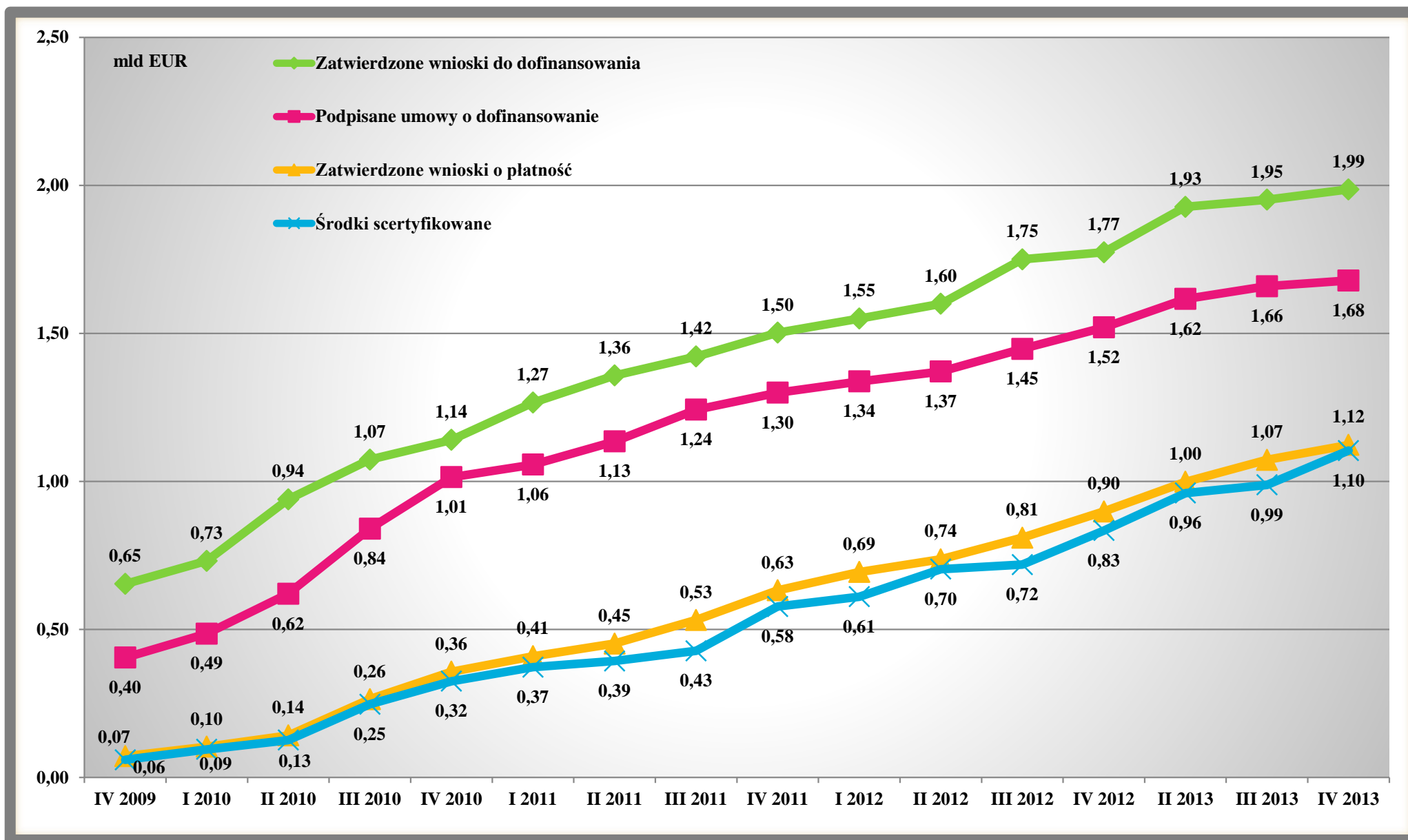

Rysunek 10 Postęp realizacji RPO WSL w okresie sprawozdawczym i od uruchomienia Programu (wartość w mln EUR)

Na obecnym etapie realizacji RPO WSL znacząca większość projektów jest już w fazie realizacji, więc wraz ze wzrostem liczby podpisywanych umów o dofinansowanie, zauważalny jest znaczący wzrost wartości wniosków o płatność oraz środków certyfikowanych. Wysokie pozycje w wydatkowaniu oraz certyfikacji środków UE zostały osiągnięte pomimo ogromnej liczby aplikujących podmiotów dla stosunkowo małych projektów. Średnia wartość realizowanych projektów – 524 tys. EUR, jak i średnia wartość dofinansowania z umów – 357 tys. EUR są w województwie śląskim najmniejsze. Średnia wartość dofinansowania przypadająca na 1 mieszkańca województwa na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 363,9 EUR.

IZ RPO WSL nie zdiagnozowała problemów ani opóźnień związanych z płatnościami. Projekty wybrane do dofinansowania w poprzednich latach generują coraz więcej wydatków, co jest zjawiskiem naturalnym biorąc pod uwagę proces realizacji wieloletnich programów w ramach polityki spójności. Tempo wydatkowania środków jest uwarunkowane charakterem realizowanych projektów – dynamika jest większa w przypadku przedsięwzięć krótkoterminowych, o stosunkowo niewielkim budżecie, a mniejsza dotyczy przedsięwzięć infrastrukturalnych charakteryzujących się dłuższym okresem przygotowawczym, znacznym budżetem i wieloletnim okresem realizacji, których w ramach RPO WSL jest więcej.

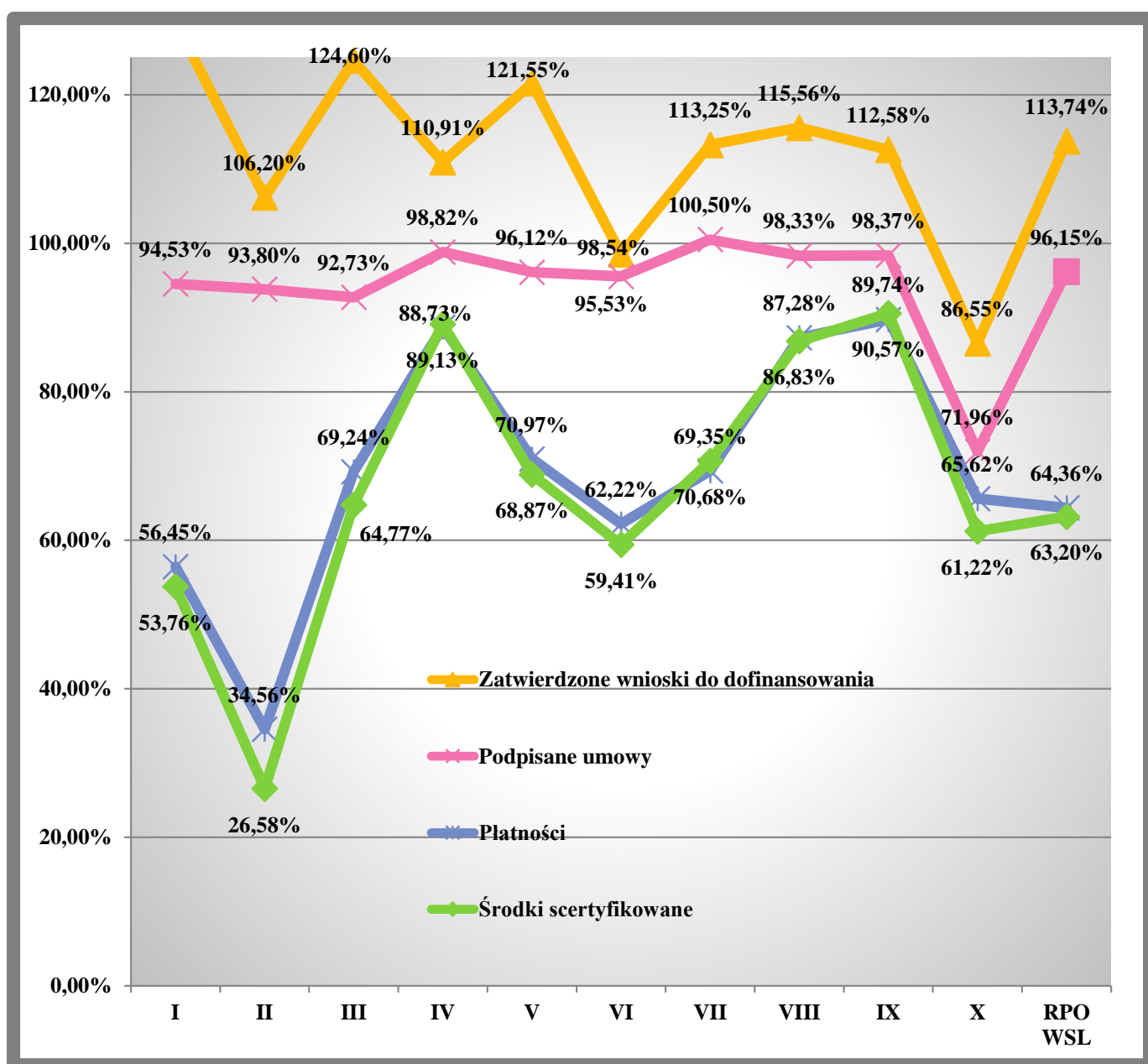
Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania RRO WSL w podziale na kwartały.

Rysunek 11 Postęp realizacji RPO WSL narastająco w podziale na kwartały

Najbardziej zaawansowane priorytety w realizacji na wszystkich poziomach są: *priorytet IX. Zdrowie i rekreacja* (kontraktacja na poziomie 99,68%, płatności na poziomie 89,74%), *priorytet IV. Kultura* (kontraktacja na poziomie 98,82%, płatności na poziomie 88,73%) oraz *priorytet VIII. Infrastruktura edukacyjna* z kontraktacją na poziomie 98,33%, płatności 87,28%. Warto zauważyć, iż w trakcie czterech kwartałów 2013 zaobserwowano znaczący wzrost w zakresie podpisanych umów w ramach: *priorytetu I.* (kontraktacja na poziomie 94,53% - wzrost o 31,89%), *priorytetu II. Społeczeństwo Informacyjne* (kontraktacja na poziomie 93,80% - wzrost o 21,19%), *III. Turystyka* (kontraktacja na poziomie 92,73% - wzrost o 21,19%) oraz *priorytetu X. Pomoc Techniczna* (kontraktacja na poziomie 71,96%, wzrost o 13,82%).

Poniżej poziom wykorzystania alokacji *Programu* w podziale na priorytety oraz etapy wdrażania projektów.

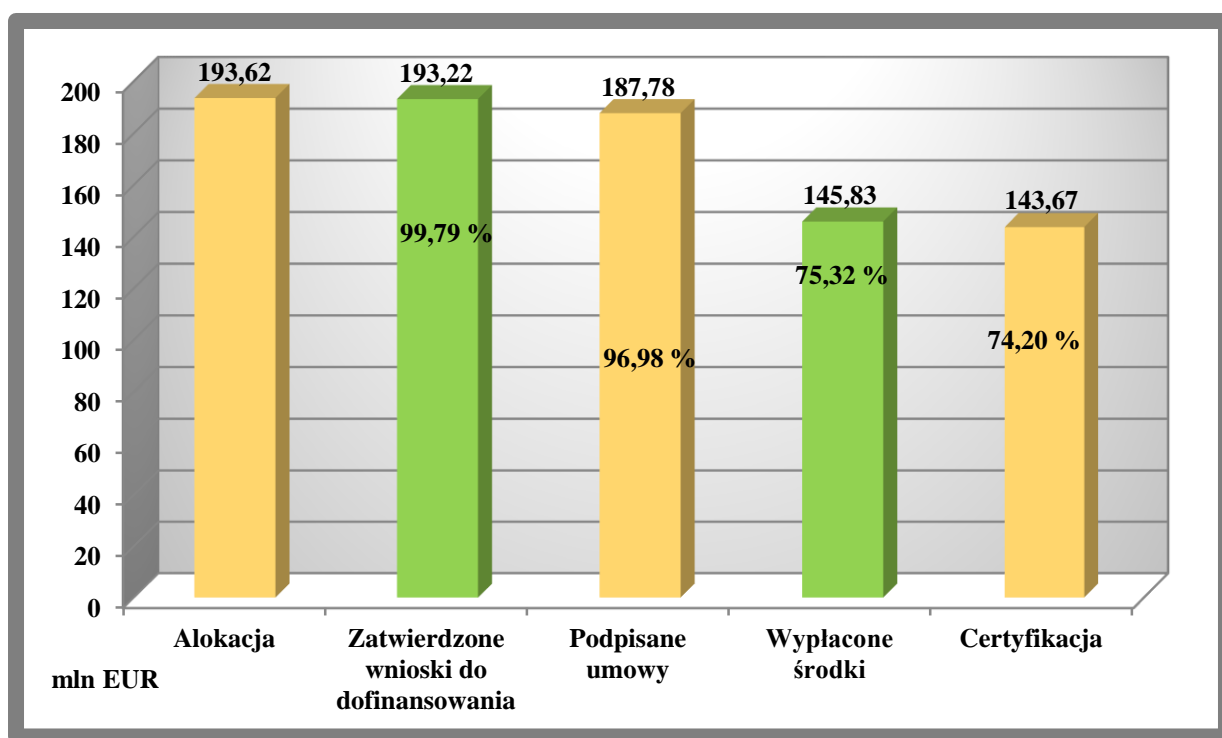
Rysunek 12 Poziom wykorzystania alokacji RPO WSL w podziale na priorytety stan na koniec grudnia 2013 roku

⇒ Projekty kluczowe

W ramach RPO WSL realizowanych jest 26 projektów kluczowych, w tym 3 duże. Na liście rezerwowej znajdują się 3 projekty. W ramach 26 projektów 8 realizowanych jest w 54 podprojektach. IZ RPO WSL na bieżąco kontaktuje się z beneficjentami projektów kluczowych oraz organizuje spotkania indywidualne, umożliwiające rozwiązywanie pojawiających się wątpliwości. Szczegółowe informacje dot. realizacji poszczególnych projektów kluczowych z IWIPK zostały przedstawione w załączniku nr XII do *Sprawozdania*.

⇒ Programy Rozwoju Subregionów

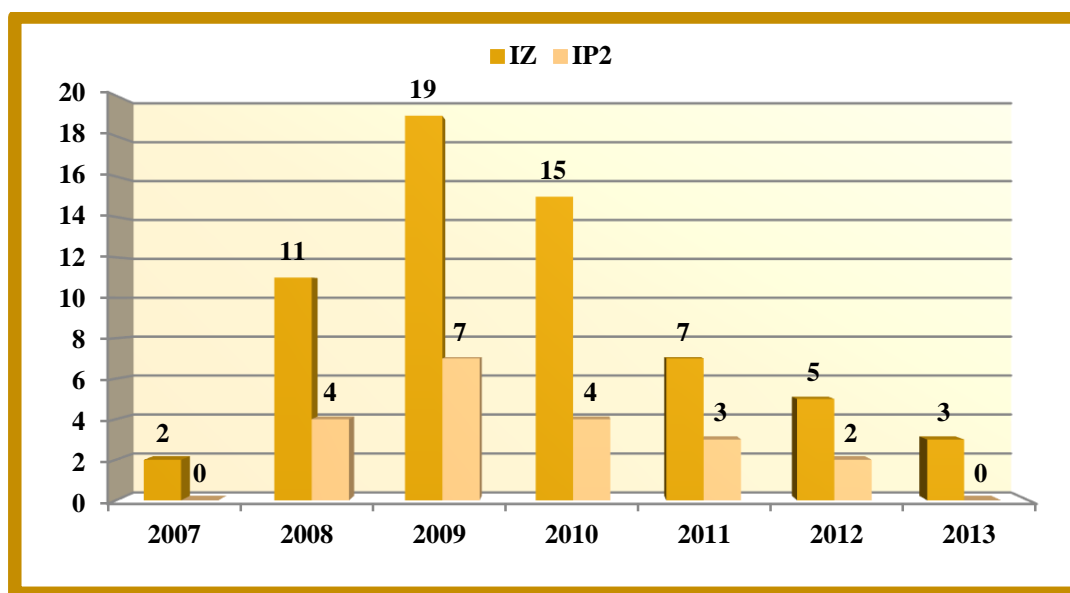
Na koniec okresu sprawozdawczego liczba podpisanych umów o dofinansowanie w ramach PRS to 226. Do podpisania pozostała jedna umowa na kwotę 5,45 mln EUR z miastem Częstochową na realizację projektu *Budowa infrastruktury informatycznej dla subregionu północnego e-region częstochowski*. Projekt ten podlegał notyfikacji do Komisji Europejskiej, w III kwartale 2013 roku otrzymał pozytywną opinię i w kolejnym okresie sprawozdawczym planowane jest podpisanie umowy o dofinansowanie. Poniżej przedstawiono postęp realizacji projektów w ramach PRS.

Rysunek 13 Postęp wdrażania PRS

⇒ Harmonogram konkursów

Od początku realizacji *Programu* ogłoszono 82 konkursy na łączną kwotę alokacji 1 miliarda EUR. Poniżej na wykresie przedstawiono liczbę konkursów w podziale na instytucje i lata.

Rysunek 14 Liczba ogłoszonych konkursów w podziale na lata

W 2013 r. Beneficjenci RPO WSL mogli składać wnioski o dofinansowanie w ramach 3 konkursów o łącznej alokacji 13,4 mln EUR. W terminie od 17 maja do 1 sierpnia 2013 r. można było składać wnioski w ramach poddziałania 1.1.1 *Infrastruktura rozwoju gospodarczego*. Alokacja tego konkursu wynosiła 7,7 mln EUR.

W grudniu 2013 ogłoszono także 2 konkursy, które zakończą się w kolejnym okresie sprawozdawczym tj. 17 lutego 2014 r. Są to:

- ⇒ priorytet III. Turystyka, działanie 3.2.2 *Infrastruktura okołoturystyczna/podmioty publiczne*, alokacja konkursu to 1,03 mln EUR,
- ⇒ priorytet VI. Zrównoważony rozwój miast, działanie 6.2.1 *Rewitalizacja „duże miasta”*, alokacja konkursu to 4,63 mln EUR.

Środki przeznaczone na powyższe konkursy pochodzą z oszczędności powstałych przy realizacji wcześniej wybranych projektów, zatem kwota alokacji może ulec zwiększeniu w przypadku powstania nowych oszczędności. W okresie sprawozdawczym w Śląskim Centrum Przedsiębiorczości nie ogłaszano żadnych konkursów.

Rozkład projektów

Poniżej zaprezentowano rozkład projektów (wartość w mln EUR i liczbę) w podziale na różne obszary tematyczne. Postęp realizacji RPO WSL oparty został na danych z KSI (SIMIK 07-13) dot. kontraktacji na koniec 2013r., w przypadkach braku danych w KSI dane pochodzą z LSI.

⇒ Projekty w podziale na sektory gospodarki

Rozkład projektów w ramach RPO WSL w podziale na sektory gospodarki nie uległ znaczącym zmianom w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. Analiza projektów w podziale na sektory gospodarki została zamieszczona w załączniku nr XIII w punkcie 5 do *Sprawozdania*. Podział został zaprezentowany łącznie dla priorytetów I i III.

⇒ Projekty w podziale na rozkład terytorialny

Województwo śląskie jest najbardziej zurbanizowanym regionem w Polsce – 78 % ludności regionu zamieszkuje w miastach (w kraju jest to 60,9%). W województwie śląskim znajduje się 71 miast, a blisko połowa (46%) ludności zamieszkuje w 12 największych miastach

(liczących ponad 100 tys. ludności). Największe z nich to Katowice (306,8 tys.), Częstochowa (238,0 tys.) i Sosnowiec (217,3 tys.). W związku z powyższym kluczową sprawą dla przyszłości województwa jest kondycja dużych miast, które stanowią lokomotywy wzrostu dla całego regionu. Znajduje to odzwierciedlenie w odrębnym priorytecie RPO WSL zorientowanym przede wszystkim na zrównoważony rozwój miast. Na etapie programowania problematyka obszarów wiejskich została potraktowana w RPO WSL horyzontalnie, pomoc ma charakter uzupełniający wobec wdrażanego w regionie *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich*. Analiza rozkładu projektów w podziale na obszar wskazuje, że większość projektów realizowanych jest na obszarach miejskich, co nie powinno dziwić w związku z charakterem województwa.

Poniżej w tabeli zaprezentowano rozkład projektów w podziale na obszar.

Tabela 7 Zestawienie zakontraktowanych środków w podziale na obszary przestrzenne od uruchomienia Programu w mln EUR²

OBSZAR	LICZBA	WARTOŚĆ OGÓŁEM	DOFINANSOWANIE UE
MIEJSKI	3810	2 467,11	1 352,94
WIEJSKI	774	463,86	275,68
GÓRSKI	71	34,14	20,15

Analizując proces kontraktacji na poziomie poszczególnych powiatów można stwierdzić, że od uruchomienia *Programu* do końca 2013 roku najwięcej środków pozyskują miasta na prawach powiatu np.:

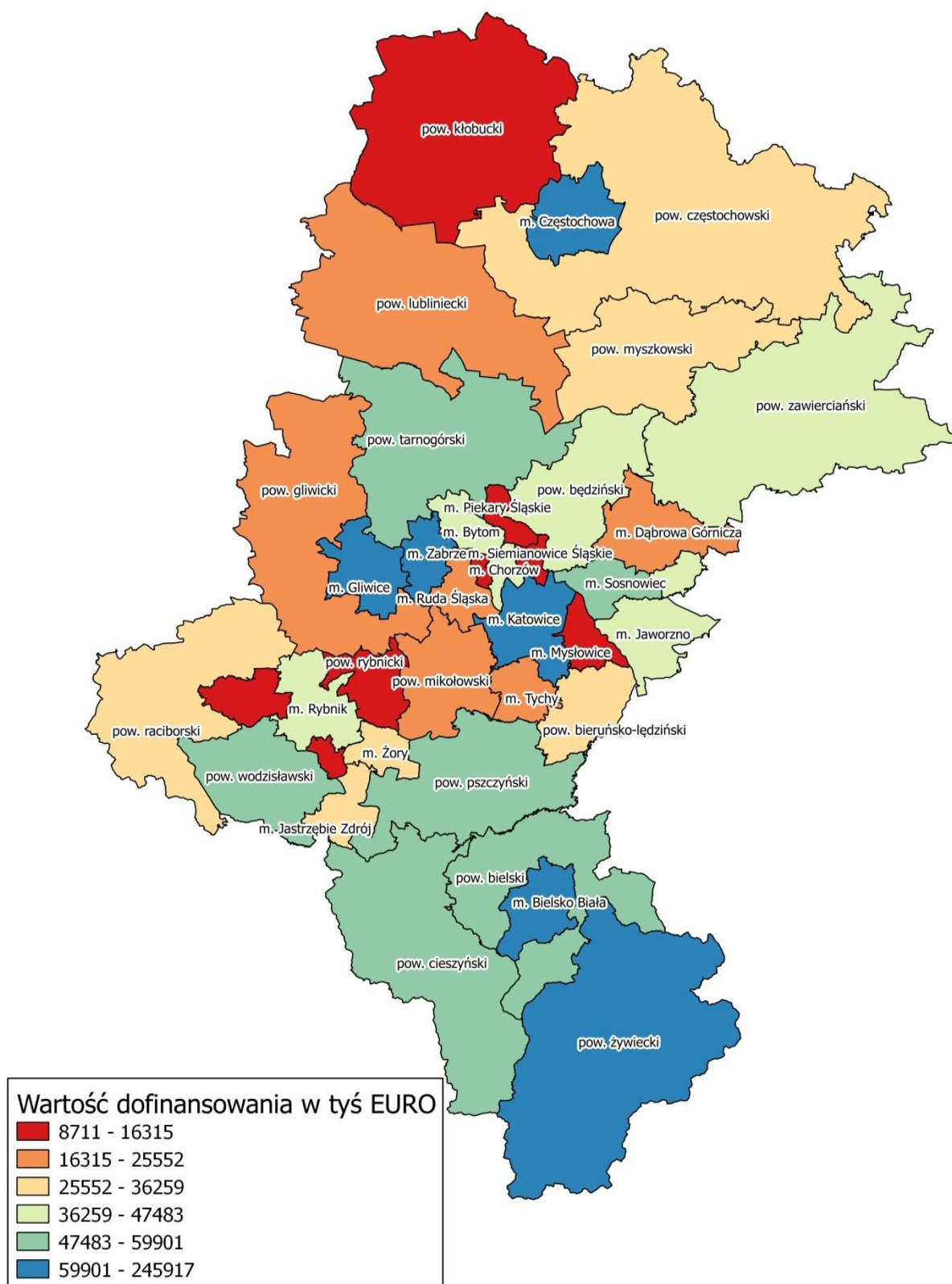
- ⇒ miasto Katowice - 428 projektów na kwotę dofinansowania 246 mln EUR, co stanowi odpowiednio 9% i 15% wszystkich projektów, z którymi podpisano umowy,
- ⇒ miasto Gliwice - 300 projektów na kwotę dofinansowania 106 mln EUR, co stanowi odpowiednio 6,3% i 6,4% wszystkich projektów, z którymi podpisano umowy.

Spośród powiatów ziemskich najbardziej efektywni w pozyskiwaniu środków są powiat cieszyński i powiat pszczyński zarówno pod względem ilości realizowanych projektów jak i wielkości otrzymanego dofinansowania.

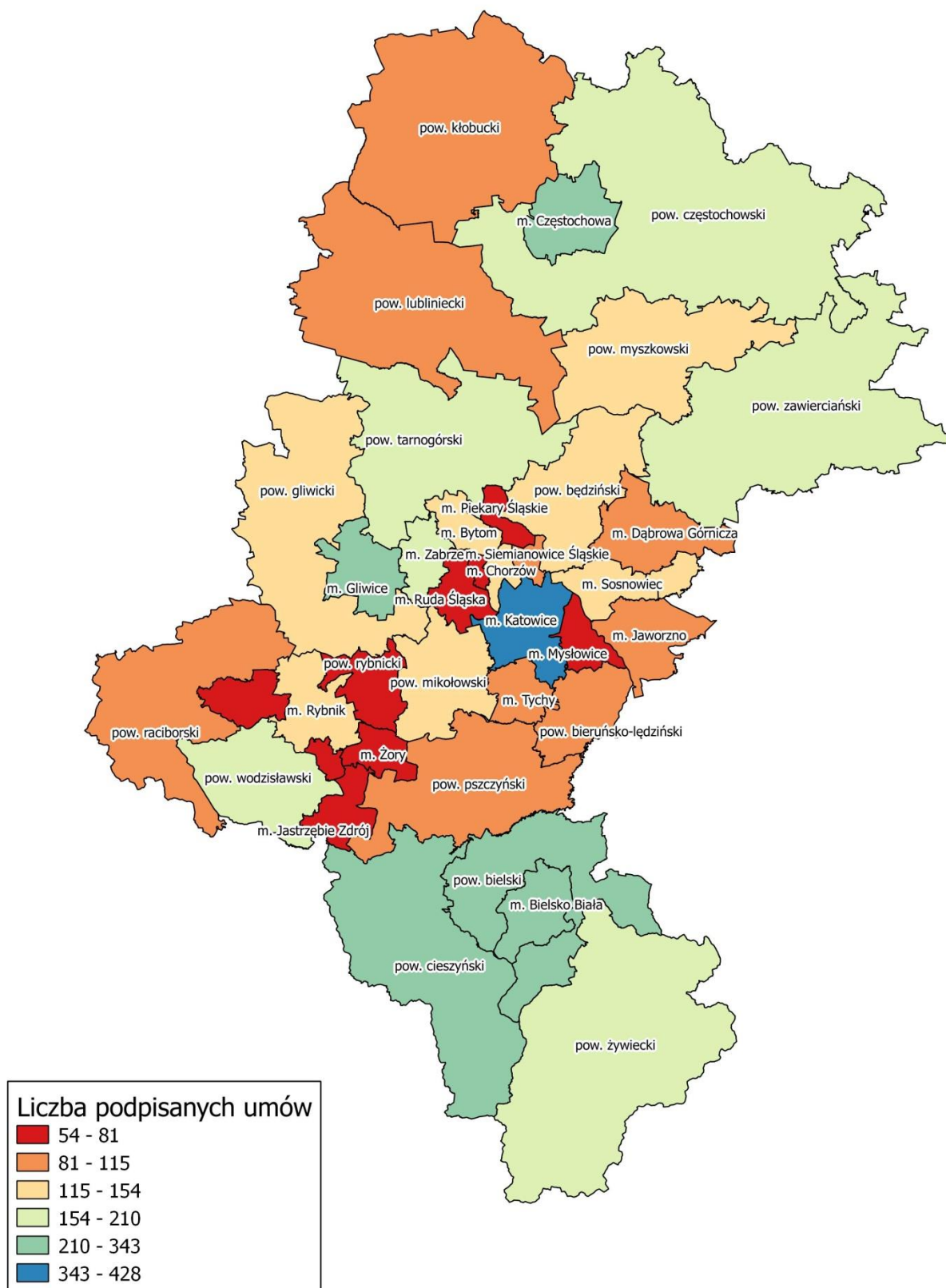
Na etapie programowania RPO WSL nie zidentyfikowano obszarów defaworyzowanych, w związku z tym brak odniesienia w tej kategorii w przedmiotowym *Sprawozdaniu*.

Poniżej zaprezentowano rozkład zakontraktowanych środków EFRR w podziale na powiaty (liczba i wartość w tys. EUR).

² Zestawienie nie zawiera projektów realizowanych z pomocy technicznej, stąd całkowita liczba decyzji/umów jest mniejsza o 27 decyzji

Rysunek 15 Realizacja projektów w podziale na powiaty województwa śląskiego (wartość w tys. EUR)

Rysunek 16 Realizacja projektów w podziale na powiaty województwa śląskiego (liczba)

⇒ Projekty w podziale na formę prawną beneficjentów

Analizując podział projektów pod względem formy prawnej beneficjentów należy zauważyć, że projekty o największej wartości dofinansowania UE realizowane są przez JST (1138,65 mln EUR), co stanowi 68% wartości dofinansowania w całej omawianej grupie beneficjentów. Projekty o najniższej wartości dofinansowania składane są przez przedsiębiorców. Powodem zaistniałej sytuacji jest określony poziom maksymalnego dofinansowania możliwego do otrzymania przez przedsiębiorców (max. wartość dofinansowania wynosi 178,81 mln EUR). Natomiast pod względem aktywności i liczebności, w województwie śląskim duże zainteresowanie w pozyskiwaniu środków unijnych przejawiają przedsiębiorcy, co znalazło odzwierciedlenie w ilości realizowanych projektów (3229 projektów), co stanowi aż 69% wszystkich podpisanych umów. W dalszej kolejności najwięcej umów zawarły JST (1074 projektów), wśród których szczególną rolę odgrywają samorządy niższego szczebla, gdyż to one w największym stopniu odpowiedzialne są za rozwój regionalny/lokalny. Poniższa tabela przedstawia wartość i liczbę projektów realizowanych w ramach *Programu* w podziale na formę prawną beneficjentów.

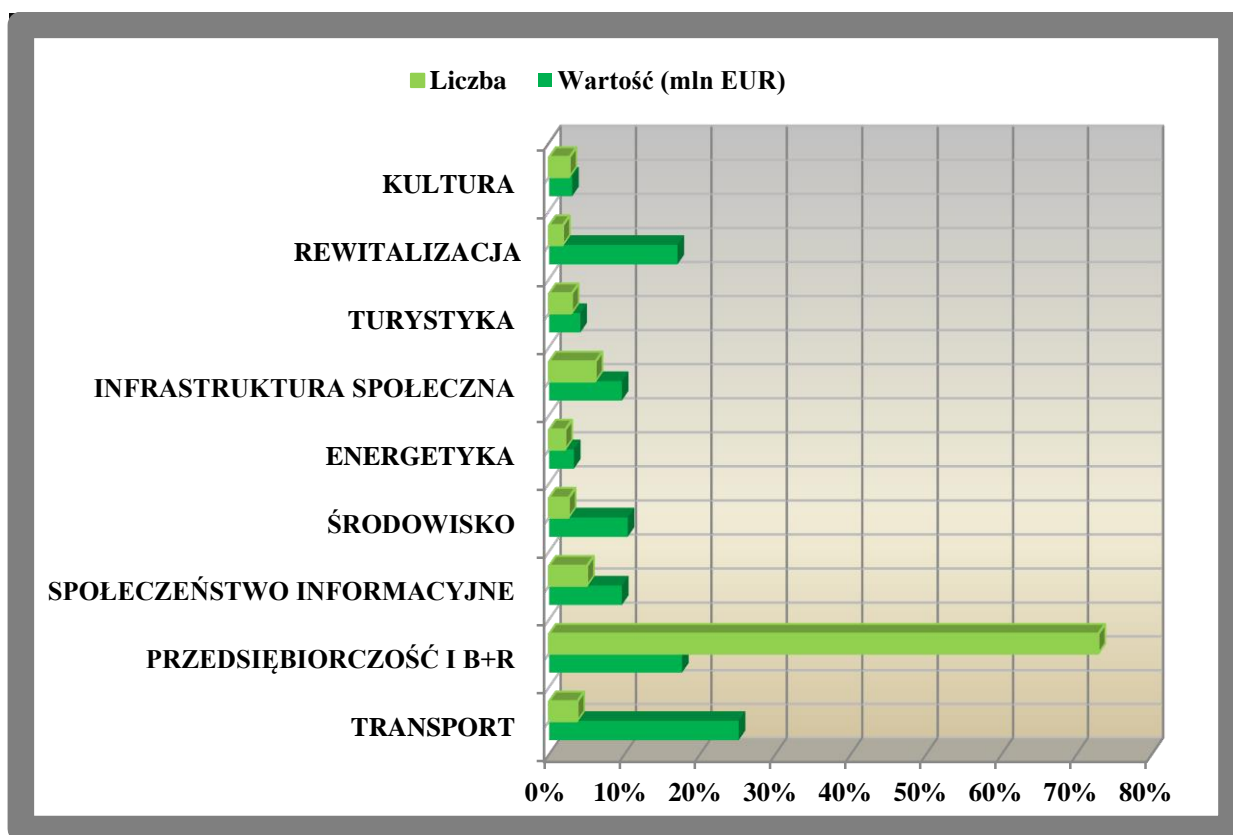
Tabela 8 Wartość projektów realizowanych w ramach Programu w podziale według formy prawnej beneficjentów (mln EUR)

Forma prawna beneficjenta	Liczba	Wartość dofinansowania (w mln EUR)
inne	232	138,33
jst	1 074	1 138,65
organ władzy administracji rządowej	6	5,85
organizacja non profit	82	45,39
przedsiębiorcy	3 229	275,22
uczelnie, jednostki naukowe	59	76,40

⇒ Projekty w podziale na obszary wsparcia

Poniżej przeanalizowano realizowane w województwie śląskim projekty w ramach RPO WSL oraz innych PO pod względem tematycznym (liczba i wartość w mln EUR). Analizując kontraktację w RPO WSL w podziale na obszary wsparcia, umowy o największym dofinansowaniu UE zostały podpisane w ramach obszaru *transport* i stanowią 25% wartości wszystkich podpisanych umów. Natomiast analizując liczbę projektów w podziale na obszary, należy zauważyć, że najwięcej, bo 73% projektów realizowanych jest w ramach obszaru wsparcia *przedsiębiorczość i B+R*, głównie są to projekty MSP.

Poniżej na wykresie rozkład realizowanych projektów w podziale na obszary wsparcia.

Rysunek 17 Udział procentowy środków w podziale na obszary tematyczne od uruchomienia Programu (wartość EUR i liczba)

Dopełnieniem działań realizowanych z RPO WSL są projekty realizowane na terenie województwa śląskiego w ramach NSRO oraz w ramach programów polityki rolnej i rybackiej. Poniżej w tabeli przedstawiono rozkład realizowanych projektów w województwie śląskim z programów krajowych. Jak wynika z poniższej analizy najwięcej projektów realizowanych jest w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich jednak są to projekty niewielkie kwotowo. Największe projekty realizowane są w ramach programów POIG oraz z POIiŚ.

Tabela 9 Informacja nt. projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych krajowych

Obszar	Liczba	Wartość ogółem (mln EUR)	Wartość dofinansowania (mln EUR)	POIG	POIiŚ	POKL	PROW	PO RYBY
Kapitał ludzki	3887	795,78	760,05	1		3886		
Transport	73	2408,69	1973,89		73			
Przedsiębiorczość i B+R	790	1703,15	610,03	784	6			
Spółeczeństwo informacyjne	628	151,81	101,21	628				
Środowisko	83	1 579,48	812,04		83			
Energetyka	17	240,41	79,87		17			

Infrastruktura społeczna	29	47,62	38,14		29			
Turystyka	1	18,03	9,87	1				
Kultura	5	94,09	48,88		5			
Rybołówstwo	312	25,98	11,35					312
Obszary wiejskie (wg. PROW)	145 633	430,32	291,04				145 633	
SUMA	151 458	7 495,36	4 744,50	1414	213	3886	145 633	312

Analiza postępu rzeczowego

Informacje dotyczące postępu rzeczowego *Programu* czyli wskaźniki monitorowania celu głównego *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 (RPO WSL)* i horyzontalne zostały przedstawione w załączniku nr I do niniejszego *Sprawozdania*. W załączniku nr V zostały zamieszczone wskaźniki kontekstowe. Ponadto w załączniku nr VIII przedstawiono realizację wskaźników kluczowych Komisji Europejskiej – core indicators.

Wskaźniki celu głównego

W okresie sprawozdawczym przeprowadzone zostało badanie ewaluacyjne *Wpływ realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 (RPO WSL) na rozwój społeczno – gospodarczy województwa śląskiego, z wykorzystaniem makroekonomicznego 5-sektorowego modelu HERMIN*, którego celem było określenie i ocena wpływu realizacji RPO WSL m.in. na dwa wskaźniki celu głównego tj. *Wpływ realizacji Programu na zmianę PKB* oraz *Liczbę utworzonych miejsc pracy netto*. Wyniki przeprowadzonego badania ewaluacyjnego wskazują jednoznacznie na pozytywne oddziaływanie RPO WSL na rozwój gospodarczy województwa śląskiego i każdego z czterech subregionów w całym analizowanym okresie (2007-2020). Odzwierciedleniem są przede wszystkim wyższe poziomy wskaźników realizacji celu głównego *Programu*, tj. zmiana PKB i liczba utworzonych miejsc pracy netto. W okresie finansowania *Programu* (2008-2016) średnioroczny wkład RPO WSL we wzrost poziomu PKB ma kształtować się w granicach od 0,8% (subregion centralny) do 1,7% (subregion północny). W rezultacie w całym regionie średnioroczna wartość wpływu *Programu* na zmianę PKB ma wynosić we wspomnianym okresie ok. 1%. Liczba dodatkowych miejsc pracy utworzonych dzięki wsparciu w ramach *Programu* ma z kolei kształtować się na poziomie średnio od 2,0 tys. (subregion zachodni) do 7,1 tys. (subregion centralny) rocznie – łącznie w całym regionie liczba dodatkowych miejsc pracy ma wynosić średniorocznie 13,8 tys. Efektem przyrostu PKB jest zmniejszenie dystansu dzielącego województwo śląskie od przeciętnej wartości PKB per capita w PPS dla Unii Europejskiej – w bieżącym roku (2013 r.), dzięki wsparciu finansowemu w ramach *Programu*, wskaźnik w regionie ma osiągnąć poziom 72,3% i być wyższy o 1,1 pkt. proc. w porównaniu do sytuacji, kiedy RPO WSL nie byłby w regionie jest również w przypadku pozostałych wskaźników analizowanych w ramach badania, w tym szczególnie wskaźnika wydajności

pracy i poziomu nakładów brutto na środki trwałe. W latach 2008-2016 wartości tych wskaźników, dzięki otrzymanej pomocy finansowej, jest średniorocznie wyższe odpowiednio o 0,9 tys. zł/os (wydajność pracy) i 1,0 mld zł (NBnŚT) ponad poziom, jaki byłby obserwowany w scenariuszu nieuwzględniającym wsparcia w ramach *Programu*. Fundusze wydatkowane w ramach RPO WSL, poprzez generowanie dodatkowych miejsc pracy, przyczyniają się również do poprawy sytuacji na regionalnym rynku pracy. W bieżącym roku (2013r.) w wyniku realizacji *Programu* liczba aktywnych zawodowo (w wieku 15-64) ma osiągnąć poziom 2098,7 tys. os. i być wyższa o 11 tys. os w porównaniu do scenariusza zakładającego brak wsparcia. Liczba pracujących (w wieku 15-64) ma kształtować się z kolei na poziomie 1882,8 tys. os., czyli o 19,7 tys. wyższym niż w sytuacji braku realizacji *Programu*. Ponadto fundusze w ramach RPO WSL przyczyniają się do ograniczenia stopy bezrobocia (w bieżącym roku) do poziomu 10,3% (czyli o 0,5 pkt. proc niższego w porównaniu do scenariusza „bez RPO WSL”). Wskutek realizacji *Programu* poprawi się także jakość życia mieszkańców województwa śląskiego mierzona takimi wskaźnikami jak: poziom dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych, poziom spożycia prywatnego i stopa oszczędności. Wyniki przeprowadzonych symulacji wskazują, że w latach 2008-2016 wartości tych trzech wskaźników dzięki interwencjom podejmowanym w ramach *Programu* są wyższe średniorocznie o 1,7 mld zł (dochody do dyspozycji), 1,3 mld zł (konsumpcja prywatna) i 0,6 pkt. proc (stopa oszczędności) w porównaniu do scenariusza zakładającego brak realizacji RPO WSL. Szczegółowe dane realizacji wskaźników *Wpływ realizacji Programu na zmianę PKB* oraz *Liczba utworzonych miejsc pracy netto* zostały przedstawione w załączniku I do niniejszego *Sprawozdania*.

Jedynym wskaźnikiem celu głównego zasilanym bezpośrednio przez projekty jest wskaźnik *Utworzone miejsca pracy brutto*, gdzie wartość równa jest 6 776,26 szt. (miejsc pracy w EPC), co stanowi 54% zakładanej wartości docelowej wskaźnika. Jest to poziom adekwatny do liczby zakończonych projektów w ramach RPO WSL. Jednocześnie na podstawie umów o dofinansowanie wartość wskaźnika równa jest 10 588,43 szt. Oznacza to, że realizacja projektów, dla których do końca 2013 roku podpisano umowy o dofinansowanie umożliwia realizację przedmiotowego wskaźnika na poziomie 102%. W sprawozdaniu rocznym za 2013 rok został zmieniony sposób prezentowania danych tzn. wliczane są do ww. wskaźnika projekty z priorytetów w ramach których brak jest wskaźnika dot. utworzonych miejsc pracy, stąd znaczny wzrost szacowanej realizacji. W związku z faktem, że system informatyczny KSI (SIMIK 07-13) uniemożliwia uzyskanie danych o postępie ww. wskaźnika w podziale na kobiety i mężczyzn, aby zachować spójność pomiędzy danymi dot. ilości utworzonych miejsc ogółem oraz w podziale wg płci prezentowane dane pochodzą z LSI. Realizacja przedmiotowego wskaźnika w podziale na kobiety i mężczyzn wskazuje na większą liczbę utworzonych miejsc pracy dla mężczyzn. Równość szans kobiet i mężczyzn jest ważnym elementem szerszej kwestii równości szans, której przestrzeganie stanowi jedną z podstawowych zasad RPO WSL. Przy programowaniu zostały założone podwskaźniki: miejsca pracy w podziale na kobiety i mężczyzn, gdzie przewidziano utworzenie większej liczby miejsc pracy dla kobiet. Beneficjenci składając wnioski o dofinansowanie nie deklarują kogo zatrudnią, gdyż zostałaby zaburzona omawiana zasada, każdy powinien mieć równy dostęp do zatrudnienia. Beneficjenci wykazują miejsca pracy w podziale na płeć dopiero

w momencie składania wniosku o płatność. Dysproporcje w tworzeniu miejsc pracy dla kobiet i mężczyzn wynikają przede wszystkim ze struktury wspartych beneficjentów (rodzaju działalności). W ramach priorytetu I projekty realizowane są w branżach, w których zatrudnienie zdominowane jest przez mężczyzn, m.in.: przetwórstwo przemysłowe, budownictwo. Natomiast w priorytecie III, przeważają miejsca pracy dla kobiet, co również wynika ze specyfiki obszaru wsparcia jakim jest turystyka.

Wskaźniki horyzontalne

W okresie sprawozdawczym zakończono realizację 235 projektów w ramach wskaźnika horyzontalnego produktu *Liczba projektów w zakresie usuwania barier funkcjonalnych dla osób niepełnosprawnych* oraz 117 w ramach wskaźnika horyzontalnego *Liczba projektów w zakresie poprawy efektywności energetycznej*. Na wskaźnik horyzontalny *Liczba projektów w zakresie poprawy efektywności energetycznej* nie zostały zagregowane projekty, których beneficjenci nie przedstawili wartości zaoszczędzonej energii. Mimo, iż beneficjenci zaznaczają we wniosku o dofinansowanie, iż projekty wpływają na poprawę efektywności energetycznej, w konsekwencji nie wykazują oni wartości zaoszczędzonej energii. Tak więc wartość wskaźnika obejmuje wyłącznie projekty, których beneficjenci czy to dzięki audytowi energetycznemu czy też na podstawie własnych obliczeń, byli w stanie wykazać wartości przedmiotowego wskaźnika. Osiągnięte wartości ww. wskaźników horyzontalnych produktu mają swoje przełożenie na rezultat. W ramach wskaźnika *Redukcja zużycia energii we wspartych budynkach* osiągnięta wartość to 53 925,61 MWh, natomiast *Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z udogodnień powstałych w ramach wsparcia RPO* to 128 957 osób, co oznacza osiągnięcie już w bieżącym okresie sprawozdawczym wartości docelowej wskaźnika dla 2015 roku.

Przeprowadzona analiza SWOT wykazała najważniejsze problemy województwa. Na tej podstawie został określony jeden z celów głównych a mianowicie, *wpływ realizacji programu na zmianę PKB*, który jest odpowiedzią na zdiagnozowany spadek potencjału ekonomicznego regionu.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji RPO WSL

Wnioski do dalszej realizacji RPO WSL opisane zostały w rozdziale 3 niniejszego *Sprawozdania* przy analizie każdego priorytetu.

2.1.6.3 Rekomendacje KE

IZ RPO WSL w niniejszym *Sprawozdaniu* zastosowała się do otrzymanych zaleceń w poniższym zakresie:

- ⇒ dołączono do *Sprawozdania* szczegółową listę wspieranych projektów kluczowych (załącznik nr XII),
- ⇒ dołączono do *Sprawozdania* analizę porównawczą postępu rzeczowego z finansowym (załącznik nr XV),
- ⇒ przedstawiono efekty wynikające z działań informacyjnych skierowanych do beneficjentów zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym (pkt. 2.1.6.5),

⇒ IZ RPO WSL zleciła badanie ewaluacyjne, którego celem jest podsumowanie i ocena efektów wsparcia RPO WSL. W przedmiotowym badaniu zostaną przeanalizowane kwestie m.in. w jaki sposób istniejące instytucje wsparcia biznesu (zwłaszcza te, które skorzystały z wsparcia UE) odpowiadały na potrzeby przedsiębiorstw: czy usługi świadczone przez te instytucje odpowiadają oczekiwaniom przedsiębiorstw, zarówno pod względem rodzaju usługi, jakości i wielkości popytu, jak inwestycje EFRR w infrastrukturę edukacyjną i zdrowotną przyczyniły się do poprawy jakości oraz dostępu do edukacji i usług socjalnych oraz w jakim stopniu EFRR w regionie przyczynił się do realizacji strategii e-administracji: jakimi potrzebami pod względem zasięgu i rozpowszechnienia e-usług już się zajęto oraz jakie jeszcze pozostały wyzwania. Wyniki z przeprowadzonego badania zostaną zaprezentowane w kolejnym okresie sprawozdawczym.

2.1.6.4 Rekomendacje IZ i innych instytucji

IZ RPO WSL na bieżąco monitoruje postęp wdrażania RPO WSL zarówno w zakresie postępu finansowego jak i rzeczowego. Biorąc pod uwagę projekty wybrane do dofinansowania, IZ RPO WSL uznaje, że przekazane wsparcie w pełni realizuje cele, jakie zostały założone na etapie programowania uwzględniając wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej ujętej w *Programie*. W kolejnym okresie sprawozdawczym IZ RPO WSL na bieżąco będzie monitorować postęp rzeczowy i finansowy *Programu* w celu sprawnego i efektywnego wdrażania. Ponadto IZ RPO WSL będzie kontynuować pracę nad wzmocnieniem znaczenia KM RPO WSL m.in. poprzez organizację spotkań powołanej grupy roboczej ds. partnerstwa. Wszystkie rekomendacje przyjęte przez KM RPO WSL zostały wdrożone.

2.1.6.5 Instrumenty inżynierii finansowej³

Inicjatywa JESSICA

W RPO WSL Inicjatywie JESSICA poświęcone zostało *poddziałanie 6.2.3 Rewitalizacja – inicjatywa JESSICA*. Rolę Funduszu Rozwoju Obszarów Miejskich (FROM) w województwie śląskim pełni Bank Ochrony Środowiska S.A. W zakresie promocji, kampanii marketingowych i promocyjnych oraz wsparcia procesu wyboru projektów od strony ostatecznego beneficjenta, partnerem BOŚ S.A. jest Centrum Projektów Rewitalizacyjnych S.A. Nabór na projekty miejskie w ramach inicjatywy JESSICA został ogłoszony 5 grudnia 2011 roku i ma charakter ciągły, tj. do wyczerpania środków. W okresie sprawozdawczym BOŚ podpisał 12 umów o pożyczki ze środków Inicjatywy JESSICA na realizację projektów miejskich. Wartość projektów to 48,92 mln EUR, w tym wartość pożyczek ze środków Inicjatywy 28,19 mln EUR. W ocenie Banku pozostały 4 projekty o wartości 50,97 mln EUR, w tym wartość pożyczek JESSICA 23,56 mln EUR. Od rozpoczęcia wdrażania Inicjatywy JESSICA podpisano 15 umów inwestycyjnych o wartości projektów 69,28 mln EUR, w tym wartość pożyczek JESSICA

³ W treści Sprawozdania prezentując postęp finansowy instrumentów inżynierii finansowej wykorzystano kurs EUR - 4,1942, natomiast w załączniku IX wykorzystano kursy po których zostały przekazane środki beneficjentom, stąd wartości finansowe będą się różnić.

wyniosła 36,82 mln EUR. Natomiast wartość środków wypłaconych na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosła 12 mln EUR.

Szczegółowe informacje dotyczące projektów, które otrzymały pożyczkę w okresie sprawozdawczym zostały przedstawione w załączniku nr XIV do *Sprawozdania*.

W dniu 10 grudnia 2013 r. Instytucja Zarządzająca RPO WSL rozpoczęła kontrolę z zakresu prawidłowości realizacji Inicjatywy JESSICA współfinansowanej z RPO WSL. Czynności zaplanowano do 10 stycznia 2014 r. Informacja o wyniku kontroli zostanie zawarta w kolejnym sprawozdaniu.

W okresie sprawozdawczym odbyło się pięć posiedzeń Rady Inwestycyjnej Inicjatywy JESSICA. Poniżej krótkie informacje o posiedzeniach RI.

Tabela 10 *Harmonogram posiedzeń RI w 2013 roku*

Posiedzenie RI	Zagadnienia/ważne decyzje podjęte na posiedzeniu
VII RI 15 kwietnia 2013 r.	Głównym tematem posiedzenia było omówienie obecnego stanu wdrażania Inicjatywy JESSICA w województwie śląskim. Przedstawiciele BOŚ dokonali prezentacji projektów realizowanych oraz tych, które do tej pory zostały złożone w wyznaczonych placówkach w celu ich oceny pod kątem kwalifikowalności w ramach Inicjatywy JESSICA. Przedstawiono również harmonogram działań na I półrocze 2013 roku. Rada dokonała aktualizacji swojego składu oraz wybrała nowego Przewodniczącego w osobie Pana Mariusza Kleszczewskiego - Wicemarszałka Województwa Śląskiego. Ponadto, Rada Inwestycyjna omówiła i zatwierdziła zmiany wprowadzone do Regulaminu Rady Inwestycyjnej.
VIII RI 22 lipca 2013 r.	Rada Inwestycyjna wybrała nowego przewodniczącego-Pana Arkadiusza Chęcińskiego, Członka Zarządu Województwa Śląskiego. Tematem przewodnim posiedzenia było omówienie aktualnego stanu wdrażania Inicjatywy JESSICA w województwie śląskim, które przeprowadzili przedstawiciele Banku Ochrony Środowiska podczas. Dodatkowo Lokalny Przedstawiciel ds. Funduszy Powierniczych Europejskiego Banku Inwestycyjnego, poddał do dyskusji listę problemów kluczowych jakie zostały zidentyfikowane przez Instytucje Zarządzające oraz EBI podczas wdrażania Inicjatywy JESSICA w Polsce w okresie programowania 2007-2013: 1. Ograniczenie możliwości udzielania wsparcia w ramach Inicjatywy JESSICA do dnia 31 grudnia 2013 r., zgodnie z art. 25 Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z 21 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej przez fundusze rozwoju obszarów miejskich w ramach regionalnych programów operacyjnych; 2. Różnica pomiędzy kwotą do zakontraktowania przez fundusze rozwoju obszarów miejskich do końca roku 2013, a kwotą do wydatkowania do końca 2015 r.; 3. Kwestia dodatkowych kwot uzyskanych w formie kar płaconych przez Fundusze Rozwoju Obszarów Miejskich, w przypadku niepowodzenia lub częściowego niedotrzymania terminów wydatkowania środków na inwestycje miejskie lub kwot niewykorzystanych z powodu oszczędności powstałych w wyniku przeprowadzenia procedur przetargowych; 4. Likwidacja działalności funduszu w 2015 r. lub przedłużenie aktualnych pełnomocnictw na okres programowania 2014-2020; 5. Procedura realokacji środków Inicjatywy JESSICA na działania Regionalnego Programu Operacyjnego (różne osie priorytetowe) lub ich ewentualnego wycofania z Funduszu Powierniczego; 6. Możliwości finansowania projektów termomodernizacyjnych w ramach Inicjatywy JESSICA.
IX RI 17 października 2013 r.	Głównym tematem posiedzenia było omówienie obecnego stanu wdrażania Inicjatywy JESSICA w województwie śląskim. Przedstawiciele Banku Ochrony Środowiska dokonali prezentacji projektów, które zostały złożone w wyznaczonych placówkach w celu ich oceny pod kątem kwalifikowalności w ramach Inicjatywy JESSICA. Ponadto Lokalny

	Przedstawiciel ds. Funduszy Powierniczych Europejskiego Banku Inwestycyjnego, zaprezentował dotychczasowe osiągnięcia EBI w zakresie wdrażania Inicjatywy JESSICA w Europie oraz w Polsce. Następnie, przedstawił zgromadzonym na Radzie Inwestycyjnej przebieg wdrażania Inicjatywy JESSICA w województwie śląskim oraz przypomniał, iż EBI wystosowało pisma do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz Komisji Europejskiej - DG Regio w kwestii kluczowych problemów jakie zostały zidentyfikowane przez Instytucje Zarządzające oraz EBI w trakcie wdrażania Inicjatywy JESSICA w Polsce (kontynuacja kwestii poruszanych na Radzie Inwestycyjnej 22 lipca 2013 r).
X RI 6 listopada 2013 r.	Tematem przewodnim posiedzenia było omówienie bieżących spraw w procesie wdrażania Inicjatywy JESSICA, uwzględniając krótki pozostały czas na podpisanie umów o pożyczki dla Projektów Miejskich. Dodatkowo przedstawiciele Banku Ochrony Środowiska S.A. przedstawili etapy procesu ubiegania się o finansowanie w ramach Inicjatywy JESSICA oraz harmonogram działań na najbliższe tygodnie zawierający informacje dotyczące poszczególnych Projektów Miejskich z uwzględnieniem etapów ich oceny (formalnej oraz merytoryczno-finansowej).
XI RI 5 grudnia 2013 r.	Podczas posiedzenia omówiono bieżące sprawy w procesie wdrażania Inicjatywy JESSICA. Ponadto Lokalny Przedstawiciel ds. Funduszy Powierniczych Europejskiego Banku Inwestycyjnego potwierdził, że termin obowiązywania rozporządzenia umożliwiającego podpisywanie umów o pożyczki ze środków z Inicjatywy JESSICA został przedłużony do 30 czerwca 2014r. Przedstawiciele Banku Ochrony Środowiska S.A. przedstawili aktualny stan wdrażania Inicjatywy JESSICA oraz harmonogram działań na najbliższe tygodnie zawierający informacje dotyczące poszczególnych Projektów Miejskich z uwzględnieniem etapów ich oceny (formalnej oraz merytoryczno-finansowej).

Działania informacyjno – promocyjne stanowią nieodłączny element procesu realizacji projektów współfinansowanych ze środków unijnych. Głównym ich celem jest podniesienie poziomu świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat funduszy strukturalnych czy inicjatyw oraz popularyzowanie korzyści płynących z ich wykorzystywania. W okresie od stycznia do grudnia 2013 r. realizowano szereg działań mających na celu spopularyzowanie idei Inicjatywy JESSICA: sponsorowane dodatki specjalne, wywiady publikowane w lokalnej prasie oraz krajowych dziennikach lub udzielone stacjom radiowym i TV dotyczące promowania Inicjatywy JESSICA. Analizując efekty działań promocyjnych można zauważyć duży wzrost ilości złożonych projektów miejskich do oceny w okresie sprawozdawczym w stosunku do lat poprzednich, w których środki Inicjatywy były już dostępne. W 2011 r. we FROM został złożony 1 wniosek o pożyczkę JESSICA (JST), następnie w 2012 r. złożono 19 wniosków o pożyczkę (w tym 16 zostało złożonych przez MŚP, 2 przez JST, 1 przez inne). W 2013 r. złożono 24 wnioski o pożyczkę, w tym 15 z sektora MŚP, 1 z JST oraz 8 zostało złożonych przez inne jednostki, tj. spółdzielnie mieszkaniowe, szpitale, spółki miejskie. Dzięki realizacji projektów, z którymi podpisano umowy inwestycyjne o pożyczki zostanie utworzonych 175 nowych miejsc pracy, 98 ha terenów zostanie zrewitalizowanych, utworzonych zostanie 14 przedsiębiorstw, 254 tyś osób skorzysta z infrastruktury objętej wsparciem. Realizacja projektów z JESSICA przyczynia się nie tylko do powstania efektów infrastrukturalnych, ale także przyczynia się do realizacji bardzo ważnych efektów społecznych, które zostały opisane w załączniku nr XIV do *Sprawozdania*. Szczegółowe informacje o działaniach promocyjno - informacyjnych zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 11 Działania promocyjne i informacyjne

<p>Bank Ochrony Środowiska</p>	<p>Publikacje artykułów sponsorowanych dotyczących Inicjatywy JESSICA, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ artykuły prasowe w prasie lokalnej i ogólnopolskiej związane z projektem miejskim w Świętochłowicach , np. w "Dzienniku Zachodnim " ("Nowy kompleks basenów ze względu na inicjatywy JESSICA " z dnia 22 stycznia 2013 r.), a także artykułów na kilku stronach internetowych, w tym onet.pl, portalsamorzadowy.pl i swietochlowice.naszemiasto.pl; Artykuły prasowe w prasie lokalnej i ogólnopolskiej związane z realizacją projektów miejskich w Katowicach, Gliwicach, Tychach, Chorzowie, Rybniku, Czechowicach-Dziedzicach i Jastrzębiu-Zdroju, np. w "Rzeczpospolitej" ("JESSICA pomaga ożywić Śląski Hotel w Katowicach" z dnia 23 maja 2013 r.), "Gazeta Wyborcza" ("Unia Europejska wspiera rewitalizację zdewastowanym budynku biurowego w Gliwicach " z dnia 25 czerwca 2013 r.) , "Nowiny Gliwickie" ("JESSICA przy ulicy Pszczyńskiej" z dnia 26 czerwca 2013 r.), "Agro Serwis z dnia 1 lipca 2013 r., "Dziennik Zachodni" ("Siedem inwestycji realizowanych w ramach Inicjatywy JESSICA" z dnia 22 lipca 2013 , "Dąbrowa Górnicza" z dnia 5 września 2013 r., "Echo " ("Mediateka na Piłsudskiego" z dnia 24 lipca 2013 r.), a także artykuły na kilku stronach internetowych, w tym PRnews.pl, rp.pl, money.pl, wyborcza.pl, pieniadze.gazeta.pl, wiadomosci.gazeta.pl, pb.pl, budownictwo.wnp.pl, finanse.wnp.pl, uspro.pl, thecity.com.pl, propertynews.pl, skyscrapercity.com, biznes.polskaprasa.pl, eGospodarka.pl, nasze.miesto.pl, aleBank.pl, GB.pl, portalsamorzadowy.pl; publikacje sponsorowane przez specjalne JESSICA w polskich czasopismach BOŚ , w tym artykuły w "Rzeczpospolitej" ("Kredyty preferencyjne dla projektów miejskich " z dnia 27 maja 2013 i " JESSICA - inicjatywa dla miast " z dnia 20 czerwca 2013 r., ⇒ BOŚ biuletyn nr 66 z dnia 21 maja 2013 r. (Krzysztof Telega , Wiceprezes Zarządu BOŚ S.A.: „Firmy są zainteresowane Inicjatywą JESSICA"); informacja o zakończeniu pierwszego projektu miejskiego na Śląsku opublikowanym w regionalnej stacji telewizyjnej STV „JESSICA – pierwsza inwestycja w Jastrzębiu zakończona, czas na Świętochłowice” z dnia 28 lipca 2013 r.; Dodatek specjalny JESSICA w czasopiśmie Forum PPP nr 20 – artykuł dotyczący wszystkich projektów miejskich JESSICA w województwie śląskim; „Kolejny projekt JESSICA został wdrożony z powodzeniem” – informacje publikowane na PR News, 47l.pl , thecity.com.pl , budownictwo.wnp.pl i 47le bank.pl i związane z ceremonią otwarcia Projektu Miejskiego w Czechowicach – Dziedzice, organizowanej w dniu 23 października 2013 roku przez inwestora (Stara Kablownia Sp. Z o. o.), ⇒ konferencje i imprezy promocyjne: Konferencja na temat finansowania działań rewitalizacyjnych w nowej perspektywie UE w dniach 3-4 października 2013 w Żyrardowie – udział w dyskusji panelowej dotyczącej doświadczeń FROM związanych z realizacją Inicjatywy JESSICA w Polsce; Europejskie Targi Funduszy w dniu 9 listopada 2013 r. zorganizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach – udział w dyskusji panelowej dotyczącej instrumentów zwrotnych; „Rola instrumentów finansowych w stymulowaniu rozwoju regionalnego” w dniu 9 grudnia 2013 r. zorganizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie – udział w dyskusji panelowej dotyczącej roli i możliwości wykorzystania Instrumenty inżynierii finansowej w finansowaniu działań lokalnych w okresach programowania 2007-2013 i 2014-2020.
<p>IZ RPO WSL</p>	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ „Forum PPP”, wrzesień 2013, nr 3 (24)/2013, artykuł „JESSICA w Województwie Śląskim”. ⇒ Stała aktualizacja informacji dot. Inicjatywy na stronie internetowej http://rpo.slaskie.pl, zakładka JESSICA, ⇒ organizacja warsztatów <i>Studium wykonalności w ramach inicjatywy JESSICA</i>, w których uczestniczyli przedstawiciele Instytucji Zarządzającej RPO WSL oraz pracownicy FROM, które odbyły się w dniach 16-17 kwietnia 2013 w Katowicach. Warsztaty miały na celu doskonalenie wiedzy i umiejętności przedstawicieli Instytucji Zarządzającej RPO WSL oraz FROM związanych z przygotowaniem studium wykonalności i przeprowadzeniem analizy finansowej i ekonomicznej. Uczestnictwo w warsztatach pozwoliło uczestnikom lepiej zrozumieć metodologię oceny miejskiej realizacja "w ramach inicjatywy JESSICA.

Dokapitalizowanie zewnętrznych źródeł dofinansowania przedsiębiorczości

IZ RPO WSL w ramach *priorytetu I Badania i rozwój przedsiębiorczości (B+R), innowacje i przedsiębiorczość* realizuje *poddziałanie 1.1.1* typ projektu 7, którego celem jest ułatwienie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania działalności MŚP, posiadających siedzibę na terenie województwa śląskiego lub prowadzących inwestycje na terenie województwa śląskiego poprzez dokapitalizowanie lokalnych, regionalnych oraz ponadregionalnych funduszy pożyczkowych, mikropożyczkowych i funduszy poręczeniowych. Instrument ten zapewnia dodatkowe wsparcie finansowe przedsiębiorcom (oprócz dotacji unijnych). W ramach *poddziałania 1.1.1.* w zakresie dokapitalizowania zewnętrznych źródeł finansowania przedsiębiorczości w okresie programowania 2007-2013 realizowane są 4 projekty – 3 pożyczkowe i 1 poręczeniowy. W załączniku IX do *Sprawozdania* w zakładce dotyczącej ARL S.A. podano wyłącznie wartości osiągnięte w pierwszym obrocie środkami projektu zgodnie z wytycznymi z Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. Natomiast dla przedstawienia pełnej informacji na temat dalszego wykorzystania środków w poniższej tabeli podano wartości zgodne ze stanem na dzień 31 grudnia 2013 r., tj. osiągnięte podczas rozpoczętego drugiego obrotu środkami projektu. Poniżej w tabeli zaprezentowano postęp wdrażania projektów.

Tabela 12 Postęp realizacji projektów IIF na koniec 2013 roku

Nazwa beneficjenta	Liczba udzielonych pożyczek/poręczeń	Wartość udzielonych pożyczek/poręczeń (mln EUR)	Wartość faktycznie wypłaconych pożyczek (mln EUR)	Stopień realizacji wskaźnika "Wartość udzielonych pożyczek/poręczeń" (%)
Fundusz Górnośląski S.A.	106	8 976 299,18	8 167 274,95	80,47%
Agencja Rozwoju Lokalnego S.A.	64	715 988,75	715 988,75	132,82% (II obrót)
Agencja Rozwoju Regionalnego w Częstochowie S.A.	28	745 058,18	723 677,17	71,00%
Śląski Regionalny Fundusz Poręczeniowy	117	3 342 889,95	n/d	64,22%

W okresie sprawozdawczym odbyły się dwie kontrole projektów realizowanych w ramach *poddziałania 1.1.1. Infrastruktura rozwoju gospodarczego* RPO WSL. Pierwsza kontrola przeprowadzona została przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013 w związku z zakończeniem realizacji projektu pn. „Dofinansowanie Lokalnego Funduszu Pożyczkowego przy ARL S.A. w celu wsparcia mikro i małych przedsiębiorstw na terenie woj. Śląskiego” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 -2013, *Poddziałania 1.1.1. Infrastruktura rozwoju gospodarczego Typ projektu nr 7. Dokapitalizowanie zewnętrznych źródeł dofinansowania przedsiębiorczości.* Przedmiotowa kontrola odbyła się w siedzibie

Beneficjenta w dniach od 14 do 17 maja 2013 r. Realizacja projektu zakończyła się w dniu 31 października 2012 r. Beneficjent dokonał jednokrotnego obrotu środkami przeznaczonymi na udzielenie wsparcia w formie pożyczek. Przedmiotowa kontrola zakończyła się pozytywną oceną realizacji projektu.

Druga kontrola - audyt instrumentów inżynierii finansowej RPO przeprowadzony został przez przedstawicieli Komisji Europejskiej w dniach od 10 do 13 czerwca 2013r. Kontroli poddane zostały trzy instytucje: Fundusz Górnośląski SA w Katowicach, Agencję Rozwoju Lokalnego SA w Sosnowcu, Śląski Regionalny Fundusz Poręczeniowy Sp. z o.o. w Katowicach. W okresie sprawozdawczym tj. 5 września 2013 roku IZ RPO WSL otrzymała wstępny raport z przeprowadzonego audytu w wersji angielskiej, a 23 września 2013 roku w wersji polskiej. W otrzymanym wstępnym raporcie z audytu znalazły się poniższe 4 uwagi:

- ⇒ pożyczki i poręczenia udzielone w celu finansowania wyłącznie kapitału obrotowego,
- ⇒ pokrywanie się opłat prowizyjnych i kosztów zarządzania,
- ⇒ niekwalifikowane koszty zarządzania,
- ⇒ brak przejrzystości w zakupach poniżej progów zamówień publicznych.

Odpowiedź/ wyjaśnienia do otrzymanych uwag IZ RPO WSL przekazała KE w październiku 2013 r.

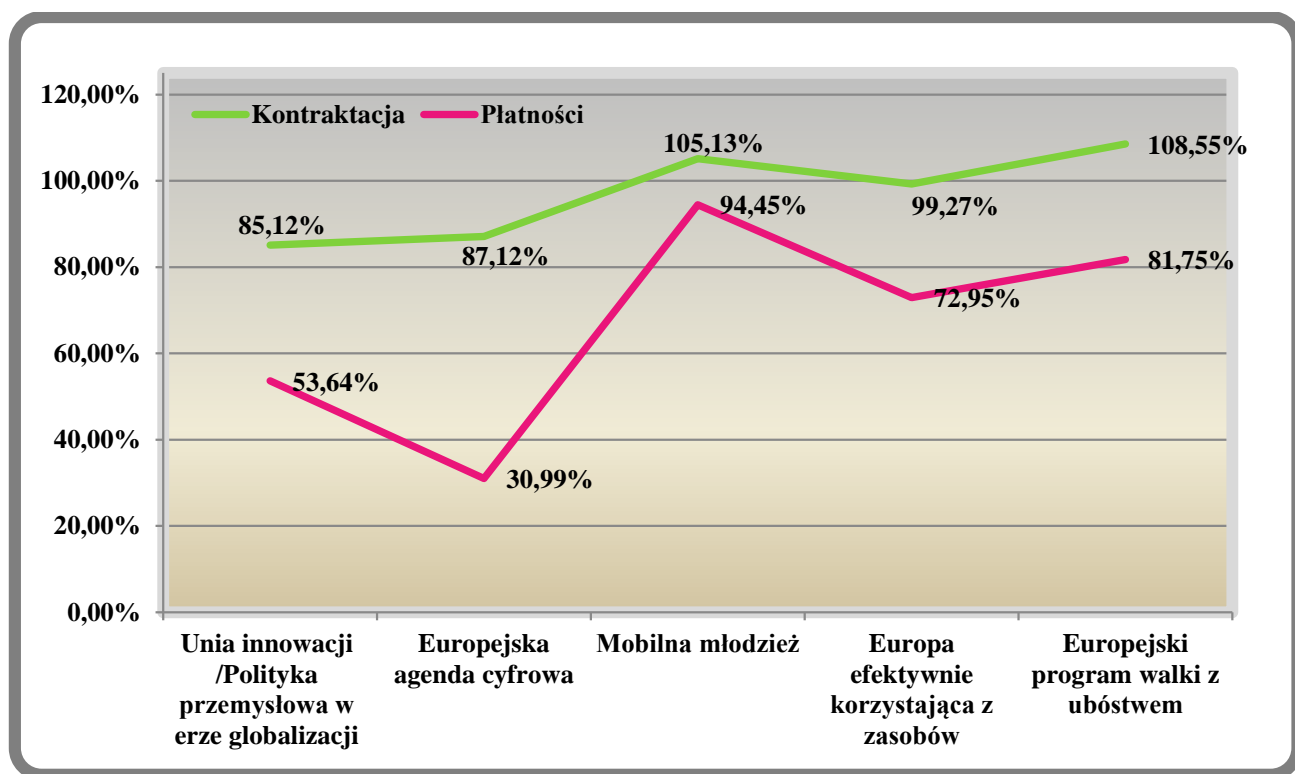
Szczegółowe informacje nt. inżynierii finansowej zostały zaprezentowane w załączniku IX do *Sprawozdania*.

2.1.6.6 Realizacja założeń Strategii EU 2020

Strategia EU 2020 jest kontynuacją wizji rozwoju nakreślonej przez Strategię Lizbońską. Analizując założenia Strategii EU 2020 można stwierdzić, że ponad 95% alokacji RPO WSL wpisuje się w realizację poszczególnych inicjatyw flagowych Strategii, wyjątkiem jest inicjatywa *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*, która wdrażana jest w regionie przez PO KL. Najwięcej projektów realizowanych w ramach RPO WSL wpisuje się w inicjatywę flagową *Europa efektywnie korzystająca z zasobów*, co stanowi 36% alokacji. W załączniku nr VI do *Sprawozdania* znajduje się indykatywny wykaz alokacji *Programu*, odpowiadający poszczególnym priorytetom Strategii EU 2020, obszarom/celom i inicjatywom flagowym realizowanym w RPO WSL. Biorąc pod uwagę kategorie interwencji wpisujące się w Strategię EU 2020, wg stanu na 31 grudnia 2013r. podpisano umowy o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania UE 1609,75 mln EUR.

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WSL nie prowadziła żadnych badań, analiz w zakresie Strategii EU2020. Badanie ewaluacyjne *Realizacja celów i priorytetów Strategii Lizbońskiej oraz Strategii EU 2020 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013* zostało wykonane w 2012 roku a wyniki zaprezentowano w sprawozdaniu rocznym za 2012 rok.

Poniżej przedstawiono wkład RPO WSL w realizację Strategii EU 2020 w podziale na inicjatywy flagowe na podstawie indykatywnej alokacji, zakontraktowanych środków oraz płatności.

Rysunek 18 Realizacja Strategii Europa 2020 na podstawie zaalokowanych i zakontraktowanych w ramach RPO WSL środków w ramach poszczególnych inicjatyw flagowych

Poniżej w tabelach przedstawiono dane dotyczące kontraktacji i płatności dla kategorii interwencji wpisujących się w inicjatywy flagowe Strategii EU 2020.

Tabela 13 Unia innowacji/polityka przemysłowa w erze globalizacji

Kategorie interwencji	Indyktywna alokacja [mln EUR]	Kontraktacja [mln EUR]	Kontraktacja [%]	Płatności [mln EUR]	Płatności [%]
UNIA INNOWACJI /POLITYKA PRZEMYSŁOWA W ERZE GLOBALIZACJI	368,07	313,30	85,12%	197,45	53,66%
02 Infrastruktura B+R oraz specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych	4,63	4,50	97,19%	1,14	24,62%
03 Transfer technologii i udoskonalanie sieci współpracy między MŚP, między MŚP a innymi przedsiębiorstwami, uczelniami	28,74	28,84	100,35%	8,09	29,16%
04 Wsparcie na rzecz rozwoju B+R, w szczególności w MŚP	0,22	0,21	95,45%	0,12	54,55%
05 Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw	16,92	16,06	94,92%	16,00	94,56%
07 Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji	53,06	51,90	97,81%	38,04	71,69%
08 Inne inwestycje w przedsiębiorstwa	146,78	138,02	94,03%	106,84	72,79%
09 Inne działania mające na celu pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP	117,72	73,77	62,67%	27,27	23,16%

Tabela 14 Europejska agenda cyfrowa

Kategorie interwencji	Indyktywna alokacja [mln EUR]	Kontraktacja [mln EUR]	Kontraktacja [%]	Płatności [mln EUR]	Płatności [%]
EUROPEJSKA AGENDA CYFROWA	178,77	155,76	87,13%	55,41	30,99 %
10 Infrastruktura telekomunikacyjna (w tym sieci szerokopasmowe)	67,88	58,73	86,52%	13,71	20,19%

11 Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie zagrożeniom, badania, innowacje, treści cyfrowe itp.)	59,96	45,53	75,93%	22,90	38,19%
13 Usługi i aplikacje dla obywateli (e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja itp.)	50,93	51,50	101,12%	18,80	36,91%

Tabela 15 *Mobilna młodzież*

Kategorie interwencji	Indykatorywna alokacja [mln EUR]	Kontraktacja [mln EUR]	Kontraktacja [%]	Płatności [mln EUR]	Płatności [%]
MOBILNA MŁODZIEŻ	73,45	77,22	105,13%	69,37	94,43%
75 Infrastruktura systemu oświaty	73,45	77,22	105,13%	69,37	94,43%

Tabela 16 *Europa efektywnie korzystająca z zasobów*

Kategorie interwencji	Indykatorywna alokacja [mln EUR]	Kontraktacja [mln EUR]	Kontraktacja [%]	Płatności [mln EUR]	Płatności [%]
EUROPA EFEKTYWNIE KORZYSTAJĄCA Z ZASOBÓW	637,78	633,15	99,28%	465,26	72,95%
TRANSPORT	403,33	405,68	100,58%	282,92	70,15%
16 Kolej	5,76	5,80	100,69%	5,79	100,52%
18 Tabor kolejowy	36,80	39,51	107,36%	38,22	103,86%
22 Drogi krajowe	15,42	16,04	104,02%	15,28	99,09%
23 Drogi regionalne/lokalne	338,05	344,00	101,76%	223,60	66,14%
28 Inteligentne systemy transportu	7,29	0,33	4,52%	0,04	0,55%
ENERGIA	56,92	53,04	93,18%	37,55	65,97%
40 Energia odnawialna: słoneczna	6,68	6,06	90,72%	3,16	47,31%

41 Energia odnawialna: biomasa	0,20	0,00	0,00%	0,00	0,00%
42 Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe	0,54	0,46	85,19%	0,45	83,33%
43 Efektywność energetyczna, produkcja skojarzona (kogeneracja), zarządzanie energią	49,50	46,52	93,98%	33,94	68,57%
OCHRONA ŚRODOWISKA I ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM	177,53	174,43	98,25%	144,79	81,56%
44 Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi	17,96	18,13	100,95%	17,53	97,61%
45 Gospodarka i zaopatrzenie w wodę pitną	0,56	0,54	96,43%	0,54	96,43%
46 Oczyszczanie ścieków	81,36	78,39	96,35%	56,36	69,27%
47 Jakość powietrza	6,45	6,24	96,74%	4,66	72,25%
50 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów	7,00	6,97	99,57%	5,64	80,57%
51 Promowanie bioróżnorodności i ochrony przyrody (w tym NATURA 2000)	6,12	6,08	99,35%	3,93	64,22%
52 Promowanie czystego transportu miejskiego	56,29	56,27	99,96%	54,52	96,86%
53 Zapobieganie zagrożeniom (w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technologicznym)	1,79	1,80	100,56%	1,61	89,94%

Tabela 17 Europejski program walki z ubóstwem

Kategorie interwencji	Indykatoryna alokacja [mln EUR]	Kontraktacja [mln EUR]	Kontraktacja [%]	Płatności [mln EUR]	Płatności [%]
-----------------------	---------------------------------------	---------------------------	---------------------	------------------------	---------------

EUROPEJSKI PROGRAM WALKI Z UBÓSTWEM	396,43	430,32	108,55%	324,07	81,75%
61 Zintegrowane projekty na rzecz rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich	247,42	274,79	111,07%	182,46	73,74%
75 Infrastruktura systemu oświaty	73,46	77,22	105,12%	69,36	94,42%
76 Infrastruktura ochrony zdrowia	31,04	35,14	113,21%	34,23	110,28%
78 Infrastruktura mieszkalnictwa	10,18	9,42	92,53%	6,82	66,99%
79 Pozostała infrastruktura społeczna	34,33	33,75	98,31%	31,20	90,88%

Poniżej przedstawiono wybrane przykłady tzw. dobre praktyki w postaci projektów objętych dofinansowaniem RPO WSL, które przyczyniają się do realizacji inicjatyw flagowych Strategii EU 2020.

Inicjatywa przewodnia – Unia Innowacji

Tytuł projektu: *Utworzenie Śląskiego Klastra IT*

Priorytet: I - Badania i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczość

Działanie/poddziałanie: 1.3 - Transfer technologii i innowacji

Beneficjent: Stowarzyszenie Rytm Śląska

Całkowity koszt projektu: 217 842,59 EUR

Kwota dofinansowania UE: 185 166,20 EUR

Wszelkie działania projektu dążyły do uruchomienia inicjatywy klastrowej w obszarze technologii informatycznych. Śląski Klaster IT powstał 1 kwietnia 2012 roku jako przedsięwzięcie podmiotów, które łączy dążenie do zrealizowania wspólnej misji polegającej na budowie sieci kooperacyjnej współpracy partnerów reprezentujących środowiska (przedsiębiorców, uczelni wyższych, organizacji pozarządowych) oraz promowaniu rozwoju technologii informatycznych w celu uzyskania maksymalnego oddziaływania na gospodarkę, co stanowi kluczowy czynnik decydujący o innowacyjności oferty oraz świadczonych usług. Główne obszary Klastra:

- ⇒ innowacje w obrębie produktów, procesów i organizacji,
- ⇒ upowszechnienie lepszego zastosowanie rozwiązań ERP, ale również otwarcie na współpracę z firmami około ERP oraz instytucjami badawczo-naukowymi,
- ⇒ upowszechnienie nowych metod zarządczych oraz narzędzi wymiany informacji,
- ⇒ zastosowanie i weryfikacja metod wyników badań w przedsiębiorstwach.

Podczas prawie dwuletniej działalności klastra, jego uczestnicy wzięli udział w sześciu specjalistycznych doradztwach, realizowanych przez najlepszych specjalistów z danej dziedziny. Ponadto mieli możliwość uczestnictwa w 4-dniowych warsztatach wdrożenia Metodyki Zarządzania Projektami, która również została wypracowana w ramach Projektu. Organizacja seminariów stacjonarnych oraz konferencji, dała niewątpliwą możliwość wymiany wiedzy oraz nabytych doświadczeń. Śląski Klaster IT miał również swoją reprezentację na dwóch konferencjach Microsoft w Toronto i Houston, w których uczestniczyło czterech jego przedstawicieli. Dzięki współpracy w ramach klastra udało się także uruchomić chmurę obliczeniową, która jest wykorzystywana dla celów dydaktycznych przez uczelnie wchodzące w skład klastra.

Inicjatywa przewodnia – Europa efektywnie korzystająca z zasobów

Tytuł projektu: *Budowa drugiej linii technologicznej do spalania odpadów medycznych w Zakładzie Utylizacji Odpadów w Katowicach, przy ul. Hutniczej 8*

Priorytet: V- Środowisko

Działanie/poddziałanie: 5.2 - Gospodarka odpadami

Beneficjent: m. Katowice

Całkowity koszt projektu: 2 960 691,18 EUR

Kwota dofinansowania UE: 2 037 589,55 EUR

Projekt polegał na budowie nowej linii technologicznej do termicznego unieszkodliwiania odpadów medycznych na terenie Zakładu Utylizacji Odpadów w Katowicach, zlokalizowanego, przy ul. Hutniczej 8. Wykonana linia została zainstalowana w nowej hali, która została funkcjonalnie i komunikacyjnie połączona z istniejącą halą technologiczną. Realizacja projektu obejmowała m.in.:

- ⇒ wykonanie programu funkcjonalno-użytkowego,
- ⇒ wykonanie dokumentacji środowiskowej,

- ⇒ wykonanie dokumentacji projektowej,
- ⇒ budowa nowej hali wraz z remontem i adaptacją pomieszczeń towarzyszących,
- ⇒ roboty adaptacyjne,
- ⇒ wykonanie i montaż instalacji do termicznego unieszkodliwiania odpadów medycznych,
- ⇒ referencyjny monitoring spalin,
- ⇒ roboty montażowe, instalacyjne i zewnętrzne,
- ⇒ rozruch i czynności odbiorowe,
- ⇒ promocja projektu.

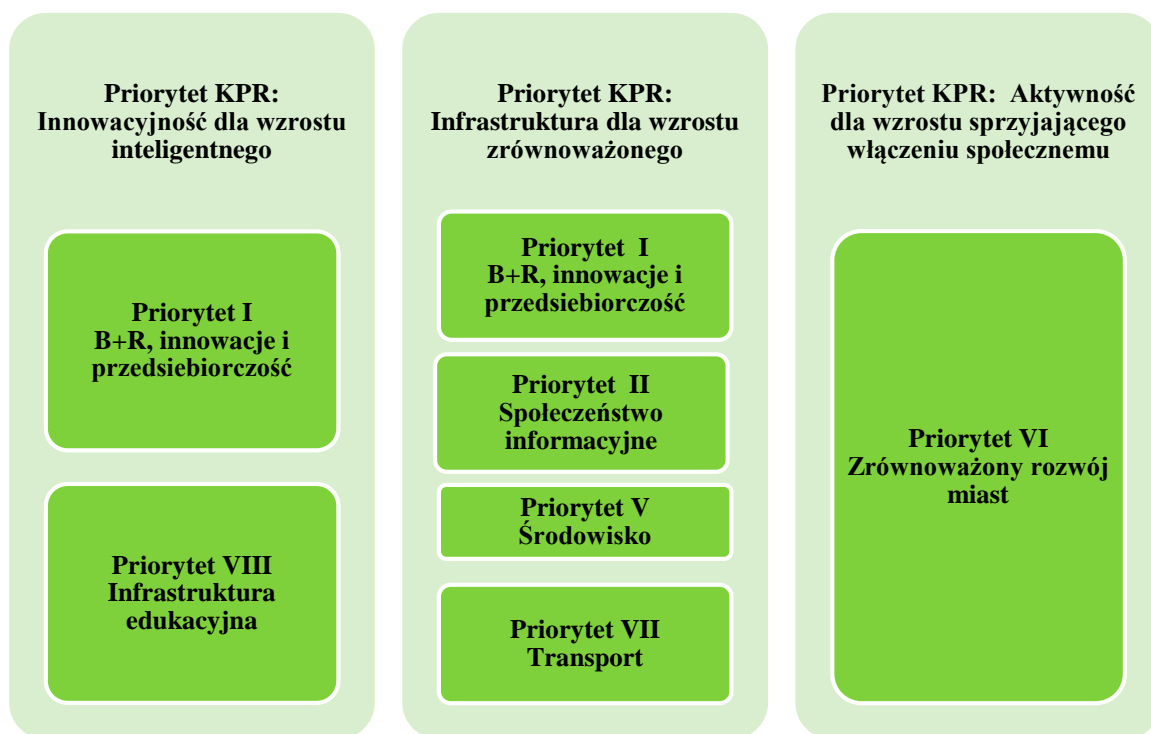
Bezpośrednim celem projektu jest zapewnienie dostępności i podniesienie jakości świadczonych przez Zakład usług. Budowa nowoczesnej linii technologicznej pozwoli na ograniczenie do minimum ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej mogącej oddziaływać na środowisko oraz zapewni ciągłość działalności Zakładu. Dzięki realizacji projektu wydajność Zakładu osiągnęła wskaźnik 8,4 Mg na dobę.

Krajowy Program Reform

Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii EU 2020 (KPR) jest instrumentem służącym realizacji osiągnięcia celów Strategii EU 2020. W dniu 30 kwietnia 2013 r. Rada Ministrów przyjęła aktualizację *Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji Strategii EU 2020 w Polsce*. Aktualizacja dokumentu powstała w oparciu o zalecenia Rady UE, skierowane do Polski w lipcu 2012 r. Bazą dla zmian w *Krajowym Programie Reform* była także przyjęta przez Radę Ministrów 25 września 2012 r. *Strategia Rozwoju Kraju 2020*, która zakłada m.in. budowę aktywnego społeczeństwa, konkurencyjnej gospodarki i sprawnego państwa.

W nowej wersji KPR istotną rolę odgrywają działania odpowiadające na wyzwania zawarte w inicjatywach towarzyszących *Strategii EU 2020*, wspierające przedsiębiorców oraz przyczyniające się do wzrostu udziału przemysłu w PKB krajów UE z obecnych 16% do 20% w 2020 r. Dokument uwzględnia również m.in. propozycje Rady Europejskiej z marca 2013 r. dotyczące konsolidacji fiskalnej, działań ograniczających bezrobocie, zwłaszcza wśród młodzieży, wsparcia dla wzrostu gospodarczego i konkurencji na jednolitym rynku UE oraz redukcji obciążeń prawnych.

Założone cele poszczególnych priorytetów RPO WSL wpisują się w priorytety wyznaczone w ramach KPR, realizując w ten sposób również cele Strategii EU 2020.

Rysunek 19 Spójność RPO WSL z priorytetami Krajowego Programu Reform na rzecz Strategii Europa 2020

2.1.6.7 Strategia UE dla regionu morza bałtyckiego

Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) w ramach RPO WSL wdrażana jest poprzez realizację projektów wpisujących się w poszczególne priorytety Strategii. RPO WSL nie realizuje projektów flagowych zidentyfikowanych w *Planie działań Strategii...* W okresie sprawozdawczym w ramach realizacji SUE RMB Instytucja Zarządzająca RPO WSL nie podejmowała działań informacyjno-promocyjnych czy szkoleniowych współfinansowanych ze środków Pomocy Technicznej. W systemie wdrażania RPO WSL nie wprowadzono szczególnych mechanizmów w ramach wdrażania SUE RMB. IZ RPO WSL prowadzi stały monitoring realizacji projektów wybranych do dofinansowania. Podczas procedury oceny i wyboru projektów do dofinansowania istnieją kryteria oceny, które również mają wpływ na wybór projektów przyczyniających się do realizacji SUE RMB.

Wraz z postępem wdrażania *Programu* wzrasta zaangażowanie środków EFRR w realizację SUE RMB. Biorąc pod uwagę kategorie interwencji wpisujące się w SUE RMB, wg stanu na 31 grudnia 2013r. łącznie podpisano 4229 umów na kwotę 2220,04 mln EUR, w tym dofinansowanie UE wyniosło 1150,65 mln EUR. W okresie sprawozdawczym podpisano 889 umów na kwotę 1444,16 mln EUR w tym dofinansowanie UE to ponad 700,14 mln EUR (szczegółowe dane znajdują się w *załączniku VII*). Ponadto w *załączniku VII* zaprezentowano przykładowe projekty wpisujące się w obszary SUE RMB.

IZ RPO WSL wprowadziła poniższe zapisy dot. komplementarności pomiędzy RPO WSL a *Strategią* do *Programu*.

Tabela 18 Odniesienie osi priorytetowych RPO WSL do Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

OBSZARY PRIORYTETOWE Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego	OSIE PRIORYTETOWE/ DZIAŁANIA/ PODDZIAŁANIA RPO WSL
<p>Obszar priorytetowy 7: Wykorzystanie pełnego potencjału regionu w zakresie badań i innowacji</p> <p>Obszar priorytetowy 8: Wdrożenie Small Business Act: promocja przedsiębiorczości, wzmocnienie MŚP oraz podniesienie poziomu efektywnego wykorzystania zasobów ludzkich</p>	<p>Badanie i rozwój technologiczny (B+R); innowacje i przedsiębiorczość (działanie 1.3 Transfer technologii i innowacji, działanie 1.2 Mikroprzedsiębiorstwa i MŚP)</p>
<p>Obszar priorytetowy 12: Utrzymanie i wzmocnienie atrakcyjności Regionu Morza Bałtyckiego w szczególności poprzez edukację, turystykę i poziom zdrowotności</p>	<p>Społeczeństwo informacyjne (działanie 2.2 Rozwój elektronicznych usług publicznych)</p>
<p>Obszar priorytetowy 8: Wdrożenie Small Business Act: promocja przedsiębiorczości, wzmocnienie MŚP oraz podniesienie poziomu efektywnego wykorzystania zasobów ludzkich</p> <p>Obszar priorytetowy 12: Utrzymanie i wzmocnienie atrakcyjności Regionu Morza Bałtyckiego w szczególności poprzez edukację, turystykę i poziom zdrowotności</p>	<p>Turystyka (poddziałanie 3.1.1 Infrastruktura zaplecza turystycznego/ przedsiębiorstwa poddziałanie 3.2.1 Infrastruktura okołoturystyczna/ przedsiębiorstwa poddziałanie 3.1.2 Infrastruktura zaplecza turystycznego/ podmioty publiczne poddziałanie 3.2.2 Infrastruktura okołoturystyczna/ podmioty publiczne)</p>
<p>Obszar priorytetowy 12: Utrzymanie i wzmocnienie atrakcyjności Regionu Morza Bałtyckiego w szczególności poprzez edukację, turystykę i poziom zdrowotności</p>	<p>Kultura (działanie 4.2 Systemy informacji kulturalnej)</p>
<p>Obszar priorytetowy 2: Zachowanie stref przyrodniczych oraz bioróżnorodności, uwzględniając łowiska morskie</p> <p>Obszar priorytetowy 3: Redukcja użytkowania oraz wpływu substancji niebezpiecznych</p> <p>Obszar priorytetowy 10: Poprawa dostępności, efektywności i bezpieczeństwa rynków energetycznych</p>	<p>Środowisko (działanie 5.1 Gospodarka wodno – ściekowa działanie 5.2 Gospodarka odpadami działanie 5.3 Czyste powietrze i odnawialne źródła energii)</p>
<p>Obszar priorytetowy 8: Wdrożenie Small Business Act: promocja przedsiębiorczości, wzmocnienie MŚP oraz podniesienie poziomu efektywnego wykorzystania zasobów ludzkich</p>	<p>Zrównoważony rozwój miast (poddziałanie 6.2.1 Rewitalizacja – „duże miasta”)</p>
<p>Obszar priorytetowy 11: Wzmocnienie wewnętrznych i zewnętrznych połączeń transportowych</p> <p>Obszar priorytetowy 12: Utrzymanie i wzmocnienie atrakcyjności Regionu Morza Bałtyckiego w szczególności poprzez edukację, turystykę i poziom zdrowotności</p>	<p>Transport (działanie 7.1 Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej, działanie 7.2 Transport publiczny)</p>
<p>Obszar priorytetowy 12: Utrzymanie i wzmocnienie atrakcyjności Regionu Morza Bałtyckiego w szczególności poprzez edukację, turystykę i poziom zdrowotności</p>	<p>Infrastruktura edukacyjna (działania 8.1 Infrastruktura szkolnictwa wyższego działania 8.2 Infrastruktura placówek oświaty, działania 8.3 Infrastruktura kształcenia ustawicznego)</p>

2.2 INFORMACJA NA TEMAT ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI WSPÓLNOTOWYMI

Zapisy RPO WSL oraz pozostałych dokumentów programowych i wdrożeniowych zapewniają od początku wdrażania *Programu* i na każdym etapie zgodność operacji z przepisami prawa wspólnotowego, w tym również przestrzegania zasad poszczególnych polityk wspólnotowych.

Do działań związanych z zapewnieniem zgodności realizacji *Programu* z przepisami wspólnotowymi można zaliczyć przede wszystkim:

- ⇒ obowiązek dostarczenia dokumentu stwierdzającego fakt, czy dany projekt może wywierać istotny negatywny wpływ na obszary objęte lub, które mają być objęte siecią Natura 2000, projekty, które negatywnie oddziałują na potencjalne obszary Natura 2000 nie mogą otrzymać dofinansowania,
- ⇒ umiejscowienie w strukturze IZ RPO WSL koordynatora ds. środowiska gwarantującego odpowiednie uwzględnienie wymiaru środowiskowego i jego monitoring na wszystkich poziomach realizacji RPO WSL, ponadto IZ RPO WSL przygotowuje co roku *Raport środowiskowy* jednak w związku z faktem, iż wszystkie wskaźniki zamieszczone w ww. raporcie pochodzą ze statystyki publicznej, jest on przygotowywany z rocznym opóźnieniem,
- ⇒ zapewnienie, że każde wsparcie stanowiące pomoc publiczną udzielane w ramach RPO WSL, jest zgodne z przepisami dotyczącymi zasad udzielania tej pomocy, każdy beneficjent składający wniosek o dofinansowanie w ramach RPO WSL musi określić czy projekt podlega regułom pomocy publicznej (czy realizacja narusza bądź zagraża naruszaniu wspólnego rynku w rozumieniu Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską), które następnie są weryfikowane przez IZ RPO WSL na etapie oceny,
- ⇒ IZ RPO WSL przyjęła odpowiednie kryteria wyboru projektów do dofinansowania dot. polityk horyzontalnych (określenie stopnia realizacji polityki równych szans, polityki ochrony środowiska, wpływ projektu na utworzenie nowych miejsc pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych, dostępność dla niepełnosprawnych), projekt mający pozytywny wpływ na realizację poszczególnych polityk horyzontalnych otrzymuje dodatkowe punkty w trakcie przeprowadzanej oceny merytoryczno-technicznej, co w konsekwencji zwiększa jego szansę na otrzymanie dofinansowania,
- ⇒ monitorowanie co roku wskaźników horyzontalnych dot. redukcji zużycia energii oraz osób niepełnosprawnych, postęp realizacji wskaźników został przedstawiony w załączniku nr I do niniejszego *Sprawozdania*,
- ⇒ projekty, które mają negatywny wpływ na którąkolwiek z polityk horyzontalnych nie otrzymują dofinansowania w ramach *Programu*.

W okresie sprawozdawczym nie występowały problemy związane z przestrzeganiem poszczególnych polityk wspólnotowych.

2.2.1 Zasada równości szans

W okresie sprawozdawczym w zakresie wspierania równości szans mężczyzn i kobiet nie prowadzono uzgodnień partnerskich.

IZ RPO WSL realizuje zasadę równości szans na:

- a) *etapie programowania/wdrażania*: w celu zapewnienia równości szans w ramach RPO WSL utworzono kryterium formalno – merytoryczne w ramach procedury wyboru projektów (*Zgodność projektu z politykami horyzontalnymi*), którego spełnienie jest możliwe wyłącznie w przypadku, gdy projekt jest zgodny z politykami horyzontalnymi. Dodatkowo wszyscy beneficjenci mają równy dostęp do informacji np. nt. konkursów ogłaszanych na podstawie znanych znacznie wcześniej harmonogramów naborów, a katalogi beneficjentów mogących aplikować w danym działaniu/poddziałaniu są szersze od listy rzeczywiście zainteresowanych podmiotów.
- b) *etapie monitorowania*: na etapie monitorowania kluczową kwestią jest reprezentatywny skład Komitetu Monitorującego RPO WSL. W przypadku KM RPO WSL powołano 10 członków z ramienia partnerów społeczno-gospodarczych (z 28 członków mających głos, czyli ponad 30%), zatem skład jest reprezentatywny dla tej grupy interesariuszy (pozostałe grupy to grupa rządowa i samorządowa). Kolejną kwestią jest monitorowanie zasady równości szans. W RPO WSL zakłada się monitorowanie równego traktowania kobiet i mężczyzn poprzez przyjęte programowe wskaźniki rezultatu odnoszące się do tworzenia nowych miejsc pracy. Dodatkowo, wszystkie informacje monitoringowe nt. realizacji *Programu* umieszczane są na stronach internetowych IZ RPO WSL, co zapewnia równy dostęp do informacji wszystkim beneficjentom.
- c) *na etapie ewaluacji*: na etapie ewaluacji zasada równości szans jest realizowana poprzez:
 - ⇒ zapewnienie równego i pełnego dostępu za pośrednictwem strony internetowej www.rpo.slaskie.pl do wyników badań ewaluacyjnych (raportów ewaluacyjnych) oraz okresowych planów ewaluacji,
 - ⇒ opracowanie koncepcji badania (określenie: tematu badania, problemów badawczych, metodologii i wymagań odnośnie zespołu badawczego) dokonywane są w sposób gwarantujący niedyskryminowanie żadnej grupy społecznej,
 - ⇒ równy dostęp wszystkich potencjalnych wykonawców do realizacji badania (spełniających określone warunki związane z potencjałem i doświadczeniem),
 - ⇒ zachowanie zasady uczciwej konkurencji między potencjalnymi wykonawcami,
 - ⇒ równe traktowanie wszystkich potencjalnych wykonawców.

Wybór ewaluatora zewnętrznego odbywa się na podstawie Ustawy z dnia 29.01.2004r. *Prawo Zamówień Publicznych* (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 907 z późn. zm.). Postępowania o udzielenie zamówienia publicznego prowadzone są przeważnie w trybie przetargu nieograniczonego. Przygotowanie zamówienia, jak również wyłonienie wykonawcy ma charakter jawny i opiera się na zasadach czytelnych dla wszystkich zainteresowanych podmiotów. Głównym kryterium przy wyborze wykonawcy jest jakość przygotowanej oferty. Powyższe kwestie odnoszą się do wszystkich priorytetów wdrażanych w ramach RPO WSL.

Badania ewaluacyjne realizowane w ramach *Okresowego planu ewaluacji RPO WSL na 2013 rok* nie obejmowały oceny realizacji zasady równości szans.

W związku z zaawansowanym stanem wdrażania RPO WSL planuje się dalsze badanie wpływu realizacji *Programu* na przestrzeganie zasady równości szans na co składa się m.in. śledzenie liczby utworzonych miejsc pracy/etatów w podziale na kobiety i mężczyzn w dofinansowanych projektach oraz kontrolowanie utrzymania osiągniętych w projekcie efektów w okresie jego trwałości.

2.2.2 Zasada partnerstwa

IZ RPO WSL realizuje zasadę partnerstwa na:

- a) *etapie programowania/wdrażania z uwzględnieniem następujących wymiarów:*

partnerstwo instytucjonalne - przeprowadzenie konsultacji społecznych RPO WSL prowadzonych horyzontalnie (sektorowo) w formie badań ankietowych, warsztatów, subregionalnych spotkań konsultacyjnych. Wdrażanie Programów Rozwoju Subregionów, które są programami tworzonymi w porozumieniu z władzami samorządów lokalnych danego subregionu, powstanie przy KM RPO WSL grupy roboczej ds. partnerstwa społeczno – gospodarczego (szczegółowe informacje o działalności grupy zostały zamieszczone w pkt. 2.7 niniejszego *Sprawozdania*).

wsparcie mechanizmów partnerstwa - podstawowym elementem PRS jest uzgodniona lista projektów, które zostały uznane za szczególnie istotne dla rozwoju danego subregionu i wpłyną na poprawę życia mieszkańców na danym terytorium (aktualnie w ramach PRS zostało podpisanych 226 umów o dofinansowanie (szczegółowe informacje dot. realizacji PRS zostały zamieszczone w pkt. 2.1.6.2 niniejszego *Sprawozdania*).

partnerstwo na poziomie projektów - na etapie wdrażania partnerstwo objawia się bezpośrednio w projektach realizowanych przez kilka podmiotów. W okresie sprawozdawczym zostało przeprowadzone badanie ewaluacyjne *Ocena realizacji i efektów projektów partnerskich i zintegrowanych w ramach RPO WSL 2007-2013 w kontekście zastosowania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w przyszłym okresie programowania*. Według ww. badania formuła partnerska jest bardzo rzadko wybierana przez projektodawców realizujących projekty w ramach RPO WSL. Najwięcej projektów partnerskich realizowanych jest w *priorytecie II Społeczeństwo informacyjne*. Badanie wykazało, że realizacja projektów partnerskich jest kosztowniejsza niż projektów nierealizowanych w tej formule. Pośród podmiotów realizujących projekty partnerskie dominującym typem relacji jest współpraca pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego. Tego typu związki kooperacyjne stanowią aż 67,1% ogółu relacji. Do typów relacji o znaczącym udziale możemy zaliczyć również współpracę, w której liderem jest organizacja pozarządowa, a partnerem JST (udział rządu 11,4%). Ponadto, warto zwrócić uwagę na wzajemną współpracę pomiędzy spółdzielniami i wspólnotami (6,2%) oraz reprezentantami kościołów i związków wyznaniowych (2,8%). Pozostałe relacje mają marginalny charakter – występują w praktyce bardzo rzadko. Generalną tendencją jest relatywnie częstsze prowadzenie współpracy z podmiotami tego samego typu.

Ponadto badanie wykazało, że ponad 83% liderów wskazała na siebie, jako na pomysłodawców przedsięwzięcia oraz na podmioty, które były inicjatorami złożenia

wniosku o dofinansowanie (88,3%). Można zatem przypuszczać, że naturalnymi partnerami wiodącymi w projekcie zostają instytucje, które wyszły z inicjatywą zrealizowania określonych działań w formule partnerskiej. Jednocześnie, w blisko jednej czwartej przypadków inicjatorem partnerstwa projektowego był podmiot, który nie został później liderem (partnerem wiodącym) projektu, lecz uczestniczył w jego realizacji w charakterze partnera. Tylko w przypadku 5,8% projektów pomysł utworzenia partnerstwa dostarczyła instytucja, która nie była później zaangażowana w realizację przedsięwzięcia. Natomiast kiedy poddamy analizie zróżnicowanie kosztów zarządzania w projektach partnerskich i realizowanych samodzielnie możemy dojść do wniosku o występowaniu znacznego zróżnicowania udziału kosztów zarządzania. W przypadku priorytetów *I Badania i rozwój technologiczny (B+R), innowacje, III Turystyka, V Środowisko oraz VIII Infrastruktura edukacyjna* mamy do czynienia ze znacząco wyższymi kosztami w projektach realizowanych samodzielnie, natomiast w priorytecie *II Społeczeństwo informacyjne* widoczny jest znacząco wyższy udział kosztów zarządzania w projektach partnerskich. Jednak ujmując tę kwestię ogółem – bez podziału na priorytety udział kosztów zarządzania w projektach partnerskich jest nieznacznie – o 0,6 p. p. w odniesieniu do całkowitej wartości projektów wyższy aniżeli w projektach realizowanych samodzielnie.

- b) *etapie monitorowania z uwzględnieniem partnerstwa instytucjonalnego* - organizowanie spotkań Komitetu Monitorującego RPO WSL, w skład którego wchodzi przedstawiciele samorządowi, rządowi oraz przedstawiciele ze strony partnerów społecznych i gospodarczych, opiniowanie sprawozdania okresowego z realizacji RPO WSL i zatwierdzanie sprawozdania rocznego i końcowego. Ponadto prezentacja członkom KM RPO WSL postępów we wdrażaniu RPO WSL. Wszystkie informacje nt. realizacji *Programu*, posiedzeń KM RPO WSL, grupy roboczej umieszczane są na stronach internetowych IZ RPO WSL, co zapewnia równy dostęp do informacji.
- c) *na etapie ewaluacji*: IZ realizuje zasadę partnerstwa na etapie ewaluacji z uwzględnieniem partnerstwa instytucjonalnego poprzez:
 - ⇒ funkcjonowanie Grupy sterującej ds. ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, która stanowi wsparcie dla Jednostki Ewaluacyjnej RPO WSL m. in. przy formułowaniu zakresu ewaluacji, ocenie wersji raportów końcowych i częściowych, opiniowaniu planów ewaluacyjnych,
 - ⇒ umożliwienie wypowiedzenia się wszystkim interesariuszom w trakcie realizacji badania (m. in. beneficjentom, partnerom społecznym, ekspertom branżowym),
 - ⇒ upublicznienie wyników przeprowadzonych ewaluacji na stronach internetowych, co umożliwia wszystkim zainteresowanym zapoznanie się z wynikami,
 - ⇒ przekazywanie wyników ewaluacji KM RPO WSL i prezentowanie okresowych planów ewaluacji oraz wyników badań ewaluacyjnych na posiedzeniach KM RPO WSL. Komitet Monitorujący RPO WSL może rekomendować IZ RPO WSL obszary, które powinny zostać poddane badaniom ewaluacyjnym w ramach Programu.

Ponadto, w ramach badania *Ocena realizacji i efektów projektów partnerskich i zintegrowanych w ramach RPO WSL 2007-2013 w kontekście zastosowania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w przyszłym okresie programowania*, przeprowadzono analizę i ocenę zrealizowanych projektów partnerskich i zintegrowanych w ramach RPO WSL. Wnioski z badania pokazują, że w przypadku większości działań/poddziałów RPO WSL projekty partnerskie charakteryzują się wyższą efektywnością⁴, aniżeli projekty realizowane samodzielnie. Z kolei projekty zintegrowane w większości analizowanych działań/poddziałów charakteryzują się niższą efektywnością niż projekty nierealizowane w formule partnerskiej lub zintegrowanej.

W ramach badania przeprowadzono również analizę skuteczności projektów poprzez porównanie przeciętnego stopnia realizacji założonych wartości wskaźników produktu i rezultatu. W przypadku wskaźników produktu przeciętny stopień realizacji we wszystkich trzech analizowanych kategoriach projektów (partnerskie, zintegrowane i niepartnerskie) jest zbliżony i bliski 100%, co wskazuje na brak wpływu formuły, w jakiej realizowany jest projekt na stopień w jakim osiągane są produkty – podstawowe efekty realizowanych projektów. Nieco inaczej wygląda sytuacja w przypadku wskaźników rezultatu. W projektach niepartnerskich osiągnięto dotąd przeciętnie 67,0% założonych rezultatów, z kolei w przypadku projektów zintegrowanych osiągnięto tylko 43,0% zakładanych wartości rezultatów, a w projektach partnerskich 86,6%. Jednak pamiętać należy, iż końcowe rezultaty projektów mogą się ujawniać dopiero w pewnym okresie od zakończenia przedsięwzięcia. Na obecnym etapie wdrażania RPO WSL można wnioskować o możliwości występowania negatywnego wpływu formuły zintegrowanej na tempo osiągania rezultatów oraz pozytywnego w przypadku formuły partnerskiej.

W badaniu podjęto także próbę udzielenia odpowiedzi na pytanie, w jakim zakresie formuła realizacji projektu zintegrowanego oraz projektu w partnerstwie przynosi wartość dodaną. Z przedstawionych opinii wynika, że integracja miała przede wszystkim wpływ na sprawność tj. termin realizacji zadań, natomiast partnerstwo wpłynęło na ich zakres. Ponad jedna trzecia beneficjentów projektów zintegrowanych wskazuje, że zadania w ramach projektu byłyby realizowane w takim samym zakresie, jednak w późniejszym terminie. W przypadku stwierdzenia, że zadania zrealizowanoby w węższym zakresie oraz w późniejszym terminie, do odpowiedzi przychyliła się prawie co piąty realizator projektu partnerskiego oraz co trzeci realizator projektu zintegrowanego. Ponadto, realizatorzy projektów w formule partnerskiej aż w 47,5% deklarują, iż w ogóle nie realizowaliby zadań projektowych samodzielnie.

W ramach przedmiotowego badania wskazano również przykłady dobrych praktyk, jakie można wskazać wśród zrealizowanych projektów partnerskich w województwie śląskim w ramach RPO WSL.

⁴ Efektywność mierzona jako stosunek nakładów do osiągniętych rezultatów w odniesieniu do projektów o podobnej specyfice, ale nierealizowanych w partnerstwie i jako projekty zintegrowane w ramach tych samych działań/poddziałów RPO WSL.

Udział partnerów został również zapewniony w ramach *Ewaluacji ex-ante Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020*, poprzez zorganizowanie przez Ewaluatora dwóch warsztatów konsultacyjnych. W trakcie warsztatów dokonano oceny założeń oraz zapisów projektu RPO WSL 2014-2020.

Do wzięcia udziału w pierwszym warsztacie konsultacyjnym w temacie kadr gospodarki i włączenia społecznego zaproszeni zostali przedstawiciele: partnerów społeczno-gospodarczych, operatorów wspierających w ramach PO KL powstawanie nowych mikroprzedsiębiorstw, instytucji szkoleniowych, szkolnictwa zawodowego i wyższego, dyrektorów przedszkoli, lokalnych agencji rozwoju, instytucji rynku pracy, podmiotów ekonomii społecznej. Natomiast na drugi warsztat dotyczący potrzeb infrastrukturalnych województwa śląskiego w obszarze energetyki, ochrony środowiska oraz transportu zaproszono przedstawicieli: instytucji publicznych zajmujących się badaniem przedmiotowych zagadnień, jednostek samorządu terytorialnego, Komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, sektora pozarządowego, środowiska naukowego.

Przykładowym projektem zrealizowanym w formule partnerskiej jest projekt *Reszkowie – Szlak Muzycznej Sławy. Światowe kariery. Promocja dorobku muzycznego Edwarda, Jana, Józefiny*. Projekt zrealizowany został w ramach ścieżki konkursowej. Wartość całkowita projektu wynosiła 67 649,5 EUR a dofinansowanie 49 413,4 EUR. W projekcie uczestniczyło 6 partnerów, spośród których liderem był Gminny Ośrodek Kultury w Mykanowie. W wyniku porozumienia instytucji kulturalnych z terenów 5 gmin subregionu północnego powstał projekt mający na celu promocję kultury regionu poprzez wybitne postaci świata muzyki – rodzinę Reszków. Projekt obejmował organizację szeregu przedsięwzięć takich jak: koncert oratoryjno-kantatowy, wystawienie plenerowego przedstawienia operowego, konkurs literacki, konkurs tańca epokowego, konkurs na prezentację multimedialną, koncert muzyki operowej, czy przeprowadzenie konfrontacji teatralnych w postaci prezentacji jednoaktówki lub monodramatu zainspirowanego życiem i twórczością rodziny Reszków.

2.3 NAPOTKANE ZNACZĄCE PROBLEMY ORAZ PODJĘTE ŚRODKI ZARADCZE

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WSL oraz KM RPO WSL nie podjęli żadnych nowych inicjatyw służących usprawnieniu realizacji *Programu*. W trakcie bieżącego okresu sprawozdawczego, podczas wdrażania RPO WSL stwierdzono poniższe problemy.

IZ RPO WSL

Problem: częste zmiany kluczowych terminów realizacji projektów

Środki zaradcze: decyzje dotyczące zmian terminu realizacji projektu podejmowane są w trakcie cyklicznych, cotygodniowych spotkań.

Problem: pod koniec realizacji projektów pojawiają się problemy dotyczące utrzymania przez Beneficjentów powstałej infrastruktury. Beneficjenci zmieniają pierwotne założenia ponieważ istnieje zagrożenie nie zachowania trwałości projektu.

Środki zaradcze: na podstawie wyjaśnień przesłanych przez Beneficjentów IZ RPO WSL weryfikuje możliwość wprowadzenia zmian.

Problem: niewykorzystanie pełnej kwoty dofinansowania w projektach zakończonych i niebezpieczeństwo zbyt późnego uwolnienia powstałych oszczędności.

Środki zaradcze: w celu efektywnego wykorzystania alokacji RPO WSL 2007-2013, niezależnie od działań polegających na monitorowaniu umów, dla których w przygotowaniu jest aneks zmniejszający, objęto monitorowaniem kwoty obciążeń na projektach i kwoty odzyskane wskutek zwrotów. Na potrzeby obliczania limitu dostępnych środków przyjęto metodę liczenia kontraktacji, polegającą na uwzględnianiu kwoty dofinansowania z umów dla projektów w trakcie realizacji, a dla projektów zakończonych (po zatwierdzeniu wniosku o płatność końcową) kwoty rzeczywiście wypłaconych środków pomniejszonych o kwoty odzyskane. Ponadto osobno gromadzone są informacje nt. tych obciążeń na projektach, które jeszcze nie zostały odzyskane/zwrócone. W ten sposób uzyskuje się informacje o spadku dofinansowania na długo przed podpisaniem aneksu lub podjęciem uchwały o zmianie kwoty kontraktacji dla projektów zakończonych, co na obecnym etapie wdrażania programu ma istotne znaczenie, gdyż pozwala na oszacowanie kwot oszczędności, przygotowanie się do podjęcia decyzji o zwiększeniu kwoty dofinansowania projektom będącym w trakcie realizacji lub przygotowanie list projektów rezerwowych do wyboru z wykorzystaniem oszczędności, a ostatecznie sprawniejsze podpisywanie umów. Poza monitorowaniem dostępnych środków na bieżąco podejmowany jest także szereg innych działań zmierzających do pełnego wykorzystania alokacji RPO WSL 2007-2013, polegających w szczególności na: dokonywaniu realokacji środków w celu zagospodarowania pojawiających się oszczędności na wybór projektów rezerwowych czy podniesienie dofinansowania projektom realizowanym, ogłaszaniu nowych konkursów, monitorowaniu dopuszczalnego udziału środków EFRR w publicznych wydatkach kwalifikowalnych na osiach priorytetowych, monitorowaniu wykorzystania środków w podziale na kategorie interwencji czy też analizowaniu realizacji wydatków zaplanowanych przez beneficjentów w harmonogramach składania wniosków o płatność i podejmowaniu doraźnych działań zmierzających do mobilizowania beneficjentów do poprawy rzetelności w tym zakresie. Niemniej jednak działania te są nie tyle reakcją na szczególne problemy, co naszym standardowym postępowaniem.

IP2 RPO WSL - Śląskie Centrum Przedsiębiorczości

Problem: niedostarczanie przez wnioskodawców w terminie wyznaczonym przez IP2 RPO WSL niezbędnej dokumentacji do podpisania umowy o dofinansowanie oraz niestawianie się wnioskodawców w terminie do podpisania umowy o dofinansowanie.

Środki zaradcze: zmieniono zapisy *Podręcznika* dotyczące postępowania w przypadku, gdy beneficjent nie dostarczy dokumentów do podpisania umowy oraz nie podpisze umowy w terminie – przyspieszono wysyłanie ponagieł do wnioskodawców, skrócono ostateczny termin na dostarczenie dokumentów do umowy (z 30 dni na 20 dni) oraz podpisanie umowy (z 15 dni na 7 dni).

Problem: wprowadzanie przez beneficjentów zmian do projektu w formie aneksu polegających przede wszystkim na wydłużeniu terminów realizacji projektów, a także opóźnienia w realizacji projektów ma bezpośredni wpływ na termin składania wniosków beneficjenta o płatność pośrednią/końcową. Wnioskowane przez beneficjentów zmiany dotyczą również zmian zakresu rzeczowego, co skutkuje koniecznością dokonywania

wnikliwej analizy projektu, w niektórych przypadkach wymaga ponownej oceny merytoryczno-technicznej. Jednocześnie beneficjenci wstrzymują realizację projektu/danego wydatku do czasu uzyskania decyzji IP2 RPO WSL.

Środki zaradcze: w trakcie rozpatrywania wniosków o wydłużenie terminu realizacji projektu IP2 RPO WSL jeszcze mocniej analizuje stan rzeczowego i finansowego zaawansowania projektu. W przypadku braku udokumentowania przez beneficjentów stanowiska, iż projekt jest w znacznym stopniu zrealizowany lub w przypadku braku przedstawienia dokumentacji wskazującej, iż projekt zostanie zrealizowany w innym proponowanym terminie, IP2 RPO WSL nie wyraża zgody na wydłużenie terminu realizacji.

2.4 ZMIANY W KONTEKŚCIE REALIZACJI RPO WSL (W STOSOWNYCH WYPADKACH)⁵

W okresie sprawozdawczym nie pojawiły się nowe okoliczności, które w sposób znaczący wpływały na realizację *Programu*. W związku z powyższym IZ RPO WSL nie podejmowała żadnych środków zaradczych, za wyjątkiem bieżących konsultacji z beneficjentami.

Sytuacja społeczno gospodarcza w województwie śląskim na koniec 2013 roku

Produkt Krajowy Brutto

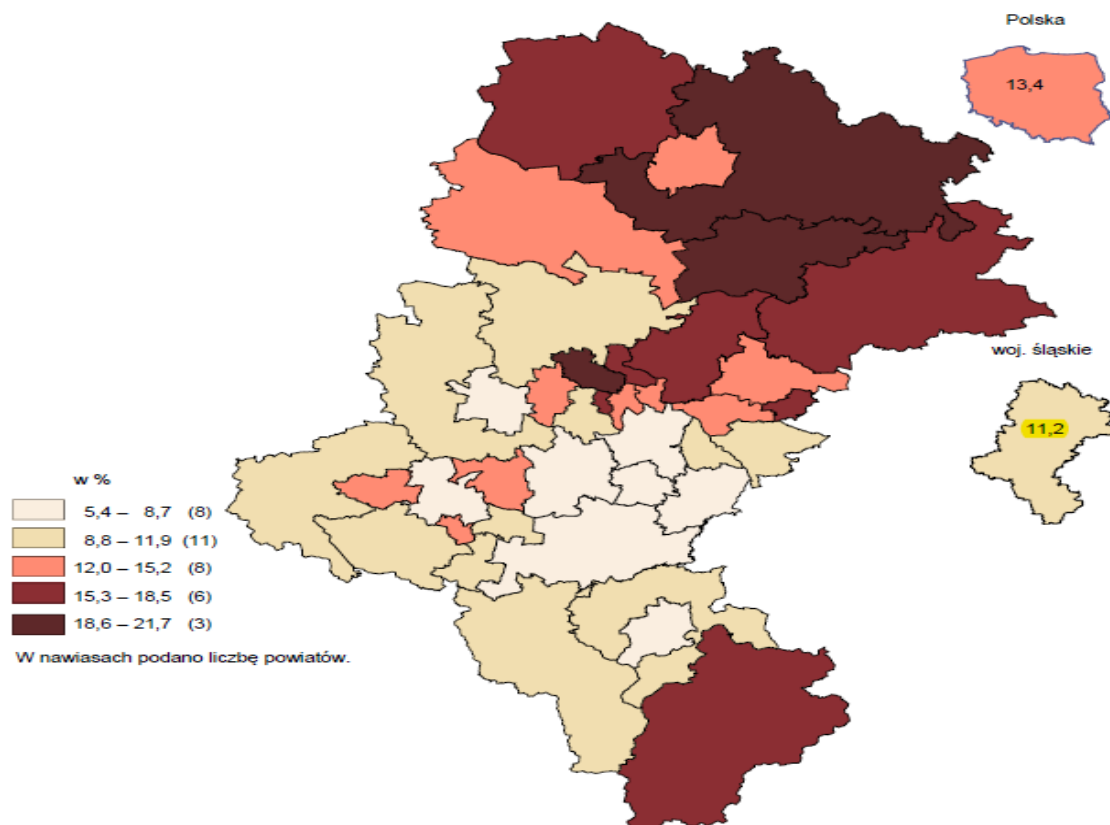
W 2011 roku wartość produktu krajowego brutto w województwie śląskim wyniosła 47 279,81 mln EUR i w porównaniu do 2010 roku była wyższa w cenach bieżących o 7,8%, a w cenach stałych o 4,7%. Województwo śląskie w 2011 roku wypracowało 13% krajowej wartości produktu krajowego brutto, zajmując drugie miejsce w kraju po województwie mazowieckim. W okresie sprawozdawczym województwo śląskie zajęło trzecie miejsce pod względem wysokości PKB na 1 mieszkańca. W 2011 roku wartość produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 10 211,72 EUR, przewyższając średnią dla kraju o 8%.

Rynek pracy i wynagrodzenia

Województwo śląskie należy do grupy województw o niskiej stopie bezrobocia. W końcu grudnia 2013 r. stopa bezrobocia wyniosła 11,2% (w kraju – 13,4%) i była o 0,1% wyższa niż przed rokiem. W rankingu województw, województwo śląskie pod względem stopy bezrobocia znalazło się na 3 miejscu. W województwie śląskim w porównaniu z II kwartałem 2012 r. sytuacja na rynku pracy się pogorszyła. Odnotowano wzrost stopy bezrobocia przy jednoczesnym spadku wskaźnika zatrudnienia. Zwiększyło się obciążenie osobami niepracującymi zarówno w miastach, jak i na wsi, a sytuacja kobiet na rynku pracy była zdecydowanie mniej korzystna niż mężczyzn. Pozytywnym zjawiskiem zaobserwowanym na rynku pracy w województwie śląskim był wzrost współczynnika aktywności zawodowej. W odniesieniu do II kwartału 2012 roku zwiększyła się również liczba bezrobotnych pozostająca bez pracy dłużej niż 1 rok. W końcu II kwartału 2013 r. bezrobotni długotrwale

⁵ Ze względu na brak niektórych danych statystycznych z 2012 i z 2013 roku, niektóre informacje zostały przedstawione na podstawie danych statystycznych z 2011 roku.

stanowili 33,1% ogółu bezrobotnych. Niższą stopę bezrobocia odnotowano w województwach wielkopolskim (9,6%) i mazowieckim (11,0%). Przeciętna liczba zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2013 r. wyniosła 725 tys. osób i zmniejszyła się o 2% w porównaniu z grudniem 2012 r. W kraju przeciętne zatrudnienie było wyższe o 0,3% w porównaniu z grudniem 2012 r. Przeciętne niższe zatrudnienie odnotowano w większości sekcji sektora przedsiębiorstw m.in. w: wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 27,1% – spowodowane to było głównie zmianami natury organizacyjnej wśród podmiotów sprawozdawczych), budownictwie (o 6,6%), oraz górnictwie i wydobywaniu (o 4,6%). Wyższa niż przed rokiem przeciętna liczba zatrudnionych wystąpiła m.in. w informacji i komunikacji (o 4,9%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 4,6%). Biorąc po uwagę przekrój terytorialny według powiatów odnotowuje się znaczne zróżnicowanie stopy bezrobocia. W porównaniu z końcem grudnia 2012 r. stopa bezrobocia wzrosła w 22 powiatach, w tym w największym stopniu w powiecie częstochowskim (o 1,2 %). Spadek stopy bezrobocia zanotowano w 13 powiatach, w tym najwyższy w Jaworznie (o 0,8 %). Najwyższą stopę bezrobocia zanotowano w powiecie częstochowskim (21,7%) oraz w Bytomiu (20,7%), natomiast najniższą w Katowicach (5,4%).

Rysunek 20. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w grudniu 2013r.

W urzędach pracy na koniec grudnia 2013 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych wyniosła 208,3 tys. i zwiększyła się w porównaniu z końcem grudnia 2012 r. o 2,8 tys. (o 1,4%). W okresie styczeń – grudzień 2013 r. liczba ofert zgłoszonych do urzędów pracy wyniosła 105,3 tys. i była o 7,9% większa niż w analogicznym okresie 2012 r. Ponad 31% z oferowanych miejsc pracy było niewykorzystanych dłużej niż 30 dni. Liczba ofert pracy ogółem zwiększyła się w porównaniu z końcem grudnia 2012 r. o 17,1 %. Na 1 ofertę pracy przypadało 37

bezrobotnych. Pogorszenie sytuacji na śląskim rynku pracy jest następstwem osłabienia gospodarczego kraju i światowego kryzysu gospodarczego. W końcu II kwartału 2013 r. około 13 tys. osób utraciło zatrudnienie z przyczyn dotyczących zakładu pracy. W porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. liczebność tej grupy bezrobotnych zwiększyła się dwukrotnie. Z danych urzędów pracy wynika, że według stanu na koniec grudnia 2013 r. 39 zakładów pracy zadeklarowało zwolnienie w najbliższym czasie 6 500 pracowników. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2013 r. wyniosło 1 256,42 EUR i było niższe niż przed rokiem o 1,3%. W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ukształtowało się na poziomie 1 006,50 EUR i wzrosło w odniesieniu do grudnia 2012 r. o 2,7%. W grudniu 2013 r. w odniesieniu do grudnia 2012 r. wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto odnotowano w większości sekcji sektora przedsiębiorstw m.in. w: administrowaniu i działalności wspierającej (o 7,5%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 5,4%) i budownictwie (o 4,7%).

Aktywność ekonomiczna w regionie

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności w IV kwartale 2013 r. w województwie śląskim w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. wskazują na poprawę sytuacji na rynku pracy. Województwo śląskie w porównaniu z innymi województwami charakteryzowało się w IV kwartale 2013 r.:

- ⇒ jednym z niższych współczynników aktywności zawodowej (po województwie: warmińsko-mazurskim, opolskim),
- ⇒ jednym z niższych wskaźników zatrudnienia (po województwie: warmińsko-mazurskim, podkarpackim, kujawsko-pomorskim),
- ⇒ jedną z niższych wartości stopy bezrobocia (po województwie: opolskim, mazowieckim, wielkopolskim, warmińsko-mazurskim, lubelskim, podlaskim).

W okresie sprawozdawczym w województwie śląskim liczba ludności w wieku 15 lat i więcej wyniosła 3916 tys. i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 1,4%. Liczba aktywnych zawodowo wyniosła 2107 tys. i zmniejszyła się o 0,8% w odniesieniu do analogicznego okresu 2012 r. Wśród aktywnych zawodowo pracujący stanowili 90,6%, a bezrobotni – 9,4%. W porównaniu z IV kwartałem 2012 r. obniżyła się liczba pracujących (o 5 tys.), bezrobotnych (o 12 tys.) oraz biernych zawodowo (o 37 tys. osób). W IV kwartale 2013 r. pracujący stanowili 48,7% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej (50,6% w kraju), ich udział zwiększył się w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. o 0,5%. Wyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano dla mężczyzn niż dla kobiet (55,4% wobec 42,5%) oraz dla mieszkańców wsi niż miast (49,0% wobec 48,6%). Wśród pracujących największą grupę tworzyły osoby w wieku 35 – 44 lata (28,8%), których liczba w relacji do IV kwartału 2012 r. wzrosła (o 4,2%). Osoby w wieku 25 – 34 lata stanowiły 27,3% ogółu pracujących, a ich liczba zmniejszyła się o 8,0%. Udział pracujących w wieku 45 – 54 lata wyniósł 22,2%, a ich liczba w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. zwiększyła się o 0,5%. Najmniej liczną grupą były osoby w wieku 15 – 24 lata (6,9%), których liczba zmniejszyła się o 0,8%. Wśród pracujących w IV kwartale 2013 r. wykształcenie wyższe posiadało 593 tys. osób, policealne i średnie zawodowe 615 tys., a zasadnicze zawodowe 474 tys. Wykształceniem średnim ogólnokształcącym legitymowało się 156 tys. osób. Najmniej

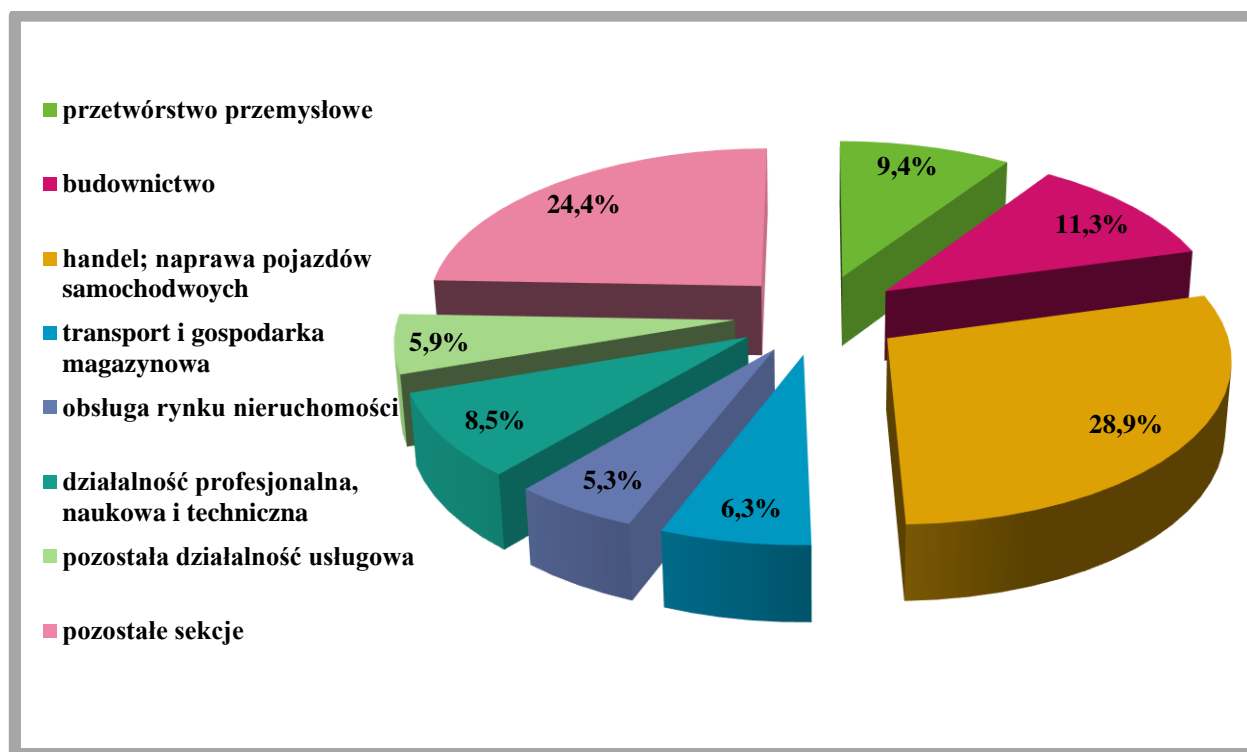
pracujących posiadało wykształcenie gimnazjalne i niższe (70 tys. osób). W porównaniu z IV kwartałem 2012 r. odnotowano wzrost liczby pracujących z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (o 8,5%) oraz z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (o 2,0%). Obniżyła się liczba pracujących z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (o 7,9%) i zasadniczym zawodowym. Pod koniec okresu sprawozdawczego najwięcej osób pracowało w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (398 tys.), handel; naprawa pojazdów samochodowych (287 tys.), górnictwo i wydobywanie (159 tys.), edukacja (151 tys.) i budownictwo (143 tys.). Najmniej osób pracowało w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (14 tys.).

W 2013 r. sytuacja kobiet na rynku pracy nadal była mniej korzystna niż mężczyzn. Zarówno współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia dla kobiet był niższy niż dla mężczyzn, natomiast stopa bezrobocia była wyższa dla kobiet niż dla mężczyzn. W trudnej sytuacji na rynku pracy były osoby młode oraz osoby o niskim poziomie wykształcenia.

Struktura podmiotów gospodarki narodowej

Według Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarki Narodowej – REGON w końcu 2013 r. w województwie śląskim do rejestru REGON wpisanych było 460,4 tys. podmiotów gospodarki narodowej (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie), co stanowiło 11,3% podmiotów w kraju. Pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej województwo śląskie zajmowało drugie miejsce w kraju, po województwie mazowieckim. W porównaniu z końcem 2012 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie śląskim zwiększyła się o 1,5% (w kraju wzrosła o 2,4%). Największy wzrost odnotowano w powiecie bieruńsko-lędzińskim (o 3,1%) oraz mikołowskim i w Piekarach Śląskich (po 3,0%), najmniejszy w Sosnowcu o (0,1%).

W końcu 2013 r. spośród podmiotów wpisanych w rejestrze REGON najwięcej prowadziło działalność w zakresie handlu i naprawy pojazdów samochodowych (28,9%). W porównaniu do poprzedniego roku największy wzrost liczby podmiotów odnotowano m. in. w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 18,7%), górnictwo i wydobywanie (o 8,8%), informacja i komunikacja (o 6,9%) oraz administrowanie i działalność wspierająca (o 5,0%).

Rysunek 21. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sekcji PKD w 2013r.

O poziomie przedsiębiorczości w danym regionie świadczy m.in. liczba podmiotów przypadających na 1000 ludności zamieszkującej na tym terenie. Dla województwa śląskiego wyniosła ona 100 podmiotów gospodarki narodowej na 1000 ludności. Najwyższy wskaźnik odnotowano w Katowicach (148) i Bielsku-Białej (147), a najniższy w Jastrzębiu-Zdroju (65) oraz w powiecie rybnickim i wodzisławskim (po 69).

Liczba podmiotów sektora prywatnego w końcu 2013 r. stanowiła 96,5% ogółu zbiorowości i wyniosła 444,2 tys., w ujęciu rocznym wzrosła o 1,6% (w kraju zwiększyła się o 2,5%). Spośród podmiotów tego sektora prawie 30% prowadziło działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych. W sektorze publicznym wpisanych w rejestrze REGON było 16,2 tys. podmiotów, tj. o 1,1% mniej niż w końcu 2012 r. (w kraju odnotowano spadek o 0,6%). Ponad połowa jednostek tego sektora zajmowała się obsługą rynku nieruchomości.

W ciągu 2013 r. do rejestru REGON wpisano 37,2 tys. nowych podmiotów, tj. o 3,0% mniej niż przed rokiem. W sektorze prywatnym dokonano wpisu 36,9 tys. nowych podmiotów (99,3% ogółu nowych podmiotów), a w publicznym 0,3 tys. (0,7%). Spośród wybranych form prawnych najwięcej nowych wpisów dokonały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (31,1 tys.), spółki handlowe (3,5 tys.) oraz spółki cywilne (1,0 tys.), które stanowiły łącznie 95,7% nowych podmiotów gospodarczych. Nowe podmioty zarejestrowano głównie w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (10,9 tys.), budownictwo (4,1 tys.), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (3,7 tys.) oraz przetwórstwo przemysłowe (2,9 tys.).

W 2013 r. z rejestru REGON wykreślono 30,1 tys. podmiotów (o 7,2% więcej niż w roku poprzednim), w tym m.in. 28,2 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 1 tys. spółek cywilnych i 0,4 tys. spółek handlowych. Największy procentowy wzrost liczby wykreśleń w porównaniu z 2012 r. wystąpił w sekcjach: górnictwo i wydobywanie (o 53,8%), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (o 50,0%), edukacja (o 39,6%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 33,3%).

2.5 ZASADNICZE MODYFIKACJE W ROZUMIENIU ART. 57 ROZPORZĄDZENIA NR 10/83/2006

Na podstawie ustaleń kontrolnych stwierdzono, że projekt *Podniesienie jakości i dostępności do świadczeń medycznych w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 1 im. prof. Józefa Gasińskiego w Tychach poprzez zakup sprzętu medycznego i adaptację pomieszczeń* realizowany w ramach RPO WSL został poddany modyfikacji na mocy art. 57 rozporządzenia 1083/2016 tj. modyfikacji wynikającej ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo z zaprzestania działalności produkcyjnej i mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji przedmiotowej inwestycji lub powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny.

Przedmiotem realizacji ww. projektu był zakup sprzętu medycznego wraz z niezbędną adaptacją pomieszczeń w celu podniesienia jakości świadczonych usług medycznych oraz zwiększenia ich dostępności na terenie Tych i okolic. W wyniku przeprowadzonej kontroli przez IZ RPO WSL po zakończeniu realizacji projektu (w tym sprawdzającej trwałość projektu) stwierdzono naruszenie umowy o dofinansowanie dotyczące dokonania znaczącej modyfikacji projektu w rozumieniu art. 57 rozporządzenia rady (WE) nr 1083/2006. Zakupiony sprzęt medyczny oraz zaadoptowane pomieszczenia (dla tomografu komputerowego) nie znajdowały się na stanie podmiotu, z którym IZ RPO WSL podpisała umowę o dofinansowanie. Na podstawie umowy zastawu rejestrowego z dnia 7 lutego 2012 r. dokonano zastawu na ww.

sprzęcie, zabezpieczając w ten sposób zobowiązania wynikające z pożyczek udzielonych przez Województwo Śląskie. W momencie braku możliwości uregulowania zobowiązań ww. sprzęt został przekazany na ich spłatę na podstawie raportu z wyceny. Powyższe naruszenie skutkowało rozwiązaniem dnia 31 sierpnia 2013 r. umowy o dofinansowanie z beneficjentem.

Kwota środków podlegających odzyskaniu oraz odzyskana w związku z wykryciem zasadniczych modyfikacji wynosi 71 653,48 EUR (równa jest całkowitej kwocie nieprawidłowości).

2.6 KOMPLEMENTARNOŚĆ POMOCY Z INNYMI INSTRUMENTAMI WSPARCIA

Opis mechanizmów koordynacji i komplementarności w *Programie* został zawarty w części ogólnej, a następnie przeniesiony na poziom poszczególnych priorytetów. Zapisy RPO WSL wskazują, iż działania podejmowane w ramach *Programu* będą komplementarne z innymi programami realizowanymi w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej.

Wzajemne przenikanie się obszarów interwencji RPO WSL z innymi programami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19 Komplementarność w ramach RPO WSL z innymi programami

PRIORYTET RPO WSL	PROGRAMY OPERACYJNE						
	PO IG	PO IS	PO KL	PROW	Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i przybrzeżnych obszarów rybackich	Programy Współpracy Transgranicznej Polska – Czechy, Polska – Słowacja	PO PT
I Badania i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczości	x	x	x	x	x	x	
II Społeczeństwo informacyjne	x		x	x		x	
III Turystyka	x		x	x	x	x	
IV Kultura		x		x	x	x	
V Środowisko		x		x	x	x	
VI Zrównoważony rozwój miast	x	x	x	x		x	
VII Transport		x		x		x	

VIII Infrastruktura edukacyjna		x	x	x		x	
IX Zdrowie		x	x	x			
X Pomoc techniczna							x

2.6.1 Wpływ działalności KM/PKM, instytucji i grup na zapewnienie koordynacji i komplementarności wsparcia

Komitet Koordynacyjny Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia jest instytucją na poziomie krajowym odpowiedzialną za monitorowanie realizacji NSRO i poszczególnych programów operacyjnych oraz komplementarności działań realizowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybackiej i Polityki Spójności. W jego skład wchodzi m.in. przedstawiciele IZ RPO, IK NSRO oraz Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa, monitoruje i usprawnia koordynację pomiędzy instrumentami finansowymi UE (EFRR, EFS, FS, EFRROW, EFR) na poziomie krajowym.

Komitet Monitorujący RPO WSL zapewnia jakość i wysoką efektywność realizacji *Programu* zgodnie z przepisami art. 65 *Rozporządzenia Rady nr 1083/2006*. W skład Komitetu Monitorującego RPO WSL wchodzi przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, strony rządowej, partnerów społecznych i gospodarczych, środowiska akademicko-naukowego oraz środowiska kościelnego, a także związków wyznaniowych. Członkowie KM spotykają się regularnie, nie rzadziej niż dwa razy w ciągu roku. Szczegółowe informacje na temat posiedzeń KM RPO WSL w 2013 roku zostały przedstawione w pkt. 2.7 *Sprawozdania*.

Grupa robocza ds. koordynacji i komplementarności, w skład której wchodzi m.in. przedstawiciele IZ RPO WSL odpowiedzialna jest głównie za monitorowanie komplementarności wdrażania działań poszczególnych programów operacyjnych w ramach NSRO, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej. W 2013 roku odbyły się trzy posiedzenia przedmiotowej grupy roboczej, w trakcie których m.in.:

- ⇒ omówiono uwagi, które zostały zgłoszone do opracowywanego w ramach prac Grupy materiału pn. *Zasada komplementarności w ramach programów operacyjnych polityki spójności – wnioski na lata 2014-2020*,
- ⇒ zaprezentowano podejście do zagadnienia komplementarności w wybranych projektach programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- ⇒ przedstawiono aktualny stan prac nad dwoma nowymi instrumentami rozwoju terytorialnego tj. Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi oraz Rozwojem Lokalnym Kierowanym przez Społeczność, które będą realizowane w przyszłej perspektywie finansowej,
- ⇒ uwagi Komisji Europejskiej do sprawozdań rocznych z realizacji KPO/ RPO 2007-2013 w odniesieniu do kwestii komplementarności interwencji.

Grupa robocza ds. partnerstwa społeczno – gospodarczego w celu zaktywizowania i wzmocnienia partnerskiej współpracy na rzecz rozwoju regionu IZ RPO WSL powołała 20 lipca 2011 roku w ramach KM RPO WSL *grupę roboczą ds. partnerstwa społeczno – gospodarczego*. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w pkt. 2.7 *Sprawozdania*.

2.6.2 Informacje na temat stosowanych mechanizmów i narzędzi służących zapewnieniu koordynacji i komplementarności wsparcia oraz ich oceny

Funkcjonowanie mechanizmów koordynacji i komplementarności jest widoczne na kilku poziomach wdrażania: na poziomie Programu Operacyjnego, na poziomie priorytetów, na poziomie działań oraz pojedynczych projektów.

IZ RPO WSL nie dysponuje analizami zastosowanych mechanizmów na rzecz komplementarności interwencji w kontekście sytuacji na rynku pracy oraz na temat łącznego wpływu programów na wyzwania, na które starają się odpowiedzieć poszczególne programy.

W poniższej tabeli przedstawiono mechanizmy (narzędzia) rekomendowane przez Grupę roboczą ds. koordynacji i komplementarności przy KK NSRO, które funkcjonują w ramach RPO WSL.

Tabela 20 Mechanizmy/narzędzia RPO WSL służące zapewnieniu koordynacji i komplementarności wsparcia

	ISTNIEJĄCE MECHANIZMY (NARZĘDZIA) RPO WSL SŁUŻĄCE ZAPEWNIENIU KOORDYNACJI I KOMPLEMENTARNOŚCI WSPARCIA	Rekomendacje horyzontalne dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie PO/RPO w ramach NSRO 2007-2013 w zakresie koordynacji i komplementarności podejmowanych działań
Mechanizm zapewniania komplementarności na etapie programowania RPO WSL	<p>Zapisy w dokumentach programowych</p> <p>W URPO WSL w ramach każdego z działań został przedstawiony wykaz obszarów komplementarności pomocy udzielanej w ramach RPO WSL z pomocą udzielaną w ramach innych programów operacyjnych.</p>	-
Mechanizm zapewniania komplementarności na etapie wdrażania RPO WSL	<p>Komplementarność na poziomie kryteriów wyboru projektu</p> <p>Każdy beneficjent opisuje we wniosku o dofinansowanie czy złożony projekt do dofinansowania jest komplementarny z innymi zrealizowanymi już projektami. Na etapie oceny merytoryczno-technicznej jednym z kryteriów zasadniczych podstawowych jest <i>stopień komplementarności z innymi przedsięwzięciami</i> (kryterium komplementarności w procedurze selekcji projektów).</p> <p>Mechanizm blokowy wspierania projektów komplementarnych</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ stosowany jest w przypadku projektów rewitalizacyjnych, gdzie istotna jest zgodność z lokalnym programem rewitalizacji, ➤ stosowany jest w pozakonkursowej ścieżce wyboru projektów w ramach Programu Rozwoju Subregionów (PRS), <p>IZ RPO WSL w kryteriach wyboru Funduszu Rozwoju Obszarów Miejskich w ramach Inicjatywy JESSICA w województwie śląskim wprowadziła komplementarność, której celem jest rewitalizacja społeczna</p> <p>W kryterium dotyczącym portfela projektów zostało wprowadzone podkryterium: <i>społeczny charakter poszczególnych projektów</i>. Wnioskodawca powinien udowodnić, że przynajmniej część Projektów Miejskich dostarczy rozwiązań problemów społeczności lokalnej, mających na celu integrację społeczną oraz zapewnienie komplementarności z projektami zrealizowanymi, których celem jest rewitalizacja społeczna.</p>	Wybór projektów

	<p>Projekty systemowe realizowane w ramach PO KL</p> <p>W latach 2011 - 2012 zrealizowano projekt systemowy w ramach poddziałania 8.1.4 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pn. <i>Atrakcyjność regionalnego rynku pracy – analiza, ocena i pożądane zmiany w kontekście zachodzących trendów rozwojowych i prognozowanych zmian społeczno gospodarczych.</i></p> <p>Celem projektu było dostarczenie wiedzy przedstawicielom instytucji kształtujących sytuację na regionalnym rynku pracy w obszarach dotyczących mechanizmów aktywizacji zawodowej osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, przystosowania ofert szkoleniowych oraz prowadzonych inwestycji w zakresie kształcenia ustawicznego do potrzeb rynku pracy oraz wsparcia dla rozwoju przedsiębiorczości w województwie śląskim.</p> <p>Wyniki badań w postaci raportów zostały udostępnione na stronie internetowej projektu, a także opublikowane w postaci książkowej. Ponadto, w celu przedstawienia wyników badań oraz podsumowania realizacji projektu, 14 grudnia 2012 r. została zorganizowana konferencja. Wyniki badań posłużą instytucjom rynku pracy oraz przedsiębiorcom, a także stanowić będą cenne źródło informacji podczas przygotowywania programów / zintegrowanego programu w kolejnej perspektywie finansowej 2014+. Zrealizowane badania pozwolą instytucjom zarządzającym na określenie priorytetowych działań w obszarze rynku pracy i na właściwe koncentrowanie środków.</p>	<p>Wykorzystanie projektów systemowych</p>
<p>Rola systemu instytucjonalnego w zapewnianiu komplementarności /komplementarność instytucjonalna</p>	<p>Komplementarność i koordynacja na poziomie NSRO</p> <p>Na poziomie krajowym koordynacja pomiędzy instrumentami finansowymi UE Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej (EFRR, EFS, FS, EFRROW, EFR) jest monitorowana i usprawniana w ramach prac Komitetu Koordynacyjnego NSRO 2007-2013. W okresie sprawozdawczym przedstawiciel IZ RPO WSL brał czynny udział w konsultacjach definicji „komplementarności” <i>Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności przy Komitecie Koordynacyjnym Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013</i>. Definicja została zatwierdzona przez Komitet Koordynacyjny Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007 -2013 dnia 22 marca 2012 (Uchwała KK NSRO nr 64).</p>	<p>Zapewnienie skutecznej i efektywnej komunikacji/ zdefiniowanie pojęć</p>
	<p>Komplementarność i koordynacja na poziomie Urzędu Marszałkowskiego</p> <p>Koncentracja w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego IZ RPO WSL, Instytucji Pośredniczącej komponentu regionalnego PO KL, EWT oraz Instytucji Wdrażającej niektóre działania PROW, sprzyja osiągnięciu skutecznej i efektywnej komunikacji, która pozwala na optymalizację wdrażania wszystkich programów (rekomendacja grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności). Ponadto zapobieganiu podwójnemu finansowaniu.</p>	<p>Zapewnienie skutecznej i efektywnej komunikacji</p>

	<p>Komplementarność i koordynacja na poziomie Komitetu Monitorującego</p> <p>Jednym z narzędzi zapewnienia komplementarności działań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego z przedsięwzięciami współfinansowanymi z innych środków wspólnotowych w Województwie Śląskim są prace Komitetu Monitorującego RPO WSL, w skład którego wchodzi m.in. przedstawiciele Instytucji Wdrażającej niektóre działania PROW, a także Instytucji Pośredniczącej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Równocześnie w pracach Podkomitetu Monitorującego Instytucji Pośredniczącej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki uczestniczy przedstawiciel Instytucji Zarządzającej RPO WSL, co sprzyja kompleksowej koordynacji działań w zakresie wdrażania i monitorowania projektów wybieranych oraz realizowanych w województwie śląskim.</p>	
	<p>Grupa robocza ds. partnerstwa społeczno – gospodarczego</p> <p>Powołana 20 lipca 2011r., przez IZ RPO WSL, utworzona przy Komitecie Monitorującym RPO WSL między innymi w związku z przygotowaniami do nowego okresu programowania. Na spotkaniach Grupy poruszane są tematy dotyczące wdrażania funduszy strukturalnych.</p>	

Działania podjęte w celu wyeliminowania barier stojących na drodze do osiągnięcia komplementarności

Występowanie komplementarności jest zjawiskiem pożądanym i z perspektywy rozwoju społecznego- gospodarczego należy je wspierać. Wsparcie to zachodzi na dwa sposoby poprzez znoszenie barier realizacji projektów komplementarnych oraz poprzez tworzenie pozytywnych bodźców dla przedsięwzięć komplementarnych, w szczególności intensywnego napływu inwestycji wysokiej jakości.

Działania podjęte w celu wyeliminowania barier w zakresie osiągnięcia komplementarności:

- ✓ podejście strategiczne do realizacji projektów tj. systematyczna realizacja określonej wizji rozwojowej,
- ✓ wspieranie trwałości instytucjonalnej beneficjentów publicznych i prywatnych poprzez promowanie partnerstw,
- ✓ jednoznaczne określenie zakresu pojęciowego znaczenia komplementarności, upowszechnianie go i promocja,
- ✓ promowanie projektów wykazujących się szerszą wizją - w tym - na etapie oceny wniosków o dofinansowanie,
- ✓ określenie ram opisu komplementarności.

2.6.3 Cross – financing

Stosowanie cross-financingu w ramach RPO WSL zaplanowano w poniższych kategoriach interwencji:

- ⇒ kategoria 13 (Usługi i aplikacje dla obywateli: e-zdrowie, e-administracja, e-nauczanie, e-wykluczenie) – *działanie 2.2. Rozwój elektronicznych usług publicznych*,
- ⇒ kategoria 44 (Zarządzanie odpadami gospodarczymi i produkcyjnymi) – *działanie 5.2. Gospodarka odpadami*,
- ⇒ kategoria 51 (Promocja bioróżnorodności i ochrona natury, w tym program NATURA 2000) – *działanie 5.5. Dziedzictwo przyrodnicze*.

Łącznie w trzech działaniach RPO WSL realizowanych jest 128 projektów na kwotę dofinansowania 75,97 mln EUR, w których beneficjenci stosują instrument elastyczności finansowej (cross – financing). Poniżej w tabeli przedstawiono rozkład projektów realizujących cross – financing w podziale na działania.

Tabela 21 Rozkład projektów realizujących cross- financing

DZIAŁANIE	LICZBA PROJEKTÓW	KWOTA DOFINANSOWANIA (MLN EUR)
2.2	113	65,76
5.2	6	4,12
5.5	9	6,08

Poniżej zaprezentowano dwa projekty realizowane w ramach RPO WSL, które w największym stopniu wykorzystały mechanizm krzyżowy.

Tytuł projektu: *E-zdrowie w Śląskim Centrum Rehabilitacji w Ustroniu*

Krótką charakterystyką projektu: w ramach realizacji projektu zbudowana zostanie infrastruktura techniczna oraz programowa umożliwiająca personelowi szpitala dostęp do danych pacjenta w każdym miejscu szpitala. W celu realizacji tego zadania w szpitalu zostanie zbudowana rozległa sieć bezprzewodowa zapewniająca dostęp do zasobów systemu informatycznego w sposób bezprzewodowy. Projekt obejmuje również dostawę nowoczesnych urządzeń dedykowanych do pracy w wymagającym środowisku szpitalnym, spełniającym wszelkie normy bezpieczeństwa i dedykowanym do obsługi aplikacji webowych.

W ramach projektu cross-financing zastosowano do przeszkolenia 70 pracowników w zakresie obsługi informatycznych systemów wspomagania zarządzania w administracji publicznej.

Utworzenie systemu teleinformatycznego bez przeszkolenia pracowników w zakresie funkcjonowania i obsługi tego systemu z pewnością uniemożliwiłoby pełne i efektywne wykorzystanie.

Tytuł projektu: *Śląskie kopalnię zapomnianych skarbów przyrody- pokład Łaziska Górne*

Krótką charakterystyką projektu: przedmiotem projektu jest ochrona dziedzictwa przyrodniczego Łazisk Górnych w zakresie przyrody ożywionej i nieożywionej wraz z kształtowaniem postaw ekologicznych. Projekt obejmował dwa zasadnicze kierunki działań: kształtowanie postaw ekologicznych poprzez edukację oraz ochrona przyrodniczo – cennych elementów bioróżnorodności krajobrazu. W ramach pierwszego kierunku realizowane były zadania związane z wyposażeniem Gimnazjum Nr 3 im. Przyjaciół Ziemi w pomoce dydaktyczne oraz druk opracowanej ścieżki dydaktycznej na Kopaninie i w rejonie ul. Lasoki. W ramach drugiego kierunku objęto ochroną konserwatorską i pielęgnacyjną przyrodniczo cennego drzewostanu (starodrzew, pomniki przyrody) oraz przeprowadzono akcję: chrońmy kasztanowce.

Opis zastosowanego cross-financingu: działania projektu ukierunkowane były na realizację kampanii promocyjno- edukacyjnej dotyczącej przyrodniczych podstaw zrównoważonego rozwoju. Projekt był kontynuacją działań prowadzonych od kilku lat przez gminę zmierzających z jednej strony do rewitalizacji środowiska naturalnego, z drugiej zaś zachowania cennych jego elementów.

2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych

Problematyka komplementarności w okresie sprawozdawczym została poruszona w ramach badania *Ocena realizacji i efektów projektów partnerskich i zintegrowanych w ramach RPO WSL 2007-2013 w kontekście zastosowania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w przyszłym okresie programowania*. Ocenie poddano stopień, w jakim projekty/etapy realizowane w ramach projektów zintegrowanych są ze sobą komplementarne oraz typy komplementarności, które dominują. Wyniki badań wskazują, że najwyższą

komplementarnością (na poziomie 75%) cechują się projekty realizowane w ramach priorytetu *VII Transport*. Na drugim z kolei miejscu znajdują się projekty z priorytetu *I Badania i rozwój technologiczny (B+R)*, *innowacje* (51,8%), a następnie priorytetu *V Środowisko* (50%). Priorytetem, w ramach którego w realizowanych projektach rzadko wskazywano na komplementarność wewnętrzną (3,7%) jest priorytet *III Turystyka*. Ten niski wskaźnik w znaczący sposób wpłynął na przeciętny poziom, z uwagi na największą liczbę projektów z priorytetu *III Turystyka* wśród ogółu projektów zintegrowanych. Zdecydowanie najgorszy wynik uzyskał priorytet *VI Zrównoważony rozwój miast*, w którym to w żadnym z projektów nie wykazano komplementarności wewnętrznej. Średni stopień komplementarności projektów zintegrowanych, określony w oparciu o informacje zawarte we wnioskach o dofinansowanie wyniósł ok. 20%. Komplementarność miała najczęściej charakter terytorialny (geograficzny) i przedmiotowy, a także po części funkcjonalny.

2.6.5 Przykłady projektów komplementarnych

Przykłady projektów komplementarnych realizowanych w ramach RPO WSL i innych programów operacyjnych wraz z opisem znajdują się w załączniku nr XI do niniejszego *Sprawozdania*.

W projektach dot. *zapewnienia odpowiednich warunków dla rozwoju edukacji w Gimnazjum nr 2 w Wodzisławiu Śląskim* występuje komplementarność międzyprogramowa, tzn. działania finansowane z różnych programów operacyjnych, a mianowicie RPO WSL (EFRR) oraz PO KL (EFS). W ramach RPO WSL została wybudowana pełnowymiarowa sala gimnastyczna, co przyczyni się do poprawy stanu zdrowia gimnazjalistów, która może przełożyć się na lepsze efekty nauczania. Natomiast w ramach EFS realizowane były działania, które pomagają uczniom z 8 szkół z Wodzisławia Śląskiego (min. gimnazjum nr 2) w poprawie wyników nauki.

We wszystkich pozostałych projektach mamy do czynienia z przykładami komplementarności wewnątrz-funduszowej, która charakteryzuje się tym, że podejmowane działania uzupełniają się w ramach finansowania z jednego funduszu (EFRR).

2.6.6 Mechanizmy unikania podwójnego finansowania działań realizowanych w ramach Polityki Spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej

Ujednolicony dokument *Linia demarkacyjna dla programów w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybackiej i Polityki Spójności* przyjęty przez Komitet Koordynujący NSRO przedstawia linię demarkacyjną pomiędzy poszczególnymi regionalnymi programami operacyjnymi a innymi programami realizowanymi w ramach Polityki Spójności, a także Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej. Powyższy dokument stanowi tabelaryczne zestawienie zidentyfikowanych na etapie programowania wspólnych obszarów interwencji funduszy UE. Rozdziela interwencje pomiędzy programami operacyjnymi poprzez zawarte w nim kryteria demarkacyjne. Kryteria te odnoszą się do zasięgu terytorialnego /charakteru projektów, wartości (kosztów kwalifikowalnych) projektów, rodzaju beneficjenta. W celu zapewnienia przestrzegania realizacji linii demarkacyjnej w RPO WSL zostało

sformułowane i zatwierdzone przez członków KM RPO WSL kryterium podstawowe oceny formalnej: *Zgodność z linią demarkacyjną pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej*. W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WSL nie odnotowała problemów z zapewnieniem przestrzegania linii demarkacyjnej.

Zapewnieniu stosowania linii demarkacyjnej w RPO WSL służą następujące narzędzia/instrumenty koordynacji:

- ⇒ Komitet Koordynacyjny Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia składający się m.in. z przedstawicieli IZ RPO, IK NSRO oraz Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa, monitoruje i usprawnia koordynację pomiędzy instrumentami finansowymi UE (EFRR, EFS, FS, EFRROW, EFR) na poziomie krajowym,
- ⇒ koordynacja na poziomie KM RPO WSL jednym z narzędzi zapewnienia koordynacji działań współfinansowanych z EFRR z przedsięwzięciami współfinansowanymi z innych środków wspólnotowych w Województwie Śląskim są prace KM RPO WSL, w skład którego wchodzi m.in. przedstawiciele Instytucji Wdrażającej niektóre działania PROW, a także Instytucji Pośredniczącej POKL. Równocześnie w pracach Podkomitetu Monitorującego Instytucji Pośredniczącej POKL uczestniczy przedstawiciel Instytucji Zarządzającej RPO WSL, co sprzyja kompleksowej koordynacji działań w zakresie wdrażania i monitorowania projektów wybieranych oraz realizowanych w województwie śląskim,
- ⇒ koncentracja instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO, komponentu regionalnego PO KL oraz PROW w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego,
- ⇒ oświadczenia beneficjentów o niefinansowaniu składanych projektów z innych źródeł UE - każdy beneficjent starający się o dofinansowanie z RPO WSL ma obowiązek złożenia *Oświadczenia o nie nakładaniu się pomocy*,
- ⇒ kontrole krzyżowe projektów są kluczowym mechanizmem unikania podwójnego finansowania. Szczegółowe informacje na temat kontroli krzyżowych przedstawione zostały w pkt. 2.6.7 niniejszego *Sprawozdania*.

Powyższe mechanizmy sprzyjają zapobieganiu podwójnemu finansowaniu oraz zapewniają optymalizację wdrażania wszystkich programów.

2.6.7 Kontrole krzyżowe w zakresie odpowiedzialności IZ

W 2013 roku w IZ RPO WSL zostały podjęte następujące działania w ramach kontroli krzyżowych

Opis sposobu prowadzenia kontroli krzyżowych programu oraz kontroli krzyżowych horyzontalnych z PROW I PO RYBY

Kontrola krzyżowa w ramach RPO WSL jest przeprowadzana co miesiąc (do 28 dnia każdego miesiąca) na próbie minimum 5% Beneficjentów, którzy realizowali/realizują więcej niż jeden projekt w ramach RPO WSL. Kontrole krzyżowe programu przeprowadza dwóch wskazanych pracowników Referatu ds. kontroli projektów, Wydziału Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, posiadających stosowne uprawnienia do KSI

(SIMIK 07-13), którzy dokonują eksportu danych z systemu informatycznego KSI (SIMIK 07-13) za pośrednictwem aplikacji Oracle Discoverer.

Minimalny zakres wyeksportowanych danych zawiera numery NIP i nazwy Beneficjentów, nazwy projektów, numery umów o dofinansowanie, numery poszczególnych wniosków o płatność, numery i kwoty brutto dokumentów księgowych, kwoty wydatków kwalifikowalnych autoryzowanych przez IZ RPO WSL oraz IP2 (nazwy pól w KSI (SIMIK 07-13): „NIP beneficjenta”, „Nazwa beneficjenta”, „Tytuł projektu”, „Numer umowy/decyzji”, „Numer wniosku o płatność”, „Numer dokumentu”, „Numer księgowy lub ewidencyjny”, „Nazwa towaru lub usługi”, „Kwota brutto dokumentu”, „Kwota wydatków kwalifikowalnych po autoryzacji”). Dane te zawierają szczegółowe informacje o wydatkach poniesionych przez Beneficjentów w okresie podlegającym kontroli, tj. od początku okresu kwalifikowalności RPO WSL do dnia kontroli. Następnie dane te podlegają agregacji, sortowaniu i analizie w arkuszu roboczym prowadzonym w formie elektronicznej (archiwizowanym po zakończeniu kontroli). Celem przeprowadzonej analizy jest znalezienie tych wydatków beneficjenta, które mogły zostać wielokrotnie zrefundowane (lub wykazane do refundacji) w ramach funduszy UE. Analiza polega na sprawdzeniu czy Beneficjent (określony według numeru NIP) nie wykazał wielokrotnie tego samego wydatku (powtórzenie się tej samej „Kwoty brutto dokumentu” i „Numeru dokumentu” lub „Numeru księgowego lub ewidencyjnego” dla tego samego „NIP-u beneficjenta”).

Czynności kontrolne są dokumentowane na formularzu *Lista sprawdzająca do kontroli krzyżowej RPO - WSL*. W formie notatki służbowej dokumentowana jest ponadto metoda losowania próby do kontroli, zestawienie numerów NIP Beneficjentów podlegających losowaniu oraz listę Beneficjentów wylosowanych do kontroli krzyżowej. Wnioski zawarte w Liście sprawdzającej do kontroli krzyżowej stanowią podstawę do podjęcia ewentualnych dodatkowych czynności wyjaśniających i kontrolnych, z kontrolą doraźną włącznie.

Dla zapewnienia, że wydatki przedstawione do refundacji w ramach RPO WSL nie zostały wcześniej zrefundowane lub przedstawione do refundacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” lub innych programów w ramach NSRO, czy też programów poprzedniej perspektywy finansowej – kontrolujący, w trakcie kontroli na miejscu sprawdzają, czy na oryginałach faktur (lub dokumentów o równoważnej wartości dowodowej) nie zamieszczono adnotacji innych instytucji zarządzających/wdrażających np. „Przedstawiono do refundacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”. W przypadku stwierdzenia takiej adnotacji, kontrolujący przeprowadzają dodatkowe czynności wyjaśniające, czy wydatek ten został faktycznie zrefundowany w ramach innego programu operacyjnego – czynności te obejmują między innymi weryfikację danych zarejestrowanych w systemach OFSA PROW 2007-13 i RYBY 2007-13, a w sytuacji, gdy dane te są niewystarczające – wystąpienie do właściwej instytucji w ramach PROW 07-13 i PO RYBY 2007-13 z wnioskiem o przekazanie w możliwie najkrótszym terminie kopii wskazanych faktur lub dokumentów o równoważnej wartości dowodowej. Wydatek zrefundowany w ramach innego programu operacyjnego nie może być refundowany w ramach RPO WSL.

Możliwość sfinansowania projektu RPO WSL także z PROW lub PO RYBY stanowi jeden z czynników ryzyka, który jest brany pod uwagę przy ustalaniu próby projektów do kontroli na miejscu realizacji.

Informacja dotycząca liczby przeprowadzonych kontroli krzyżowych oraz liczby podejrzeń podwójnego finansowania wydatków

W 2013 roku w trakcie comiesięcznych kontroli przeprowadzono kontrolę krzyżową wydatków przedstawionych do refundacji w ramach RPO WSL przez 370 beneficjentów. W 18 przypadkach konieczne było sprawdzenie adnotacji na dokumentach źródłowych, gdyż zachodziło podejrzenie podwójnego finansowania w ramach RPO WSL – jednakże analiza dokumentów nie potwierdziła tego podejrzenia.

W okresie sprawozdawczym nie wykryto przypadków podwójnego finansowania wydatków.

W 2013 r. w IP2 RPO WSL zostały podjęte następujące działania w ramach kontroli krzyżowych

Zgodnie z *Podręcznikiem IP2 RPO WSL* w ramach weryfikacji każdego wniosku o płatność pośrednią lub końcową na podstawie danych zamieszczonych w LSI oraz na podstawie dokumentów księgowych poświadczających poniesione wydatki załączonych do wniosku o płatność następuje identyfikacja beneficjentów realizujących więcej niż jeden projekt w ramach poddziałań wdrażanych przez IP2 RPO WSL, która dokonywana jest w oparciu o Numery Identyfikacji Podatkowej (NIP) za pomocą systemu LSI – moduł kontrole krzyżowe. System na podstawie wprowadzonego NIP wyszukuje w ramach danego beneficjenta (biorąc pod uwagę różne umowy o dofinansowanie) powtarzające się numery dokumentów księgowych wykazanych we wnioskach o płatność danego beneficjenta (na podstawie tabeli 13 wniosku o płatność kol. 1 – nr dokumentu księgowego).

W przypadku gdy:

- a. na dokumencie księgowym wystąpią zapisy, że dany wydatek został sfinansowany w ramach innego poddziałania RPO WSL/PROW 07-13/PO RYBY 2007-2013,
- b. po weryfikacji danych zamieszczonych w LSI stwierdzono ujęcie tego samego dokumentu księgowego w ramach co najmniej dwóch wniosków o płatność i jednocześnie brak wymaganych zapisów na dokumentach księgowych, które potwierdziłyby ten fakt, przeprowadza się kontrolę oryginałów dokumentów księgowych przedkładanych przez beneficjenta do rozliczenia lub kontrolę projektów na miejscu realizacji w trybie doraźnym.

W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono przypadków, w których weryfikacja dokumentacji potwierdziłaby podwójne finansowanie tego samego wydatku. Nie przeprowadzono kontroli krzyżowych w miejscu realizacji projektu.

W IP2 RPO WSL 34 osoby prowadzą zarówno kontrole krzyżowe w ramach RPO WSK jak i horyzontalne.

2.7 MONITOROWANIE I OCENA

Proces monitorowania jest prowadzony przez wszystkie instytucje uczestniczące we wdrażaniu i zarządzaniu RPO WSL. Na poziomie regionalnym w proces ten włączeni są beneficjenci, IP2 RPO WSL, IZ RPO WSL oraz Komitet Monitorujący RPO WSL.

Beneficjent monitoruje i sprawozdaje realizację projektu od dnia zawarcia umowy o dofinansowanie. Funkcje sprawozdania spełnia wnioski o płatność w części sprawozdawczej dot. postępu finansowego i rzeczowego, który składany jest zgodnie z harmonogramem płatności.

W związku z realizacją w regionie PRS, istnieje oddzielny system sprawozdawczości i monitoringu *Programów*, który zakłada przygotowanie rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji projektów realizowanych w ramach poszczególnych PRS.

System monitorowania wspierany jest poprzez KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI. Głównym zadaniem LSI jest obsługa cyklu życia projektów: od momentu złożenia wniosku o dofinansowanie przez beneficjenta, aż do zakończenia jego rzeczowej i finansowej realizacji.

W IZ RPO WSL jednostką odpowiedzialną za monitorowanie i sprawozdawczość z realizacji *Programu* jest Wydział Rozwoju Regionalnego, Referat ds. monitoringu i kontroli programu.

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły problemy w zakresie monitorowania i sprawozdawczości.

W okresie sprawozdawczym w celu lepszego przedstawienia postępu poszczególnych wskaźników przeprowadzona została weryfikacja mapowania wskaźników w efekcie czego zmienił się sposób agregacji wskaźnika *Powierzchnia inkubatorów/ parków technologicznych* co przełożyło się na wzrost realizacji wskaźnika z wartości zerowej do wartości 7231,85 m². W sprawozdaniu rocznym za 2013 rok został zmieniony także sposób prezentowania wskaźnika celu głównego *utworzone miejsca pracy* tzn. wliczane są do wskaźnika projekty z priorytetów w ramach których brak jest wskaźnika dot. utworzonych miejsc pracy, stąd znaczny wzrost szacowanej realizacji. Ponadto dla badanego okresu dokonane zostały analizy porównawcze realizacji wskaźników w systemach KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI RPO WSL. Analiza miała na celu wykrycie przypadków rozbieżności danych, z podaniem przyczyn ich występowania. Wykryte przypadki dotyczyły w dużej mierze błędów operatorskich użytkowników popełnianych w jednym bądź drugim systemie informatycznym na poziomie edycji danych projektowych, jakie przekładały się na różne wartości wskaźników w systemach. W pojedynczych przypadkach różnice wynikały z faktu wprowadzenia przez operatorów danych do systemów KSI i LSI w różnych terminach.

Komitet Monitorujący

Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 został powołany uchwałą Zarządu Województwa w dniu 10 października 2007 roku zgodnie z art. 63-65 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1083/2006 przy zachowaniu zasady partnerstwa. W okresie sprawozdawczym odbyły się dwa (2) posiedzenia KM RPO WSL. Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych posiedzeń KM RPO WSL zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 22 *Harmonogram posiedzeń Komitetu Monitorującego RPO WSL w 2013r.*

Posiedzenie KM RPO WSL	Zagadnienia / ważne decyzje podjęte przez KM RPO WSL	Uzasadnienie najważniejszych decyzji podjętych przez KM RPO WSL
XX KM RPO WSL (27 czerwca 2013 r.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zatwierdzenie <i>Sprawozdania rocznego z realizacji RPO WSL w 2012 roku.</i> 2. Przedstawienie aktualnego stanu wdrażania RPO WSL. 3. Omówienie wyników przeprowadzonej analizy wsparcia udzielonego MŚP w ramach RPO WSL. 4. Zaprezentowanie założeń <i>Okresowego Planu Ewaluacji RPO WSL na rok 2013</i> oraz wyników badań ewaluacyjnych przeprowadzonych w 2012 roku. 	W czasie XX posiedzenia Komitetu Monitorującego RPO WSL przyjęto <i>Sprawozdanie roczne z realizacji RPO WSL w 2012 roku</i> oraz zatwierdzono Protokół z XIX posiedzenia Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.
XXI KM RPO WSL (9 grudnia 2013 r.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedstawienie aktualnego stanu wdrażania RPO WSL. 2. Zaprezentowanie działań informacyjno-promocyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013. 	W czasie posiedzenia odbyło się jedno głosowanie w wyniku, którego Komitet Monitorujący podjął decyzję o przyjęciu Protokołu z XX posiedzenia Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.

Zasada równości szans w ramach funkcjonowania *Komitetu Monitorującego RPO WSL* realizowana jest m. in. poprzez:

1. Procedurę wyboru członków KM RPO WSL - członkowie do KM RPO WSL zgłoszeni zostali przez różne instytucje, m. in.: Ministerstwo Gospodarki, jako Instytucji Koordynującej proces lizboński w Polsce, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego jako Instytucji Koordynującej RPO, Instytucji Koordynującej NSRO, oraz Instytucji Certyfikującej, Śląski Związek Gmin i Powiatów, Śląską Radę Jednostek Badawczo-Rozwojowych, Regionalną Konferencję Rektorów Uczelni Akademickich, Konferencję Episkopatu Polski, Śląski Oddział Polskiej Rady Ekumenicznej, Wojewódzką Komisję Dialogu Społecznego, Radę Działalności Pożytku Publicznego.
2. Uczestnictwo w posiedzeniach *Komitetu Monitorującego RPO WSL* przedstawicieli różnych środowisk: strony rządowej, samorządowej, partnerów społecznych i gospodarczych oraz obserwatorów.
3. Możliwość zgłaszania przez wszystkich członków *Komitetu Monitorującego RPO WSL* uwag oraz propozycji:
 - a) członkowie KM RPO WSL mają prawo zgłaszać uwagi do dokumentów, które są przedmiotem obrad,
 - b) każdy członek Komitetu może zgłosić dodatkowy punkt do porządku obrad najpóźniej na 3 dni przed datą posiedzenia,

- c) podczas debaty członkowie Komitetu mogą zgłaszać poprawki do projektów uchwał, które są przedmiotem głosowania.

W związku z zaawansowanym stanem wdrażania RPO WSL oraz ze względu na nową perspektywę 2014-2020, IZ RPO WSL powołała w 2011 roku grupę roboczą do spraw partnerstwa społeczno – gospodarczego. Poniżej szczegółowe informacje dot. prac grupy w 2013 roku.

Tabela 23 *Harmonogram posiedzeń grupy roboczej do spraw partnerstwa społeczno – gospodarczego w 2013 roku*

Posiedzenie grupy roboczej ds. partnerstwa społeczno-gospodarczego	Zagadnienia podjęte przez grupę roboczą
<p style="text-align: center;">IV posiedzenie (27 czerwca 2013 r.)</p>	<p>Przedstawiono mechanizmy realizacji zasady partnerstwa w perspektywie finansowania 2014-2020 w województwie śląskim m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ zasady partnerstwa w regulacjach prawnych dot. Polityki Spójności 2014-2020, ⇒ zasady partnerstwa przy programowaniu RPO WSL 2014-2020, ⇒ zasady partnerstwa przy programowaniu i realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach RPO WSL 2014-2020.

Ewaluacja

Zgodnie z *Okresowym planem ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013* na rok 2013 przewidziano do realizacji następujące badania:

1. Ewaluacja ex-ante Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.
2. Wpływ realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 na zmianę PKB oraz liczbę utworzonych miejsc pracy, z wykorzystaniem modelu Hermin.
3. Ocena działań informacyjno-promocyjnych Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.
4. Ocena wsparcia udzielanego klastrom oraz instytucjom otoczenia biznesu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013
5. Doświadczenia z realizacji projektów partnerskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 w kontekście zastosowania w przyszłym regionalnym programie operacyjnym Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Z powodu zmiany bieżących potrzeb IZ RPO WSL nie zrealizowano badania *Ocena wsparcia udzielanego klastrom oraz instytucjom otoczenia biznesu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013* oraz badania *Ocena działań informacyjno-promocyjnych Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013*.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano natomiast badanie *Ocena efektywności działań szkoleń dla beneficjentów RPO WSL 2007-2013*, które obejmowało część zagadnień zaplanowanych do realizacji w ramach badania *Ocena działań informacyjno-promocyjnych Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013*. W całości ww. badanie zostanie zrealizowane w 2014 roku.

Badanie *Ewaluacja ex-ante Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (etap I)* została zrealizowana w terminie od 3 czerwca do 5 listopada 2013 r. Głównym celem badania była ocena przyjętej w ramach regionalnego programu operacyjnego na lata 2014-2020 logiki interwencji. W ramach ewaluacji ex-ante wypracowano następujące wyniki:

- I. Ewaluatorzy przeanalizowali aktualność i trafność diagnozy zawartej w Programie. Oceniono ją jako zbyt szeroką, zalecając ograniczenie jej zakresu jedynie do obszarów, które będą podlegały interwencji w ramach Programu. Wskazano również dane, które powinny zostać zaktualizowane.
- II. Zweryfikowano logikę interwencji w ramach poszczególnych osi priorytetowych. Wskazano braki oraz niespójności w ramach poszczególnych interwencji.
- III. Ocenie zostały poddane wskaźniki wykorzystane w ramach Programu. Ewaluatorzy zarekomendowali potrzebę rozszerzenia katalogu wskaźników. Po przeanalizowaniu rekomendacji IZ podjęła decyzję o uzupełnieniu w pewnym stopniu katalogu o wskaźniki pochodzące z WLWK.
- IV. Pozytywnie oceniono zastosowanie instrumentu ZIT w ramach programu. Ewaluator uznał, że wprowadzono go w priorytetach i działaniach, w których jest to zasadne pod względem efektywności oraz możliwości realizacji projektów.
- V. Program został oceniony jako spójny z najważniejszymi politykami i strategiami na poziomie unijnym, krajowym, ponadregionalnym i regionalnym.
- VI. Wnioski z ewaluacji wskazują, że Program jest w szczególności spójny z celami strategii Europa 2020, Wspólnymi Ramami Strategicznymi oraz Umową Partnerstwa. Ponadto w ramach badania stwierdzono, że Program przyczynia się do realizacji Krajowego Programu Reform, m.in. w zakresie promocji całego cyklu innowacji i rozwoju przedsiębiorczości, a także poprzez wsparcie rynku pracy, poprawę nauczania, aktywizację zawodową, poprawę wydajności w całym łańcuchu produkcyjnym oraz wdrożenie projektów inwestycyjnych w kolejnictwie.
- VII. W ramach badania ex-ante oceniono, że struktura alokacji została zaprogramowana w sposób prawidłowy, oddający zapotrzebowanie w ramach poszczególnych obszarów wsparcia, uwzględniając zasadę koncentracji tematycznej.
- VIII. W ramach analizy uwzględniania przez Program zasad horyzontalnych stwierdzono braki w opisach w poszczególnych elementach dokumentu.

Dokument poprawiono na podstawie sugestii ewaluatora uznanych za zasadne.

Badanie *Wpływ realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 (RPO WSL) na rozwój społeczno – gospodarczy województwa śląskiego*, z wykorzystaniem makroekonomicznego 5 sektorowego modelu HERMIN zostało zrealizowane w terminie od 30 września do 17 grudnia 2013 r. Głównym celem badania było określenie i ocena wpływu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na

lata 2007-2013 na wybrane wskaźniki za pomocą regionalnego modelu HERMIN. W ramach badania wypracowano następujące wnioski:

- I. W okresie finansowania *Programu* (2008-2016) średnioroczny wkład RPO WSL we wzrost poziomu PKB ma kształtować się w granicach od 0,8% (subregion centralny) do 1,7% (subregion północny). W rezultacie w całym regionie średnioroczna wartość wpływu *Programu* na zmianę PKB ma wynosić we wspomnianym okresie ok. 1%.
- II. Liczba dodatkowych miejsc pracy utworzonych dzięki wsparciu w ramach *Programu* powinna kształtować się w okresie 2008-2016 na poziomie średnio od 2,0 tys. (subregion zachodni) do 7,1 tys. (subregion centralny) rocznie – łącznie w całym regionie liczba dodatkowych miejsc pracy ma wynosić średniorocznie 13,8 tys.
- III. Efektem przyrostu PKB będzie zmniejszenie dystansu dzielącego województwo śląskie od przeciętnej wartości PKB per capita w PPS dla Unii Europejskiej – w bieżącym roku (2013r.), dzięki wsparciu finansowemu w ramach *Programu*, wskaźnik w regionie ma osiągnąć poziom 72,3% i być wyższy o 1,1 pkt. proc. w porównaniu do sytuacji, kiedy RPO WSL nie byłby w regionie realizowany.
- IV. Pozytywne oddziaływanie funduszy dostępnych w ramach *Programu* widoczne jest również w przypadku innych wskaźników analizowanych w ramach badania, w tym szczególnie wskaźnika wydajności pracy i poziomu nakładów brutto na środki trwałe. W latach 2008-2016 wartości tych wskaźników, dzięki otrzymanej pomocy finansowej, mają być średniorocznie wyższe odpowiednio o 0,9 tys. zł/os (wydajność pracy) i 1,0 mld zł (NBnŚT) ponad poziom, jaki byłby obserwowany w scenariuszu nieuwzględniającym wsparcia w ramach *Programu*.
- V. Zastosowanie w nowym okresie programowania ekonomicznej struktury interwencji w kształcie zbliżonym do obecnego - z wyraźnie dominującymi projektami o charakterze infrastrukturalnym - może generować relatywnie słabsze efekty niż w latach 2007-2013. Wynika to m.in. z faktu, iż zasoby kapitału materialnego i kapitału ludzkiego są obecnie większe, niż na początku implementacji NSRO. Ich dalszy przyrost - w wyniku polityki spójności - powinien generować stosunkowo skromniejsze rezultaty w zakresie stymulowania rozwoju społeczno-gospodarczego. Większe nasycenie zasobami kapitałowymi zwiększa także prawdopodobieństwo przeinwestowania w niektórych obszarach wsparcia.
- VI. Rozkład środków finansowych w ramach RPO WSL 2014-2020 winien grawitować w kierunku większego udziału wydatków na działalność B+R. Odpowiednio sprofilowane, poprzez system inteligentnych specjalizacji, wsparcie współpracy sfery nauki z sektorem przedsiębiorstw ułatwi wykorzystanie potencjałów regionu.

Badanie Ocena realizacji i efektów projektów partnerskich i zintegrowanych w ramach RPO WSL 2007-2013 w kontekście zastosowania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w przyszłym okresie programowania zostało zrealizowane w terminie od 21 sierpnia do 26 listopada 2013 r. Głównym celem badania była analiza możliwości zastosowania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w poszczególnych kierunkach interwencji w województwie śląskim w przyszłym okresie programowania. Wypracowano następujące rekomendacje wskazane do wdrożenia dla IZ RPO WSL 2014-2020 (w nawiasie podano status rekomendacji):

- I. Zapewnienie realizatorom projektów odpowiedniego wsparcia informacyjnego i doradczego dotyczącego sposobu zorganizowania przepływów finansowych w projekcie, przygotowanie materiału przekazywanego wszystkim podmiotom realizującym projekty dotyczące możliwych prawnie sposobów uregulowania wzajemnej współpracy i konsekwencji prawnych i fiskalnych wynikających z zastosowania poszczególnych sposobów postępowania
- II. Wsparcie merytoryczne IZ RPO WSL w odniesieniu do najczęściej występujących problemów i niejasności o charakterze prawnym (IZ RPO WSL powinna przygotować materiały informacyjne / wskazówki wskazujące na istniejący problem i zawierające propozycje jego rozwiązania w postaci „niezbędnika” przekazywanego każdemu realizatorowi projektu przed rozpoczęciem realizacji, poza tym IZ powinna informować beneficjentów nt. zmieniającego się kontekstu prawnego; ważne jest, by w takich przypadkach stosować działania „wyprzedzające”, zachęcanie liderów partnerstw do transferu wiedzy w ramach partnerstwa (w przypadku projektów, gdzie partnerów cechuje niski poziom doświadczenia w danym obszarze merytorycznym należy rozważyć także możliwość częściowego dofinansowania szkoleń z kluczowego dla danego projektu tematu, które byłyby organizowane dla członków partnerstwa), uproszczenie niektórych procedur w przypadku partnerstw, w przypadku których nadmierna formalizacja procesu realizacji projektu generuje negatywne skutki na znacznie większą skalę niż ma to miejsce w projektach realizowanych samodzielnie (chodzi tu gł. o proces składania dokumentacji / oświadczeń od członków partnerstwa, należy dążyć do wymogu składania wszelkich dokumentów przede wszystkim przez lidera, bez konieczności angażowania poszczególnych partnerów; w ramach uproszczenia procedur wskazać także należy na wydłużenie czasu przeznaczonego na spełnienie przez beneficjentów projektów partnerskich określonych wymogów informacyjnych, w przypadku których niezbędne jest zebranie określonych informacji od partnerów) (*rekomendacja do wdrożenia w całości*),
- III. Wsparcie realizatorów projektów na etapie konstruowania umowy partnerskiej poprzez stworzenie precyzyjnych wytycznych w zakresie konstruowania tego rodzaju umów (przede wszystkim przygotowanie wzorów dokumentów oraz sugestii dotyczących możliwych sposobów rozwiązania określonych kwestii; należy przy tym podkreślić, że takie wytyczne nie mogą mieć charakteru obligatoryjnego – jeśli realizatorzy projektów będą chcieli skonstruować własną umowę, powinni mieć taką możliwość; w tego rodzaju sytuacjach powinny jednak obowiązywać określone wymagania dotyczące zawartości umowy i kwestii, które powinna ona regulować
- IV. Promowanie przez IZ RPO WSL stosowania w prowadzonych przez beneficjentów postępowaniach przetargowych kryteriów o charakterze jakościowym, a nie wyłącznie cenowym. Jest to bezpośrednio związane z podejściem do realizowania procedur kontrolnych, w których należałoby pozostawić realizatorom projektów większą elastyczność w stosowaniu kryteriów poza cenowych, a być może nawet rozważyć rezygnację z weryfikowania – w ramach procedur kontrolnych – przebiegu procesu wyboru wykonawcy (w przypadku, gdy – jak ma to miejsce w ramach ZIT – mamy do czynienia z JST, kontrola poprawności prowadzonych przez nich procedur wyboru wykonawców w ramach projektów jest nieuzasadniona, jeśli weźmiemy pod uwagę, że

instytucje te są zobowiązane do stosowania PZP w całości prowadzonych przez siebie postępowań),

- V. Na etapie konstruowania katalogu kryteriów wyboru projektów realizowanych w ramach RPO WSL 2014-2020 należy całkowicie zrezygnować ze stosowania następujących kryteriów odnoszących się do przedsięwzięć partnerskich: kryterium dotyczące samego faktu zawierania partnerstwa, kryterium dotyczące liczby podmiotów wchodzących w skład zawierzanego partnerstwa,
- VI. Obszarem, w którym występuje największa zasadność realizacji i wspierania projektów partnerskich są przedsięwzięcia w obszarze tematycznym zgodnym z obszarem interwencji współfinansowanym ze środków EFS. W tym przypadku szczególnie istotne są takie kwestie jak: wieloaspektowa diagnoza problemu; znajomość specyfiki grupy docelowej; umiejętność dotarcia do grupy docelowej i rekrutacji jej członków do udziału w projekcie; niestandardowe podejście do rozwiązywania określonych problemów stanowiących punkt wyjścia projektu; łączenie zróżnicowanych potencjałów i zasobów w celu zaoferowania grupie docelowej różnorodnego katalogu instrumentów wsparcia. Prawdopodobieństwo zapewnienia powyższych elementów jest wyższe w projektach o charakterze partnerskim, ze szczególnym uwzględnieniem partnerstw międzysektorowych, co uzasadnia ich premiowanie właśnie w tych Działaniach/Poddziałaniach, które dotyczą EFS,
- VII. Rekomendowany katalog kryteriów powinien obejmować kryteria dotyczące: stopnia zaangażowania w realizację zadań projektowych przez poszczególnych partnerów, stopnia zaangażowania finansowego poszczególnych partnerów, stopnia i charakteru powiązania zadań realizowanych przez poszczególnych partnerów z ich potencjałem i doświadczeniem. Dodatkowo należy wprowadzić kryteria wyboru projektów, które wśród projektów partnerskich będą w sposób szczególny premiować: partnerstwa międzysektorowe – partnerstwa tworzone przez podmioty reprezentujące różne sektory i różne typy podmiotów, partnerstwa lokalne – partnerstwa tworzone przez podmioty prowadzące aktywną działalność na obszarze, którego dotyczy projekt (przy czym działalność ta musi odpowiadać działalności prowadzonej przez dany podmiot w planowanym projekcie). By jednak uniknąć premiowania poprzez dwa powyższe kryteria partnerstw „fasadowych” (a więc tych, które w odniesieniu do trzech wcześniejszych kryteriów uzyskały niską ocenę) należy przyjąć, iż ocena z wykorzystaniem dwóch ww. kryteriów dokonywana jest tylko w przypadku, gdy projekt w odniesieniu do trzech pierwszych kryteriów dotyczących partnerstwa uzyskał przynajmniej 60% całej puli punktów przeznaczonej na ocenę w oparciu o te trzy kryteria
- VIII. Prowadzenie działań: (1) promocyjnych – adresowanych do potencjalnych realizatorów projektów partnerskich i zorientowanych na promocję korzyści jakie daje dobrze funkcjonujące partnerstwo oraz rozwiązań, które zapewniają funkcjonalność modelu partnerskiego (2) szkoleniowych – adresowanych do podmiotów realizujących projekty partnerskie i zorientowanych na wspomaganie potencjału merytorycznego w zakresie zarządzania partnerstwem i wdrażania jego w pełni partycypacyjnego wariantu (*rekomendacja w części do wdrożenia*),
- IX. Należy przyjąć zasadę, w ramach której IZ określa preferowany tryb realizacji projektów: w przypadku przedsięwzięć finansowanych z EFRR – tryb zintegrowany (rozumiany jako

realizacja wiązki powiązanych projektów, bez zawiązywania formalnego partnerstwa, z przekazaniem poszczególnym ZIT kompetencji do dopuszczenia w wyjątkowych sytuacjach możliwości realizacji projektów w trybie partnerskim, przy wnioskowaniu projektodawców o zastosowanie takiego trybu), w przypadku przedsięwzięć partnerskich finansowanych ze środków EFS – tryb partnerski (również realizujący założenie o zintegrowanym podejściu do rozwoju, ale w ramach projektów opartych o formalną umowę partnerstwa), bez możliwości realizacji projektów zintegrowanych)

- X. Wybór projektów w formule ZIT powinien się odbywać w formule pozakonkursowej, po spełnieniu określonych kryteriów formalnych i merytorycznych, formułowanych odrębnie przez każdy Związek ZIT (i akceptowanych przez IZ RPO WSL). Jednocześnie, należy pozostawić możliwość zastosowania procedury konkursowej w późniejszych latach wdrażania RPO WSL 2014-2020 (co wymagałoby zachowania części alokacji przewidzianej dla ZIT na projekty konkursowe w kolejnych latach). Byłoby to z jednej strony rozwiązanie problemu, który był sygnalizowany w trakcie badania IDI z przedstawicielami Liderów Subregionów, a który polega na konieczności określania na etapie opracowywania Strategii ZIT całej listy projektów, które miałyby być realizowane w ramach ZIT w całym okresie obowiązywania Programu. Z drugiej zaś, dawałoby to możliwość kierunkowania wsparcia w końcowej fazie wdrażania Programu w tych obszarach, w których będzie wtedy występować największe zapotrzebowanie (zarówno jeśli chodzi o bieżące potrzeby subregionów, które w horyzoncie kilku lat mogą ulec zmianie, jak i konieczność zrealizowania założonych wartości docelowych)
- XI. Wprowadzić mechanizm przepływu projektów z listy rezerwowej na listę projektów dofinansowanych, w sytuacji gdy projekt z listy rankingowej nie jest w planowanym terminie możliwy do rozpoczęcia (można przyjąć, iż projektodawca miałby jednokrotną możliwość przesunięcia terminu rozpoczęcia realizacji projektu o nie więcej niż 6 miesięcy oraz prawo do nie więcej niż dwukrotnej korekty składanego wniosku o dofinansowanie – w przeciwnym razie dane przedsięwzięcie trafiałoby na listę rezerwową, a jego miejsce zajmowałoby inne – gotowe do uruchomienia – przedsięwzięcie)
- XII. Uzupełnienie Działania 4.1 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii o przedsięwzięcia współfinansowane ze środków EFS zorientowane na edukację w obszarze ekologii, działania promocyjne i uświadamiające, ale także szkolenia dotyczące problematyki efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii, uzupełnienie Działania 4.2. Niskoemisyjny transport miejski o przedsięwzięcia współfinansowane ze środków EFS zorientowane na edukację w obszarze transportu ekologicznego, działania promocyjne i uświadamiające, ale także szkolenia dotyczące problematyki ekologicznego transportu miejskiego, w tym transportu samochodowego dodatkowo, należy zapewnić finansowanie dla par projektów dofinansowanych z obu funduszy głównie poprzez koordynację harmonogramów projektów oraz weryfikowanie zdolności do rozpoczęcia projektu uzupełniającego jeszcze przed zakończeniem pierwszego projektu,
- XIII. W ramach form finansowania przewidzianych do wykorzystania w projektach realizowanych w formule ZIT nie należy uwzględniać wsparcia o charakterze zwrotnym. Ze względu na specyfikę projektów objętych ZIT oraz obecne uwarunkowania i

możliwości potencjalnych realizatorów projektów oferowaną pomoc należy oprzeć wyłącznie o wsparcie bezzwrotne. W okresie 2-3 lat od rozpoczęcia wdrażania RPO WSL należy przeprowadzić ponową analizę celowości włączenia instrumentu wsparcia zwrotnego do formuły ZIT. W przypadku, gdy przyszłe okoliczności uczynią zasadnym wzbogacenie formuły ZIT o wsparcie zwrotne należy uwzględnić w jego ramach m.in. te preferencje, które postrzegane są przez potencjalnych beneficjentów jako najbardziej atrakcyjne.

Badanie *Ocena efektywności działań szkoleń dla beneficjentów RPO WSL 2007-2013* zostało zrealizowane w terminie od 17 października do 17 grudnia 2013 r. Głównym celem badania była ocena jakości, przydatności i efektywności szkoleń dla beneficjentów RPO WSL oraz przeanalizowanie procesu informowania i rekrutowania na szkolenia. Wypracowano następujące rekomendacje dla IZ RPO WSL (w nawiasie podano status rekomendacji):

- I. Powinny zostać podjęte działania, mające na celu zwiększenie ilości szkoleń współprowadzonych przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego w przypadkach, gdy szkolenia prowadzone są przez ekspertów zewnętrznych. Umożliwi to uczestnikom zadawanie pytań, związanych z treścią szkolenia i otrzymywanie odpowiedzi dostosowanych do konkretnych problemów, pojawiających się w ich pracy
- II. Zalecane jest umożliwienie uczestnikom przesyłania pytań jeszcze przed przeprowadzeniem szkolenia/warsztatu, dzięki czemu możliwe będzie nakierowanie planu zajęć do ich potrzeb, informacja o planowanym szkoleniu/warsztacie powinna zostać wzbogacona o podanie stopnia zaawansowania tego szkolenia/warsztatu oraz o ewentualne wskazanie, że dane szkolenie/warsztat jest dokładnym powtórzeniem już wcześniej przeprowadzonego (*rekomendacja do wdrożenia w całości*),
- III. Modyfikacja wymagań zawartych w SIWZ na przeprowadzenie szkoleń w taki sposób, aby większy nacisk położyć na doświadczenie trenera w pracy z projektami unijnymi
- IV. Stosowne będzie przeprowadzenie kampanii informacyjnej o możliwości zapisania się do newslettera poprzez swój adres imienny i korzyściach z tego płynących
- V. Ważne jest zachowanie wprowadzonego niedawno usprawnienia, polegającego na przeznaczeniu miejsca na notatki obok slajdu z prezentacji – materiału szkoleniowego
- VI. Zaleca się przetestowanie możliwości przekazania beneficjentom materiałów szkoleniowych jeszcze przed organizacją szkolenia poprzez zamieszczenie ich na stronie internetowej. Pozwoliłoby to na większą swobodę w sposobie wykorzystania materiałów szkoleniowych przez uczestników, poprzez możliwość ich wydrukowania zgodnie ze swoimi preferencjami dotyczącymi wielkości czcionki bądź skorzystania z materiałów w formie elektronicznej na zabranym na szkolenie komputerze przenośnym. Poza wskazaną możliwością materiały szkoleniowe można by otrzymać w formie drukowanej na szkoleniu od osób prowadzących. Dzięki temu uczestnicy mogliby korzystać z materiałów i sporządzać notatki w sposób dla siebie wygodny
- VII. Zaleca się wykorzystanie alternatywnej formy szkoleniowej, czyli e-learningu dla nielicznych grup beneficjentów, zainteresowanych unikatową tematyką i chcących pogłębić swoją wiedzę w jej zakresie
- VIII. Na zakończenie szkolenia/warsztatu zaleca się powiadamianie jego uczestników o dostępności na stronie internetowej materiałów poszkoleniowych.

Zgodnie z *Okresowym planem ewaluacji RPO WSL na rok 2014* zaplanowano następujące badania:

1. Ewaluacja ex-ante Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (etap II).
2. Ewaluacja ex-post Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.
3. Ocena działań informacyjnych i promocyjnych podejmowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 w latach 2007-2013.
4. Ekspertyza dotycząca opracowania metodologii i oszacowania wartości wskaźników Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.
5. Identyfikacja zasad wyboru projektów miejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
6. Ocena możliwości realizacji wybranych projektów ścieżki pozakonkursowej (w tym projektów kluczowych) w ramach perspektywy 2014-2020.

3. REALIZACJA W PODZIALE NA PRIORYTETY, POSTĘP WDRAŻANIA PROGRAMU WG PRIORYTETÓW/OSI

Poniżej został przedstawiony postęp wdrażania RPO WSL w podziale na osie priorytetowe. Wszystkie dane finansowe przedstawione poniżej zostały zaprezentowane w EUR (1 EUR = 4,1942 PLN).

Zaprezentowane dane dotyczą postępów rzeczowych i finansowych w ramach każdego priorytetu w okresie sprawozdawczym i od uruchomienia *Programu*.

W poniższej analizie *wartość dofinansowania* dotyczy dofinansowania ogółem (środki UE +dofinansowanie z budżetu państwa dla projektów w ramach pomocy publicznej).

Informacje dotyczące postępu rzeczowego *priorytetów* czyli wskaźniki programowe w podziale na działania i poddziałania zostały przedstawione w załączniku IV do niniejszego *Sprawozdania*. W treści opracowania została przedstawiona analiza postępu rzeczowego.

W ramach RPO WSL nie zostały określone obszary defaworyzowane, w związku z powyższym nie ma możliwości zaprezentowania w *Sprawozdaniu* danych w tym zakresie.

PRIORYTET I

BADANIA I ROZWÓJ TECHNOLOGICZNY (B+R), INNOWACJE I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacje ogólne

Celem głównym przedmiotowego priorytetu jest wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki opartej na wiedzy.

Realizacji priorytetu służyć mają trzy działania:

- 1.1 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu,
- 1.2 Mikroprzedsiębiorstwa i MSP,
- 1.3 Transfer technologii i innowacji.

Na realizację priorytetu I alokowano 296 238 553 EUR pochodzących z EFRR, co stanowi 16,96% wartości *Programu*. Na wykonanie Strategii Europa 2020 przeznaczono środki EFRR stanowiące 100% alokacji w ramach całego priorytetu I.

Opis wkładu osi priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn znajduje się w pkt. 2.2.1 *Sprawozdania*.

W ramach priorytetu nie przewidziano finansowania krzyżowego.

IZ RPO WSL nie planuje zmian w alokacji priorytetu.

W 2013 roku w ramach priorytetu nie przeprowadzono badania ewaluacyjnego. Informacje o przeprowadzonych badaniach w 2013 roku znajdują się w pkt.2.7 niniejszego *Sprawozdania*.

Analiza postępu finansowego

⇒ Wnioski o dofinansowanie

W ramach przedmiotowego priorytetu do końca 2013 roku złożono 5967 wniosków o dofinansowanie poprawnych formalnie, na kwotę wnioskowanego dofinansowania 575,64 mln EUR, co stanowi 194% alokacji priorytetu. Do dofinansowania wybrano 3460 projektów, w których zatwierdzone dofinansowanie to 384,43 mln EUR. W przyszłości nie planuje się już konkursów w ramach przedmiotowej osi, a w priorytecie nowe projekty dobierane są z list rezerwowych tam, gdzie pojawiają się oszczędności na projektach zakończonych lub w momencie znaczącej zmiany kursu EUR.

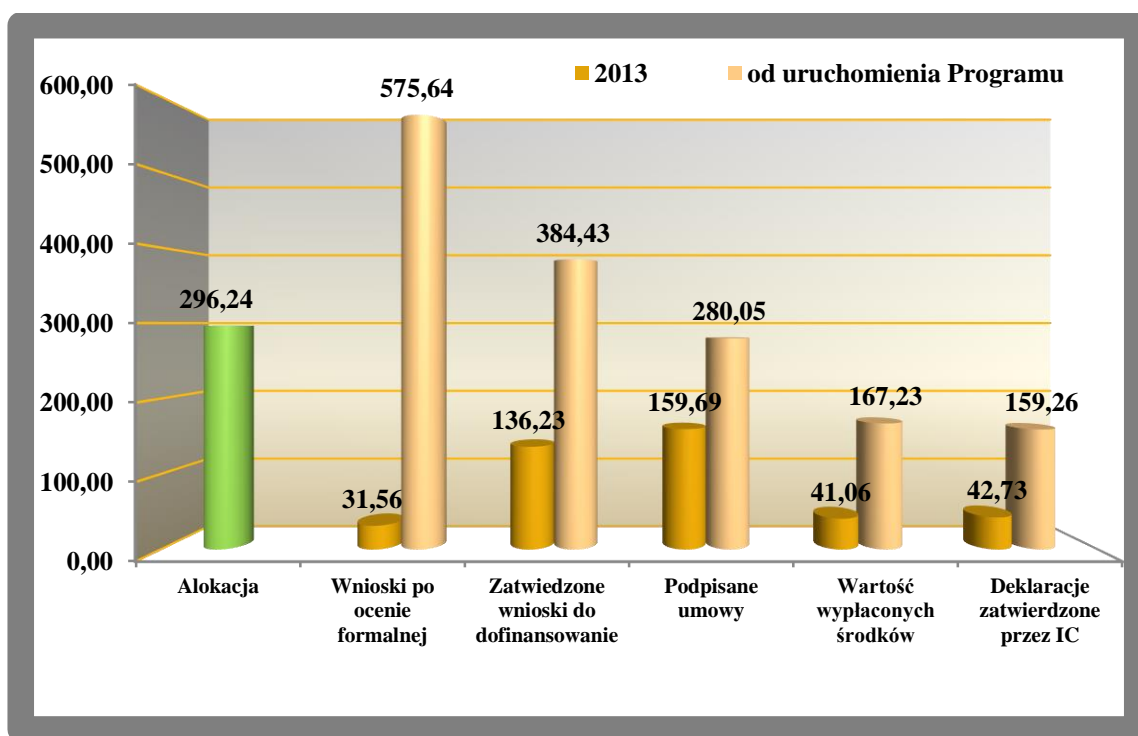
⇒ Umowy o dofinansowanie

Podpisano 3045 umów o dofinansowanie, z czego 709 podpisano w 2013 roku. Łączna wartość dofinansowania to 280,05 mln EUR, co stanowi 95% dostępnej alokacji na priorytet (stan na 31 grudnia 2013) wobec 63% na 31 grudnia 2012 roku.

⇒ Deklaracje zatwierdzone przez IC

W okresie sprawozdawczym certyfikowano wydatki na kwotę 42,73 mln EUR co stanowi 14% dostępnej alokacji.

Na poniższym wykresie przedstawiono ogólną informację dot. postępu realizacji RPO WSL od uruchomienia *Programu* oraz w okresie sprawozdawczym.

Rysunek 22 Realizacja priorytetu I od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym

We wszystkich działaniach priorytetu, % wykorzystania alokacji na poziomie zatwierdzonych wniosków o dofinansowanie oraz kontraktacji jest wysoki. Poziom płatności oraz certyfikacji w dalszym ciągu jest niski, co jest zjawiskiem naturalnym biorąc pod uwagę proces realizacji wieloletnich programów w ramach polityki spójności. Warto jednak wspomnieć, że w ciągu pierwszych miesięcy 2013 roku odnotowano znaczący wzrost kontraktacji (wzrost o 11%). Jest to związane m.in. z zakończeniem w 2012 roku konkursów w ramach przedmiotowego priorytetu, czego konsekwencją było podpisanie w 2013 roku ponad 700 umów. W związku z powyższym w kolejnym okresie sprawozdawczym można spodziewać się wzrostu poziomu płatności.

W związku z wdrażaniem przez Śląskie Centrum Przedsiębiorczości *działania 1.2*, szczegółowa analiza przedmiotowego działania została zamieszczona w załączniku nr XIII do *Sprawozdania*.

IZ RPO WSL w ramach *priorytetu I Badania i rozwój przedsiębiorczości (B+R)*, *innowacje i przedsiębiorczość* realizuje *poddziałanie 1.1.1* typ projektu 7, którego celem jest ułatwienie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania działalności MŚP. Instrument ten zapewnia dodatkowe wsparcie finansowe przedsiębiorcom (oprócz dotacji unijnych), którzy posiadają siedzibę na terenie województwa śląskiego lub prowadzą inwestycje na terenie regionu. Szczegółowe informacje dot. ww. projektów zostały przedstawione w pkt. 2.1.6.5 *Sprawozdania*.

Tabela 24 Postęp realizacji priorytetu I w podziale na działania

Działanie	Alokacja	Zatwierdzone wnioski do dofinansowania		Podpisane umowy		Płatności		Certyfikacja	
		mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%
1.1	96,86	112,51	116%	88,57	91,44%	38,94	40,20%	41,96	43,32%
1.2	166,00	223,03	134%	158,13	95,26%	86,25	51,96%	108,57	65,40%
1.3	33,38	48,89	146%	33,34	99,88%	3,98	11,92%	8,73	26,15%

⇒ Projekty kluczowe

W ramach priorytetu realizowany jest jeden projekt kluczowy znajdujący się w IWIPK *Gospodarcza Brama Śląska – etap I: Uruchomienie Zagłębiowskiej Strefy Gospodarczej*. Szczegółowe informacje dot. projektu zostały przedstawione w załączniku nr XII do *Sprawozdania*.

⇒ Harmonogram konkursów

Priorytet I jest jednym z niewielu priorytetów RPO WSL dla którego w 2013 roku został ogłoszony konkurs dla *poddziałania 1.1.1 Infrastruktura rozwoju gospodarczego*.

Tabela 25 Zbiorcze zestawienie konkursów w ramach priorytetu I

	od uruchomienia programu		w 2013 roku	
	Wartość (mln EUR)	Liczba	Wartość (mln EUR)	Liczba
IP2 RPO WSL	182,55	14	0	0
IZ RPO WSL	115,78	11	7,7	1

Rozkład projektów

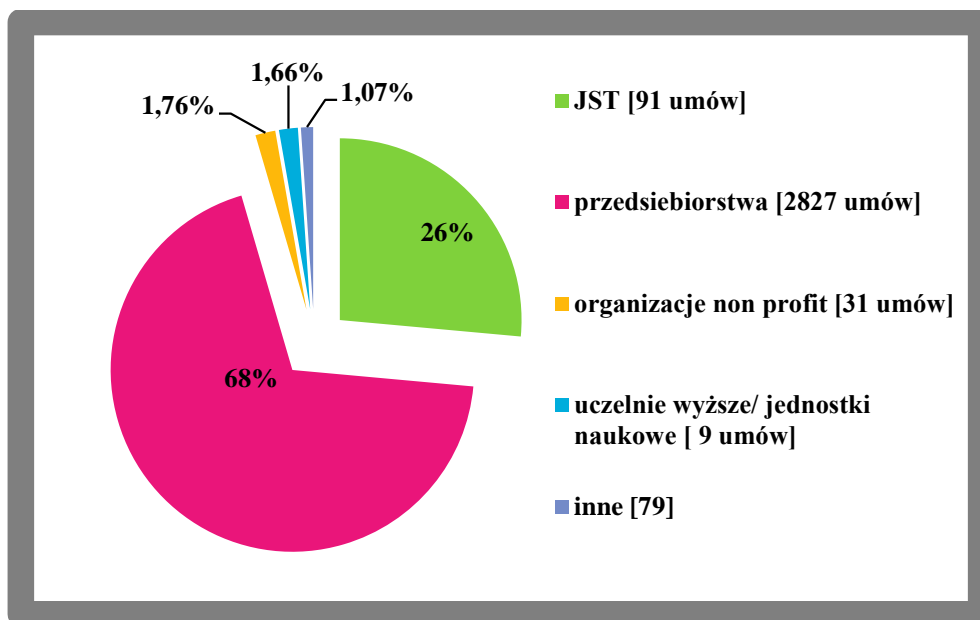
⇒ Projekty w podziale na sektory gospodarki

Rozkład projektów w ramach RPO WSL w podziale na sektory gospodarki nie uległ znaczącym zmianom w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. Analiza projektów w podziale na sektory gospodarki została zamieszczona w załączniku nr XIII w punkcie 5 do *Sprawozdania*. Podział został zaprezentowany łącznie dla priorytetów I i III.

⇒ Projekty w podziale na formy prawne beneficjentów

Analizując rozkład udzielonego wsparcia według typu beneficjentów, najszersze grono odbiorców zarówno pod względem liczby projektów, które otrzymały dofinansowanie jak również wartości stanowią przedsiębiorcy odpowiednio 93% i 68%. Powyższa sytuacja jest

wynikiem przeznaczenia 52% środków z priorytetu I dla stworzenia silnego i stabilnego sektora MSP w regionie. Ponadto, przedsiębiorcy mają możliwość skorzystania z pośredniego wsparcia w postaci pożyczek i poręczeń w ramach instrumentów inżynierii finansowej, na które przeznaczono ponad 16,10 mln EUR (szerzej w punkcie 2.1.6.5 *Instrumenty inżynierii finansowej* niniejszego Sprawozdania).

Rysunek 23 Rozkład projektów w priorytecie I w podziale na beneficjentów

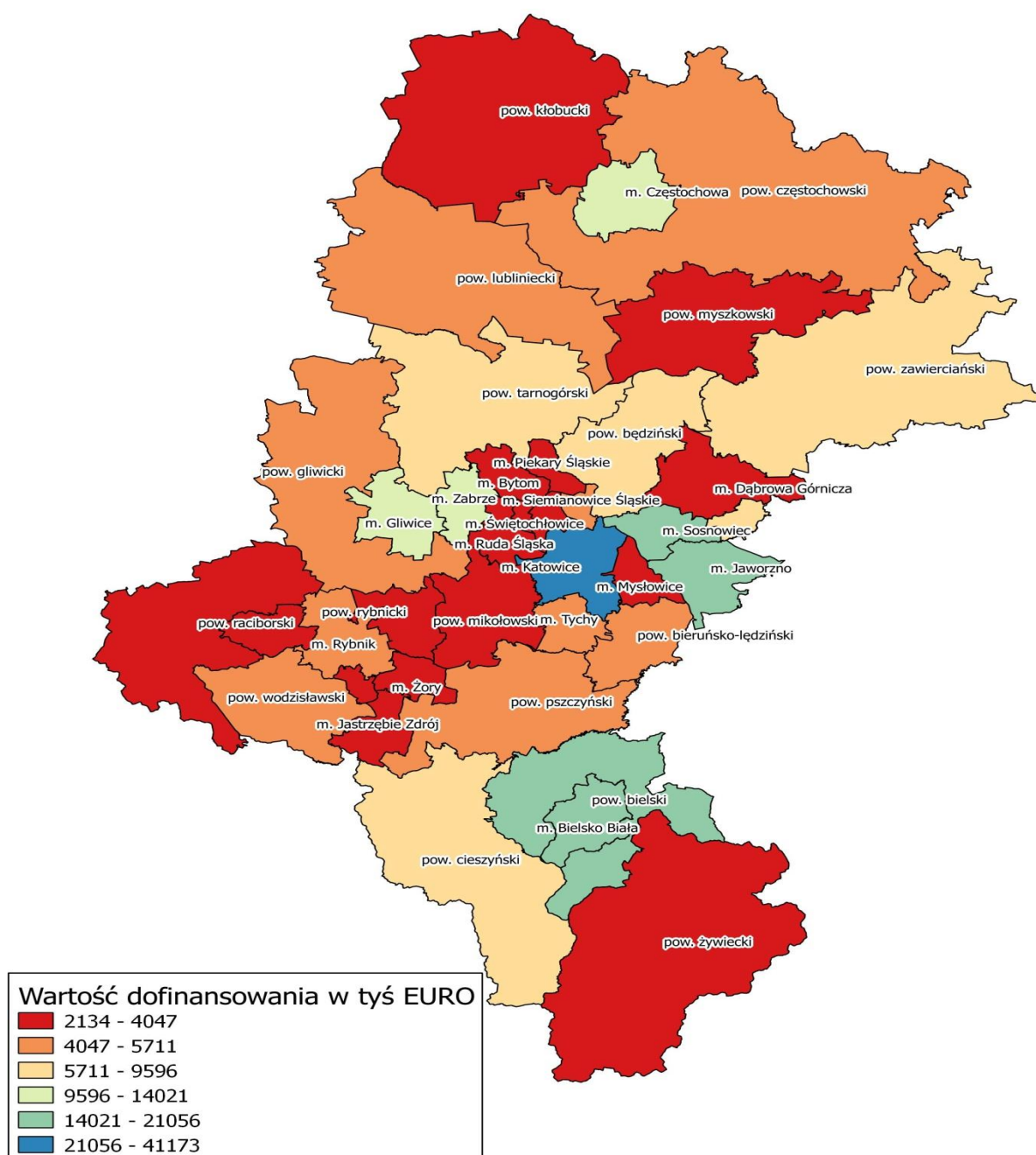
⇒ Projekty w podziale na rozkład terytorialny

Ponad 85% środków skierowanych zostało na realizację inwestycji na obszarach miejskich, natomiast około 15% na terenach wiejskich. Przewaga projektów na obszarach miejskich jest wynikiem dużego zainteresowania przedsiębiorców wsparciem oferowanym w ramach priorytetu, a w miastach zarówno infrastruktura jak i poziom kapitału ludzkiego cechuje się lepszą jakością i jest bardziej dostępna.

Tabela 26 Rozkład projektów w ramach priorytetu I w podziale na obszary (wartość w mln EUR i liczba)

OBSZAR	LICZBA	DOFINANSOWANIE UE
MIEJSKI	2712	236,84
WIEJSKI	319	41,07
GÓRSKI	14	2,14

Wsparcie w ramach priorytetu I pozyskali głównie beneficjenci z centrum i południa województwa.

Rysunek 24 Rozkład projektów w podziale na powiaty

⇒ Projekty w podziale na obszary wsparcia

W priorytecie I wszystkie projekty realizowane są w ramach obszaru wsparcia przedsiębiorczość. Działania podejmowane w ramach priorytetu są powiązane z działaniami realizowanymi w ramach *Programu Innowacyjna Gospodarka*, *Kapitał Ludzi*, *Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Przybrzeżnych Obszarów Rybackich* oraz *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich* (komplementarność międzyprogramowa).

Analiza postępu rzeczowego

W załącznik IV do niniejszego *Sprawozdania* zostały przedstawione programowe wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu I, dla kolejnych lat w ujęciu kumulatywnym. Przedstawione informacje prezentowane są według stanu na koniec 2013 roku oparte na danych dotyczących operacji zakończonych. Określone zostały wartości docelowe dla 2010, 2013 i 2015 roku oraz zaprezentowano szacowaną wartość na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie. Przedstawiono także wskaźniki przedmiotowego priorytetu w podziale na działania i poddziałania.

Poziom realizacji wskaźników w ramach priorytetu I jest bardzo zróżnicowany. Występują wskaźniki takie, których realizacja pod koniec okresu sprawozdawczego przekroczyła oczekiwaną wartość docelową, ale są także takie których wartości docelowe nie zostaną osiągnięte.

Przykładem wskaźników z niską realizacją są wskaźniki produktu z zakresu B+R czyli *Liczba projektów z zakresu B+R, Liczba instytucji B+R wspartych w ramach RPO*. Zakładane, na etapie programowania, wartości z pewnością nie zostaną osiągnięte z dwóch powodów. Po pierwsze projekty z zakresu B+R są projektami o wysokiej wartości dofinansowania. Początkowe założenia przewidywały, iż w ramach 2. typu projektu w *działaniu 1.2.3*, maksymalna kwota wsparcia to 189 155 EUR. Jednakże wprowadzony przez MIR dokument *Linia demarkacyjna* określa maksymalną wartość projektu realizowanych w ramach RPO z zakresu B+R na poziomie 100 000 EUR co daje maksymalne dofinansowanie w wysokości 60 529 EUR. Spowodowało to rezygnację przedsiębiorców z realizacji projektów w ramach drugiego typu na korzyść pierwszego bądź aplikowanie w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Po drugie przyjęte wskaźniki na etapie programowania nie uwzględniały także trudności wynikających z kwestii udzielania pomocy publicznej, ponieważ nie zakładano na tym etapie udzielania pomocy publicznej dla m.in. instytucji otoczenia biznesu czy jednostek naukowych, które są beneficjentami w ramach działania *1.3. Transfer technologii i innowacji*. Natomiast w trakcie programowania metodologia podejścia uległa zmianie, co w konsekwencji spowodowało oczekiwanie na wejście w życie stosownych rozporządzeń, które uregulowały by kwestię związane z pomocą publiczną dla IOB oraz jednostek naukowych. *Rozporządzenia Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych z dnia 20 maja 2009r oraz rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych z dnia 7 grudnia 2009r.* weszły w życie z końcem 2009r. W związku z powyższym nie było możliwości ogłoszenia konkursu w ramach całego działania 1.3. przed rokiem 2009 ze względu na brak regulacji w zakresie udzielania pomocy publicznej uwzględniających specyfikę wszystkich potencjalnych beneficjentów. Dlatego pierwszy konkurs ogłoszono dopiero w sierpniu 2010r.

Zainteresowanie dofinansowaniem w ramach działania 1.3. oraz ilość złożonych wniosków związana jest ściśle z ograniczonym dofinansowaniem wynikającym z regulacji w zakresie udzielania pomocy publicznej. Większość jednostek naukowych, szkół wyższych jak i IOB nie

jest w stanie wnieść wkładu własnego w wysokości 60% co automatycznie przekłada się na niewielką ilość wybranych wniosków do dofinansowania a co za tym idzie z niską realizacją wskaźników. Ponadto spore ograniczenia związane są/wynikają z zapisów linii demarkacyjnej: szczególnie zapisu dotyczącego wspierania powiązań kooperacyjnych leżących na terenie województwa. W praktyce wspieranie powiązań kooperacyjnych w województwie śląskim stosując przesłaną interpretację MIR jest mocno utrudnione. W związku z powyższym pomimo zainteresowania klasty już istniejące często nie miały możliwości ubiegania się o wsparcie w RPO ze względu na zapis: "w ramach RPO wspierane będą powiązania kooperacyjne leżące na terenie 1. województwa", który do tej pory budzi wątpliwości interpretacyjne.

Zróznicowany poziom wskaźnika *Liczba wspartych przedsiębiorstw* podziale na mikro, małe i średnie, wynika z faktu, iż ciężko jest przewidzieć jakie przedsiębiorstwa będą bardziej aktywne w pozyskiwaniu środków unijnych.

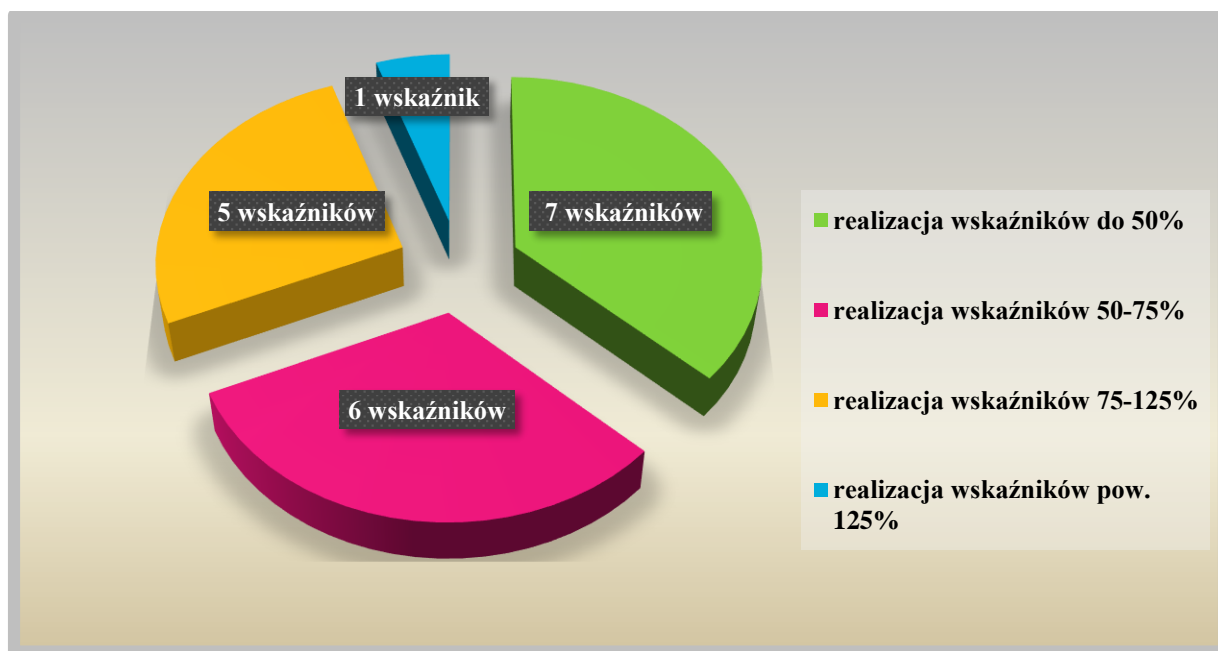
Przeciwieństwem tego są wskaźniki *Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla MSP* oraz *Liczba wspartych przedsiębiorstw*. Realizacja wartości docelowej pierwszego ze wskaźników, na koniec okresu sprawozdawczego, przekroczyła wartość docelową osiągając 122% a szacowana realizacja dla 2015 roku na podstawie zakontraktowanych do końca 2013r. środków jest na poziomie 144% wartości docelowej wskaźnika. Realizacja drugiego ze wskaźników na koniec 2013 roku wynosiła 92% natomiast szacowana realizacja na poziomie 107% wartości docelowej dla roku 2015.

Chociaż beneficjenci nie wybrali w projektach wskaźnika *Powierzchnia inkubatorów/ parków technologicznych*, po przeprowadzonej analizie zostały zmapowane projekty które realizują ww. wskaźnik i jak pokazuje szacowana realizacja, przekroczy on poziom wartości docelowej pięciokrotnie. Wskaźniki *Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi* oraz *Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych we wspartych inkubatorach, parkach biznesowych, technologicznych* pomimo braku realizacji jednego i bardzo niskiej realizacji drugiego, planowane wartości pokazują, że oba wskaźniki przekroczą wartość docelowe założone w programie. Wskaźnik *Liczba projektów z zakresu społeczeństwa* realizowany jest poprzez 6 projektów i ostatecznie, jak pokazuje szacowana realizacja, osiągnie poziom 75% wartości docelowej. Odnosząc się do analizy SWOT zawartej w RPO WSL realizacja wskaźników *Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla MSP* oraz *Liczba wspartych przedsiębiorstw* stanowi odpowiedź na słabą stronę przedstawioną w ww. analizie taką jak spadek nakładów inwestycyjnych w sektorze MSP czy niski potencjał rozwojowy mikro przedsiębiorstw, które są większością wśród podmiotów gospodarczych. *Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w zakresie innowacji* wpływa natomiast na malejący poziom wdrożeń innowacyjnych w MSP, a dzięki ogólnej realizacji projektów targowych przez przedsiębiorstwa wzrasta niski udział eksportu w ogólnej sprzedaży MSP.

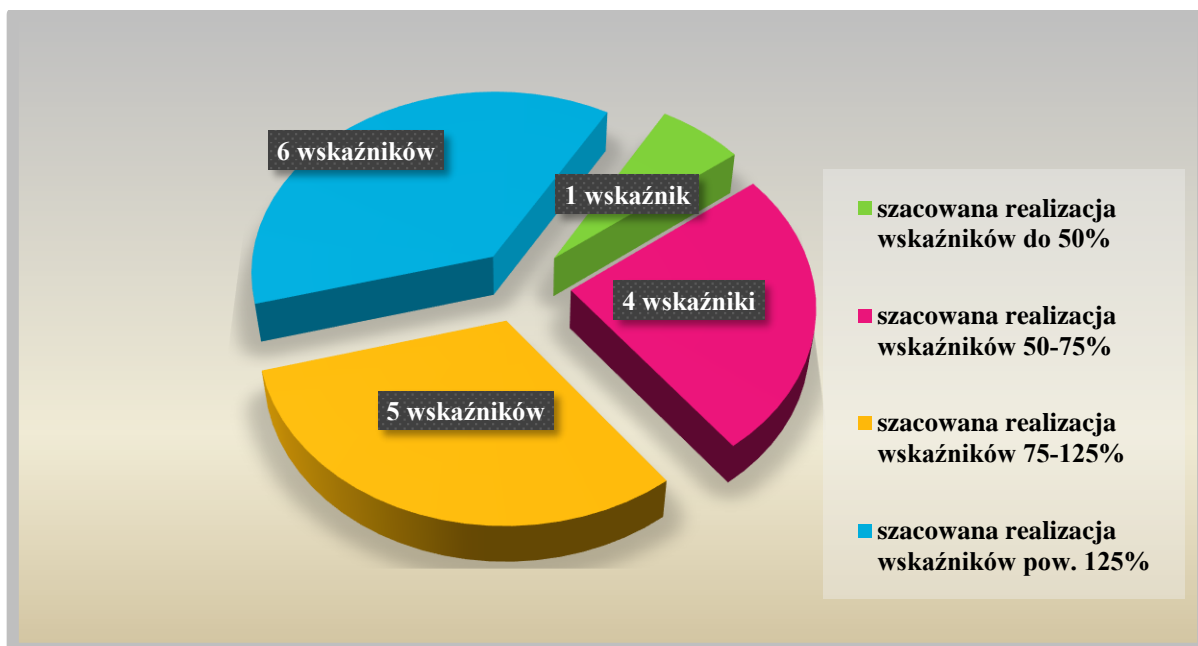
Realizacja wskaźnika *Liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy (EPC)* w podziale na kobiety i mężczyzn w omawianym priorytecie wskazuje na większą liczbę utworzonych miejsc prac dla mężczyzn. Równość szans kobiet i mężczyzn jest ważnym elementem szerszej kwestii równości szans, której przestrzeganie stanowi jedną z

podstawowych zasad RPO WSL. Przy programowaniu zostały założone podwskaźniki: miejsca pracy w podziale na płeć na równym poziomie, beneficjenci składając wnioski o dofinansowanie nie deklarują kogo zatrudnią, gdyż zostałaby zaburzona omawiana zasada, każdy ma mieć równy dostęp do zatrudnienia. Analizując omawiany wskaźnik w podziale na priorytety można zaobserwować, że w jednych zatrudnionych zostało więcej kobiet w innych mężczyzn. IZ RPO WSL przyjęła odpowiednie kryteria wyboru projektów do dofinansowania dot. polityk horyzontalnych (określenie stopnia realizacji polityki równych szans, polityki ochrony środowiska, wpływ projektu na utworzenie nowych miejsc pracy). Projekt mający pozytywny wpływ na realizację poszczególnych polityk horyzontalnych otrzymuje dodatkowe punkty w trakcie przeprowadzanej oceny merytoryczno-technicznej, co w konsekwencji zwiększa jego szansę na otrzymanie dofinansowania.

Poniżej na wykresach zaprezentowano postęp realizacji i szacowanej realizacji wskaźników w czterech podziałach procentowych. Analizując poniższy wykres widać, że aż 7 wskaźników (37%) z 19 wszystkich w ramach przedmiotowego priorytetu osiągnęło na koniec okresu sprawozdawczego wartość docelową na poziomie do 50%, jednak porównując szacowaną realizację wskaźników sytuacja ulega znacznej poprawie tj. tylko jeden wskaźnik będzie miał realizację do 50%.

Rysunek 25 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu I

Rysunek 26 Szacowana realizacja w ramach priorytetu I

Korelację pomiędzy wskaźnikami w ramach RPO WSL a Strategią UE 2020 (inicjatywami flagowymi) przedstawiono poniżej.

W ramach priorytetu realizowane są cztery wskaźniki Komisji Europejskiej tzw. *core indicators*: Liczba projektów z dziedziny B+R, Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego, Liczba projektów dotyczących współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami

a jednostkami badawczymi, Liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy (EPC) w tym w podziale na kobiety i mężczyzn.

Realizacja ewentualnych zaleceń i rekomendacji KE

Komisja Europejska zwróciła uwagę na kwestię przeanalizowania w jaki sposób istniejące instytucje wsparcia biznesu (zwłaszcza te, które skorzystały z wsparcia UE) odpowiadały na potrzeby przedsiębiorstw: czy usługi świadczone przez te instytucje odpowiadają oczekiwaniom przedsiębiorstw, zarówno pod względem rodzaju usługi, jakości i wielkości popytu.

Zgodnie z rekomendacjami KE, IZ RPO WSL zleciła badanie ewaluacyjne w którym zostanie poruszona m.in. powyższa kwestia. Wyniki z przeprowadzonego badania zostaną zaprezentowane w kolejnym okresie sprawozdawczym.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji priorytetu

IZ RPO WSL na bieżąco monitoruje postęp wdrażania priorytetu I zarówno w zakresie postępu finansowego, jak i rzeczowego. Biorąc pod uwagę projekty wybrane do dofinansowania, IZ RPO WSL uznaje że przekazane wsparcie w pełni realizuje cele, jakie zostały założone na etapie programowania, uwzględniając wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej ujętej w Programie. W kolejnym okresie sprawozdawczym IZ RPO WSL na bieżąco będzie monitorować postęp rzeczowy i finansowy priorytetu w celu sprawnego i efektywnego wdrażania, ponadto na bieżąco będzie kontaktować się z beneficjentami.

Podsumowanie

Poziom przedsiębiorczości w województwie śląskim nie wyróżnia się na tle kraju (region charakteryzuje się niższymi od wartości krajowej wskaźnikami liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. ludności, jak i przyrostu wartości tego wskaźnika w latach 2002-2011). Biorąc pod uwagę fakt, że przedsiębiorczość jest motorem gospodarki, należy dążyć do jak największego wsparcia podmiotów gospodarczych (ze szczególnym naciskiem na mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa). W związku z powyższym jednym z celów szczegółowych priorytetu jest *wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa*. Dzięki środkom pochodzącym z RPO WSL przedsiębiorcy mają możliwość uzyskania wsparcia na inwestycje z zakresu rozbudowy i modernizacji mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz zakupu usług doradczych. Zainteresowanie ze strony przedsiębiorców jest bardzo duże, świadczy o tym m.in. liczba składanych wniosków. Należy stwierdzić, że konsekwentnie i w coraz większym stopniu realizowane są cele priorytetu. Wsparcie z funduszy europejskich zapewniło wielu przedsiębiorcom możliwość rozwoju swojej działalności. Dodatkowe środki pochodzące z funduszy unijnych pozwoliły wielu przedsiębiorcom na modernizację i przeprowadzenie koniecznych zmian, w celu zwiększenia konkurencyjności. W wyniku realizacji projektów przedsiębiorcy rozszerzyli/wprowadzili szereg nowych usług i produktów w różnych obszarach życia. Na koniec 2013 roku wsparcie uzyskało 1593 przedsiębiorstwa. Dofinansowane inwestycje przyczyniły się także do utworzenia nowych miejsc pracy umożliwiających zatrudnienie ponad 4 tys. osób. Dzięki uzyskanemu wsparciu wielu

przedsiębiorców miało możliwość udziału w targach, kampaniach zarówno w kraju jak i zagranicą, odpowiednio 70 i 54 kampanie.

Szczegółowa analiza pozyskiwania środków przez MSP została dołączona do *Sprawozdania (załącznik nr XIII)*.

Nakłady ogółem przeznaczone na działalność B+R w województwie śląskim plasują go na 3. miejscu w kraju, podczas gdy nakłady na B+R w sektorze przedsiębiorstw na 2. miejscu w kraju. Wskaźnik relacji nakładów na działalność badawczą i rozwojową do produktu krajowego brutto (GERD/PKB) w województwie śląskim jest niski, wyniósł 0,52% (w kraju 0,76%). Poziom nakładów oraz zatrudnienia w B+R w odniesieniu do skali europejskiej wyraźnie ukazuje słabość zarówno polskiego, jak i regionalnego sektora B+R. Województwo śląskie podejmuje szereg działań i inicjatyw w celu wzmocnienia potencjału sektora B+R. Pomimo niskich notowań kraju w stopniu wdrażania innowacji i nowych technologii na rynki światowe, województwo śląskie należy do czołówki regionów polskich, które skutecznie radzą sobie z tym wyzwaniem. Siła regionu polega na włączeniu się w zmiany, które zachodzą na skalę globalną, status quo jest zawsze tylko punktem wyjścia. Strumień unijnych pieniędzy ma w tym skutecznie pomóc. Dlatego też jednym z celów szczegółowych w RPO WSL jest *wzmocnienie potencjału sektora B+R i struktur sieciowych na rzecz innowacji*. Cel ten realizowany jest przez *poddziałanie 1.2.3 i działanie 1.3*. Ponadto także kolejny RPO WSL 2014-2020 premiować będzie działania na rzecz innowacji. Inwestowanie w innowacje opłaca się i przynosi nie tylko zysk finansowy, ale buduje też prestiż i pozycję na globalnym rynku produktów i usług. Przedsiębiorcy coraz częściej zdają sobie sprawę, że być konkurencyjnym na rynku znaczy tyle, co wprowadzać w życie innowacyjne i jednocześnie opłacalne rozwiązania. Wzrastająca w ostatnich latach rola rynków niszowych, zwiększające się zapotrzebowanie na wysoko wyspecjalizowane produkty i usługi, a także wprowadzenie coraz nowszych rozwiązań technologicznych sprawia, że MSP stają przed nowymi wyzwaniami. O tym, że dzięki wąskiej specjalizacji, przedsiębiorstwa mogą odnieść sukces, doskonale wiedzą właściciele firmy Eurosystem S.A, realizujący projekt *Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstwa EUROSYSYSTEM S.A. poprzez zakup bezzałogowego systemu lotniczego i wdrożenie innowacyjnej technologii pozyskiwania informacji przestrzennych o terenie*. Od lat specjalizują się w najbardziej zaawansowanych technologicznie gałęziach geodezji. Firma świadczy usługi w zakresie fotogrametrii cyfrowej, lotniczego skanowania laserowego, systemów informacji przestrzennej oraz terenowej weryfikacji informacji przestrzennych. Przedsięwzięcie dotyczy zakupu bezzałogowego systemu lotnictwa oraz wdrożenia nowej technologii pozyskiwania aktualnych i dokładnych informacji przestrzennych w terenie. Aby przedsiębiorca mógł skutecznie konkurować na rynku i rozwijać się, niezbędne było wprowadzenie nowej innowacyjnej technologii pozyskiwania danych przestrzennych. Bezzałogowy pojazd latający będzie rejestrował wysokorozdzielcze zdjęcia lotnicze, które następnie za pomocą oprogramowania będą przetwarzane do postaci kartometrycznej – ortofotomozaik oraz modeli terenu 3D. Podczas pięciu miesięcy realizacji projektu beneficjent zakupił bezzałogowy system lotnictwa, komputer oraz macierz, a także zakupił 2 wartości niematerialne i prawne w postaci oprogramowania. Zakup ww. sprzętu umożliwił znaczne skrócenie czasu realizacji dotychczasowych usług oraz zmniejszył koszty dzięki eliminacji

podwykonawców. Innowacyjna usługa znajduje zastosowanie w wielu obszarach m.in. przemyśle wydobywczym, górnictwie czy rolnictwie.

Kolejnym ciekawym projektem przyczyniającym się do wzrostu konkurencyjności regionalnej gospodarki opartej na wiedzy jest projekt realizowany przez powiat bielski. *Przedmiotem projektu Budowa Centrum Transferu Technologii w Kaniowie jest budowa obiektu Centrum Transferu Technologii w Kaniowie (CTT) wraz z wyposażeniem w niezbędny sprzęt specjalistyczny.* W nowoczesnym dwukondygnacyjnym budynku o powierzchni użytkowej 2775,82 m² świadczone będą usługi doradcze z dziedziny innowacyjnych technologii kompozytowych i wzornictwa przemysłowego dla przedsiębiorstw z sektora MŚP. Innowacyjność gospodarki zarówno na poziomie krajowym, jak również regionu w coraz większym stopniu mierzy się poziomem rozwoju nowoczesnego projektowania, a następnie zastosowania do produkcji wzorów przemysłowych opartych o atrakcyjny design. Obecnie większość firm z sektora MŚP zarówno w skali kraju, jak i na terenie województwa śląskiego nie przykłada należytej wagi do wyglądu swych produktów. Z jednej strony wynika to z wysokiego kosztu projektowania nowoczesnych wyrobów, z drugiej zaś z dużych nakładów niezbędnych do wdrożenia nowoczesnie wyglądających wyrobów do produkcji. Wielkość obu rodzajów kosztów jest odwrotnie proporcjonalna do skali produkcji. W przypadku projektowania, a następnie prac produkcyjno-badawczych nad produktami wykonywanymi z materiałów kompozytowych, koszty, ze względu na małoseryjność, są zbyt wysokie, aby podmioty z sektora MSP mogły je ponieść samodzielnie. Konieczne jest tworzenie parków technologicznych oraz centrów transferu technologii, które będą wspierały przedsiębiorstwa z tego sektora, zarówno pod względem infrastruktury technicznej, jak również wiedzy eksperckiej. Obecnie najbardziej innowacyjną i zarazem perspektywiczną technologią projektowania wzorów przemysłowych są materiały kompozytowe. Prace badawcze i wdrożeniowe nad tego rodzaju materiałami wymagają specjalistycznego i zarazem kosztownego sprzętu oraz wykwalifikowanej i przez to drogiej kadry. Przedsiębiorstwa z sektora MŚP nie posiadają wystarczających zasobów kapitałowych, aby móc dysponować adekwatnym know-how do prowadzenia prac badawczo-wdrożeniowych nad opracowywaniem technologii kompozytowych. Powstanie Centrum Transferu Technologii w Kaniowie będzie w znakomity sposób stanowić uzupełnienie dla budowanego w Czechowicach-Dziedzicach Śląskiego Centrum Naukowo – Technologicznego Przemysłu Lotniczego. Infrastruktura technologiczna ŚCNTPL ukierunkowywać będzie jego działalność na usługi dla dużych podmiotów, prowadzących prace nad zaawansowanymi strukturami tworzyw kompozytowych. Tymczasem infrastruktura, która stanowić będzie wyposażenie Centrum Transferu Technologii w Kaniowie skierowana będzie na potrzeby projektów realizowanych przez małe i średnie podmioty. Województwo śląskie posiada wysoki wskaźnik przedsiębiorczości, który jednak nie jest w pełni wykorzystywany do wzrostu innowacyjności regionu. Przyczyną tego stanu rzeczy jest brak ośrodków umożliwiających transfery innowacyjnych technologii w zakresie materiałów kompozytowych i projektowania wzornictwa przemysłowego w kierunku od jednostek badawczo-rozwojowych, specjalistów i szkół wyższych do przedsiębiorstw z sektora MSP.

W trosce o wzmocnienie innowacyjności firm regionu i lepsze wykorzystanie regionalnego potencjału badawczo-rozwojowego w województwie śląskim ponad 10 lat temu powstała

strategia innowacji. W *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020* (RIS WSL 2013-2020) oraz *Programie Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2010-2020* (PRT) określone zostało portfolio technologiczne województwa śląskiego. Stanowi ono próbę tematycznego podejścia do polityki innowacyjności, będącego odpowiedzią na wytyczne Komisji Europejskiej w zakresie formułowania tzw. Inteligentnych specjalizacji regionalnych, wskazanych w RIS WSL 2014-2020. Z wdrażaniem *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020* związane są projekty systemowe realizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Od września 2013 roku realizowany jest kolejny projekt systemowy zatytułowany *Sieć Regionalnych Obserwatoriów Specjalistycznych* w ramach *poddziałania 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie PO KL*. Celem sieci jest rozwój potencjału gospodarczego regionu poprzez poprawę warunków oraz budowanie przewagi konkurencyjnej opartej na współpracy i przepływie efektów wdrażania RIS. Partnerami projektu są: Główny Instytut Górnicztwa, Park Naukowo-Technologiczny TECHNOPARK Gliwice, konsorcjum w składzie: Górnośląska Agencja Przedsiębiorczości i Rozwoju, Fundacja Rozwoju Kardiochirurgii im. prof. Z. Religi, Instytut Techniki i Aparatury Medycznej oraz Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum. Jednym z rezultatów projektu było powołanie 13 marca 2013r. Sieci Regionalnych Obserwatoriów Specjalistycznych, której zadaniem jest stworzenie przestrzeni komunikacji i współpracy, a także wymiany danych pomiędzy środowiskami przedsiębiorstw i środowiskiem naukowo-badawczym, instytucjami otoczenia biznesu oraz jednostkami samorządu terytorialnego. Głównym celem projektu jest *rozwój potencjału technologicznego i innowacyjnego regionu poprzez budowanie przewagi konkurencyjnej województwa opartej na programowaniu zmian gospodarczych wśród przedstawicieli JST w wyniku realizacji projektu*. Cel projektu zostanie osiągnięty poprzez działania Obserwatoriów Specjalistycznych w poniższych obszarach:

- ⇒ technologii dla ochrony środowiska - Główny Instytut Górnicztwa,
- ⇒ ICT - Park Naukowo-Technologiczny TECHNOPARK Gliwice,
- ⇒ technologii medycznych - konsorcjum w składzie: Górnośląska Agencja Przedsiębiorczości i Rozwoju, Fundacja Rozwoju Kardiochirurgii im. prof. Z. Religi, Instytut Techniki i Aparatury Medycznej,
- ⇒ energetyki - Parkiem Naukowo-Technologicznym Euro-Centrum.

W 2013 roku zostały zrealizowane wszystkie zaplanowane czynności w ramach priorytetu I m.in. podpisywano umowy o dofinansowanie, kontynuowano realizację projektów, przeprowadzono zaplanowany nabór.

W ramach przedmiotowego priorytetu na terenie województwa śląskiego realizowane są także projekty w ramach dwóch krajowych programów operacyjnych. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w pkt. 2.1.6.2 niniejszego *Sprawozdania*.

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły żadne problemy z wdrażaniem priorytetu.

PRIORYTET II SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacje ogólne

Celem głównym priorytetu II jest *stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie*. W ramach priorytetu wspierane są działania w zakresie zapewnienia szybkiego i bezpiecznego dostępu do Internetu, a także rozwój usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną.

Realizacji priorytetu służą dwa działania:

- 2.1 *Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego,*
- 2.2 *Rozwój elektronicznych usług publicznych.*

Na realizację priorytetu II alokowano 150 000 000 EUR pochodzących z EFRR, co stanowi 8,59% wartości *Programu*. Na wykonanie Strategii Europa 2020 przeznaczono środki EFRR stanowiące 100% alokacji w ramach całego priorytetu II.

Opis wkładu osi priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn znajduje się w pkt. 2.2.1 *Sprawozdania*.

W ramach priorytetu przewidziano finansowanie krzyżowe. Informacje nt. zasady cross – financing realizowanej w ramach przedmiotowego priorytetu znajdują się w pkt. 2.6.3 *Sprawozdania*.

IZ RPO WSL nie planuje zmian w alokacji priorytetu.

W 2013 roku w ramach priorytetu nie przeprowadzono badania ewaluacyjnego. Informacje o przeprowadzonych badaniach w 2013 roku znajdują się w pkt. 2.7 niniejszego *Sprawozdania*.

Analiza postępu finansowego

⇒ **Wnioski o dofinansowanie**

W ramach przedmiotowego priorytetu do końca 2013 roku złożono 279 wniosków o dofinansowanie poprawnych formalnie, na kwotę wnioskowanego dofinansowania 190,74 mln EUR, co stanowi 127% alokacji priorytetu. Do dofinansowania wybrano 204 projekty, w których zatwierdzone dofinansowanie to 159,30 mln EUR. W przyszłości nie planuje się już konkursów w ramach przedmiotowej osi, a w priorytecie nowe projekty dobierane są z list rezerwowych tam, gdzie pojawiają się oszczędności na projektach zakończonych lub w momencie znaczącej zmiany kursu EUR.

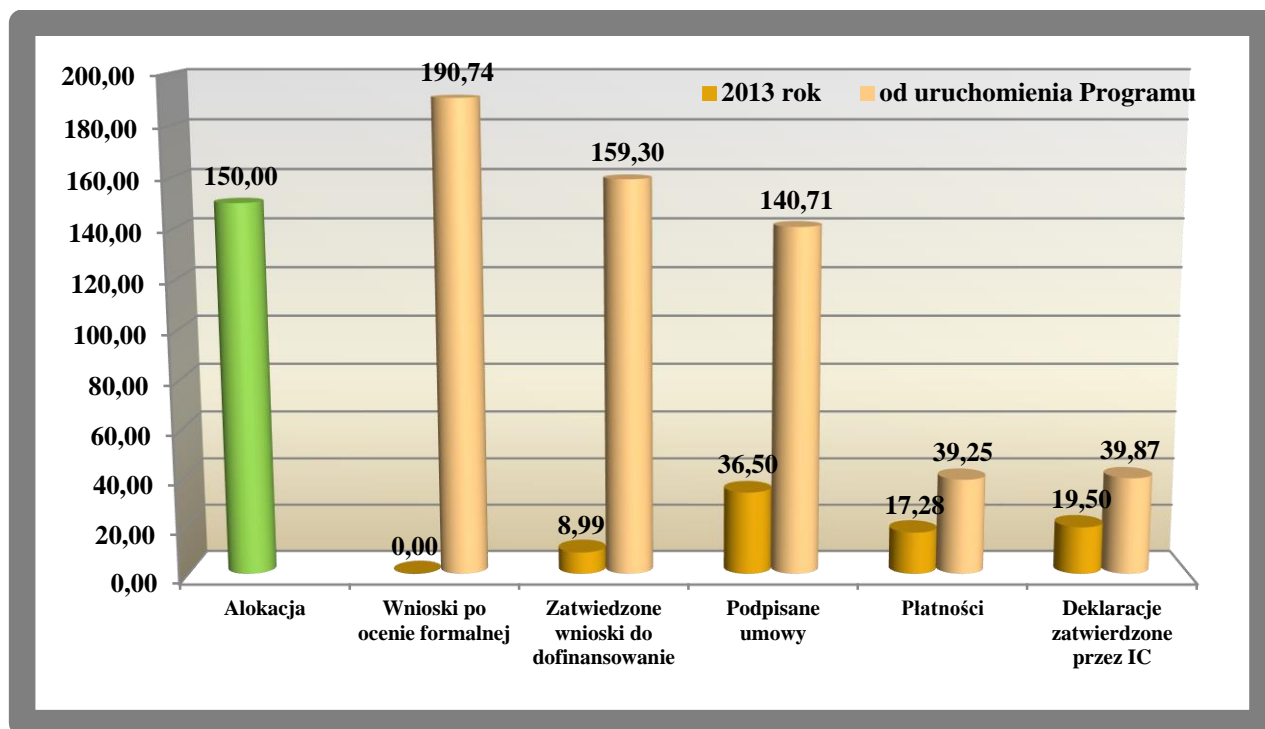
⇒ **Umowy o dofinansowanie**

Podpisano 194 umowy o dofinansowanie, z czego 50 podpisano w 2013 roku. Łączna wartość dofinansowania to 140,71 mln EUR, co stanowi 94% dostępnej alokacji na priorytet (stan na 31 grudnia 2013) wobec 73% na 31 grudnia 2012 roku.

⇒ Deklaracje zatwierdzone przez IC

W okresie sprawozdawczym certyfikowano wydatki na kwotę 19,50 mln EUR co stanowi 13% dostępnej alokacji.

Na poniższym wykresie przedstawiono ogólną informację dot. postępu realizacji RPO WSL od uruchomienia *Programu* oraz w okresie sprawozdawczym.

Rysunek 27 Realizacja priorytetu II od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym

Poniżej w tabeli przedstawiono postęp realizacji priorytetu II w podziale na działania. W stosunku do 2012 roku nastąpił postęp w realizacji przedmiotowego priorytetu zarówno pod kątem wybranych wniosków do dofinansowania jak również podpisanych umów. Poziom płatności i certyfikacji jest w dalszym ciągu na niskim poziomie, jednak jest to związane z późnym rozpoczęciem wdrażania przedmiotowego priorytetu, które spowodowane było problemami z wprowadzeniem *Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych.*

Tabela 27 Postęp realizacji priorytetu II w podziale na działania od uruchomienia Programu

Działanie	Alokacja	Zatwierdzone wnioski do dofinansowania		Podpisane umowy		Płatności		Certyfikacja	
	mln EUR	mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%
2.1	71,78	79,92	111,34%	62,66	87,29%	14,28	19,89%	13,01	18%
2.2	78,23	79,38	101,47%	78,05	99,77%	24,97	31,92%	26,86	34%

⇒ Projekty kluczowe

W ramach priorytetu nie jest realizowany żaden projekt kluczowy

⇒ Harmonogram konkursów

Od uruchomienia Programu w ramach priorytetu ogłoszono 8 konkursów na kwotę 81,7 mln EUR. W 2013 roku nie przeprowadzono żadnych konkursów.

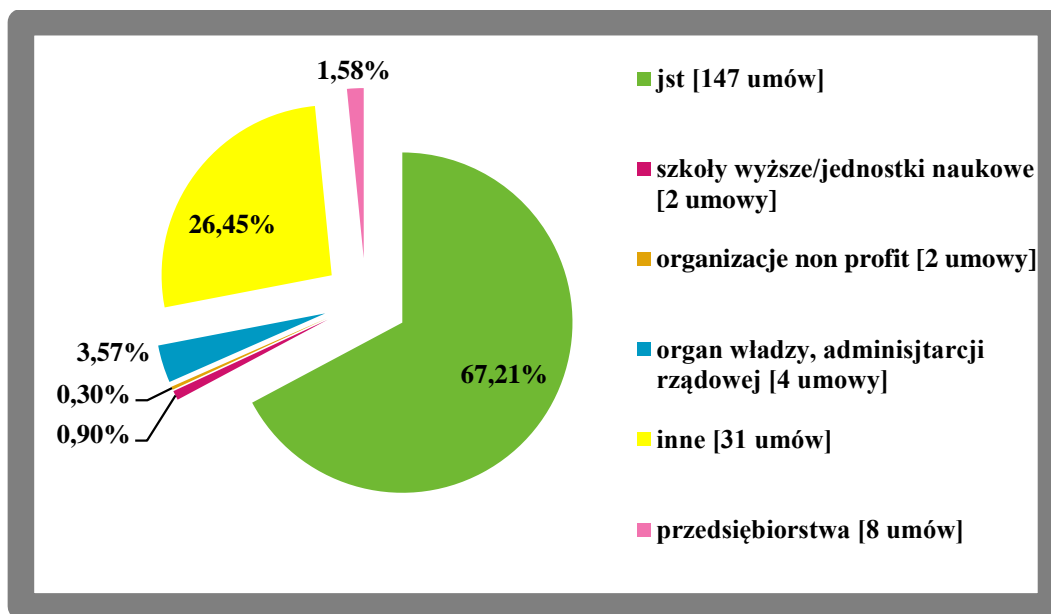
Rozkład projektów

⇒ Projekty w podziale na sektory gospodarki

W ramach przedmiotowego priorytetu, nie są realizowane projekty, które można podzielić na sektory gospodarki.

⇒ Projekty w podziale na formy prawne beneficjentów

Dominującą grupę beneficjentów w ramach priorytetu II stanowią JST, związane jest to przede wszystkim z zakresem przedmiotowego priorytetu, który ma na celu zwiększenia liczby usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną oraz zapewnienie powszechnego, szerokopasmowego dostępu do Internetu. W przedmiotowym priorytecie beneficjenci sklasyfikowani jako przedsiębiorcy to podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia.

Rysunek 28 Rozkład projektów w priorytecie II w podziale na beneficjentów

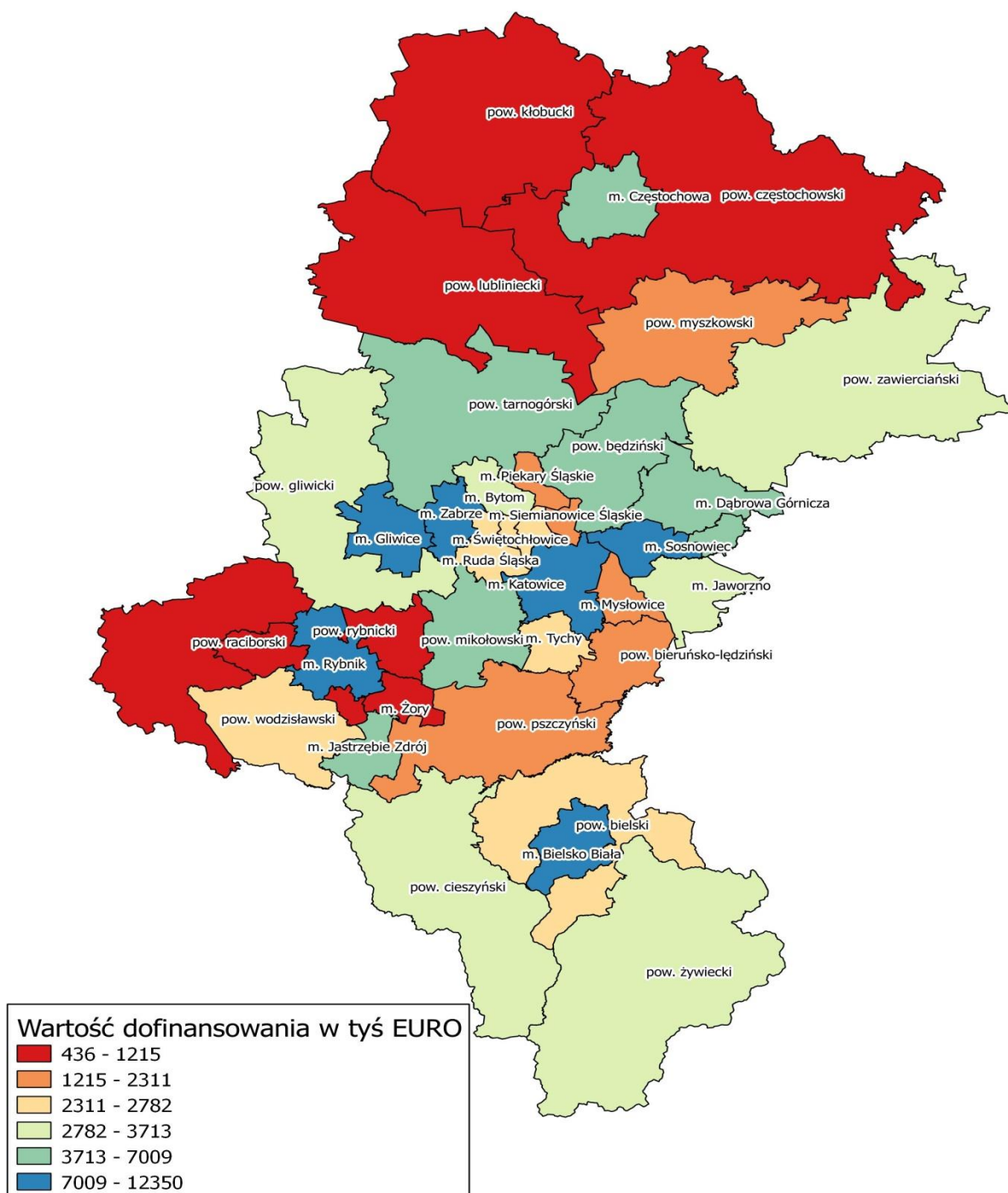
⇒ Projekty w podziale na rozkład terytorialny

Około 84,38% środków alokowane na ten priorytet skierowanych zostało na realizację inwestycji na obszarach miejskich, natomiast około 14,92% na terenach wiejskich.

Tabela 28 Rozkład projektów w priorytecie II w podziale na obszary (wartość w mln EUR i liczba)

OBSZAR	LICZBA	DOFINANSOWANIE UE W MLN EUR
MIEJSKI	140	118,74
WIEJSKI	50	21,00
GÓRSKI	4	0,96

W ramach priorytetu II pod względem kwotowym, najwięcej projektów było realizowanych przez miasta na prawach powiatu będące stolicami czterech subregionów województwa śląskiego: Miasto Katowice 21 projektów o wartości dofinansowania 12,35 mln EUR, Miasto Bielsko – Biała 10 projektów o wartości dofinansowania 10,03 mln EUR, Miasto Rybnik 13 projekty o wartości dofinansowania 9,65 mln EUR. Najwięcej projektów, ale niewielkich kwotowo beneficjenci realizują w powiecie cieszyńskim – 38 projektów na kwotę 3,37 mln EUR).

Rysunek 29 Rozkład projektów w podziale na powiaty (wartość w tys. EUR)

⇒ Projekty w podziale na obszary wsparcia

W prioryecie II wszystkie projekty realizowane są w ramach obszaru wsparcia społeczeństwo informacyjne. Działania podejmowane w ramach priorytetu są powiązane z działaniami realizowanymi w ramach *Programu Innowacyjna Gospodarka*, *Kapitał Ludzi*, oraz *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich* (komplementarność międzyprogramowa).

Analiza postępu rzeczowego

W załącznik IV do niniejszego *Sprawozdania* zostały przedstawione programowe wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu II, dla kolejnych lat w ujęciu kumulatywnym. Przedstawione informacje prezentowane są według stanu na koniec 2013 roku oparte na danych dotyczących operacji zakończonych. Określone zostały wartości docelowe dla 2010, 2013 i 2015 roku oraz zaprezentowano szacowaną wartość na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie. Przedstawiono także wskaźniki przedmiotowego priorytetu w podziale na działania i poddziałania.

Od początku realizacji *Programu* w ramach przedmiotowego priorytetu zostało zatwierdzonych 88 wniosków o płatność końcową, co skutkuje realizacją założonych wskaźników. Poza tym IZ RPO WSL przedstawiła szacowane wartości na podstawie podpisanych do końca okresu sprawozdawczego umów o dofinansowanie. Efekty realizacji przedmiotowego priorytetu mierzone są za pomocą 5 wskaźników produktu i 7 wskaźników rezultatu.

Realizacja priorytetu II jest na zadowalającym poziomie. Poprawiła się szacowana realizacja wskaźników rezultatu *Liczba przedsiębiorstw, które uzyskały możliwość dostępu do Internetu, oraz Liczba instytucji, które uzyskały możliwość dostępu do Internetu*. Niestety nadal występuje problem ze wskaźnikiem *Liczba osób, które uzyskały możliwość dostępu do Internetu* w związku z późnym wprowadzeniem *Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych, Linia demarkacyjna* pomiędzy RPO WSL a POIG oraz zapisy URPO WSL. Patrząc jednak na szacowaną realizację wskaźników produktu w prawie wszystkich wskaźnikach wartość docelowa zostanie przekroczona.

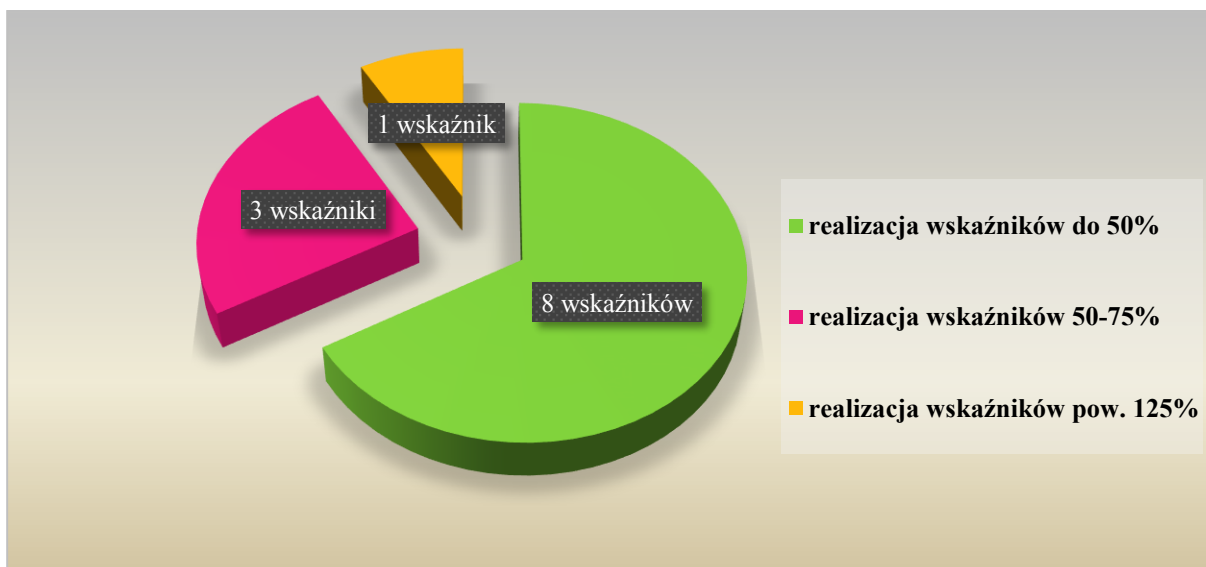
W przypadku dwóch wskaźników produktu tj. *Długość sieci Internetu szerokopasmowego, Liczba uruchomionych usług online dzięki wsparciu programu*, oraz dwóch rezultatu *Liczba przedsiębiorstw, które uzyskały możliwość dostępu do Internetu* oraz *Liczba instytucji, które uzyskały możliwość dostępu do Internetu* pomimo ich realizacji poniżej 25% wartości docelowej szacowana realizacja prezentuje się bardzo dobrze gdzie każdy ze wskaźników przekroczy 100% wartości docelowej.

Realizacja wskaźnika *Liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsca pracy (EPC)* w podziale na kobiety i mężczyzn w omawianym priorytecie wskazuje na większą liczbę utworzonych miejsc prac dla kobiet (dla mężczyzn 17,07 dla kobiet 26 nowych etatów). Równość szans kobiet i mężczyzn jest ważnym elementem szerszej kwestii równości szans, której przestrzeganie stanowi jedną z podstawowych zasad RPO WSL. Przy programowaniu zostały założone podwskaźniki: miejsca pracy w podziale na płeć na równym poziomie, beneficjenci składając wnioski o dofinansowanie nie deklarują kogo zatrudnią, gdyż zostałaby zaburzona omawiana zasada, każdy ma mieć równy dostęp do zatrudnienia. Analizując omawiany wskaźnik w podziale na priorytety można zaobserwować, że w jednych zatrudnionych zostało więcej kobiet w innych mężczyzn. IZ RPO WSL przyjęła odpowiednie kryteria wyboru projektów do dofinansowania dot. polityk horyzontalnych (określenie stopnia realizacji polityki równych szans, polityki ochrony środowiska, wpływ projektu na utworzenie

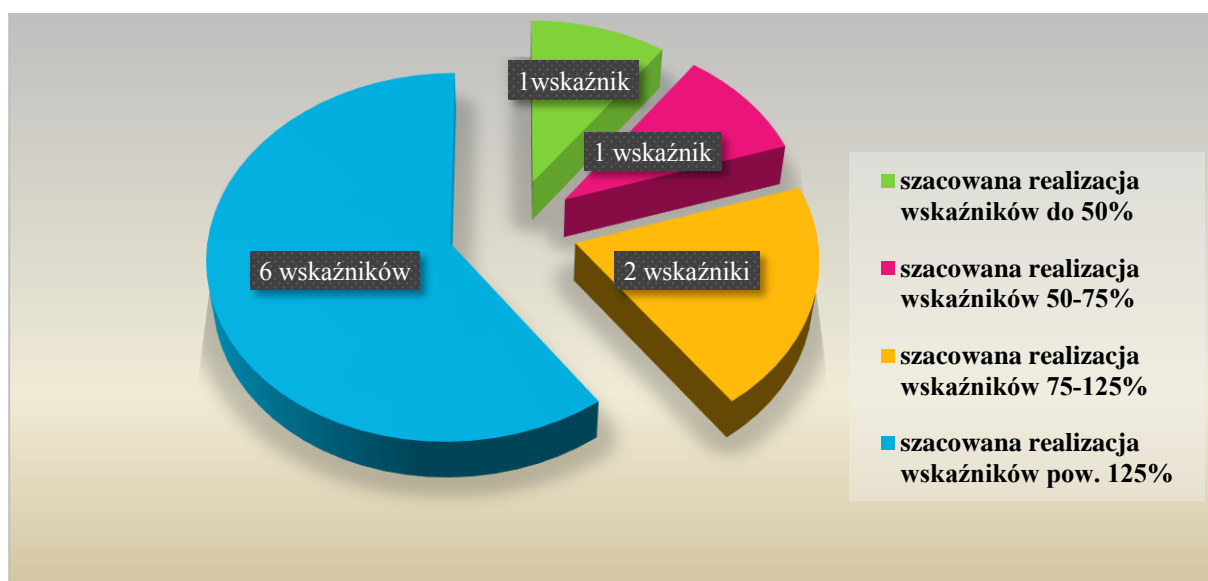
nowych miejsc pracy). Projekt mający pozytywny wpływ na realizację poszczególnych polityk horyzontalnych otrzymuje dodatkowe punkty w trakcie przeprowadzanej oceny merytoryczno-technicznej, co w konsekwencji zwiększa jego szansę na otrzymanie dofinansowania.

W ramach wskaźnika *Liczba instytucji, które uzyskały możliwość dostępu do Internetu* został usunięty kod wskaźnika KSI ze względu na różnice w mapowaniu. W ramach KSI mapowane są tylko dwa wskaźniki tj. *Liczba instytucji publicznych podłączonych do szerokopasmowego Internetu (za wyjątkiem szkół)* oraz *Liczba szkół podłączonych do szerokopasmowego Internetu*, natomiast na wskaźnik programowy składa się jeszcze jeden wskaźnik mianowicie, *Liczba innych instytucji podłączonych do szerokopasmowego Internetu*.

Poniżej na wykresach zaprezentowano postęp realizacji i szacowanej realizacji wskaźników w czterech podziałach procentowych. Analizując poniższy wykres widać, że aż 8 wskaźników (67%) z 12 wszystkich w ramach przedmiotowego priorytetu osiągnęło na koniec okresu sprawozdawczego wartość docelową na poziomie do 50%, jednak porównując szacowaną realizację wskaźników sytuacja ulega znacznej poprawie tj. tylko jeden wskaźnik będzie miał realizację do 50%.

Rysunek 30 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu II

Rysunek 31 Szacowana realizacja w ramach priorytetu II

Korelację pomiędzy wskaźnikami w ramach RPO WSL a Strategią UE 2020 (inicjatywami flagowymi) przedstawiono poniżej.

W ramach priorytetu II realizowane są dwa wskaźniki Komisji Europejskiej tzw. *Core Indicators*: Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego, Liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy (EPC) w tym: kobiety, mężczyźni.

Realizacja ewentualnych zaleceń i rekomendacji KE

Komisja Europejska zwróciła uwagę na kwestię dotyczącą w jakim stopniu EFRR w regionie przyczynił się do realizacji strategii e-administracji tj. jakimi potrzebami pod względem zasięgu i rozpowszechniania e-usług już się zajęto oraz jakie jeszcze pozostały wyzwania.

Zgodnie z rekomendacjami KE, IZ RPO WSL zleciła badanie ewaluacyjne w którym zostanie poruszona m.in. powyższa kwestia. Wyniki z przeprowadzonego badania zostaną zaprezentowane w kolejnym okresie sprawozdawczym.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji priorytetu

IZ RPO WSL na bieżąco monitoruje postęp wdrażania priorytetu II zarówno w zakresie postępu finansowego jak i rzeczowego. Biorąc pod uwagę projekty wybrane do dofinansowania, IZ RPO WSL uznaje, że przekazane wsparcie w pełni realizuje cele, jakie zostały założone na etapie programowania uwzględniając wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej ujętej w *Programie*. W kolejnym okresie sprawozdawczym IZ RPO WSL na bieżąco będzie monitorować postęp rzeczowy i finansowy priorytetu w celu sprawnego i efektywnego wdrażania, ponadto na bieżąco będzie kontaktować się z beneficjentami.

Podsumowanie

Obecne tendencje gospodarki światowej wskazują, że powszechny dostęp do informacji i wiedzy jest podstawą rozwoju społeczeństwa informacyjnego, a co za tym idzie głównym czynnikiem konkurencyjności. Strategia EU 2020 przypisuje kluczowe znaczenie technikom informacyjnym i komunikacyjnym (ICT) jako motorowi wzrostu gospodarczego, konkurencyjności gospodarki i zatrudnienia. Chcąc włączyć się w realizację celów rozwoju wyznaczonych przez Unię Europejską, a także mając na uwadze sprostanie konkurencji w gospodarce opartej na wiedzy w województwie śląskim wdrażana jest *Strategia Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego do roku 2015*. Celem Strategii jest jeszcze silniejsze wpisanie regionu w światowe trendy związane z rozwojem komunikacji elektronicznej, a wraz z nią m.in. e-usług, e-lerningu, e-administracji, e-zdrowia, ze stałym zwiększaniem dostępu do Internetu.

Szczególną rolę w realizacji ww. Strategii pełnią projekty realizowane w ramach RPO WSL. Zagadnienia rozwoju społeczeństwa informacyjnego ujęte są przede wszystkim w przedmiotowym priorytecie, którego celem głównym jest *stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie poprzez: zapewnienie powszechnego, szerokopasmowego i bezpiecznego dostępu do Internetu oraz wzrostu liczby usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną*. Zagadnienia rozwoju społeczeństwa informacyjnego potraktowano w *Programie* także horyzontalnie, zawarte są w pozostałych priorytetach poprzez realizację treści w nich zawartych przy wykorzystaniu narzędzi ICT, tj.: bazy danych, platformy informacyjne, systemy monitoringu.

Projekty realizowane w ramach *działania 2.1* mają na celu *zapewnienie w województwie śląskim powszechnego, szerokopasmowego i bezpiecznego dostępu do Internetu*. Realizowane w ramach działania inwestycje pozwolą na uruchomienie 824 PIAP, w tym 228

przystosowanych dla osób niepełnosprawnych. Ponadto dzięki otrzymanemu dofinansowaniu beneficjenci mogą wybudować 970 km sieci szkieletowej oraz 216 km sieci dostępowej.

Województwo śląskie jest jednym z dwóch liderów w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego (SI) w kraju. Jednym z wyznaczników komputeryzacji regionu jest duży odsetek przedsiębiorstw korzystających z komputerów (95,7%). Przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie województwa zajmują wysokie pozycje pod względem posiadania własnych stron internetowych, jak również częstotliwości korzystania z Internetu w kontaktach z administracją publiczną. Region jest również liderem pod względem udostępniania usług drogą elektroniczną w urzędach, a także wyróżnia się pod względem liczby urzędów zajmujących się organizacją oraz wsparciem kursów i szkoleń informacyjnych dla obywateli⁶.

Projekty realizowane w ramach *działania 2.2* mają na celu *zapewnienie wzrostu liczby usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną*. Strategicznym projektem realizującym powyższy cel jest projekt *Rozbudowa i upowszechnienie Systemu Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej w Województwie Śląskim - SEKAP2*, który jest kontynuacją projektu realizowanego w ramach środków pochodzących ze Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Celem projektu o wartości ok. 2 mln EUR realizowanego w okresie 2009 -2012 był wzrost liczby oraz jakości e-usług publicznych. W projekcie SEKAP łącznie z Województwem Śląskim, jako liderem przedsięwzięcia, uczestniczyły 54 podmioty będące jednostkami samorządu terytorialnego z terenu Województwa Śląskiego (dziesięć powiatów grodzkich, siedem powiatów ziemskich oraz trzydzieści sześć gmin). Obecnie w ramach SEKAP współpracują 141 jednostki, a kolejne planują przyłączenie. W raporcie z 2013r. pt. *Spółeczeństwo informacyjne w liczbach* dostrzeżono wysiłek administracji z woj. śląskiego i rozwiązań w ramach SEKAP-u wspierających rozwój społeczeństwa informacyjnego. Pod względem wskaźnika wspierania rozwoju SI – biorącego pod uwagę świadczenie i rozwijanie usług e-administracji, wsparcie e-integracji i posiadanie użytecznej strony www, woj. śląskie zajmuje pierwsze miejsce w Polsce z wynikiem 32%, tj. ponad 150% średniej krajowej. Bardzo wysoki wynik i pozycję lidera woj. śląskie osiągnęło również w częściowym wskaźniku świadczenia i rozwijania usług e-administracji (Polska –34%, Śląskie –61%). Jest on kalkulowany jako średnia ważona następujących zmiennych – udostępnianie usług elektronicznych, wprowadzanie nowych usług elektronicznych lub ulepszanie sposobu ich świadczenia przez stosowanie ICT, informowanie i zachęcanie do korzystania z usług e-administracji, monitorowanie satysfakcji klientów z obsługi, monitorowanie zainteresowania e-usługami oraz finansowanie rozwoju usług elektronicznych z funduszy UE. Powyższe dane potwierdzają, że zaangażowanie odpowiednich zasobów ludzkich i finansowych w rozwój e-administracji zaczyna przynosić pozytywne efekty.

Kolejnym istotnym dla regionu projektem, którego realizacja zakończyła się w okresie sprawozdawczym jest projekt *Budowa Otwartego Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej (ORSIP)*. Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej – otwarta,

⁶ „Badanie wpływu informatyzacji na działanie urzędów administracji publicznej w Polsce w 2011 roku”, Raport z badania ilościowego zrealizowanego na zlecenie MSWiA. Warszawa 2011.

cyfrowa platforma integrująca referencyjne i dziedziczne zasoby informacyjne o charakterze przestrzennym w celu ich publikacji oraz świadczenia, związanych z nimi usług on-line. W ramach projektu ORSIP zostało zbudowane nowoczesne, informatyczne środowisko, umożliwiające współpracę w dziedzinie danych przestrzennych, zarówno wewnątrz jednostek administracji publicznej województwa śląskiego, jak i z jego mieszkańcami i instytucjami. Zostaną również opracowane modelowe rozwiązania służące harmonizacji działań systemu ORSIP z głównymi europejskimi inicjatywami: Inicjatywą INSPIRE Komisji Europejskiej obejmującą budowę Europejskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej, Inicjatywą GMES Europejskiej Komisji i Europejskiej Agencji Kosmicznej, dotyczącą Globalnego Monitoringu Środowiska i Bezpieczeństwa oraz Inicjatywy GEOSS Międzynarodowej Grupy ds. Obserwacji Ziemi. Bezpośrednim Beneficjentem projektu jest Województwo Śląskie, jako jednostka samorządu terytorialnego poziomu regionalnego wraz z wybranymi swoimi jednostkami organizacyjnymi. Wdrożony system stanowić będzie własność Województwa Śląskiego. Beneficjentami pośrednimi będą jednostki samorządu terytorialnego niższych szczebli (powiaty i gminy), instytucje i podmioty.

Zaprezentowane powyżej projekty mające istotny wpływ na rozwój społeczeństwa informacyjnego w woj. śląskim są związane w sposób bezpośredni lub pośredni z sektorem publicznym. Jest oczywiste, że konkretne rozwiązania są dostarczane przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą w sektorze ICT. W związku z powyższym w kolejnym RPO WSL 2014-2020 województwo śląskie planuje przeznaczyć środki m.in. na zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach.

W 2013 roku zostały zrealizowane wszystkie zaplanowane czynności w ramach priorytetu II m.in. podpisano umowy o dofinansowanie, kontynuowano realizację projektów, przeprowadzono zaplanowany nabór.

W ramach przedmiotowego priorytetu na terenie województwa śląskiego realizowane są także projekty w ramach krajowych programów operacyjnych. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w pkt. 2.1.6.2 niniejszego *Sprawozdania*.

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły problemy z wdrażaniem priorytetu.

PRIORYTET III TURYSTYKA

Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacje ogólne

Celem głównym priorytetu jest *Wzrost konkurencyjności turystycznej regionu*. W ramach priorytetu są wspierane działania z zakresu infrastruktury zaplecza turystycznego,

infrastruktury okołoturystycznej, systemu informacji turystycznej, promocji turystyki. Realizacji priorytetu służyć mają cztery działania:

- 3.1 Infrastruktura zaplecza turystycznego,
- 3.2 Infrastruktura okołoturystyczna,
- 3.3 Systemy informacji turystycznej,
- 3.4 Promocja turystyki.

Na realizację priorytetu III alokowano 110 420 000 EUR pochodzących z EFRR, co stanowi 6,32% wartości *Programu*.

Opis wkładu osi priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn znajduje się w pkt. 2.2.1 *Sprawozdania*.

W ramach priorytetu nie przewidziano finansowania krzyżowego.

IZ RPO WSL nie planuje zmian w alokacji priorytetu.

W 2013 roku w ramach priorytetu nie przeprowadzono badania ewaluacyjnego. Informacje o przeprowadzonych badaniach w 2013 roku znajdują się w pkt.2.7 niniejszego *Sprawozdania*

Analiza postępu finansowego

⇒ Wnioski o dofinansowanie

W ramach przedmiotowego priorytetu do końca 2013 roku złożono 1097 wniosków o dofinansowanie poprawnych formalnie, na kwotę wnioskowanego dofinansowania 186,82 mln EUR, co stanowi 169% alokacji priorytetu. Do dofinansowania wybrano 642 projekty, w których zatwierdzone dofinansowanie to 137,59 mln EUR.

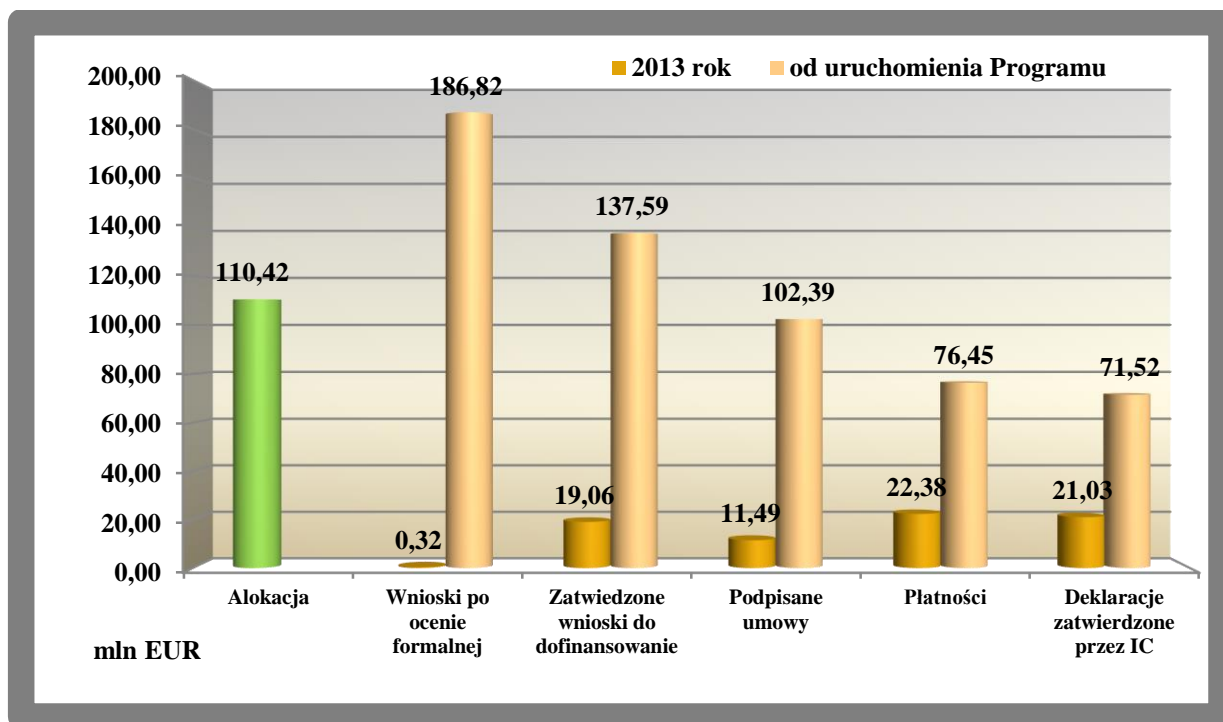
⇒ Umowy o dofinansowanie

Podpisano 502 umowy o dofinansowanie, z czego 132 umowy podpisano w 2013 roku. Łączna wartość dofinansowania to 102,39 mln EUR, co stanowi 92% dostępnej alokacji na priorytet (stan na 31 grudnia 2013) wobec 85% na 31 grudnia 2012 roku.

⇒ Deklaracje zatwierdzone przez IC

W okresie sprawozdawczym certyfikowano wydatki na kwotę 21,03 mln EUR co stanowi 19% dostępnej alokacji.

Na poniższym wykresie przedstawiono ogólną informację dot. postępu realizacji RPO WSL od uruchomienia *Programu* oraz w okresie sprawozdawczym.

Rysunek 32 Realizacja priorytetu III od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym

Poniżej w tabeli przedstawiono postęp realizacji priorytetu III w podziale na działania. Stopień wykorzystania alokacji w poszczególnych działaniach jest bardzo wysoki. Wyjątkiem są płatności, gdzie niższy poziom widoczny jest w działaniach, w ramach których realizowane są projekty infrastrukturalne o długim okresie wdrażania. Najniższy poziom kontraktacji ma *działanie 3.2* w związku z faktem, iż pod koniec 2013 roku został ogłoszony jeszcze jeden konkurs na kwotę 1 mln EUR. Szczegółowa analiza dot. działań przeznaczonych dla przedsiębiorców została przedstawiona w załączniku nr XIII do *Sprawozdania*.

Tabela 29 Postęp realizacji priorytetu III w podziale na działania od uruchomienia Programu

Działanie	Alokacja mln EUR	Zatwierdzone wnioski do dofinansowania		Podpisane umowy		Płatności		Certyfikacja	
		mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%
3.1	26,94	40,26	149,44%	25,62	95,10%	20,56	76,32%	16,15	59,95%
3.2	75,4	88,49	117,36%	68,66	91,06%	49,14	65,17%	48,74	64,64%
3.3	4,1	4,49	109,51%	4,23	103,17%	3,1	75,61%	2,98	72,68%
3.4	3,97	4,34	109,32%	3,89	97,98%	3,65	91,94%	3,66	92,19%

⇒ Projekty kluczowe

W ramach priorytetu realizowany jest jeden projekt kluczowy znajdujący się w IWIPK *Rozwój infrastruktury turystycznej Subregionu Południowego*. Szczegółowe informacje dot. projektu zostały przedstawione w załączniku nr XII do *Sprawozdania*.

⇒ Harmonogram konkursów

Priorytet III jest jednym z niewielu priorytetów RPO WSL, dla którego w 2013 roku został ogłoszony konkurs dla *poddziałania 3.2.2. Infrastruktura okołoturystyczna/ podmioty publiczne*.

Tabela 30 Zestawienie naborów w ramach priorytetu III

	od uruchomienia Programu		w 2013 roku	
	Wartość (mln EUR)	Liczba	Wartość (mln EUR)	Liczba
IZ RPO WSL	17,82	7	1,03	1
IP2 RPO WSL	55,06	6	0	0

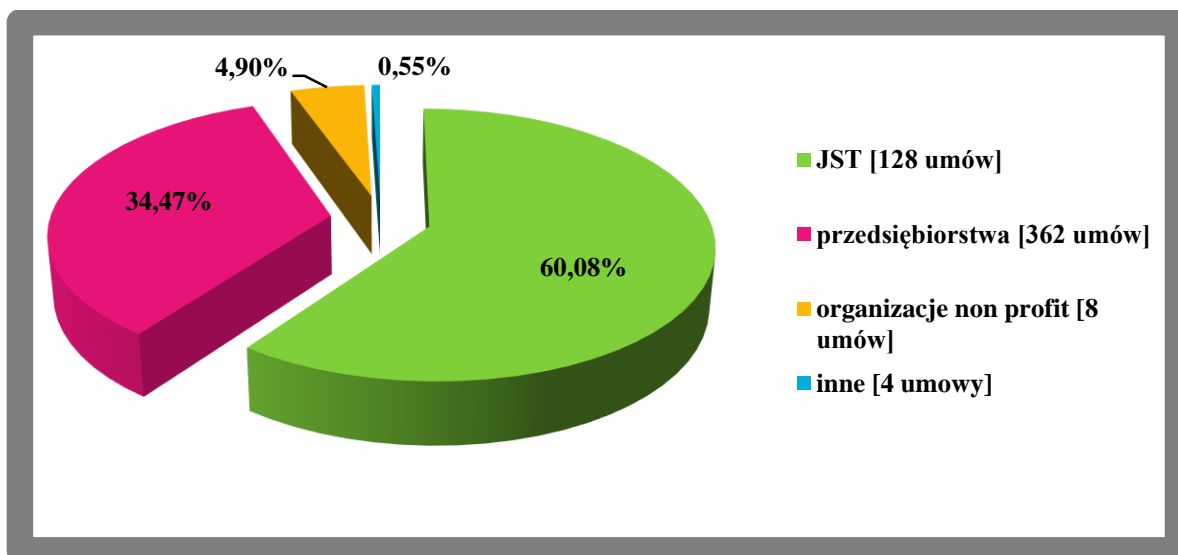
Rozkład projektów

⇒ Projekty w podziale na sektory gospodarki

Rozkład projektów w ramach RPO WSL w podziale na sektory gospodarki nie uległ znaczącym zmianom w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. Analiza projektów w podziale na sektory gospodarki została zamieszczona w załączniku nr XIII w punkcie 5 do *Sprawozdania*. Podział został zaprezentowany łącznie dla priorytetów I i III.

⇒ Projekty w podziale na formy prawne beneficjentów

Od uruchomienia Programu do końca okresu sprawozdawczego w ramach priorytetu największe zaangażowanie wykazały JST i MSP. Realizując ponad 72% projektów, przedsiębiorcy zajmują wyraźną pozycję lidera wśród beneficjentów w ujęciu ilościowym. Biorąc pod uwagę wartość podpisanych umów dostrzec można zdecydowaną dominację projektów realizowanych przez JST tj. 60%.

Rysunek 33 Rozkład projektów w priorytecie III w podziale na beneficjentów

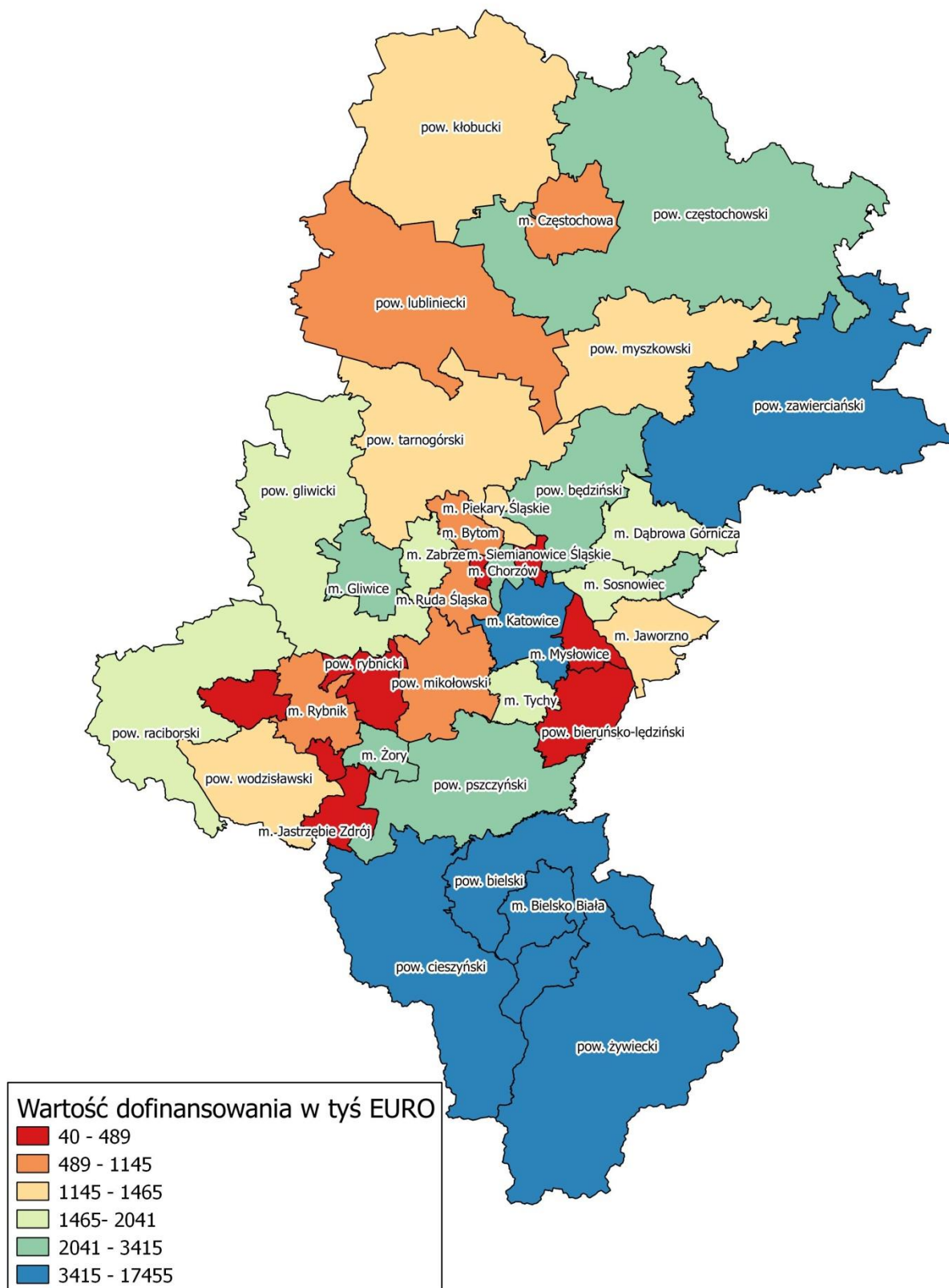
⇒ Projekty w podziale na rozkład terytorialny

Większość projektów w ramach priorytetu III realizowanych jest na obszarach miejskich.

Tabela 31 Rozkład projektów w priorytecie III w podziale na obszary

OBSZAR	LICZBA	DOFINANSOWANIE UE
MIEJSKI	350	72,04
WIEJSKI	123	23,68
GÓRSKI	29	6,67

Projekty wybrane do realizacji dobrze wykorzystują atuty i potencjał poszczególnych części regionu, do powiatów z południa o największych walorach rekreacyjnych i turystycznych, trafiły znaczące środki. Najwięcej projektów otrzymało dofinansowanie z powiatu cieszyńskiego, powiatu bielskiego. Aktywni beneficjenci byli także w subregionie północnym szczególnie w powiecie zawierciańskim.

Rysunek 34 Rozkład projektów w podziale na powiaty

⇒ Projekty w podziale na obszary wsparcia

W prioryecie III wszystkie projekty realizowane są w ramach obszaru wsparcia turystyka. Działania podejmowane w ramach priorytetu są powiązane z działaniami realizowanymi w ramach *Programu Innowacyjna Gospodarka, Kapitał Ludzi, Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Przybrzeżnych Obszarów Rybackich oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich* (komplementarność międzyprogramowa).

Analiza postępu rzeczowego

W załączniku IV do niniejszego *Sprawozdania* zostały przedstawione programowe wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu III, dla kolejnych lat w ujęciu kumulatywnym. Przedstawione informacje prezentowane są według stanu na koniec 2013 roku oparte na danych dotyczących operacji zakończonych. Określone zostały wartości docelowe dla 2010, 2013 i 2015 roku oraz zaprezentowano szacowaną wartość na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie. Przedstawiono także wskaźniki przedmiotowego priorytetu w podziale na działania i poddziałania

Realizacja wskaźników programowych w ramach priorytetu III jest na średnim poziomie chociaż w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym widać znaczny postęp zwłaszcza dla wskaźnika *Liczba projektów z zakresu turystyki*, którego wartość na koniec 2013 roku przekroczyła wartość docelową o 54%. Biorąc pod uwagę szacowaną realizację pozostałych wskaźników, obraz realizacji wygląda zdecydowanie lepiej. W szczególności dot. to wskaźnika *Liczba turystów korzystających z infrastruktury turystyki objętej wsparciem w ramach programu*, którego wartość docelowa z pewnością zostanie osiągnięta.

Najbardziej problematycznym wskaźnikiem w ramach priorytetu III jest wskaźnik rezultatu *Przychody z infrastruktury turystyki objętej wsparciem w ramach programu*, którego wartość na koniec 2013 roku, wynosiła zaledwie 1 430 tyś. EUR. Z uwagi na fakt, iż oszacowanie realizacji wskaźnika jest praktycznie niemożliwe nie została jego wartość przedstawiona w tabelach. Powodem zaistniałej sytuacji jest sposób jego monitorowania. Źródłem danych tego wskaźnika są beneficjenci którzy zostają zobligowani poprzez oświadczenie dołączane do wniosku o płatność końcową, iż po roku od zakończenia projektu prześlą przedmiotowe informacje IZ RPO WSL.

Wskaźnikiem produktu o niskiej realizacji pozostaje wskaźnik *Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego*. Realizacja powyższego wskaźnika była problematyczna również w pozostałych priorytetach RPO WSL, gdzie zainteresowanie beneficjentów realizacją projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego skupiło się na prioryecie II. W prioryecie III realizowanych będzie 8 projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego.

Wskaźnik *Liczba wypromowanych ofert programowych w zakresie turystyki* – tego typu obszarem wsparcia była zainteresowana niewielka grupa beneficjentów. Złożonych zostało 12 projektów, gdyby wszystkie otrzymały dofinansowanie szacowana realizacja wynosiłaby 59 wypromowanych ofert a tym samym wskaźnik osiągnąłby 52% wartości docelowej, w ramach

tych 12 projektów 5 ma na koniec okresu sprawozdawczego miało podpisane umowy i realizuje 35% wartości docelowej.

Niemniej problematycznym wskaźnikiem jest *Liczba projektów z zakresu bezpośredniej pomocy inwestycyjnej dla MSP*, którego szacowana realizacja jest na poziomie 36%. Wynika to m.in. z faktu, że wartości docelowe wskaźnika były szacowane dużo wcześniej i nie można było przewidzieć zainteresowania beneficjentów realizacją projektów w ww. zakresie. Jednakże nie odnosząc się do wartości docelowej, wskaźnik jest realizowany w zadowalającym stopniu a szacowana realizacja pokazuje, że wspartych zostanie 360 projektów z tego zakresu. Nie możliwe jest osiągnięcie zakładanej wartości docelowej, alokacja na działania skierowane do MSP w ramach priorytetu III wynosi 32 mln EUR, średnia wartość dofinansowania projektu to 89 tys EUR, jeżeli wartość docelowa miałaby zostać osiągnięta średnia wartość dofinansowania na projekt musiałaby wynieść 34 tys EUR co przy znacznej większości projektów infrastrukturalnych jest rzeczą niemożliwą.

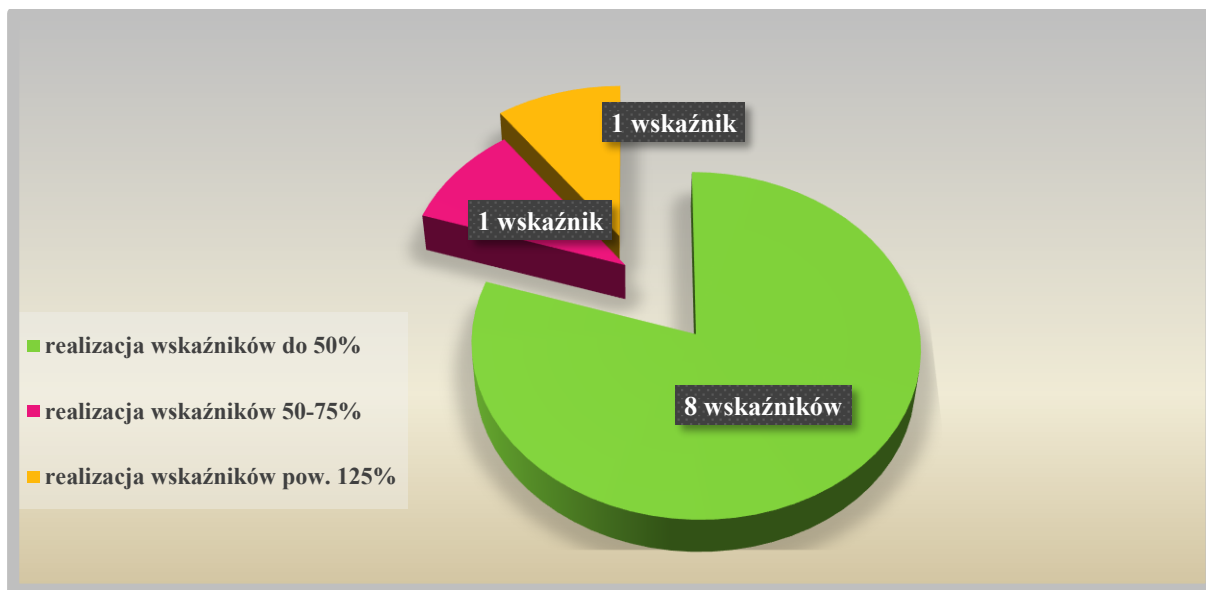
Realizacja wskaźnika *Liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy (EPC)* w podziale na kobiety i mężczyzn w omawianym priorytecie wskazuje na większą liczbę utworzonych miejsc pracy dla kobiet (dla kobiet 379,5 dla mężczyzn 224 nowych etatów). Równość szans kobiet i mężczyzn jest ważnym elementem szerszej kwestii równości szans, której przestrzeganie stanowi jedną z podstawowych zasad RPO WSL. Przy programowaniu zostały założone podwskaźniki: miejsca pracy w podziale na płeć na równym poziomie, beneficjenci składając wnioski o dofinansowanie nie deklarują kogo zatrudnią, gdyż zostałaby zaburzona omawiana zasada, każdy ma mieć równy dostęp do zatrudnienia. Analizując omawiany wskaźnik w podziale na priorytety można zaobserwować, że w jednych zatrudnionych zostało więcej kobiet w innych mężczyzn. IZ RPO WSL przyjęła odpowiednie kryteria wyboru projektów do dofinansowania dot. polityk horyzontalnych (określenie stopnia realizacji polityki równych szans, polityki ochrony środowiska, wpływ projektu na utworzenie nowych miejsc pracy). Projekt mający pozytywny wpływ na realizację poszczególnych polityk horyzontalnych otrzymuje dodatkowe punkty w trakcie przeprowadzanej oceny merytoryczno-technicznej, co w konsekwencji zwiększa jego szansę na otrzymanie dofinansowania. Pomimo niewielkiego poziomu realizacji na chwilę obecną bo tylko 35%, z szacowanej realizacji wynika, że wskaźnik zostanie zrealizowany w 98%.

Wartość wskaźnika *Liczba osób korzystających z infrastruktury turystyki objętej wsparciem w ramach programu* przedstawiona została na podstawie danych zawartych w LSI. Dotychczasowe mapowanie wskaźników projektowych na KSI nie uwzględniało wskaźników realizowanych przez beneficjentów IP2.

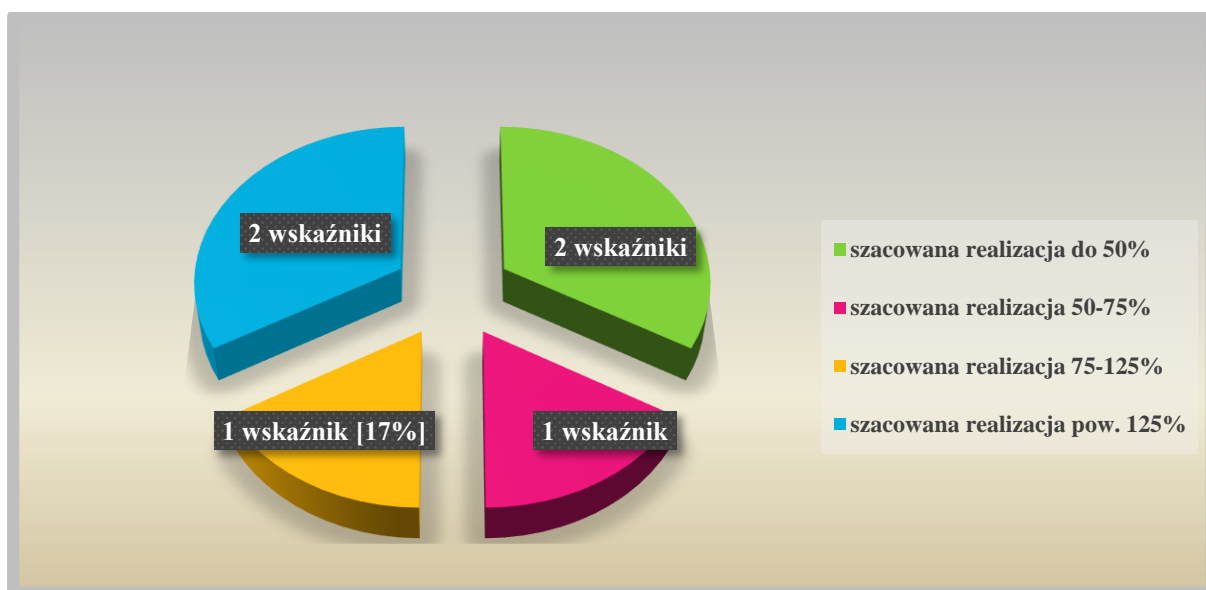
Odnosząc się do analizy SWOT zawartej w *Programie* w priorytecie III realizacja wszystkich wskaźników stanowi odpowiedź na zdefiniowaną słabą stronę - uboga infrastruktura turystyczna.

Poniżej na wykresach zaprezentowano postęp realizacji i szacowanej realizacji wskaźników w czterech podziałach procentowych. Na wykresie dot. szacowanej realizacji w związku z brakiem danych nie uwzględniono wskaźnika *Przychody z infrastruktury turystyki objętej*

wsparciem w ramach programu oraz wskaźników dot. miejsca pracy w podziale na kobiety, mężczyzn i wieś.

Rysunek 35 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu III

Rysunek 36 Szacowana realizacja w ramach priorytetu III

Korelację pomiędzy wskaźnikami w ramach RPO WSL a Strategią UE 2020 (inicjatywami flagowymi) przedstawiono poniżej.

Europejska Agenda Cyfrowa

- Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego

Polityka przemysłowa w erze globalizacji

- Liczba projektów z zakresu bezpośredniej pomocy inwestycyjnej dla MSP

W ramach priorytetu III realizowane są dwa wskaźniki KE (Core Indicators): Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego, Utworzone miejsca pracy z tego: dla mężczyzn, kobiet.

Realizacja ewentualnych zaleceń i rekomendacji KE

Realizacja przedmiotowego priorytetu przebiega prawidłowo. Nie wydano rekomendacji, ani zaleceń.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji priorytetu

IZ RPO WSL na bieżąco monitoruje postęp wdrażania priorytetu III zarówno w zakresie postępu finansowego jak i rzeczowego. Biorąc pod uwagę projekty wybrane do dofinansowania, IZ RPO WSL uznaje, że przekazane wsparcie w pełni realizuje cele, jakie zostały założone na etapie programowania uwzględniając wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej ujętej w *Programie*. W kolejnym okresie sprawozdawczym IZ RPO WSL na bieżąco będzie monitorować postęp rzeczowy i finansowy priorytetu w celu sprawnego i efektywnego wdrażania, ponadto na bieżąco będzie kontaktować się z beneficjentami.

Podsumowanie

Zrównoważony i kompleksowy rozwój turystyki w regionie to zadanie w dobie rosnącej pozycji turystyki w sektorze gospodarki, istotne nie tylko ze względu na aspekt ekonomiczny, ale również na wykreowanie atrakcyjnej i dobrze kojarzonej marki regionu. Region, który jeszcze niedawno osobom "spoza" kojarzył się z brudem, dymiącymi kopalniami, obecnie coraz częściej postrzegany jest jako atrakcyjne miejsce turystyczne. Beskidy, czyli Szczyrk, Wisła, Istebna, Korbielów, Ustroń, Brenna, Milówka - te miejscowości w pierwszej kolejności przychodzą na myśl, gdy mówimy o śląskiej turystyce. Są tam szlaki dla piechurów i narciarzy, hotele czy pensjonaty. Dzięki pozyskanym środkom unijnym zrealizowano projekt ***Rozwój infrastruktury turystycznej gminy Brenna***, w ramach którego odnowiono Park Turystyki w Brennej Centrum, który oferuje odwiedzającym możliwość skorzystania z wielu atrakcji na świeżym powietrzu. Oprócz wielofunkcyjnego boiska sportowego do użytku oddano boisko do siatkówki plażowej oraz pole do mini golfa. To ostatnie w okresie zimowym zmienia się w lodowisko. Rozbudowany i zmodernizowany został budynek amfiteatru, który stanowi centralny punkt życia kulturalnego. W powstałym kompleksie odbywa się wiele imprez

kulturalno-sportowych, m.in. Majówki, Polska biega. Ale to wszystko to zaledwie ułamek niezwykle bogatej oferty, jaką ma do zaproponowania województwo śląskie. Sporty wodne to Pogoria w Dąbrowie Górniczej i zalew Sosina w Jaworznie Szczakowej, a także Zalew Rybnicki. Województwo ma także bogatą ofertę tzw. turystyki sakralnej. Jasna Góra w Częstochowie przyciąga co roku miliony pielgrzymów i turystów. Warto odwiedzić także zabytki przemysłowe. Skansen górniczy Królowa Luiza i kopalnia Guido w Zabrzu zapewnią unikalne, niepowtarzalne atrakcje. Niezwykłą atrakcją jest Szlak Zabytków Techniki, czyli 36 miejsc związanych z historią przemysłu. Podróż wagonem Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej to sposób na swoistą podróż w czasie, dzięki której można w pełni poczuć klimat industrialnego śląska. Projekt *Reaktywacja Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej* – 21 km odcinek kolejki wiodącej z Bytomia do Miasteczka Śląskiego. Realizacja inwestycji przyczyni się do wykorzystania potencjału zabytkowej Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej, będącej unikatem na skalę europejską, przyczyniając się do rozwoju oferty produktów turystycznych przy wykorzystaniu jej walorów, a co za tym idzie przyczyniając się do wzrostu atrakcyjności Miasta Bytomia oraz województwa śląskiego. Przebudowa 3 wiaduktów jest niezbędna ze względu na ich obecny zły stan techniczny, zagrażający bezpieczeństwu.

Ważnym aspektem wzmacniającym szanse pozytywnego oddziaływania projektu wspieranego ze środków unijnych jest to, iż jest częścią szerszej, realistycznej a jednocześnie dobrze rozpoznającej potencjał miejsca, długofalowej wizji rozwoju instytucji czy też gminy, etapem szerszej, dobrze przemyślanej koncepcji. Śląski Ogród Zoologiczny jest jedną z największych tego typu placówek na terenie kraju - na powierzchni 47,6 ha żyje 2638 osobników z 350 gatunków (stan na koniec 2013 roku), które reprezentują faunę wszystkich kontynentów. Roczna frekwencja zwiedzających wynosi ponad 300 tysięcy. Pomimo przeprowadzenia kilku inwestycji ZOO zostało zmuszone do czasowego zamknięcia ekspozycji niektórych gatunków zwierząt oraz wynegocjowania czasowego ich przeniesienia w depozyt do innych ogrodów zoologicznych. Problem okazał się dla ZOO o tyle dotkliwy, że zamknięcie ekspozycji dotyczyło bardzo popularnych gatunków zwierząt, w tym: żyraf (stanowiących symbol ZOO ze względu na rzeźbę żyrafy w alei prowadzącej do głównej bramy) oraz krokodyli. Pozyskanie środków unijnych na realizację projektu *Rozbudowa ścieżki dydaktycznej w Śląskim Ogrodzie Zoologicznym w Chorzowie*, umożliwiło budowę nowych i przebudowę istniejących pawilonów oraz wybiegów niezbędnych do prowadzenia hodowli oraz ekspozycji zwierząt w ogrodzie zoologicznym. Cała inwestycja składała się z 3 zadań:

- budowa nowego, całorocznego pawilonu dla żyraf zawierającego zarówno boksy hodowlane, jak i typowo ekspozycyjne,
- budowa całorocznego pawilonu dla tygrysów wraz z przylegającym do niego wybiegiem zewnętrznym,
- przebudowa oraz termomodernizacja obecnego pawilonu dla ptaków celem nadania mu nowych funkcji ekspozycyjnych.

Wszystkie inwestycje była realizowana od lipca 2012 r. do sierpnia 2013 r., po czym sprowadzono nowe zwierzęta, w tym tak bardzo oczekiwane żyrafy i krokodyle.

Bardzo ważne dla rozwoju turystyki w województwie śląskim oprócz działań infrastrukturalnych są także działania informacyjno – promocyjne. Beneficjenci RPO WSL

bardzo chętnie realizują projekty, mające na celu pokazanie ciekawych miejsc np. projekt *Śląskie. Pozytywna energia. Promocja turystyczna województwa śląskiego na targach krajowych wraz z publikacją materiałów informacyjnych i promocyjnych*. Celem projektu była promocja walorów turystycznych województwa śląskiego na krajowych targach turystycznych. Dlaczego akurat tam? Bo jest to jedna z najskuteczniejszych form bezpośredniego dotarcia do przedstawicieli branży turystycznej (w tym biur podróży) i turystów zainteresowanych wyjazdami do województwa śląskiego. Dla tych ostatnich targi są jedyną możliwością bezpośredniego dotarcia z ofertą województwa, śląskie atrakcje nie są bowiem (poza nielicznymi wyjątkami) ujęte w folderach biur podróży. Poza funkcją bezpośredniej promocji wśród potencjalnych klientów/turystów targi mają także ogromne znaczenie wizerunkowe. To tam branża turystyczna (produkty turystyczne, hotele, atrakcje turystyczne) prezentują swoje nowości. Targi są także doskonałym miejscem wymiany doświadczeń, podpatrywania trendów w danej branży. Stałe prezentowanie atrakcji województwa śląskiego na tak wielu imprezach targowych jest jednym z narzędzi budowania pozytywnego wizerunku regionu. Czy narzędziem skutecznym? Zdecydowanie tak! Jak wynika z badań przeprowadzanych na zlecenie Śląskiej Organizacji Turystycznej, ruch turystyczny w naszym województwie systematycznie się zwiększa. Dotyczy to zarówno turystów wewnętrznych, czyli podróżujących po regionie mieszkańców śląskiego, jak i osób z innych województw. Wzrost liczby turystów przekłada się również na większe przychody całej branży. Wystarczy przytoczyć twarde dane: liczba turystów wewnętrznych w 2011 r. zwiększyła się aż o 116,5%! i wyniosła 1 milion 440 tysięcy (w 2010 r. - 665 tysięcy), a osób z innych województw o 12,3% (z 1 milion 745 tysięcy w 2010 r. do 1 miliona 960 tysięcy w 2011 r.). Jak widać, prowadzona na targach promocja regionu pozytywnie wpływa nie tylko na ogólny wizerunek Śląskiego, ale i na portfele jego mieszkańców.

W wyniku realizacji projektów zostanie oznakowanych ponad 180 km szlaków turystycznych, przebudowanych ponad 400 km szlaków turystycznych/tras aktywnej turystyki. Zorganizowanych zostanie 97 kampanii promujących lokalne i regionalne produkty turystyczne, w których weźmie udział ok. 56 tys. osób. Przebudowano (wyremontowano) 53 obiekty bazy noclegowej i gastronomicznej, z której skorzysta ponad 32 tys. osób.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach RPO WSL są zgodne z *Strategią rozwoju turystyki w województwie śląskim*. Głównym celem *Strategii* jest rozwój turystyki biznesowej, miejskiej, tranzytowej, aktywnej oraz agroturystyki. Wśród głównych zadań znalazły się także zadania tj. podnoszenie jakości usług turystycznych oraz budowa systemu wsparcia markowych produktów turystycznych. Na obszarze województwa śląskiego występują sprzyjające warunki (walory i atrakcje oraz infrastruktura) do rozwoju turystyki jednakże, aby spełnić oczekiwania rynków turystycznych, należy dokonać wielu działań, które są możliwe dzięki pozyskiwanym środkom unijnym.

Podsumowując, ogromnym atutem turystyki województwa śląskiego jest jej różnorodność a dzięki wsparciu ze strony unijnych funduszy region otrzymuje niepowtarzalną szansę na możliwość realizacji wielu ciekawych inicjatyw i przedsięwzięć, których wdrożenie poprawi atrakcyjność powierzchni województwa i wzmocni jego konkurencyjność.

W 2013 roku zostały zrealizowane wszystkie zaplanowane czynności w ramach priorytetu m.in. podpisano umowy o dofinansowanie, kontynuowano realizację projektów.

W ramach przedmiotowego priorytetu na terenie województwa śląskiego realizowane są także projekty w ramach krajowych programów operacyjnych. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w pkt. 2.1.6.2 niniejszego *Sprawozdania*

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym nie pojawiły się problemy z wdrażaniem przedmiotowego priorytetu RPO WSL.

PRIORYTET IV KULTURA

Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacje ogólne

Celem głównym priorytetu IV jest *Wzrost znaczenia kultury jako czynnika rozwoju społeczno – gospodarczego*. W ramach priorytetu wspierane są działania z zakresu infrastruktury kultury, systemu informacji kulturalnej i promocji kultury.

Realizacji priorytetu służyć mają trzy działania:

- 4.1 *Infrastruktura kultury,*
- 4.2 *Systemy informacji kulturalnej,*
- 4.3 *Promocja kultury.*

Na realizację Priorytetu IV alokowano 53 274 150 EUR pochodzących z EFRR, co stanowi 3,05% wartości *Programu*.

Opis wkładu osi priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn znajduje się w pkt. 2.2.1 *Sprawozdania*.

W ramach priorytetu nie przewidziano finansowania krzyżowego.

IZ RPO WSL nie planuje zmian w alokacji priorytetu.

W 2013 roku w ramach priorytetu nie przeprowadzono badania ewaluacyjnego. Informacje o przeprowadzonych badaniach w 2013 roku znajdują się w pkt.2.7 niniejszego *Sprawozdania*.

Analiza postępu finansowego

⇒ Wnioski o dofinansowanie

W ramach przedmiotowego priorytetu do końca 2013 roku złożono 223 wnioski o dofinansowanie poprawnych formalnie, na kwotę wnioskowanego dofinansowania 105,75 mln EUR, co stanowi 198% alokacji priorytetu. Do dofinansowania wybrano 140 projektów, w których zatwierdzone dofinansowanie to 59,09 mln EUR. W przyszłości nie planuje się już konkursów w ramach przedmiotowej osi, a w priorytecie nowe projekty dobierane są z list

rezerwowych tam, gdzie pojawiają się oszczędności na projektach zakończonych lub w momencie znaczącej zmiany kursu EUR.

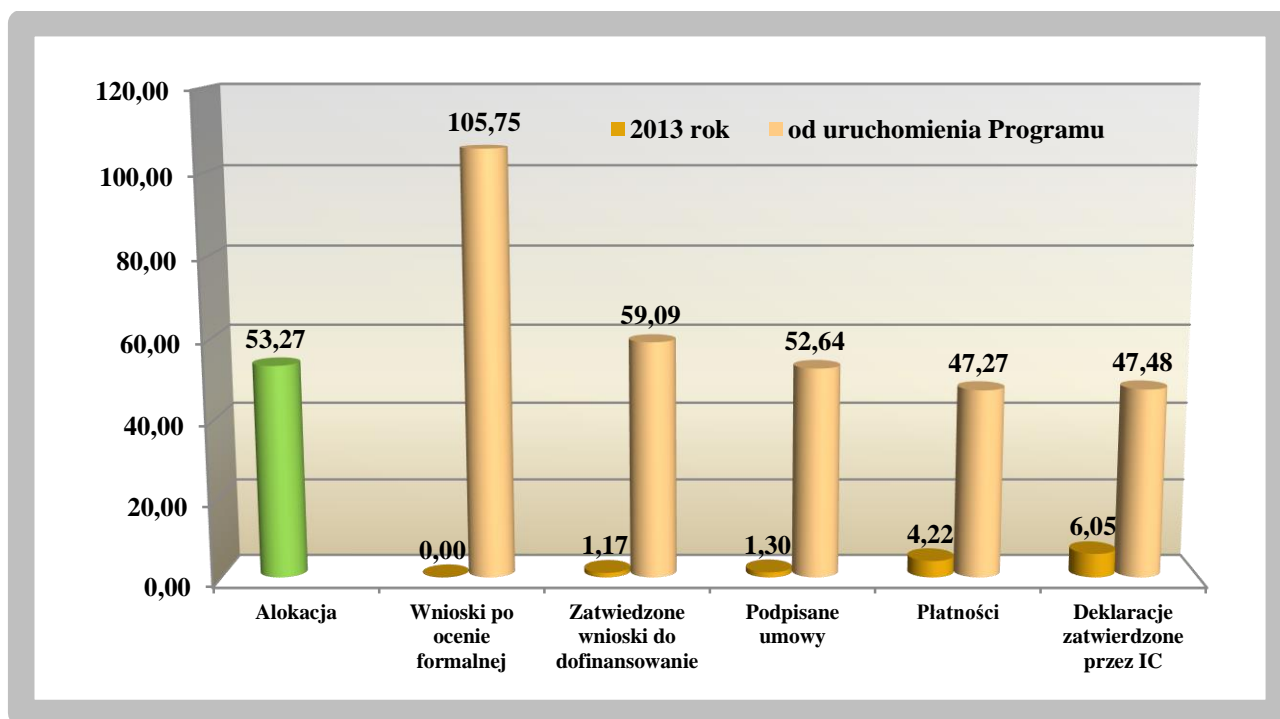
⇒ Umowy o dofinansowanie

Podpisano 138 umów o dofinansowanie, z czego 3 podpisano w 2013 roku. Łączna wartość dofinansowania to 52,64 mln EUR, co stanowi 99% dostępnej alokacji na priorytet (stan na 31 grudnia 2013). Oszczędności powstałe podczas realizacji projektów czy korekty finansowe nierzadko powodują zmniejszenie kwoty dofinansowania i konieczność aneksowania umów. W związku z powyższym w okresie sprawozdawczym kwota dofinansowania w ramach przedmiotowego priorytetu uległa niewielkiemu zmniejszeniu.

⇒ Deklaracje zatwierdzone przez IC

W okresie sprawozdawczym certyfikowano wydatki na kwotę 6,05 mln EUR co stanowi 11% dostępnej alokacji.

Na poniższym wykresie przedstawiono ogólną informację dot. postępu realizacji RPO WSL od uruchomienia *Programu* oraz w okresie sprawozdawczym.

Rysunek 37 Realizacja priorytetu IV od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym

Poniżej w tabeli przedstawiono realizację priorytetu w podziale na działania. Stopień wykorzystania alokacji w poszczególnych działaniach i na różnych etapach jest bardzo wysoki. Wszystkie działania na poziomie płatności i certyfikacji przekroczyły poziom 80%. Zaawansowany stan wdrażania priorytetu związany jest m.in. z faktem, iż pierwsze nabory zostały ogłoszone na początku 2008 roku. Nie pojawiły się także problemy prawne, stąd beneficjenci bez przeszkód mogli realizować projekty.

Tabela 32 Postęp realizacji priorytetu IV w podziale na działania

Działanie	Alokacja mln EUR	Zatwierdzone wnioski do dofinansowania		Podpisane umowy		Płatności		Certyfikacja	
		mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%
4.1	44,39	49,37	111,22%	43,67	98,38%	39,3	88,53%	39,35	88,65%
4.2	4,64	5,00	107,76%	4,74	102,16%	4,09	88,15%	4,16	89,66%
4.3	4,24	4,71	111,08%	4,23	99,76%	3,88	91,51%	3,97	93,63%

⇒ Projekty kluczowe

W ramach priorytetu realizowany jest jeden projekt kluczowy znajdujący się w IWIPK *Kompleksowa restauracja zabudowań klasztoru Ojców Paulinów na Jasnej Górze*. Szczegółowe informacje dot. projektu zostały przedstawione w załączniku nr XII do *Sprawozdania*.

⇒ Harmonogram konkursów

W ramach przedmiotowego priorytetu ostatni konkurs został ogłoszony na początku 2010 roku. W okresie sprawozdawczym nie ogłoszono konkursu, od uruchomienia *Programu* ogłoszono 7 konkursów na kwotę 33,27 mln EUR.

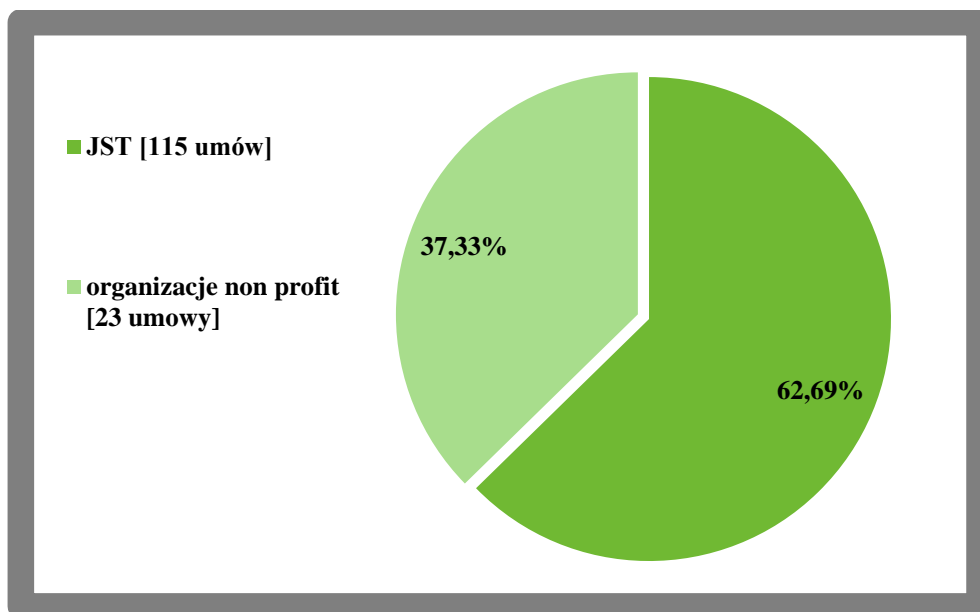
Rozkład projektów

⇒ Projekty w podziale na sektory gospodarki

Rozkład projektów w ramach RPO WSL w podziale na sektory gospodarki nie uległ znaczącym zmianom w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. Analiza projektów w podziale na sektory gospodarki została zamieszczona w załączniku nr XIII w punkcie 5 do *Sprawozdania*. Podział został zaprezentowany łącznie dla priorytetów I i III.

⇒ Projekty w podziale na formy prawne beneficjentów

Od uruchomienia programu do końca 2013 roku w ramach priorytetu największe zaangażowanie w realizację projektów wykazywały JST (115 projektów na kwotę dofinansowania 33 mln EUR). Związanych jest to ze specyfiką projektów kulturalnych. W rozwój kultury zaangażowane są zazwyczaj samorządy, którym podlegają liczne instytucje kultury.

Rysunek 38 Rozkład projektów w priorytecie IV w podziale na beneficjentów

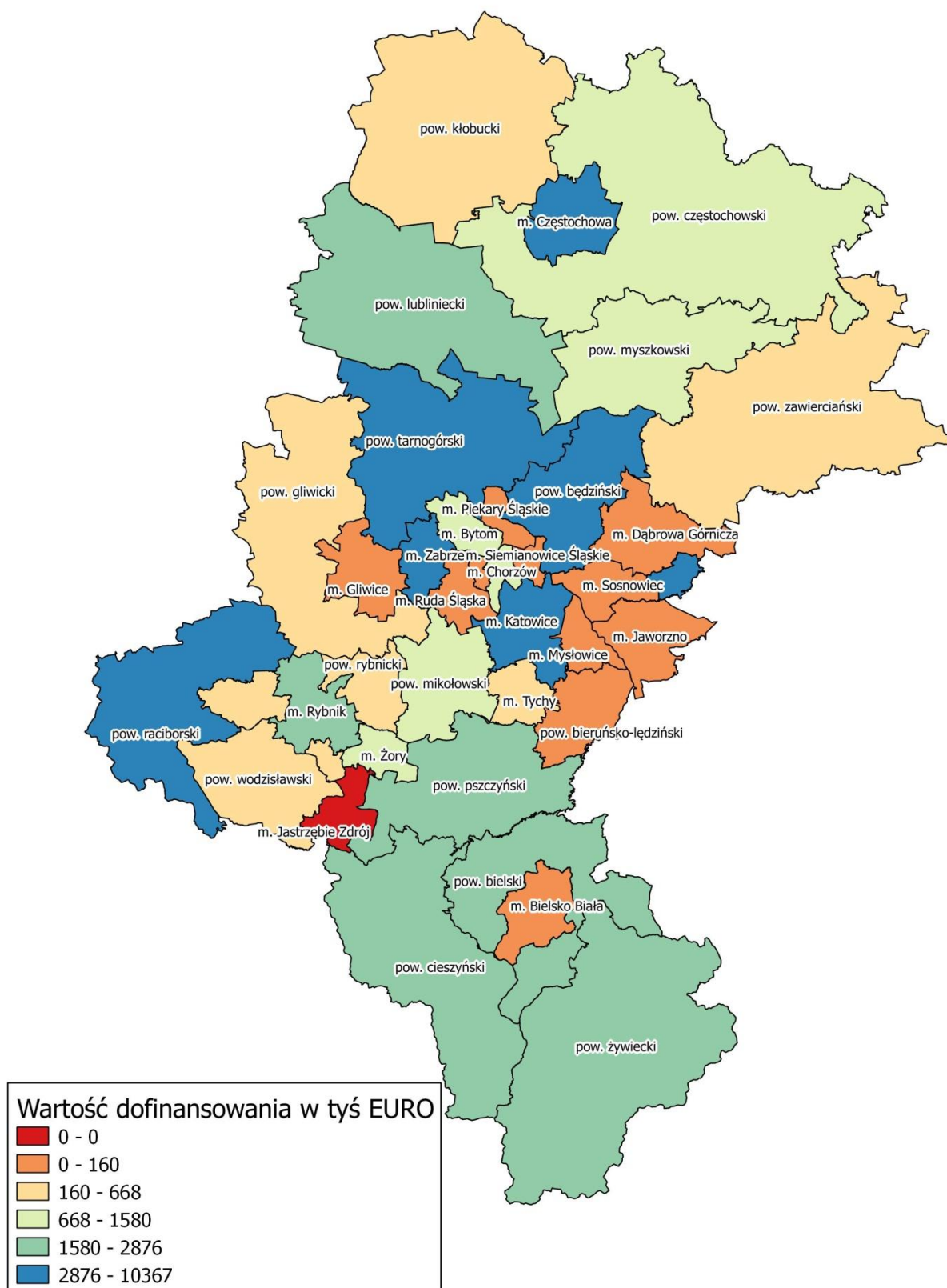
⇒ Projekty w podziale na rozkład terytorialny

Większość projektów (66%) realizowanych w ramach przedmiotowego priorytetu realizowana jest na obszarach miejskich. W województwie śląskim znaczące obiekty kultury znajdują się w większych miastach, stąd liczba projektów na tych obszarach jest dwa razy większa niż na obszarach wiejskich.

Tabela 33 Rozkład projektów realizowanych w ramach priorytetu IV w podziale na obszary w mln EUR

OBSZAR	LICZBA	DOFINANSOWANIE UE
MIEJSKI	91	41,04
WIEJSKI	43	10,41
GÓRSKI	4	1,19

W ramach przedmiotowego priorytetu najaktywniejszymi beneficjentami były powiaty z subregionu centralnego oraz zachodniego. Największe pod względem wartości projekty realizowane są w Częstochowie, głównie z powodu realizacji projektu kluczowego. Nie wszystkie powiaty województwa śląskiego starały się o dofinansowanie w ramach przedmiotowego priorytetu.

Rysunek 39 Rozkład projektów w podziale na powiaty

⇒ Projekty w podziale na obszary wsparcia

W prioryecie IV wszystkie projekty realizowane są w ramach obszaru wsparcia kultura. Działania podejmowane w ramach priorytetu są powiązane z działaniami realizowanymi w ramach *Programu Infrastruktura i Środowisko* oraz *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich* (komplementarność międzyprogramowa).

Analiza postępu rzeczowego

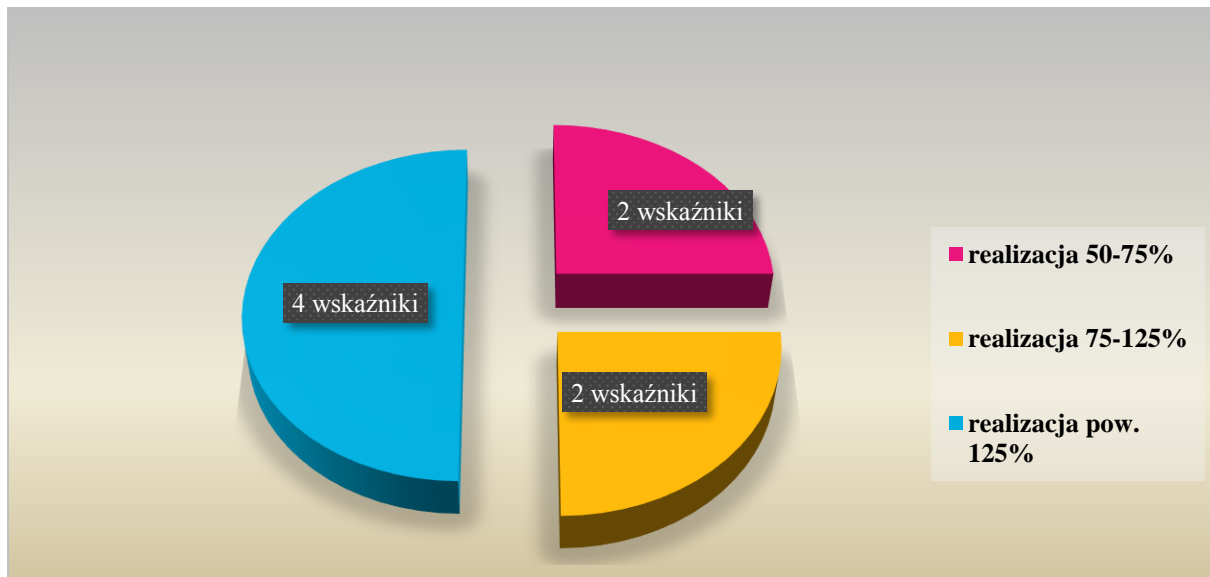
W załącznik IV do niniejszego *Sprawozdania* zostały przedstawione programowe wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu IV, dla kolejnych lat w ujęciu kumulatywnym. Przedstawione informacje prezentowane są według stanu na koniec 2013 roku oparte na danych dotyczących operacji zakończonych. Określone zostały wartości docelowe dla 2010, 2013 i 2015 roku oraz zaprezentowano szacowaną wartość na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie. Przedstawiono także wskaźniki przedmiotowego priorytetu w podziale na działania i poddziałania.

Analizując tempo realizacji wskaźników można stwierdzić na podstawie szacowanej realizacji, że nie istnieje zagrożenie ich nieosiągnięcia. Istotnym faktem jest to, że w ramach priorytetu poziom wskaźnika *Liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy (EPC)* na koniec okresu sprawozdawczego osiągnął poziom 62,25 szt., co stanowi 115,28% założonej wartości docelowej dla 2015 roku. Realizacja wskaźnika *Liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy (EPC)* w podziale na kobiety i mężczyzn w omawianym prioryecie wskazuje na większą liczbę utworzonych miejsc prac dla kobiet (19,5 dla mężczyzn, a dla kobiet 42,75 nowych etatów). Równość szans kobiet i mężczyzn jest ważnym elementem szerszej kwestii równości szans, której przestrzeganie stanowi jedną z podstawowych zasad RPO WSL. Przy programowaniu zostały założone podwskaźniki: miejsca pracy w podziale na płeć na równym poziomie, beneficjenci składając wnioski o dofinansowanie nie deklarują kogo zatrudnią, gdyż zostałaby zaburzona omawiana zasada, gdyż każdy ma mieć równy dostęp do zatrudnienia niezależnie od płci. Analizując omawiany wskaźnik w podziale na priorytety można zaobserwować, że w jednych zatrudnionych zostało więcej kobiet w innych mężczyzn. IZ RPO WSL przyjęła odpowiednie kryteria wyboru projektów do dofinansowania dot. polityk horyzontalnych (określenie stopnia realizacji polityki równych szans, polityki ochrony środowiska, wpływ projektu na utworzenie nowych miejsc pracy). Projekt mający pozytywny wpływ na realizację poszczególnych polityk horyzontalnych otrzymuje dodatkowe punkty w trakcie przeprowadzanej oceny merytoryczno-technicznej, co w konsekwencji zwiększa jego szansę na otrzymanie dofinansowania.

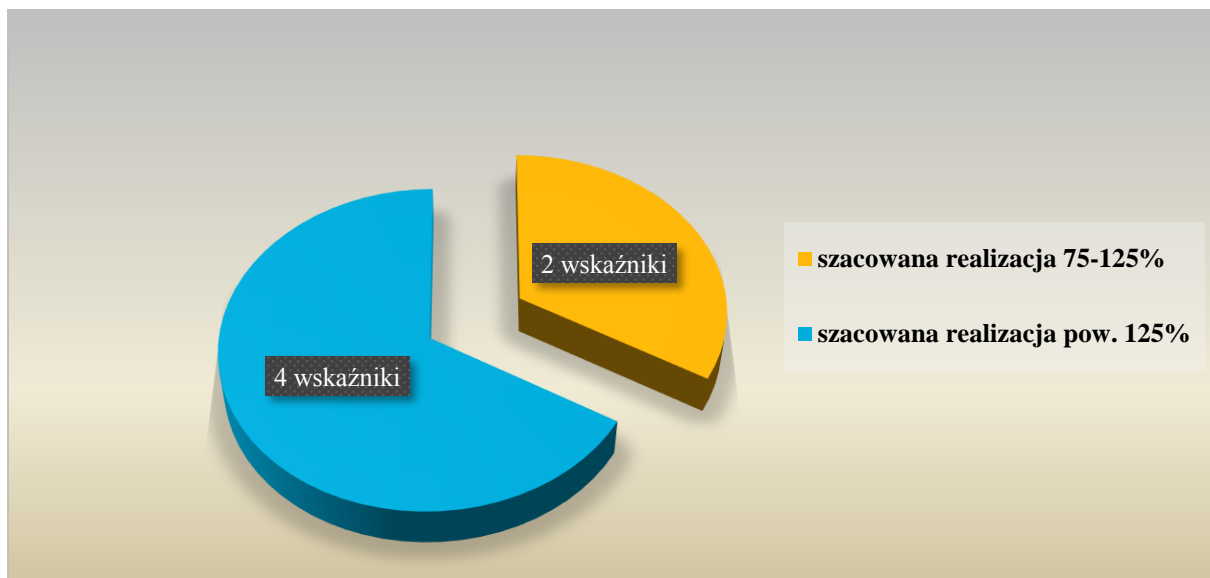
Wskaźnik *Liczba osób korzystających z infrastruktury kultury objętej wsparciem w ramach programu* choć zbieżny ze wskaźnikiem KSI nie posiada kodu KSI. Jest to spowodowane różnicami w mapowaniu tych dwóch wskaźników. W ramach KSI mapowane są tylko dwa spośród czterech składających się na wskaźnik programowy.

Realizacja wskaźnika *Liczba budynków kultury poddanych modernizacji* wpływa na słaby stan techniczny obiektów kultury, który został zdefiniowany jako słaba strona w regionie w analizie SWOT. Jego realizacja na koniec 2013 roku wynosiła 156%.

Poniżej na wykresach zaprezentowano postęp realizacji wskaźników w czterech podziałach procentowych. Na wykresie obrazującym szacowaną realizację nie przedstawiono wskaźników utworzone miejsca pracy w podziale na płeć, w związku z brakiem danych.

Rysunek 40 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu IV

Rysunek 41 Szacowana realizacja w ramach priorytetu IV

Korelację pomiędzy wskaźnikami w ramach RPO WSL a Strategią UE 2020 (inicjatywami flagowymi) przedstawiono poniżej.

Europejska Agenda Cyfrowa

• Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego

W ramach priorytetu IV realizowane są dwa wskaźniki KE (Core Indicators): Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego, Liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy (EPC) w tym: kobiety, mężczyźni.

Realizacja ewentualnych zaleceń i rekomendacji KE

Realizacja przedmiotowego priorytetu przebiega prawidłowo. Nie wydano rekomendacji, ani zaleceń.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji priorytetu

IZ RPO WSL na bieżąco monitoruje postęp wdrażania priorytetu IV zarówno w zakresie postępu finansowego, jak i rzeczowego. Biorąc pod uwagę projekty wybrane do dofinansowania, IZ RPO WSL uznaje że przekazane wsparcie w pełni realizuje cele, jakie zostały założone na etapie programowania uwzględniając wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej ujętej w *Programie*. W kolejnym okresie sprawozdawczym IZ RPO WSL na bieżąco będzie monitorować postęp rzeczowy i finansowy priorytetu w celu sprawnego i efektywnego wdrażania, ponadto na bieżąco będzie kontaktować się z beneficjentami.

Podsumowanie

W procesie rozwoju każdego regionu kultura pełni istotną rolę, nie tylko jako jeden z kluczowych obszarów życia społecznego, lecz także jako bodziec rozwoju gospodarczego - zwiększając atrakcyjność regionu dla jego mieszkańców, inwestorów i turystów, tworzy nowe miejsca pracy. Przez długi czas w regionie zaniedbywana była infrastruktura kulturalna, gdyż uczestnictwo w kulturze nie należy do tzw. potrzeb pierwszego rzędu. Województwo śląskie dysponuje bogatą ofertą kulturalną i przy pomocy środków unijnych zyskało szansę na podniesienie wartości estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej. Infrastruktura kulturalna jest istotnym elementem warunkującym dostępność do oferty kulturalnej regionu, jej rozwój w znacznym stopniu decyduje o konkurencyjności kulturalnej województwa. W celu zwiększenia atrakcyjności i dostępności oferty w ramach RPO WSL beneficjenci mają możliwość realizacji projektów, które mają na celu poprawę stanu istniejących obiektów. Ponad 49% realizowanych projektów w ramach przedmiotowego priorytetu dot. infrastruktury – przykładem jest projekt *Modernizacja infrastruktury transportu pionowego Zabytkowej Kopalni Srebra celem rozpowszechnienia dziedzictwa kulturowego regionu*. Powstanie i rozwój miasta Tarnowskie Góry związane było z odkryciem i eksploatacją złoża rudy ołowiu-srebra. Po dawnym górnictwie tarnogórskim pozostał ogromny podziemny labirynt w postaci wyrobisk, korytarzy, komór i chodników o łącznej długości około 150 km. Po długich latach odbudowy Kopalni Zabytkowej, we wrześniu 1976 r. oddano do użytku

Kopalnię Zabytkową Rud Srebronośnych – unikalny zabytek górnictwa kruszcowego w Europie. Zrekonstruowane wyrobiska Kopalni Zabytkowej pochodzą z XVII i XIX wieku i są świadectwem bogatej historii Ziemi Tarnogórskiej. W latach 2008-2009 – dzięki dotacji z RPO WSL – przeprowadzono modernizację infrastruktury transportu pionowego Zabytkowej Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach. Za pomocą górniczego wyciągu szybowego szybu „Anioł” Zabytkowej Kopalni Srebra prowadzono przewóz osób (transportu pionowego) zwiedzających wyrobiska podziemnej kopalni. Dotychczas eksploatowana maszyna wyciągowa typu B-2000 zaprojektowana i wybudowana została na początku lat 70. XX wieku. Ze względu na okres użytkowania nastąpiło jej naturalne zużycie w stopniu kwalifikującym ją do kapitalnego remontu. Przestarzała infrastruktura transportu pionowego Zabytkowej Kopalni Srebra znacznie obniżała walory estetyczne kopalni i jej otoczenia, czyniąc ją mniej atrakcyjną dla potencjalnie zwiedzających. Zastosowane rozwiązanie, ze względu na wąskie drzwi urządzenia wyciągowego, stanowiło także istotną barierę funkcjonalną dla osób niepełnosprawnych, ograniczając im swobodny dostęp do zabytkowego obiektu. Przestarzała infrastruktura nie została zmodernizowana do tej pory ze względu na: wysokie koszty modernizacji wyciągu, brak dostępnych środków finansowych oraz konieczność realizacji innych, pilnych potrzeb inwestycyjnych. Wprowadzenie dźwigu osobowego umożliwiło poprawę stanu technicznego zabytkowego obiektu poprzez sprawniejszy (zwiększona przepustowość) i bezpieczniejszy przewóz zwiedzających, obniżając jednocześnie koszty eksploatacyjne związane z obsługą urządzenia. Zwiększona została niezawodność działania urządzenia i zapewniony właściwy komfort sterowania maszyną. Dodatkowo wprowadzenie odpowiednio szerokich drzwi pozwoliło na zmniejszenie istniejących barier funkcjonalnych, a tym samym umożliwiło zwiększony, swobodny dostęp osób niepełnosprawnych do zabytkowego obiektu. Pozwoliło to na lepsze wyeksponowanie miejsca, podniesienie pozycji miasta Tarnowskie Góry i zwiększenie jakości oferty kulturalnej regionu.

Jednak wszelkie inicjatywy w obszarze kultury powinny być wspierane różnymi działaniami informacyjno - promocyjnymi, wówczas mają one szansę dotrzeć do potencjalnych odbiorców. Także w tym zakresie istnieje możliwość otrzymania dodatkowych środków w ramach *Programu i beneficjenci* bardzo licznie realizują projekty w tym zakresie.

To, z czym od kilku lat mamy do czynienia na Śląsku, to z pewnością zmiana wizerunku regionu na bardziej nowoczesny. Dzięki wszelkim zmianom, w którym innowacyjne technologie wykorzystywane będą zarówno przez mieszkańców podczas codziennego korzystania z oferty kulturalnej, jak i przez rządzących w celu promocji Śląska w Polsce i na świecie, województwo stanowić będzie obszar konkurencyjny nawet na arenie międzynarodowej, co wpłynie również na interesy województwa. Do tej pory słabą stroną tego najbardziej uprzemysłowionego regionu Polski było niedoinwestowanie w dziedzinie kultury. Skutkowało to brakiem kompleksowej informacji kulturalnej w skali regionu oraz nowoczesnych systemów zarządzania tymi treściami i udostępniania ich wszystkim zainteresowanym. W odpowiedzi na te wyzwania Fundacja Informatyki i Zarządzania zrealizowała projekt *Przygotowanie e-informacji kulturalnej gmin i powiatów do integracji z regionalnymi portalami kultury i turystyki województwa śląskiego (RSIK)*. Polegał on na zgromadzeniu informacji kulturalnej i wykorzystaniu nowoczesnych technologii (Internetu,

urządzeń mobilnych, fotokodów, rozszerzonej rzeczywistości), aby uczynić ją bardziej dostępną dla mieszkańców i turystów oraz jednocześnie łatwiejszą do upowszechniania. Problemem pozostawało do tej pory udostępnienie odpowiedniej informacji przez placówki kulturalne i jednostki samorządowe w Internecie. Istniejące, niezwykle cenne inicjatywy w zakresie informacji kulturalnej miały do tej pory przede wszystkim charakter lokalny. Dzięki projektowi RSIK zmienia się to. Śląski projekt bazuje w dużej mierze właśnie na tych inicjatywach z najniższego szczebla (wdraża system e-informacji na poziomie lokalnym w oparciu o już istniejącą bazę), jednocześnie wprowadzając mechanizmy integracji tych zasobów poprzez wzmożoną komunikację i budowę funkcjonalnej sieci punktów/portali e-informacji kulturalnej. W odpowiedzi na wszystkie wyżej opisane zjawiska od 2010 r. w ramach partnerstwa z instytucjami województwa śląskiego tworzymy funkcjonalną i bogatą e-informację kulturalną gmin i powiatów. Efektywnie działający Regionalny System e-Informacji Kulturalnej (RSIK) obejmuje zasięgiem oraz integruje cały region, dzięki opracowaniu i wdrożeniu bazy danych o kulturze regionu i kalendarium wydarzeń na interaktywnych mapach cyfrowych – publikowanych przez 3 platformy. Kompleksowo ujęte, wszystkie trzy elementy pozwalają dostarczyć turystom całościową i aktualną informację o obszarach i obiektach atrakcyjnych kulturowo, kalendarzach wydarzeń kulturalnych, sposobie dotarcia do wybranych lokalizacji oraz usługodawcach i instytucjach związanych z kulturą.

W wyniku realizacji projektów w ramach RPO WSL zmodernizowano 27 obiektów infrastruktury kulturalnej o powierzchni ponad 3000 m² z której skorzysta ponad 14 tys osób. Oznakowano ponad 349 obiektów atrakcyjnych kulturowo w regionie. Dzięki realizacji projektów unijnych zaproponowano 249 nowych ofert programowych w zakresie kultury.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach RPO WSL są zgodne z *Strategią rozwoju kultury w województwie śląskim*. Celem *Strategii* jest m.in. upowszechnianie i zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu (materialnego i niematerialnego) oraz jego efektywniejsze wykorzystywanie do celów turystycznych.

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym nie pojawiły się problemy z wdrażaniem przedmiotowego priorytetu RPO WSL.

PRIORYTET V ŚRODOWISKO

Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacje ogólne

Celem głównym priorytetu V jest *ochrona oraz poprawa jakości środowiska*. W ramach priorytetu wspierane są działania w zakresie rozwoju infrastruktury wodno – ściekowej,

gospodarki odpadami, poprawy jakości powietrza i wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zarządzania środowiskiem i ochrony dziedzictwa przyrodniczego.

Realizacji priorytetu służyć ma pięć działań:

- 5.1 Gospodarka wodno-ściekowa,
- 5.2 Gospodarka odpadami,
- 5.3 Czyste powietrze i odnawialne źródła energii,
- 5.4 Zarządzanie środowiskiem,
- 5.5 Dziedzictwo przyrodnicze.

Na realizację priorytetu V alokowano 180 678 600 EUR pochodzących z EFRR, co stanowi 10,34% wartości *Programu*.

Opis wkładu osi priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn znajduje się w pkt. 2.2.1 *Sprawozdania*.

W ramach priorytetu przewidziano finansowanie krzyżowe. Informacje nt. zasady cross – financing realizowanej w ramach przedmiotowego priorytetu znajdują się w pkt. 2.6.3 *Sprawozdania*.

IZ RPO WSL nie planuje zmian w alokacji priorytetu.

W 2013 roku w ramach priorytetu nie przeprowadzono badania ewaluacyjnego. Informacje o przeprowadzonych badaniach w 2013 roku znajdują się w pkt.2.7 niniejszego *Sprawozdania*.

Analiza postępu finansowego

⇒ Wnioski o dofinansowanie

W ramach przedmiotowego priorytetu do końca 2013 roku złożono 473 wnioski o dofinansowanie poprawnych formalnie, na kwotę wnioskowanego dofinansowania 536,75 mln EUR, co stanowi 297% alokacji priorytetu. Do dofinansowania wybrano 214 projektów, w których zatwierdzone dofinansowanie to 219,61 mln EUR. W przyszłości nie planuje się już konkursów w ramach przedmiotowej osi, a w priorytecie nowe projekty dobierane są z list rezerwowych tam, gdzie pojawiają się oszczędności na projektach zakończonych lub w momencie znaczącej zmiany kursu EUR.

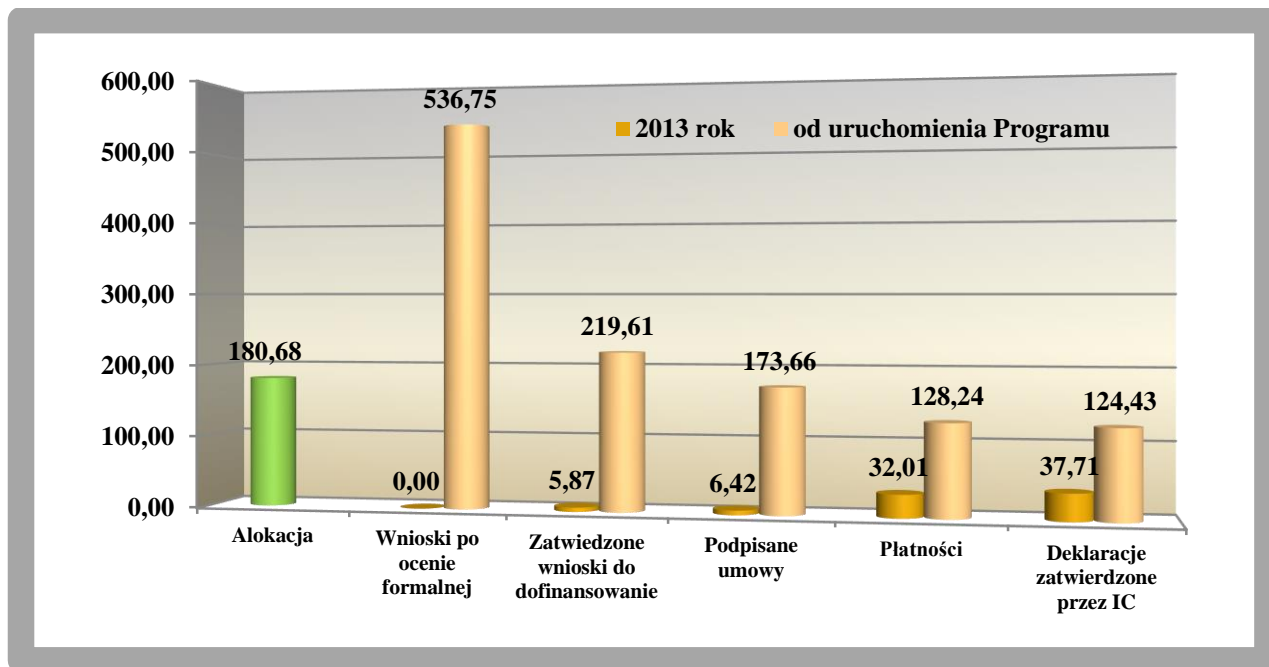
⇒ Umowy o dofinansowanie

Podpisano 210 umów o dofinansowanie, z czego 9 podpisanych w 2013 roku. Łączna wartość dofinansowania to 173,66 mln EUR, co stanowi 96% dostępnej alokacji na priorytet (stan na 31 grudnia 2013). Oszczędności powstałe podczas realizacji projektów czy korekty finansowe nierzadko powodują zmniejszenie kwoty dofinansowania i konieczność aneksowania umów. W związku z powyższym w okresie sprawozdawczym kwota dofinansowania w ramach przedmiotowego priorytetu uległa niewielkiemu zmniejszeniu.

⇒ Deklaracje zatwierdzone przez IC

W okresie sprawozdawczym certyfikowano wydatki na kwotę 37,71 mln EUR co stanowi 21% dostępnej alokacji.

Na poniższym wykresie przedstawiono ogólną informację dot. postępu realizacji RPO WSL od uruchomienia *Programu* oraz w okresie sprawozdawczym.

Rysunek 42 Realizacja priorytetu V od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym

Poniżej w tabeli przedstawiono postęp realizacji przedmiotowego priorytetu w podziale na działania. Poziom alokacji biorąc pod uwagę zatwierdzone wnioski do dofinansowania oraz umowy o dofinansowanie jest na bardzo wysokim poziomie. W okresie sprawozdawczym poziom płatności i certyfikacji znacznie wzrósł w porównaniu z poprzednim okresem.

Tabela 34 Realizacja działań w ramach priorytetu V

Działanie	Alokacja mln EUR	Zatwierdzone wnioski do dofinansowania		Podpisane umowy		Płatności		Certyfikacja	
		mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%
5.1	81,92	105,16	128%	78,93	96%	56,18	69%	54,99	67%
5.2	24,96	30,86	124%	25,10	101%	22,70	91%	23,02	92%
5.3	63,37	71,98	114%	59,27	94%	42,08	66%	39,94	63%
5.4	4,31	5,49	127%	4,28	99%	3,11	72%	3,01	70%
5.5	6,12	6,12	100%	6,08	99%	4,16	68%	3,47	57%

⇒ Projekty kluczowe

W ramach priorytetu realizowany jest jeden projekt kluczowy *Infrastruktura okolicy lotniskowa Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach*. Szczegółowe informacje dot. projektów zostały przedstawione w załączniku nr XII do *Sprawozdania*.

⇒ Harmonogram konkursów

W okresie sprawozdawczym nie został ogłoszony żaden konkurs. Łącznie od uruchomienia Programu zostało ogłoszonych 9 konkursów na kwotę 124,34 mln EUR.

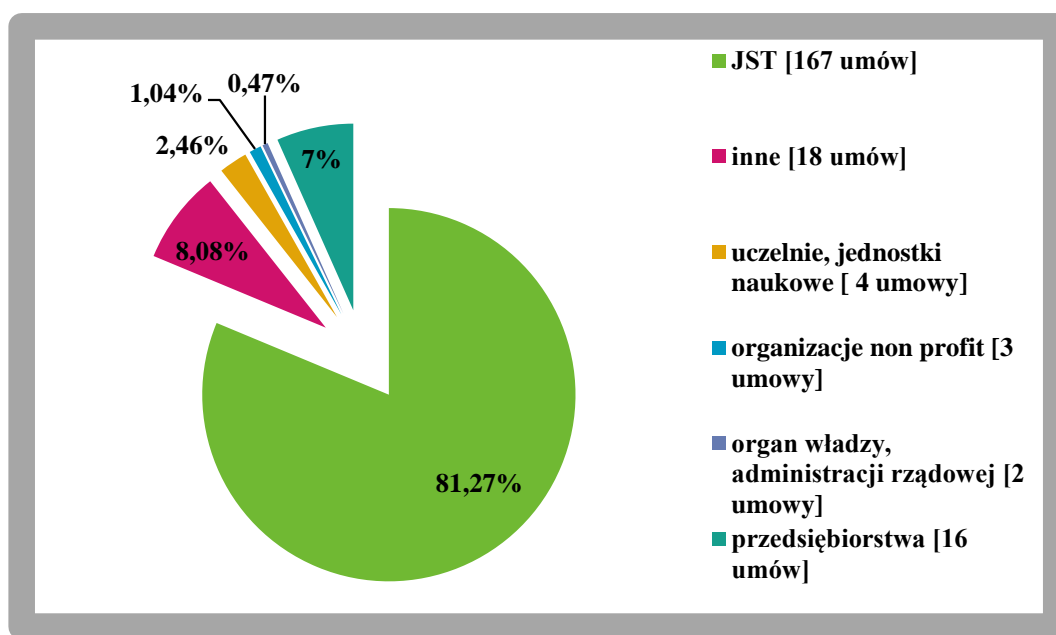
Rozkład projektów

⇒ Projekty w podziale na sektory gospodarki

W ramach przedmiotowego priorytetu, nie są realizowane projekty, które można podzielić na sektory gospodarki.

⇒ Projekty w podziale na formy prawne beneficjentów

Dominującą grupę beneficjentów w ramach priorytetu V stanowią JST (167 umów na kwotę dofinansowania 141,14 mln EUR), związane jest to przede wszystkim z zakresem przedmiotowego priorytetu, który ma na celu ochronę oraz poprawę jakości środowiska. W przedmiotowym priorytecie beneficjenci sklasyfikowani jako przedsiębiorcy to podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia.

Rysunek 43 Rozkład projektów w priorytecie V w podziale na beneficjentów

⇒ Projekty w podziale na rozkład terytorialny

W ramach priorytetu najwięcej projektów pod względem liczbowym zrealizowano na obszarach miejskich, a pod względem wartościowym na obszarach wiejskich.

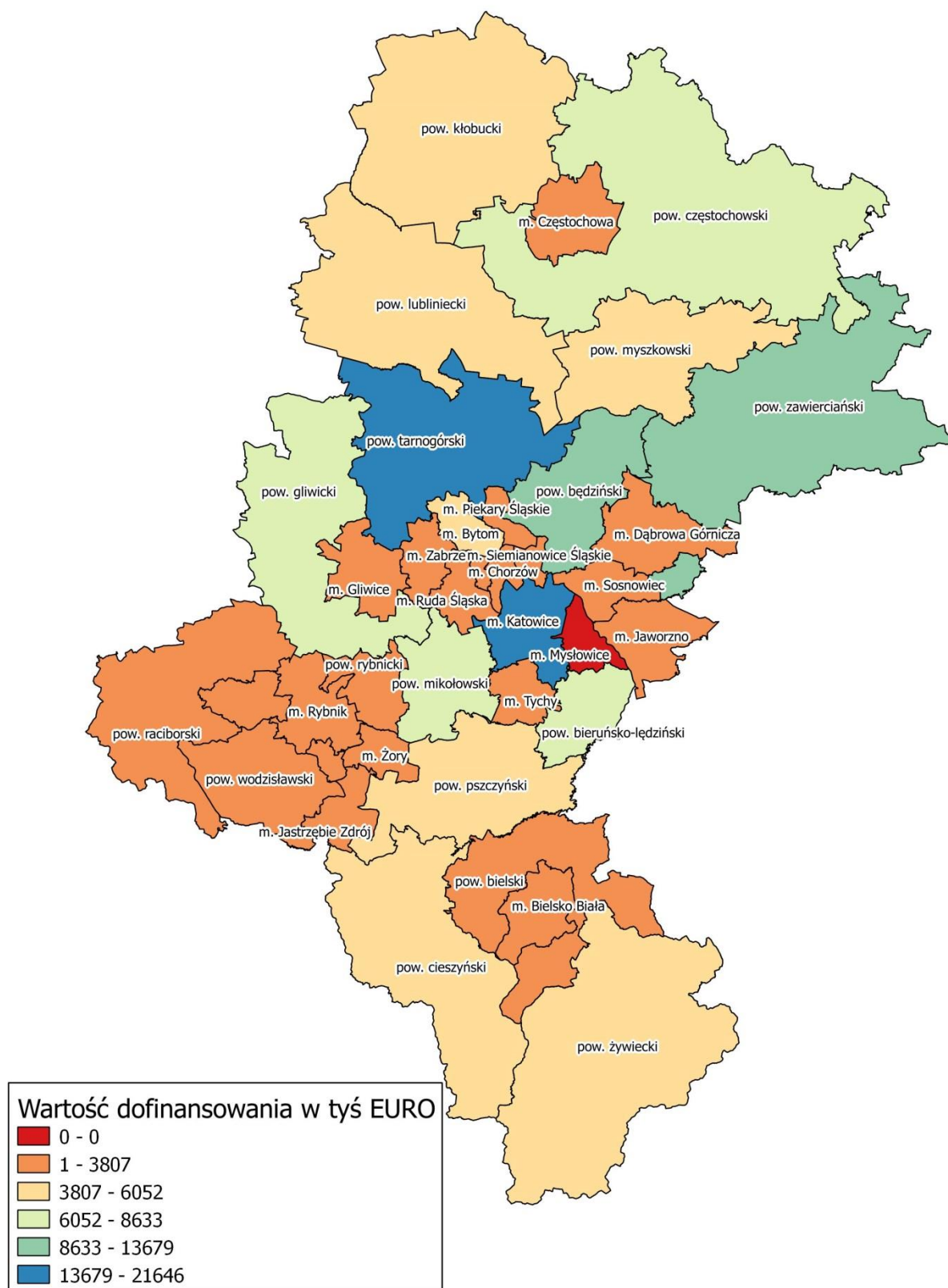
Na obszarach wiejskich 40% projektów dotyczyło infrastruktury wodno – ściekowej, która przyczynia się do wzrostu gospodarczego regionu przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska. Dla porównania na obszarach miejskich tylko 6% projektów dotyczy

infrastruktury wodno – ściekowej. Ponadto na obszarach wiejskich beneficjenci realizowali także projekty dot. termomodernizacji (40%). Proporcjonalnie w obszarach rozłożyła się liczba projektów w zakresie poprawy jakości powietrza.

Tabela 35 Rozkład projektów w priorytecie V podziale na obszary (wartość w mln EUR i liczba)

OBSZAR	LICZBA	DOFINANSOWANIE UE
MIEJSKI	126	87,51
WIEJSKI	79	82,52
GÓRSKI	5	3,63

Najwięcej projektów w ramach przedmiotowego priorytetu realizowanych było przez powiaty z subregionu południowego.

Rysunek 44 Rozkład projektów w podziale na powiaty

⇒ Projekty w podziale na obszary wsparcia

W priorytecie V wszystkie projekty realizowane są w ramach dwóch obszarów wsparcia energetyka i środowisko. Działania podejmowane w ramach priorytetu są powiązane z działaniami realizowanymi w ramach *Programu Infrastruktura i Środowisko*, *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich* i *Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Przybrzeżnych Obszarów Rybackich* (komplementarność międzyprogramowa).

Analiza postępu rzeczowego

W załącznik IV do niniejszego *Sprawozdania* zostały przedstawione programowe wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu V, dla kolejnych lat w ujęciu kumulatywnym. Przedstawione informacje prezentowane są według stanu na koniec 2013 roku oparte na danych dotyczących operacji zakończonych. Określone zostały wartości docelowe dla 2010, 2013 i 2015 roku oraz zaprezentowano szacowaną wartość na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie. Przedstawiono także wskaźniki przedmiotowego Priorytetu w podziale na działania i poddziałania.

Osiągnięcie wartości docelowej nie jest zagrożone dla 7 wskaźników z 12 wszystkich wskaźników, których wartość docelowa dla 2015 roku z pewnością zostanie osiągnięta. Są to wskaźniki: *Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami*, *Liczba projektów mających na celu poprawę jakości powietrza*, *Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń*, *Powierzchnia terenów zrekultywowanych w wyniku realizacji projektów*, *Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektów*, *Liczba gatunków wyprowadzonych z regionalnego stanu zagrożenia wyginięciem*, *Liczba osób objętych programami kształtowania postaw ekologicznych*.

Dla wskaźników *Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego*, *Ilość osób objętych selektywną zbiórką odpadów* oraz *Moc zainstalowana produkcji energii pochodząca ze źródeł odnawialnych* istnieje ryzyko nieosiągnięcia wartości docelowej ze względu na brak zainteresowania ze strony potencjalnych beneficjentów.

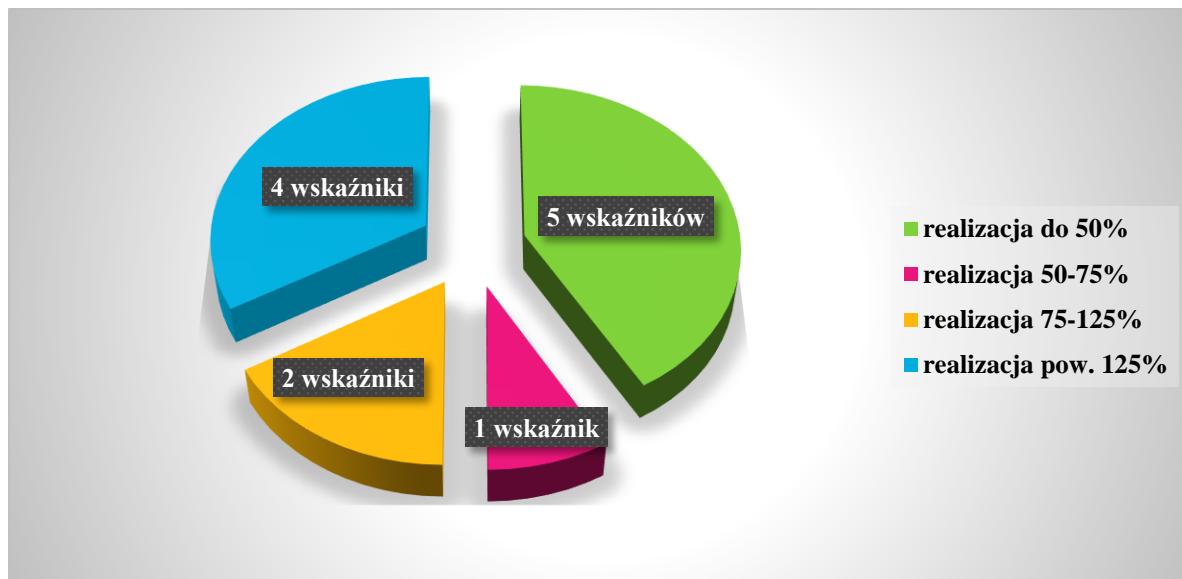
Wartość docelowa dla 2015 roku wskaźnika *Liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektów* nie zostanie osiągnięta. IZ RPO WSL na początku programowania wprowadziła zapisy, które mówią, że sieć wodociągowa może być budowana wyłącznie w przypadku budowy lub modernizacji sieci kanalizacyjnej. Istnieje również możliwość budowy czy modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę jednak pod warunkiem uzupełnienia istniejącej sieci kanalizacyjnej lub w przypadku gdy realizowany projekt obejmuje obszar na którym co najmniej 50% planowanych do przyłączenia odbiorców posiada przydomowe oczyszczalnie ścieków. Powyższe zapisy zostały wprowadzone z myślą o realizacji projektów kompleksowych, jednak beneficjenci w większości realizują projekty dot. wyłącznie kanalizacji. Jeżeli chodzi o niską wartość wskaźnika *Moc zainstalowana produkcji energii pochodząca ze źródeł odnawialnych* wynika bezpośrednio z realizowanych w ramach Programu projektów, które mimo dużej ich liczby realizują ten wskaźnik w niewielkim stopniu. W celu podniesienia wartości realizacji ostatniego wskaźnika, po przeprowadzonej analizie projektów, zostaną wysłane ankiety do części beneficjentów którzy wyraźnie mogliby

przedstawić przedmiotowy wskaźnik jednak na etapie wnioskowania o dofinansowanie nie został on przez nich wybrany.

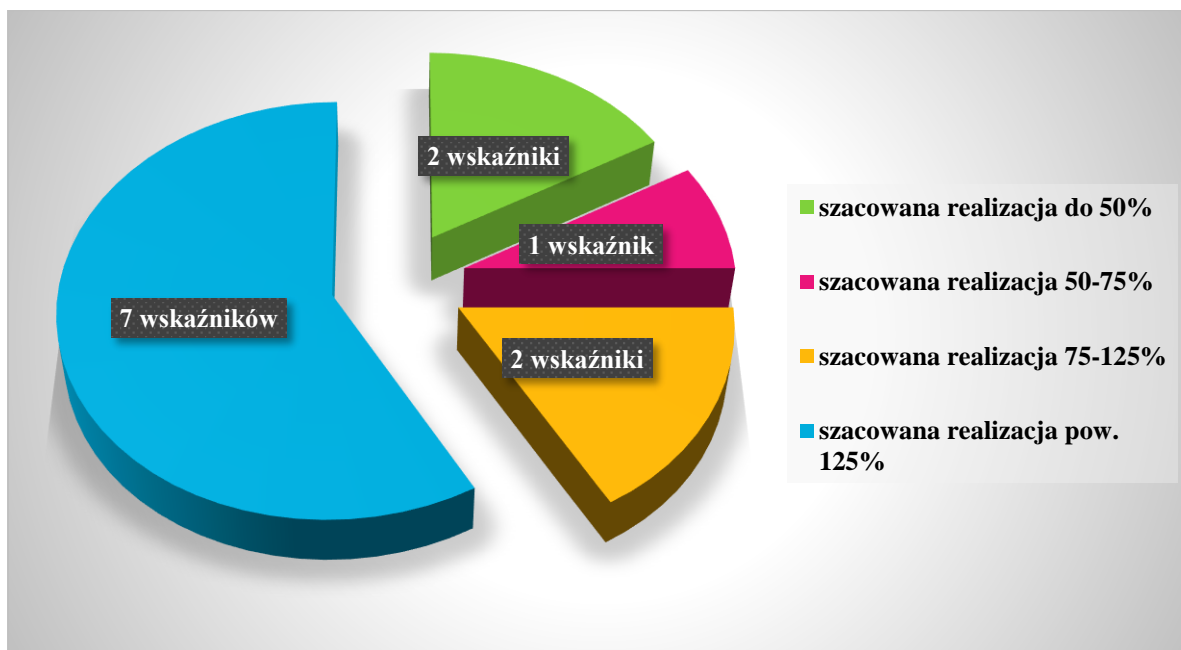
W ramach priorytetu, zostały zrealizowane tylko dwa projekty z zakresu społeczeństwa informacyjnego, ale jak pokazuje szacowana realizacja, wskaźnik zostanie zrealizowany w 71%. Realizacja powyższego wskaźnika była problematyczna również w pozostałych priorytetach RPO WSL, gdzie zainteresowanie beneficjentów realizacją projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego skupiło się na priorytecie II. Podobnie wygląda wskaźnik *Ilość osób objętych selektywną zbiórką odpadów*, który jak wskazuje szacowana realizacja, zostanie zrealizowany w 85%.

Realizacja projektów w zakresie środowiskowym pozwala niwelować zły stan techniczny i niedoinwestowanie infrastruktury ochrony środowiska. Wskaźnikami, które mają bezpośrednie przełożenie na kwestie problematyczne województwa śląskiego w zakresie środowiska zdefiniowane w analizie SWOT w RPO WSL to *Powierzchnia terenów zrekultywowanych w wyniku realizacji projektów*, *Dodatkowa liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej oraz Dodatkowa liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektów*. Ww. wskaźniki wpływają odpowiednio na niski procent zrekultywowanych terenów przemysłowych, ograniczone zasoby wodne oraz nagromadzenie znacznych ilości odpadów komunalnych.

Poniżej na wykresach zaprezentowano postęp realizacji i szacowanej realizacji wskaźników w czterech podziałach procentowych.

Rysunek 45 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu V

Rysunek 46 Szacowana realizacja wskaźników w ramach priorytetu V

Korelację pomiędzy wskaźnikami w ramach RPO WSL a Strategią UE 2020 (inicjatywami flagowymi) przedstawiono poniżej.

W ramach priorytetu V realizowanych jest dziewięć wskaźników KE (core indicators): Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej, Moc zainstalowana produkcji energii pochodząca ze źródeł odnawialnych, Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektów, Liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektów, Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami, Liczba projektów mających na celu poprawę jakości powietrza, Powierzchnia terenów zrekultywowanych w wyniku realizacji projektów, Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń, Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego

Realizacja ewentualnych zaleceń i rekomendacji KE

Realizacja przedmiotowego priorytetu przebiega prawidłowo. Nie wydano rekomendacji, ani zaleceń.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji priorytetu

IZ RPO WSL na bieżąco monitoruje postęp wdrażania priorytetu V zarówno w zakresie postępu finansowego jak i rzeczowego. Biorąc pod uwagę projekty wybrane do dofinansowania, IZ RPO WSL uznaje że przekazane wsparcie w pełni realizuje cele, jakie zostały założone na etapie programowania uwzględniając wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej ujętej w *Programie*. W kolejnym okresie sprawozdawczym IZ RPO WSL na bieżąco będzie monitorować postęp rzeczowy i finansowy priorytetu w celu sprawnego i efektywnego wdrażania, ponadto na bieżąco będzie kontaktować się z beneficjentami.

Podsumowanie

Stan środowiska naturalnego w województwie śląskim ulega sukcesywnej poprawie. Działania proekologiczne o charakterze inwestycyjnym i pozainwestycyjnym podejmowane przez organy samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, organy administracji rządowej oraz podmioty gospodarcze zobowiązane do usuwania skutków negatywnego oddziaływania na środowisko doprowadziły w ostatnich latach do widocznej poprawy stanu środowiska naturalnego. Wysoki stopień koncentracji przemysłu i urbanizacji spowodował trwałe przeobrażenia tego obszaru. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego uwzględnia m.in.: zmniejszenie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i gruntów, budowę systemu oczyszczalni ścieków, ograniczanie zanieczyszczeń powierzchniowych gruntów, działania z zakresu ochrony powietrza, ograniczenia emisji CO₂ oraz eliminacji pyłów zawieszonych. Zwiększeniu atrakcyjności terenu województwa sprzyja zmniejszeniu zanieczyszczenia powietrza oraz ochronie zasobów leśnych. Uwzględniając powyższe IZ RPO WSL zdecydowała o wsparciu ww. obszarów interwencją EFRR, dlatego głównym celem priorytetu jest *ochrona oraz poprawa jakości środowiska*, w ramach którego można realizować projekty m.in. w zakresie rozwoju infrastruktury wodno – ściekowej, gospodarki odpadami czy poprawy jakości powietrza. Realizacja tego celu umożliwia wzrost jakości życia mieszkańców i zabezpiecza możliwości rozwojowe przyszłych pokoleń, poprawiając również wizerunek województwa, które cały czas postrzegane jest jako region silnie zanieczyszczony i zdegradowany. Zachowanie zasobów oraz ochrona i poprawa środowiska naturalnego są konieczne dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego regionu.

W ramach przedmiotowego priorytetu największym zainteresowaniem beneficjentów cieszą się projekty dot. termomodernizacji obiektu (w 47% realizowanych projektów w ramach *działania* 5.3). Ponadto dużym zainteresowaniem cieszą się projekty z zakresu gospodarki wodno - ściekowej i odpadami (ok. 20%), szczególnie na obszarach wiejskich, gdyż tam zauważalne są jeszcze znaczne braki w tym zakresie. Powyższe projekty są odpowiedzią na zdefiniowane słabe strony województwa tzn. nagromadzenie znacznych ilości odpadów przemysłowych i komunalnych, nadmierne zanieczyszczenie wód.

W dzisiejszych czasach coraz większą wagę przykładą się do zmniejszania ilości odpadów w środowisku nas otaczającym. Masa wytwarzanych odpadów oraz kurcząca się przestrzeń na wysypiskach nakazuje poszukiwać rozwiązań innych niż tradycyjne. Wiele nowoczesnych rozwiązań i technologii pozwala pozbywać się tego, co pozostało i jest niepotrzebne, w sposób

ekologiczny i bezpieczny dla środowiska. Katowice, by sprostać temu, postanowiły unowocześnić istniejącą infrastrukturę miejską w tym zakresie realizując projekt *Budowa drugiej linii technologicznej do spalania odpadów medycznych w Zakładzie Utylizacji Odpadów w Katowicach, przy ul. Hutniczej 8*. Projekt polegał na budowie nowej linii technologicznej do termicznego unieszkodliwiania odpadów medycznych na terenie Zakładu Utylizacji Odpadów w Katowicach, zlokalizowanego, przy ul. Hutniczej 8. Wykonana linia została zainstalowana w nowej hali, która została funkcjonalnie i komunikacyjnie połączona z istniejącą halą technologiczną.

Bardzo ciekawym i innowacyjnym projektem, który mógł zostać zrealizowany dzięki uzyskanej dotacji jest *Budowa infrastruktury oświetleniowej i elementów bezpieczeństwa ruchu drogowego umożliwiających wykorzystanie energii przyjaznej środowisku w Czerwionce-Leszczynach*. W Czerwionce-Leszczynach postawiono na ekologię i energię odnawialną. Uliczne oświetlenie hybrydowe to połączenie energii odnawialnej produkowanej przez baterie słoneczne i turbiny wiatrowe. Na szczycie latarni zamontowany jest panel słoneczny i turbina wiatrowa, poniżej znajduje się źródło światła. Bez słońca i wiatru świecą nawet kilka dni. Latarnie hybrydowe pozwalają na uniezależnienie się od sieci energetycznej. Żeby działać, nie potrzebują podłączenia do sieci, są więc samowystarczalne. Jest to więc dobre rozwiązanie wszędzie tam, gdzie na przykład ze względu na brak gęstej zabudowy prowadzenie sieci energetycznej nie byłoby efektywne. Latarnie zostały zamontowane w pobliżu placów zabaw, przejść dla pieszych, pętli autobusowych, ośrodków zdrowia, parków, skwerów i miejsc, w których powstaje nowa zabudowa jednorodzinna. Można powiedzieć, że Czerwionka-Leszczyny jest pionierem w tym zakresie – nie dość, że jako jedni z pierwszych wprowadzają latarnie hybrydowe, to dodatkowo na bardzo dużą skalę. Dzięki realizacji projektu planuje się, że spadnie liczba wypadków drogowych, a także znacząco poprawi się bezpieczeństwo pieszych i kierowców na drogach oraz osób korzystających z obiektów użyteczności publicznej. Nowoczesne rozwiązania to także konkretne oszczędności. Gmina obliczyła, że utrzymanie 50 klasycznych latarni przez 10 lat kosztuje ponad 71 tys. EUR, a rachunek przy lampach solarno-wiatrowych wyniósłby aż pięć razy mniej. Zakup jednej lampy hybrydowej to wydatek ok. 4 tys. EUR.

Do końca okresu sprawozdawczego beneficjenci nie byli zainteresowani realizacją projektów dot. budowy infrastruktury, służącej do produkcji i przesyłu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych – energia z biomasy. Znikome zainteresowanie beneficjenci przejawiali w zakresie realizacji projektów dot. budowy infrastruktury służącej do produkcji i przesyłu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych – energia słoneczna (7 projektów) oraz budowę infrastruktury, służącej do produkcji i przesyłu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych – pozostałe (2 projekty).

Troska o dziedzictwo przyrodnicze wymaga aktywności na rzecz zachowania i wzbogacenia istniejących oraz odtwarzania zanikłych elementów różnorodności biologicznej. Projekt *Mobilne Centrum Edukacji Ekologicznej – kształtowanie postaw ekologicznych w województwie śląskim* ma na celu promocję i edukację proekologiczną na temat przyrodniczych podstaw zrównoważonego rozwoju i zwiększenie świadomości ekologicznej wśród młodzieży szkolnej w województwie śląskim, a tym samym skuteczniejszej ochrony środowiska.

Przedmiotem projektu jest uruchomienie Mobilnego Centrum Edukacji Ekologicznej, zakup pomocy dydaktycznych i przeprowadzenie kampanii promocyjno-edukacyjnych w śląskich szkołach. MCEE powstanie na bazie zakupionego samochodu, który wewnątrz zostanie przystosowany do prowadzenia zajęć w zakresie edukacji proekologicznej. Natomiast wokół niego zostaną przygotowywane dla młodzieży liczne gry, wystawy i zabawy edukacyjne.

W wyniku realizacji projektów w ramach RPO WSL m.in.:

- ⇒ usunięto ponad 3 tys. Mg odpadów w wyniku likwidacji dzikich wysypisk,
- ⇒ 164 obiekty zostało objętych termomodernizacją,
- ⇒ wybudowano 242 jednostki wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego,
- ⇒ wybudowanych 8 oczyszczalni ścieków,
- ⇒ podłączono 523 gospodarstwa domowe do nowego wodociągu.

W 2013 roku zostały zrealizowane wszystkie zaplanowane czynności w ramach priorytetu m.in. podpisywano umowy o dofinansowanie, kontynuowano realizację projektów.

W ramach przedmiotowego priorytetu na terenie województwa śląskiego realizowane są także projekty w ramach krajowych programów operacyjnych. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w pkt. 2.1.6.2 niniejszego *Sprawozdania*.

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym nie pojawiły się problemy z wdrażaniem przedmiotowego priorytetu RPO WSL.

PRIORYTET VI ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ MIAST

Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacje ogólne

Celem głównym przedmiotowego priorytetu jest wzrost konkurencyjności przestrzeni miejskiej województwa. W ramach priorytetu wspierane są działania w zakresie wzmocnienia regionalnych ośrodków wzrostu i rewitalizacji terenów zdegradowanych.

Realizacji priorytetu służyć mają dwa działania:

- 6.1 Wzmocnianie regionalnych ośrodków wzrostu,
- 6.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

Na realizację priorytetu VI alokowano 312 802 445 EUR pochodzących z EFRR, co stanowi 17,90% wartości *Programu*.

Opis wkładu osi priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn znajduje się w pkt. 2.2.1 *Sprawozdania*.

Informacje nt. zasady cross – financing realizowanej w ramach przedmiotowego priorytetu znajdują się w pkt. 2.6.3 Sprawozdania.

IZ RPO WSL nie planuje zmian w alokacji priorytetu.

W 2013 roku w ramach priorytetu nie przeprowadzono badania ewaluacyjnego. Informacje o przeprowadzonych badaniach w 2013 roku znajdują się w pkt. 2.7 niniejszego *Sprawozdania*

Analiza postępu finansowego

W ramach przedmiotowego projektu wdrażana jest Inicjatywa JESSICA. Szczegółowe informacje na ten temat zostały zamieszczone w punkcie nr 2.6.5 niniejszego *Sprawozdania* oraz załączniku nr XIV.

⇒ Wnioski o dofinansowanie

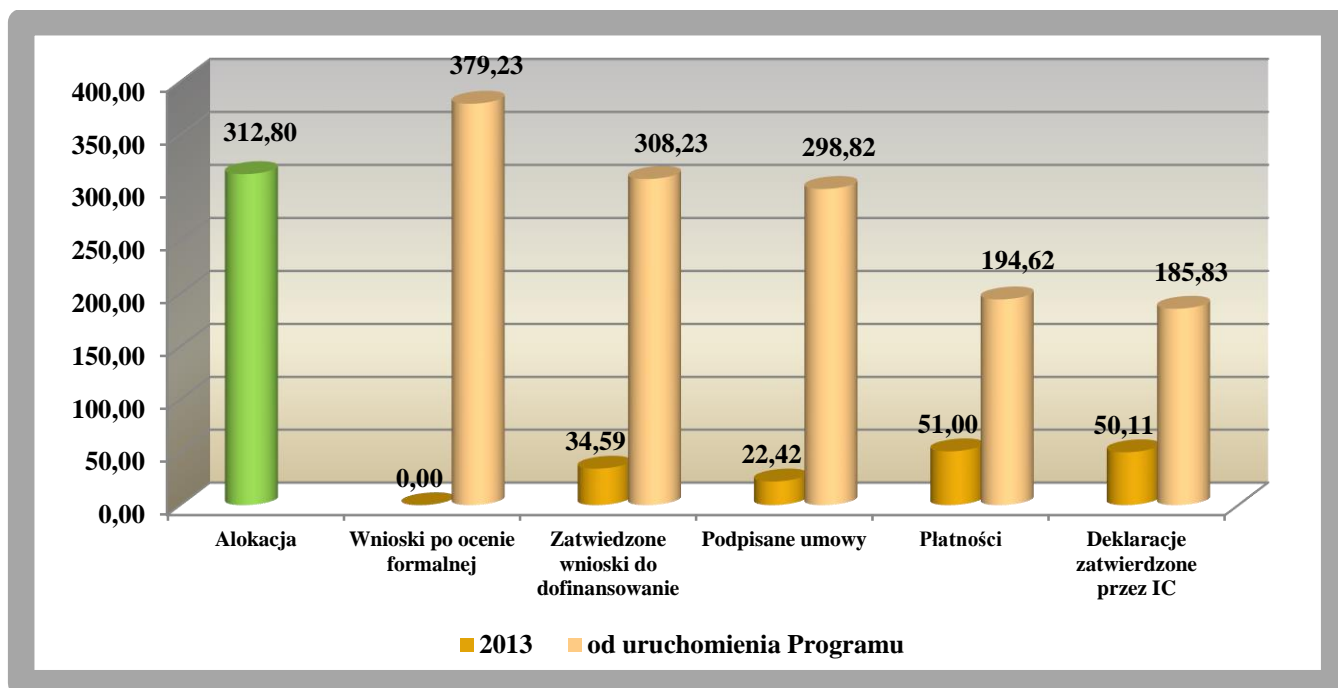
W ramach przedmiotowego priorytetu do końca 2013 roku złożono 186 wniosków o dofinansowanie poprawnych formalnie, na kwotę wnioskowanego dofinansowania 379,23 mln EUR, co stanowi 121% alokacji priorytetu. Do dofinansowania wybrano 131 projekty o łącznej wartości dofinansowania 308,23 mln EUR.

⇒ Umowy o dofinansowanie

Podpisano 112 umów o dofinansowanie, z czego 17 podpisano w 2013 roku. Łączna wartość dofinansowania umów wynosi 298,82 mln EUR, co stanowi 95% dostępnej alokacji na priorytet (stan na koniec okresu sprawozdawczego) wobec 103% (stan na 31 grudnia 2012r.). Oszczędności powstałe podczas realizacji projektów czy korekty finansowe nierzadko powodują zmniejszenie kwoty dofinansowania i konieczność aneksowania umów. W związku z powyższym w okresie sprawozdawczym kwota dofinansowania w ramach przedmiotowego priorytetu uległa zmniejszeniu.

⇒ Deklaracje zatwierdzone przez IC

Do końca 2013 roku certyfikowano wydatki na kwotę 185,83 mln EUR co stanowi 59% dostępnej alokacji.

Rysunek 47 Realizacja priorytetu VI od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym

Poniżej w tabeli przedstawiono postęp realizacji *priorytetu VI* w podziale na działania. Stopień wykorzystania alokacji w poszczególnych działaniach jest na bardzo wysokim poziomie.

Tabela 36 Postęp realizacji priorytetu VI w podziale na działania

Działanie	Alokacja mln EUR	Zatwierdzone wnioski do dofinansowania		Podpisane umowy		Płatności		Certyfikacja	
		mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%
6.1	12,07	166,25	129%	128,97	99,92%	80,15	62,10%	76,06	58,93%
6.2	183,73	141,98	77%	169,85	92,45%	114,47	62,30%	109,78	59,75%

⇒ Projekty kluczowe

W ramach priorytetu realizowane są 4 projekty kluczowe znajdujące się na IWIPK:

1. Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka.
2. Wzmocnienie znaczenia Centrum Pielgrzymkowego poprzez modernizację Alei Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie.
3. Budowa nowej siedziby Muzeum Śląskiego w Katowicach.
4. Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach.

Szczegółowe informacje dot. projektów zostały przedstawione w załączniku nr XII do *Sprawozdania*.

⇒ Harmonogram konkursów

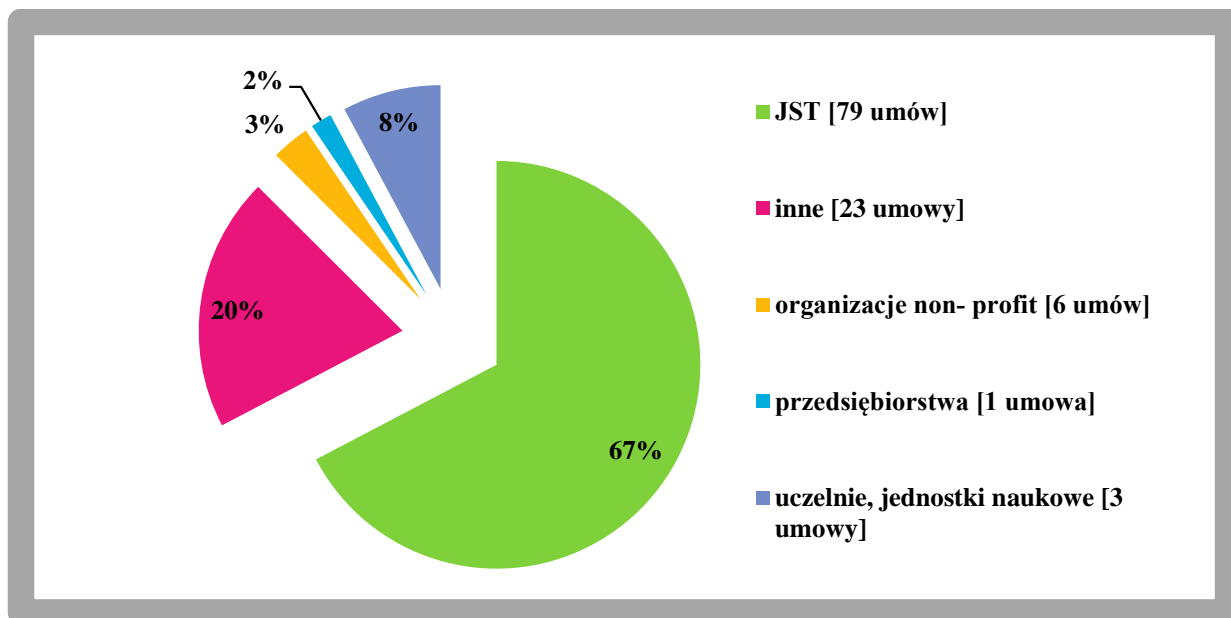
Priorytet VI jest jednym z niewielu priorytetów RPO WSL dla którego w 2013 roku został ogłoszony nabór.

	od uruchomienia programu		w 2013 roku	
	Wartość (mln EUR)	Liczba	Wartość (mln EUR)	Liczba
IZ RPO WSL	65,29	5	4,63	1

Rozkład projektów

⇒ Projekty w podziale na formy prawne beneficjentów

Analizując rozkład udzielonego wsparcia według typu beneficjentów, najszerze grono odbiorców stanowią JST (79 podpisanych umów na kwotę dofinansowania 201,16 mln EUR). Na drugim miejscu w kategorii inne znalazły się m. in. spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe oraz publiczne zakłady opieki zdrowotnej. W ramach przedmiotowego priorytetu przedsiębiorstwa oznaczają jednostki organizacyjne JST.

Rysunek 48 Rozkład projektów w podziale na beneficjentów

⇒ Projekty w podziale na rozkład terytorialny

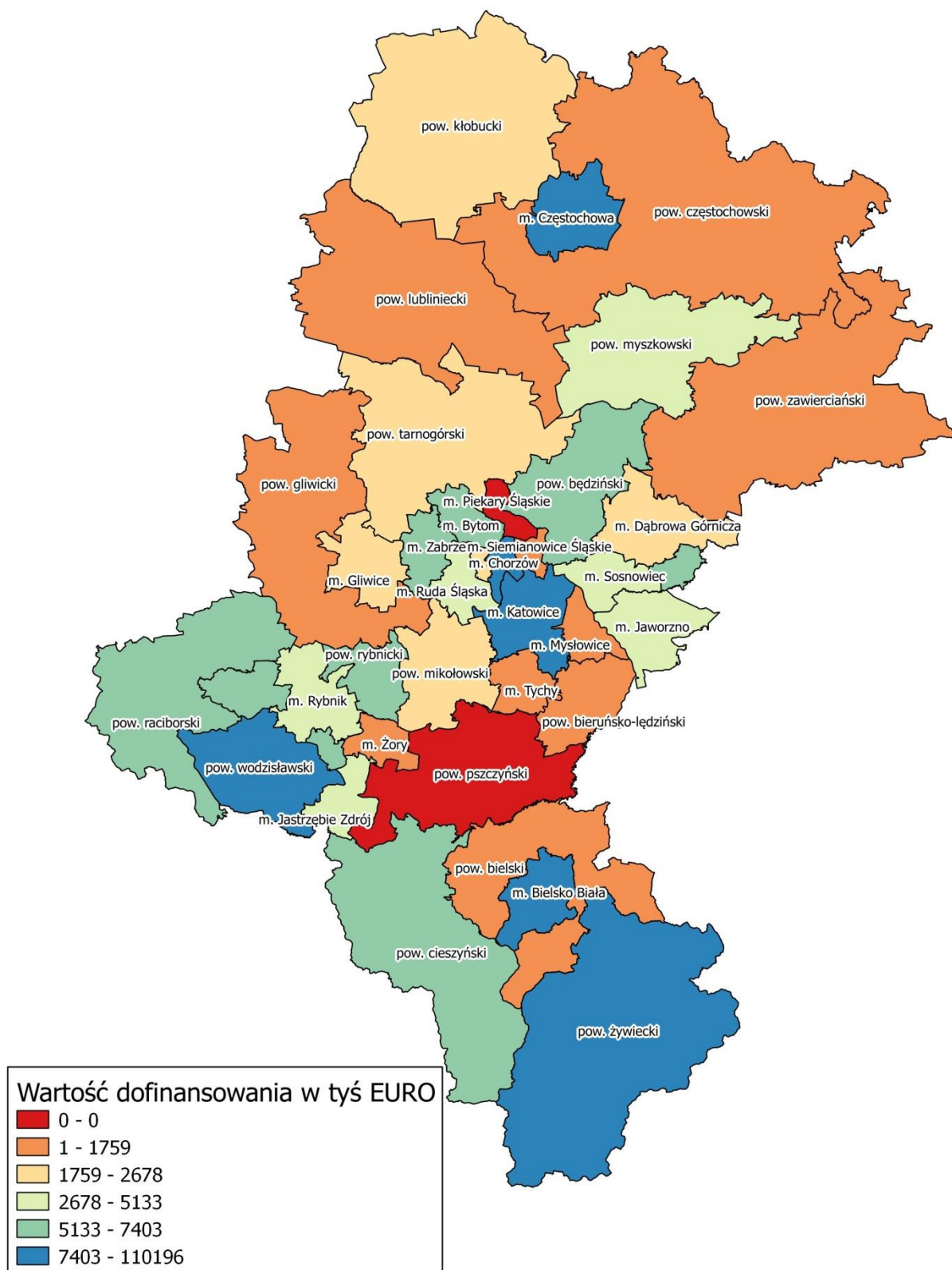
Ponad 88% środków skierowanych zostało na realizację inwestycji na obszarach miejskich, natomiast około 7% na terenach wiejskich. Przewaga projektów na obszarach miejskich

związana jest z charakterem priorytetu, którego celem jest *wzrost konkurencyjności przestrzeni miejskiej województwa*.

Tabela 37 Rozkład projektów w ramach priorytetu VI w podziale na obszary (wartość w mln EUR i liczba)

OBSZAR	LICZBA	DOFINANSOWANIE UE
MIEJSKI	87	276,39
WIEJSKI	22	20,92
GÓRSKI	3	1,51

Wsparcie w ramach priorytetu VI pozyskali głównie beneficjenci z centrum i południa województwa. W podziale na powiaty ziemskie najwięcej środków zostało przeznaczonych na powiat tarnogórski, gdzie łączna kwota dofinansowania UE wynosi 7,61 mln EUR. W ramach powiatów grodzkich (miasta na prawach powiatu) największe dofinansowanie otrzymało Miasto Jaworzno tj. 110,19 mln EUR.

Rysunek 49 Rozkład projektów w podziale na powiaty

⇒ Projekty w podziale na obszary wsparcia

W prioryecie VI większość projektów realizowanych jest w ramach obszaru wsparcia rewitalizacja. Działania podejmowane w ramach priorytetu są powiązane z działaniami realizowanymi w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Innowacyjna Gospodarka, Kapitał Ludzki oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Programu Współpracy Transgranicznej (komplementarność międzyprogramowa).

Analiza postępu rzeczowego

W załącznik IV do niniejszego *Sprawozdania* zostały przedstawione programowe wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu VI, dla kolejnych lat w ujęciu kumulatywnym. Przedstawione informacje prezentowane są według stanu na koniec 2013 roku oparte na danych dotyczących operacji zakończonych. Określone zostały wartości docelowe dla 2010, 2013 i 2015 roku oraz zaprezentowano szacowaną wartość na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie. Przedstawiono także wskaźniki przedmiotowego priorytetu w podziale na działania i poddziałania.

Niski poziom osiągnięcia wskaźników produktu priorytetu VI to jest wskaźników *Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast*, *Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego* i *Liczba projektów promujących biznes, przedsiębiorczość i nowe technologie* wynika z wciąż małej liczby zakończonych projektów w działaniu 6.2, gdzie spośród 118 podpisanych umów o dofinansowanie do końca okresu sprawozdawczego zakończonych zostało tylko 39 projektów. Projekty, dla których podpisano umowy powinny jednak zagwarantować zrealizowanie wskaźników produktu priorytetu w satysfakcjonującym stopniu z wyjątkiem wskaźnika *Liczba projektów promujących biznes, przedsiębiorczość i nowe technologie*, który nie zostanie osiągnięty, na co wpływ miało skoncentrowanie się zainteresowania beneficjentów priorytetu VI przede wszystkim na infrastrukturalnych projektach związanych z odtworzeniem zniszczonej tkanki miejskiej dzielnic i miast województwa śląskiego. Natomiast projekty, których zakres byłby zgodny z zakresem określanym przez wskaźnik realizowane były w ramach priorytetów I (w zakresie wspierania przedsiębiorczości oraz nowych technologii) oraz II (w zakresie wspierania nowych technologii).

Wśród wskaźników rezultatu priorytetu VI część wskaźników już w obecnym okresie sprawozdawczym osiągnęły swoją wartość docelową, a osiągnięcie dalszej części wskaźników gwarantuje szacowana realizacja obliczana na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie. Jak wskazują prognozy z umów niską realizację utrzyma wskaźnik *Liczba utworzonych przedsiębiorstw*, którego realizacja utrudniona jest w związku z charakterem projektów realizowanych w ramach priorytetu, gdzie większość beneficjentów stanowiły podmioty sektora publicznego, których zainteresowanie skupiło się na innych dziedzinach niż tworzenie nowych przedsiębiorstw na zrewitalizowanych terenach.

Realizacja wskaźnika *Liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy (EPC)* w podziale na kobiety i mężczyzn w omawianym prioryecie wskazuje na porównywalną liczbę utworzonych miejsc prac dla kobiet i mężczyzn (44,55 nowych etatów dla kobiet, 46,62 dla mężczyzn). Równość szans kobiet i mężczyzn jest ważnym elementem szerszej kwestii

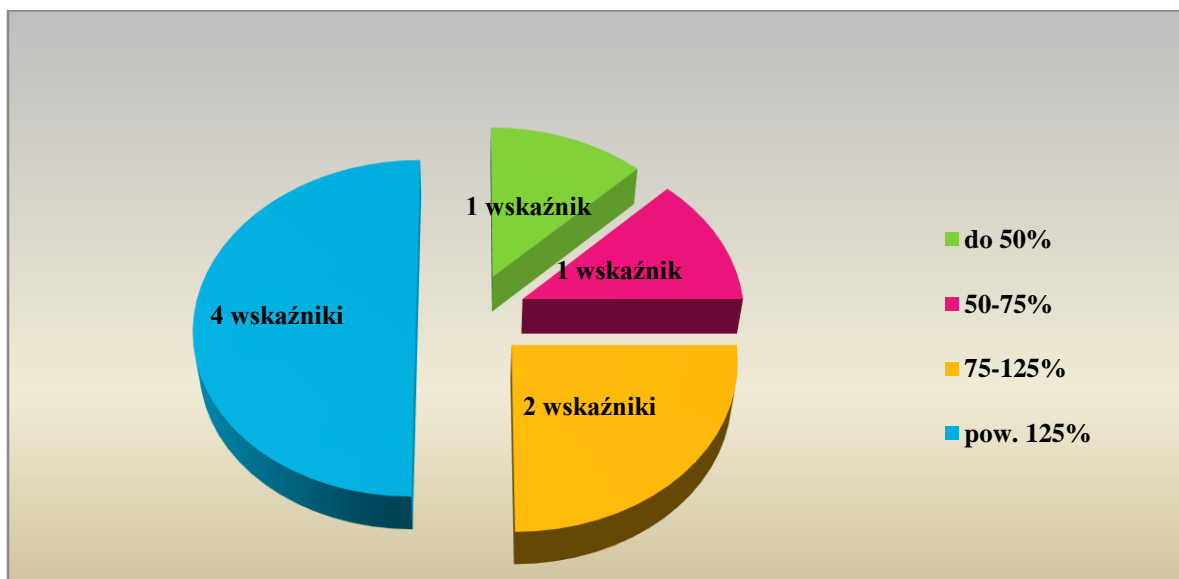
równości szans, której przestrzeganie stanowi jedną z podstawowych zasad RPO WSL. Przy programowaniu zostały założone podwskaźniki: miejsca pracy w podziale na płeć na równym poziomie, beneficjenci składając wnioski o dofinansowanie nie deklarują kogo zatrudnią, gdyż zostałyby zaburzona omawiana zasada, każdy powinien mieć równy dostęp do zatrudnienia. Beneficjenci wykazują miejsca pracy w podziale dopiero w momencie składania wniosku o płatność.

Odnosząc się do wskazanej w analizie SWOT słabej strony *degradacja starych dzielnic przemysłowych i centrów miast* możemy znaleźć dla niej odpowiedź w postaci wskaźnika *Powierzchnia terenów zrewitalizowanych w wyniku realizacji projektów*, którego poziom szacowanej realizacji sięga 194,85 hektara.

Poniżej na wykresach zaprezentowano postęp realizacji i szacowanej realizacji wskaźników w czterech podziałach procentowych. Na wykresie dot. szacowanej realizacji w związku z brakiem danych nie uwzględniono wskaźników dot. miejsca pracy w podziale na kobiety, mężczyzn.

Rysunek 50 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu VI

Rysunek 51 Szacowana realizacja w ramach priorytetu

Korelację pomiędzy wskaźnikami w ramach RPO WSL a Strategią UE 2020 (inicjatywami flagowymi) przedstawiono poniżej.

W ramach priorytetu realizowane są cztery wskaźniki Komisji Europejskiej tzw. (*Core Indicators*): *Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego, Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast, Liczba projektów promujących biznes, przedsiębiorczość i nowe technologie, Liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy (EPC) w tym: kobiety, mężczyźni.*

Realizacja ewentualnych zaleceń i rekomendacji KE

Komisja Europejska poprosiła o informację czy po rozwiązaniu projektu kluczowego pn. *Budowa nowoczesnej hali widowisko-sportowej Podium w Gliwicach* środki zostały przeznaczone na realizację innych projektów. Zgodnie z rekomendacją IZ RPO WSL dołączyła do *Sprawozdania* szczegółową listę projektów, na które zostały przeznaczone uwolnione środki (załącznik nr XVI).

KE zwróciła uwagę na konieczność raportowania wpływu interwencji na redukcję ubóstwa odnosząc się do przedsięwzięć dotyczących rewitalizacji. Zjawisko ubóstwa z uwagi na swoje socjologiczne, psychologiczne i polityczne aspekty, stanowi niezwykle złożoną kwestię społeczną. Jest to bowiem nie tylko problem ekonomiczny, mierzony niedostatkiem środków materialnych służących do zaspokojenia podstawowych potrzeby ludzi. Przejawia się on również w występowaniu deficytów w takich sferach życia, jak: poziom wykształcenia, warunki mieszkaniowe, dostęp do opieki zdrowotnej czy też do dóbr kultury. Walka z ubóstwem to proces niezwykle trudny, zakłada się wręcz, że zjawiska tego nigdy nie uda się wyeliminować zupełnie. Tym niemniej można znacząco zmniejszyć jego zasięg oraz głębokość. Zgodnie z przyjętą zasadą programowania - zasadą jednofunduszowości RPO WSL jest współfinansowany z EFRR, i jego celem jest stymulowanie dynamicznego rozwoju, przy wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu. Rozwój należy tu rozumieć bardzo szeroko, jako proces zachodzący na wielu komplementarnych płaszczyznach, w tym, m.in.: gospodarczej i społecznej. Zaznaczyć należy, iż każdy rozwój regionu wpływa (nawet w sposób pośredni) na przeciwdziałanie ubóstwu. W rewitalizacji najważniejsze są nie inwestycje, ale ludzie, którym mają one służyć. W rozumieniu europejskim rewitalizacja rozumiana jest jako programy publiczne, których główny cel to uruchomienie inwestycji skierowanych na poprawę warunków życia, pracy i mieszkalnictwa lokalnej społeczności. Trzeba sobie zdać sprawę, że rewitalizacja jest nieodłącznie związana z ludźmi, że jest

prowadzona dla konkretnych mieszkańców, żyjących na konkretnym terenie. Na czynniki strukturalne nakładają się czynniki instytucjonalne, powodujące proces wykluczenia społecznego. Do najistotniejszych należy nierówny dostęp lub brak dostępu obywateli do podstawowych usług społecznych w dziedzinach: edukacji, zdrowia, mieszkalnictwa i kultury. Trzeci obszar czynników związany jest z kształtowaniem się niekorzystnych warunków indywidualnych, wynikających z różnych sytuacji życiowych: bezdomności, niepełnosprawności, sieroctwa, uzależnień czy imigracji. Stąd odniesienie do powyższego, dotyczącego działania pośredniego w zakresie zwalczania, minimalizowania procesu ubóstwa. Celem priorytetu jest *wzrost konkurencyjności przestrzeni miejskiej województwa* przede wszystkim kulturalnej, edukacyjnej czy transportowej. Ponadto w ramach priorytetu realizowane są inwestycje, które przyczyniają się do poprawy jakości życia w regionie – efekty społeczne. Zapewniają atrakcyjną i różnorodną ofertę spędzania wolnego czasu w każdym wieku, stwarzają warunki dla zapobiegania aktom wandalizmu, patologii i marginalizacji społecznej oraz poprawy jakości życia. Szczegółowe informacje o projektach znajdują się w załączniku nr XIV do *Sprawozdania*. Podejmowane działania z zakresu rewitalizacji w ramach RPO WSL uzupełniają się także z inwestycjami w ramach PO KL. Jednym z najważniejszych celów PO KL jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób w szczególnie trudnej sytuacji, dlatego Komisja Europejska narzuca coraz większą koncentrację na powyższy aspekt przez przyjęcie zasad ograniczania zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez aktywne włączenie w życie społeczne i zawodowe osób i grup szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne za pomocą kompleksowych, zindywidualizowanych instrumentów aktywnej integracji, i przy współpracy międzysektorowej, za pośrednictwem sektora ekonomii społecznej, działań jakościowych i ilościowych w zakresie usług warunkujących możliwości rozwojowe, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia obszarów, z nasilonymi negatywnymi procesami społecznymi i gospodarczymi. Realizowane są projekty zmierzające do poprawy dostępu do rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez ich aktywizację zawodową i społeczną. Jednocześnie podejmowane są inicjatywy służące rozwojowi ekonomii społecznej, w szczególności poprzez promowanie i wspieranie zatrudnienia w tym sektorze. Wskazać należy, iż mieszkańcy województwa śląskiego w 2013 r. najczęściej korzystali ze środowiskowej opieki społecznej z takich powodów jak: bezrobocie (137 tys. mieszkańców) oraz ubóstwo (blisko 130 tys. osób). Istotnymi powodami były także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (ponad 84 tys.), niepełnosprawność (ponad 60 tys.) oraz długotrwała lub ciężka choroba (ponad 57 tys.). Reasumując, wszelkie działania podjęte w Perspektywie Finansowania 2007 – 2013 w sposób pośredni czy też bezpośredni wpływają na eliminowanie lub chociaż minimalizowanie procesu ubóstwa, co kontynuowane będzie w Perspektywie Finansowania 2014 – 2020 w Województwie Śląskim.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji priorytetu

IZ RPO WSL na bieżąco monitoruje postęp wdrażania priorytetu VI zarówno w zakresie postępu finansowego, jak i rzeczowego. Biorąc pod uwagę projekty wybrane do dofinansowania, IZ RPO WSL uznaje że przekazane wsparcie w pełni realizuje cele, jakie zostały założone na etapie programowania, uwzględniając wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej ujętej w *Programie*. W kolejnym okresie sprawozdawczym IZ RPO WSL

na bieżąco będzie monitorować postęp rzeczowy i finansowy priorytetu w celu sprawnego i efektywnego wdrażania, ponadto na bieżąco będzie kontaktować się z beneficjentami.

Podsumowanie

Zrównoważony rozwój wymaga przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego. Przestrzeń regionu charakteryzuje się relatywnie niską jakością, brakiem spójności, występującymi konfliktami przestrzennymi oraz niską jakością krajobrazu. Stale postępujące rozpraszanie zabudowy, występujące najczęściej w formie chaotycznej suburbanizacji w długim okresie niesie ze sobą konsekwencje ekonomiczne, przekładające się na stały wzrost kosztów budowy i eksploatacji infrastruktury publicznej, a także kosztów usług publicznych. Stopniowe zmiany zachodzące w strukturze gospodarki regionu, odchodzenie od modelu gospodarki opartej na przemyśle ciężkim w kierunku gospodarki opartej na przemyśle i usługach, spowodowało w przeciągu ostatnich lat degradację obszarów o przemysłowym charakterze. Zamykanie dużych zakładów przemysłowych spowodowało powstanie rozległych, zanieczyszczonych i zdegradowanych terenów poprzemysłowych, a także zdegradowane przestrzenie publiczne. Większość z nich jest obecnie zaśmiecona zalegającymi odpadami przemysłowymi lub stanowi nielegalne lokalne „śmietniska” powodujące coraz głębszą degradację gleby, a także zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych. Rewitalizacji wymagają także inne elementy tkanki miejskiej, w złym stanie jest tkanka mieszkaniowa oraz infrastruktura działalności gospodarczej, infrastruktura edukacyjna, kulturalna, społeczna, rekreacyjna, czy turystyczna. Powierzchnia nieużytków oraz terenów zdewastowanych i zdegradowanych w województwie śląskim stanowi ogółem 14,7 tys. ha. Znaczący procent stanowią tereny poprzemysłowe powstałe na skutek eksploatacji węgla kamiennego oraz kopalnictwa piasku, w szczególności występujące w centralnej części województwa. Dlatego celem szczegółowym priorytetu jest *wzrost konkurencyjności przestrzeni miejskiej województwa*. W ramach przedmiotowego priorytetu preferowane są przedsięwzięcia uwzględniające przystosowania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. W ramach projektów rewitalizacyjnych realizujących cel priorytetu związany z wielofunkcyjnym wykorzystaniem terenów zdegradowanych wsparcie udzielane jest jedynie projektom realizowanym na obszarze wsparcia zidentyfikowanym w Lokalnym Programie/Planie Rewitalizacji (LPR). W tym obszarze interwencji wsparcie skierowane jest częściowo na rozwijanie silnych ośrodków miejskich, które mają stać się biegunami wzrostu dla regionu, a w części na rewitalizację obszarów zdegradowanych w mniejszych i większych miastach. W pierwszym przypadku w RPO WSL zaplanowano inwestycję w infrastrukturę o znaczeniu ponadregionalnym, a w drugim inwestycje w zdegradowanych częściach miast, po to by nadać im nowe funkcje np. gospodarcze, społeczne, kulturalne albo turystyczne.

Przykładem przeprowadzonej rewitalizacji dużego miasta jest projekt: ***Rynek Od Nowa - rewitalizacja śródmiejskiej przestrzeni publicznej w Jaworznie***. Projekt obejmuje rewitalizację zdegradowanej przestrzeni miejskiej w Jaworznie. Przywrócenie jej utraconych funkcji: gospodarczych, kulturalnych i społecznych. Inwestycja dotyczy przebudowy płyty rynku wraz z zagospodarowaniem przestrzeni i oświetleniem, montażem systemu monitoringu. Rewitalizowana przestrzeń publiczna znajduje się w sąsiedztwie sztandarowych miejskich obiektów kultury i użyteczności publicznej: centrali Miejskiej Biblioteki Publicznej, Muzeum Miasta Jaworzna, Miejskiego Centrum Kultury i Sportu, Kolegiaty Św. Wojciecha i Katarzyny.

Dzięki przeprowadzonej rewitalizacji w centrum Jaworzna powstała nowoczesna przestrzeń, na której - obok zieleni - pojawiły się m.in. skoczki wodne, fontanna, zegar wodno-słoneczny i wieża mediów. Wśród nich znalazło się także miejsce na tradycyjne symbole miasta. Ważne miejsce na nowym rynku zajmuje 8-metrowy jawor, pod którym dumnie siedzi jeden z drwali z jaworznickiego herbu. Atutem nowego rynku, obok walorów wizualnych, jest jego uniwersalność. W zależności od potrzeb, rynek może być zarówno miejscem spotkań, spacerów, czy pikników, jak i areną ciekawych przedsięwzięć kulturalnych.

Interesującym przykładem rewitalizacji jest także projekt pn. *Budowa nowej kolei linowej w Wojewódzki Parku Kultury i Wypoczynku im. Gen. Jerzego Ziętka w Chorzowie*. Przedmiotem projektu była rewitalizacja trasy starej, nieczynnej od 7 lat kolei linowej ELKA i budowa jednej z planowanych trzech tras nowej kolei linowej, która obejmuje powstanie stacji początkowej i końcowej, nie więcej niż 21 podpór trasowych podtrzymujących linę kolei oraz jako niezbędne uzupełnienie - parking obsługujący stację końcową. Nowa kolej ma długość ok. 2 km i jest przystosowana do przemieszczania odwiedzających Park (w tym i osób niepełnosprawnych). Elka to pierwsza kolejka w systemie mieszanym, pojazdami są w niej kanapy i gondole. Jako pierwsza w Polsce wykorzystuje też nowoczesny system zabezpieczający na kanapach. Specjalny pałąk blokuje ruchy i uniemożliwia pasażerom wysiadanie z kolejki podczas jazdy. Pierwszego dnia funkcjonowania kolejka przewiozła kilka tysięcy osób. Nadanie nowych funkcji przestrzeni publicznej zostało przeprowadzone w ramach projektu pn. *Tereny rekreacyjne przy ulicy Adama Mickiewicza w Rydułtowach – Rydułtowska Fikołkownia RAFA*. Przedmiotem projektu jest zagospodarowywanie przestrzeni miejskiej (18 738 m²), poprzez budowę ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych przy ul. A. Mickiewicza w Rydułtowach. Realizacja projektu przyczyni się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych i społecznych w mieście, a także stworzy ład przestrzeni publicznej. Powstanie nowoczesnej infrastruktury podniesie atrakcyjność miasta i poprawi jego konkurencyjność na tle regionu. Projekt jest istotnym impulsem do zmian, generującym korzystne przekształcenia w mieście zdominowanym przez monokulturę górniczą. Dużym atutem tego miejsca jest skupienie wielorakich atrakcji sportowo- rekreacyjno-zabawowych na jednym, bardzo dużym terenie – całość zajmuje prawie 2 hektary. Dla najmłodszych przewidziano między innymi takie atrakcje, jak: zjeżdżalnie - słonik i żyrafy, huśtawkę - waga, wykopaliska dinozaur, piaskownicę z domkami. Nieco starszym dzieciom i młodzieży proponuje się bryły sznurowe, ściankę wspinaczkową, mini golf, tor BMX i skate park. Dla miłośników gry w szachy przewidziano zestawy szachowe. Na terenie fikołkowni nie brakuje odpowiedniego zaplecza gastronomicznego. Wszystkie atrakcje połączone są w malowniczy sposób alejkami spacerowymi oraz pergolami z dużą ilością dobrze zagospodarowanej zieleni.

Dzięki zrealizowanym w ramach RPO WSL inwestycjom już 3 218 tyś. osób korzysta z infrastruktury objętej wsparciem. Na koniec okresu sprawozdawczego powierzchnia zrewitalizowanych obszarów wynosi 89 tys. ha. Usunięty został azbest lub materiał zawierający azbest z 199 tys. m² powierzchni.

Przedsięwzięcia w ramach RPO WSL są zgodne z *Strategią rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020+”* w ramach celu operacyjnego: *Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni*.

Powyższe działania przyczynią się do uatrakcyjnienia przestrzeni publicznych w wymiarze społecznym i gospodarczym, nadania nowych funkcji terenom przemysłowym i zdegradowanym, powstania atrakcyjnych terenów mieszkaniowych, co stworzy zintegrowany i efektywny system gospodarowania przestrzenią.

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym nie pojawiły się problemy z wdrażaniem przedmiotowego priorytetu.

PRIORYTET VII TRANSPORT

Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacje ogólne

Celem głównym priorytetu jest *uksztaltowanie efektywnego i zintegrowanego systemu transportowego*. W ramach priorytetu wspierane są działania w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci drogowej oraz transportu publicznego. Szczególne znaczenie ma połączenie kluczowej sieci drogowej województwa z drogami znajdującymi się w sieci TEN-T, drogami międzynarodowymi i krajowymi.

Realizacji priorytetu służyć mają dwa działania:

- 7.1 *Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej,*
- 7.2 *Transport publiczny*

Na realizację priorytetu VII alokowano 460 254 825 EUR pochodzących z EFRR, co stanowi 26,3% wartości *Programu*.

Opis wkładu osi priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn znajduje się w pkt. 2.2.1 Sprawozdania.

Informacje nt. zasady cross – financing realizowanej w ramach przedmiotowego priorytetu znajdują się w pkt. 2.6.3 Sprawozdania.

IZ RPO WSL nie planuje zmian w alokacji priorytetu.

W 2013 roku w ramach priorytetu nie przeprowadzono badania ewaluacyjnego. Informacje o przeprowadzonych badaniach w 2013 roku znajdują się w pkt.2.7 niniejszego *Sprawozdania*.

Analiza postępu finansowego

⇒ Wnioski o dofinansowanie

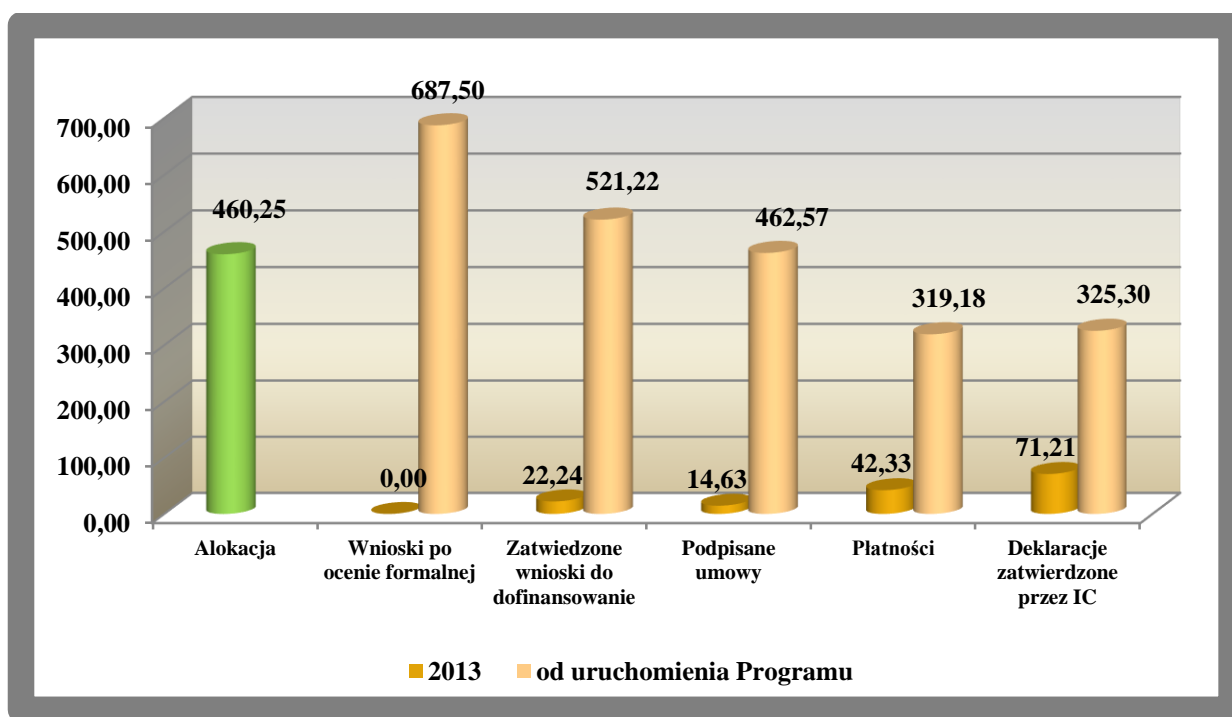
W ramach przedmiotowego priorytetu do końca 2013 roku złożono 360 wniosków o dofinansowanie poprawnych formalnie, na kwotę wnioskowanego dofinansowania 687,50 mln EUR, co stanowi 149% alokacji priorytetu. Do dofinansowania wybrano 187 projektów o łącznej wartości dofinansowania 521,22 mln EUR.

⇒ Umowy o dofinansowanie

Podpisano 185 umów o dofinansowanie, z czego 11 podpisano w 2013 roku. Łączna wartość dofinansowania umów wynosi 462,57 mln EUR, co stanowi 101% dostępnej alokacji na priorytet (stan na koniec okresu sprawozdawczego) wobec 97% (stan na 31 grudnia 2012 r.).

⇒ Deklaracje zatwierdzone przez IC

Do końca 2013 roku certyfikowano wydatki na kwotę 325,30 mln EUR co stanowi 71% dostępnej alokacji.

Rysunek 52 Realizacja priorytetu VII od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym

Poniżej w tabeli przedstawiono postęp realizacji *priorytetu VII* w podziale na działania. Stopień wykorzystania alokacji w poszczególnych działaniach jest na bardzo wysokim poziomie.

Tabela 38 Postęp realizacji priorytetu VII w podziale na działania

Działanie	Alokacja mln EUR	Zatwierdzone wnioski do dofinansowania		Podpisane umowy		Płatności		Certyfikacja	
		mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%
7.1	360,77	404,93	112,24%	360,36	99,00%	224,29	62,17%	229,22	63,53%
7.2	99,48	116,29	116,90%	102,21	102,74%	94,89	95,39%	96,08	96,58%

⇒ Projekty kluczowe

W ramach priorytetu realizowanych jest 7 projektów kluczowych:

1. *Kontynuacja budowy Drogowej Trasy Średnicowej „Zachód” – odcinek Zabrze – Gliwice.*
2. *Przebudowa odcinka drogi krajowej nr 52 (ul. Wyzwolenia/Niepodległości) w Bielsku-Białej.*
3. *Usprawnienie ruchu tranzytowego w Subregionie Zachodnim - budowa obwodnic w Rybniku i Żorach wraz z modernizacją DW 935.*
4. *Budowa bytomskiego odcinka Obwodnicy Północnej Aglomeracji Górnośląskiej – etap III.*
5. *Budowa Drogi Głównej Południowej na odcinku od DW 933 - ul. Pszczyńskiej w Jastrzębiu Zdroju do węzła autostrady A 1 w Mszanie.*
6. *Dostawa Elektrycznych Zespołów Trakcyjnych do wykonywania pasażerskich przewozów regionalnych.*
7. *Szybka Kolej Regionalna Tychy – Dąbrowa Górnicza - etap I Tychy Miasto – Katowice.*

Ponadto realizowanych jest 10 projektów z zakresu usuwania skutków powodzi w województwie śląskim, które wpisane są do IWIPK:

1. *Modernizacja ul. Świerczyńskiej wraz z ul. Lokalną w Bieruniu,*
2. *Odbudowa mostu nad rzeką Gostynią w ciągu ul. Krupniczej w Bieruniu,*
3. *Odbudowa mostu nad rzeką Gostynią w ciągu ul. Świerczyńskiej w Bieruniu,*
4. *Modernizacja ciągu dróg powiatowych ul. Patriotów, Bohaterów Westerplatte i Mielęckiego w Bieruniu.*
5. *Przebudowa ul. Waryńskiego (4425S).*
6. *Przebudowa ul. Bielskiej i Bronowskiego w Ligocie (4426S).*
7. *Most nad rzeką Ilownica w ciągu ul. Waryńskiego (4425S).*
8. *Przebudowa ul. Czechowickiej i ul. Ligockiej (4428S).*
9. *Przebudowa drogi powiatowej 5905S, ul. Bojszowskiej w Bieruniu z zastosowaniem "cichych asfaltów",*
10. *Przebudowa drogi powiatowej 5908S, ul. Lędzińskiej w Bieruniu z zastosowaniem "cichych asfaltów".*

Szczegółowe informacje dot. projektów zostały przedstawione w załączniku nr XII do Sprawozdania.

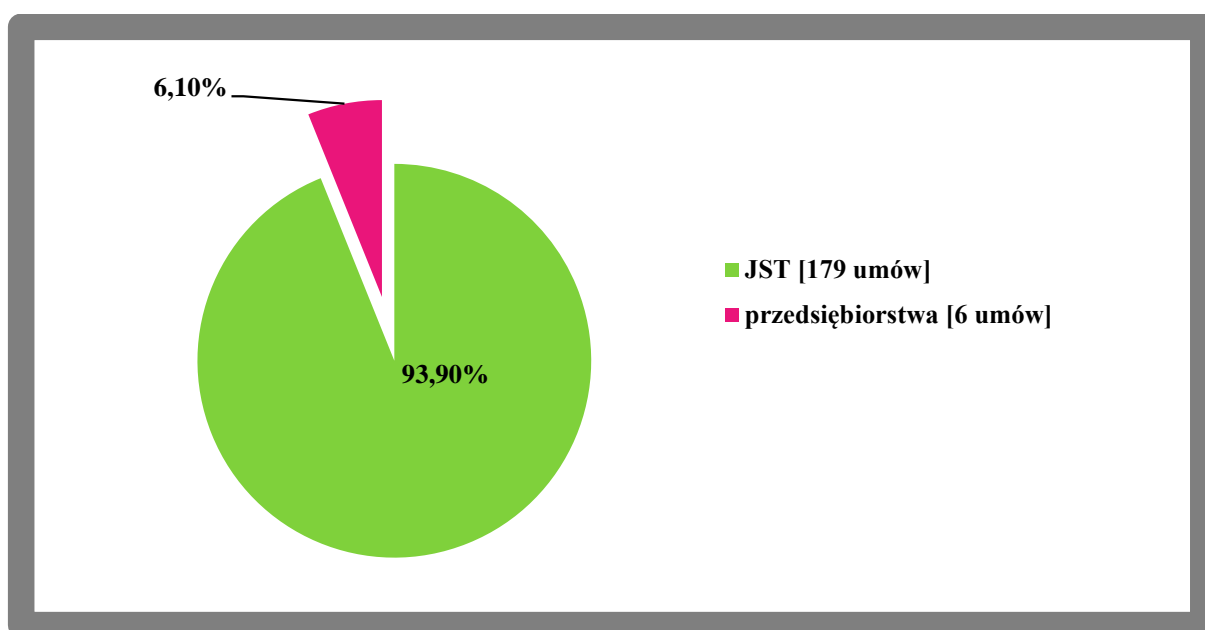
⇒ Harmonogram konkursów

Od początku uruchomienia Programu w ramach priorytetu VII odbyło się 6 konkursów na łączną kwotę 164,53 mln EUR. W okresie sprawozdawczym nie zostały ogłoszone nowe nabory.

Rozkład projektów

⇒ Projekty w podziale na formy prawne beneficjentów

Analizując rozkład udzielonego wsparcia według typu beneficjentów, najwięcej środków tj. 434,34 mln EUR, co stanowi 94% alokacji przeznaczanej na priorytet zostało przeznaczonych dla jednostek samorządu terytorialnego. Przedsiębiorstwa otrzymały około 6% środków. W ramach przedmiotowego priorytetu przedsiębiorstwa oznaczają podmioty, w których większość udziałów posiada JST lub związek JST realizuje zadania z zakresu transportu zbiorowego.

Rysunek 53 Rozkład projektów w priorytecie VII w podziale na beneficjentów

⇒ Projekty w podziale na rozkład terytorialny

Ponad **87%** środków skierowanych zostało na realizację inwestycji na obszarach miejskich, natomiast około **12%** na terenach wiejskich.

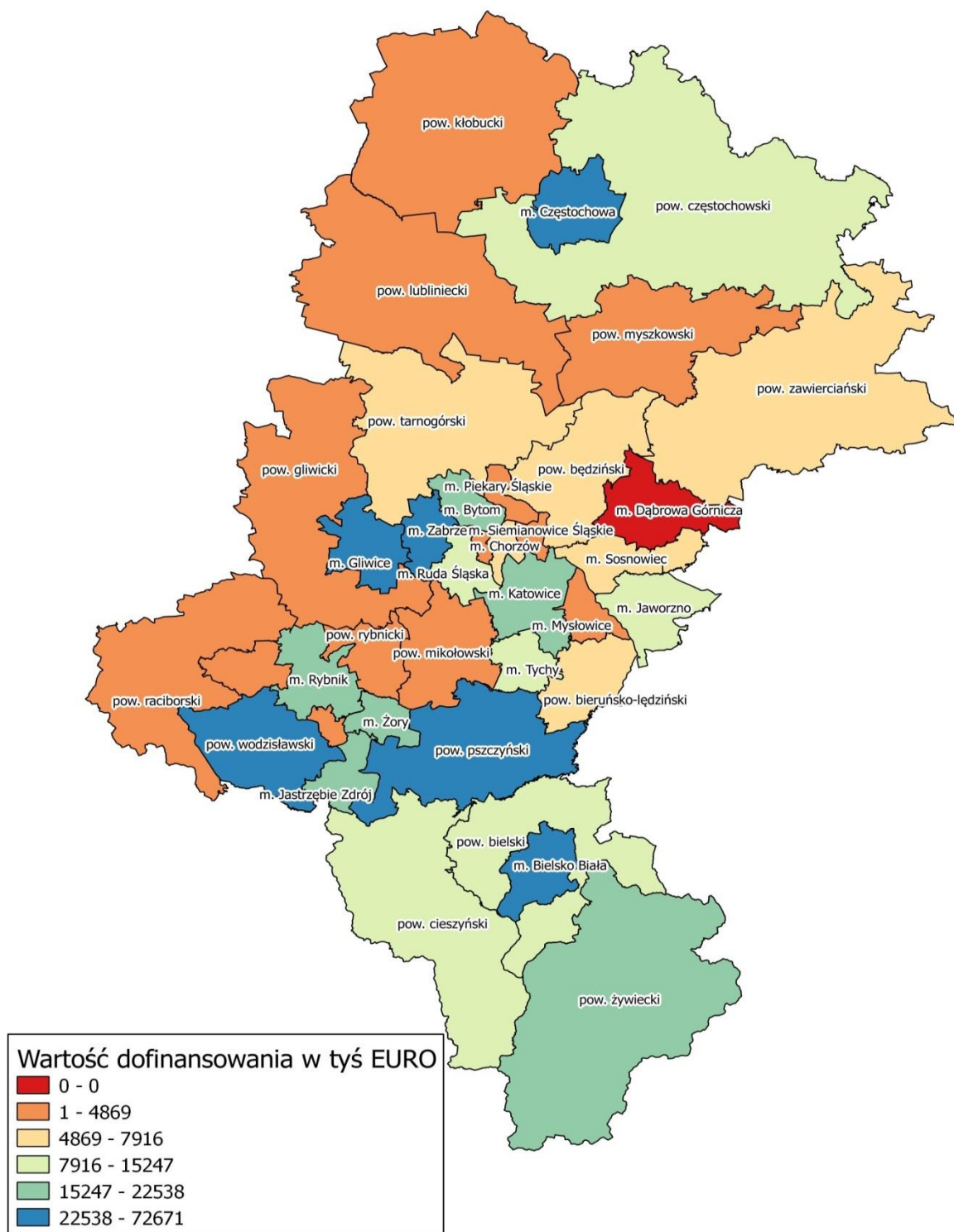
Tabela 39 Rozkład projektów w ramach priorytetu VII w podziale na obszary (wartość w mln EUR i liczba)

Wsparcie w
priorytetu VII
głównie
centrum
podziale
najwięcej
przeznaczonych
pszczyński,

OBSZAR	LICZBA	DOFINANSOWANIE UE
MIEJSKI	104	404,42
WIEJSKI	76	55,91
GÓRSKI	5	2,24

ramach
pozyskali
beneficjenci z
województwa. W
powiaty ziemskie
środków zostało
na powiat
gdzie łączna

kwota dofinansowania UE wynosi 29,21 mln EUR. W ramach powiatów grodzkich (miasta na prawach powiatu) największe dofinansowanie otrzymało Miasto Gliwice tj. 72,67 mln EUR.

Rysunek 54 Rozkład projektów w podziale na powiaty

⇒ Projekty w podziale na obszary wsparcia

W priorytecie VII większość projektów realizowana jest w zakresie transportu. Działania podejmowane w ramach priorytetu są powiązane z działaniami realizowanymi w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Programu Współpracy Transgranicznej (komplementarność międzyprogramowa).

Analiza postępu rzeczowego

W załącznik IV do niniejszego *Sprawozdania* zostały przedstawione programowe wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu VII, dla kolejnych lat w ujęciu kumulatywnym. Przedstawione informacje prezentowane są według stanu na koniec 2013 roku oparte na danych dotyczących operacji zakończonych. Określone zostały wartości docelowe dla 2010, 2013 i 2015 roku oraz zaprezentowano szacowaną wartość na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie. Przedstawiono także wskaźniki przedmiotowego priorytetu w podziale na działania i poddziałania.

W priorytecie VII największą realizację, odnosząc się do wartości docelowych dla roku 2015 wśród wskaźników produktu, odnotowano dla wskaźnika *Długość zrekonstruowanych dróg, w tym: drogi lokalne na obszarach wiejskich*, dla którego wartość docelową zrealizowano w 284%. Wśród wskaźników rezultatu wskaźnik *Dodatkowe przewozy pasażerów komunikacji miejskiej z wykorzystaniem taboru objętego wsparciem* największą realizację osiągając wartość rzędu 1564% wartości docelowej dla 2015 roku. Tak wysoka wartość realizacji wynika z zaliczania na wskaźnik wszystkich przewozów dokonywanych przez tabor będący przedmiotem wsparcia. Nie istnieje możliwość agregacji na wskaźnik wyłącznie przewozów dodatkowych, to jest takich, które wykonywane są taborom objętym wsparciem na liniach utworzonych w związku z realizacją projektu. Beneficjenci, którzy realizują typ projektu dot. zakupu/modernizacji taboru komunikacji zbiorowej sprawozdają IZ RPO WSL wskaźnik *Średnia liczba osób korzystających dziennie z nowych/zmodernizowanych środków transportu zbiorowego*, za pomocą którego prezentowane są wszystkie przewozy dokonane wspartym taborom niezależnie czy są to przewozy na liniach już istniejących, czy nowoutworzonych. Wobec powyższego, w obliczu braku dostępności pełnego zakresu odpowiednich danych przyjęto, iż wartość realizacji wskaźnika będzie oddawała postęp wskaźnika z poziomu projektowego *Średnia liczba osób korzystających dziennie z nowych/zmodernizowanych środków transportu zbiorowego* w wymiarze rocznym.

Drugi z realizowanych w priorytecie wskaźników rezultatu *Oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych* w okresie sprawozdawczym osiągnął realizację wynoszącą 55% wartości docelowej dla 2015 roku. Szacowana realizacja ww. wskaźnika wskazuje, że jego wartość docelowa zostanie osiągnięta w 2014 roku.

Wśród wskaźników produktu do końca okresu sprawozdawczego 6 z 16 wskaźników produktu osiągnęła swoją wartość docelową dla 2015 roku. Jednak niską realizację wciąż posiada wskaźnik *Długość zrekonstruowanych dróg, w tym drogi regionalne*, która niezmiennie wynosi 2,52 km, co stanowi 6,3% jego wartości docelowej dla 2015 roku.

Podwskaźniki dot. dróg regionalnych i lokalnych składające się na ogólną długość zrekonstruowanych dróg wskazują, że w przeważającej mierze projekty modernizacji dróg dotyczyły dróg lokalnych. Dla wskaźnika *Długość zrekonstruowanych dróg, w tym drogi regionalne* znaczącego wzrostu nie przewiduje również szacowana realizacja. Wskaźnik ten realizowany jest wyłącznie w *poddziałaniu 7.1.1 Modernizacja i rozbudowa kluczowych elementów sieci drogowej*, w którym zainteresowanie beneficjentów skupiło się w większej mierze na budowie nowych dróg. Obrazuje to szacowana realizacja analogicznego do wyżej wymienionego wskaźnika *Długość nowych dróg, w tym drogi regionalne*, która wskazuje na osiągnięcie końcowej wartości docelowej na poziomie 129,56%. Decydującą rolę dla przedstawionego rozkładu typów sfinansowanych inwestycji drogowych, gdzie w przypadku dróg lokalnych mamy do czynienia z większą liczbą projektów przebudowy dróg, ma charakter województwa śląskiego, w którym sieć dróg gminnych i powiatowych wymaga dużych nakładów finansowych na cel ich rekonstrukcji, natomiast w przypadku dróg regionalnych priorytetem nie jest ich przebudowa, a budowa nowych połączeń pozwalających odciążyć istniejącą sieć drogową.

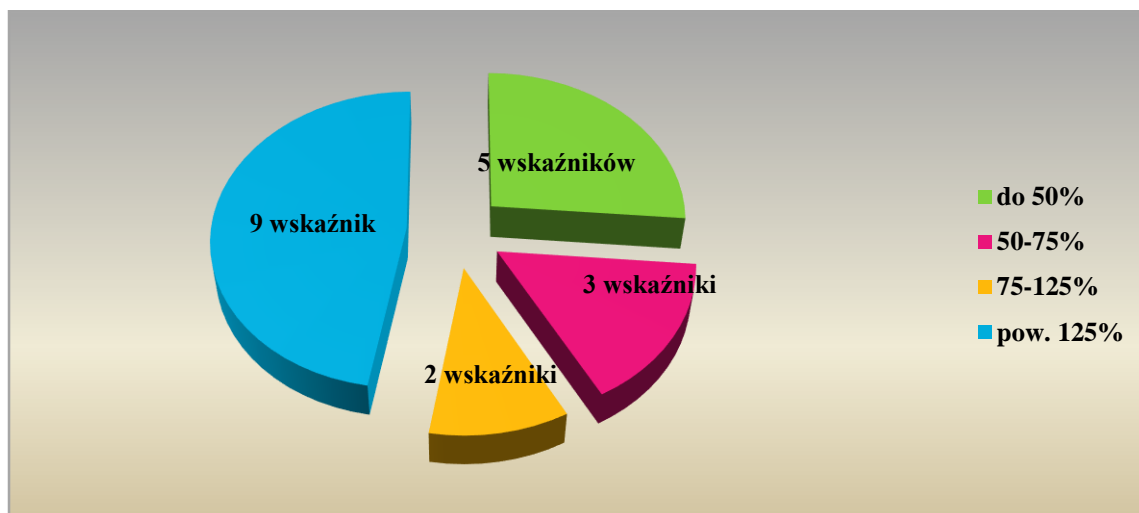
Podobnie za niezadowalający uznać należy stan realizacji wskaźnika *Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego*, który w okresie sprawozdawczym odnotował postęp w realizacji do poziomu 25% wartości docelowej wskaźnika dla 2015 roku. Z agregującego się na powyższy wskaźnik 6 typu projektów *Wdrażanie zintegrowanych systemów elektronicznej obsługi w transporcie publicznym (m.in. bilety elektroniczne, dyspozytorskie systemy pozycjonowania pojazdów, elektroniczna informacja pasażerska, monitoring wizyjny)* działania 7.2 spodziewane jest zrealizowanie 7 projektów, co przełoży się na poziom 43,75% realizacji wartości docelowej wskaźnika.

Niezrealizowany zostanie natomiast wskaźnik *Długość zrekonstruowanych linii kolejowych*, w stosunku do którego jedyny beneficjent mający realizować wskaźnik dokonał modyfikacji projektu, która obejmowała rezygnację z przeprowadzania w ramach projektu rekonstrukcji odcinka linii kolejowej. Niezrealizowanie powyższego projektu w zakresie w jakim pierwotnie planowano przełożyło się również na brak możliwości zrealizowania powiązanego wskaźnika rezultatu *Oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych liniach kolejowych w przewozach pasażerskich i towarowych*.

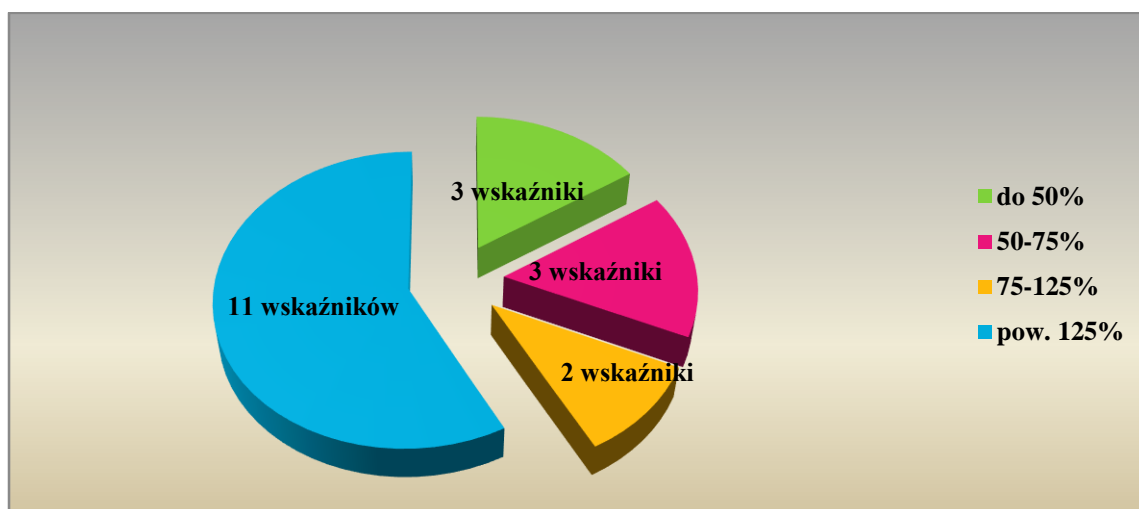
Realizacja wskaźników priorytetu VII stanowi odpowiedź na wskazaną w analizie SWOT grupę problemową *Infrastruktura transportowa*, gdzie między innymi jako słabą stronę wymieniono zły stan techniczny infrastruktury komunikacyjnej, a zagrożeniem wskazano wzrost natężenia ruchu pojazdów przy braku wydajnego systemu komunikacji. Działania obrazowane przez wskaźniki w priorytecie, takie jak rekonstrukcja dróg, czy też zakup nowego taboru komunikacji zbiorowej, zważywszy na prawidłowo dokonujący się postęp w ich realizacji, należy uznać za środki skutecznie przyczyniające się do likwidacji ww. problemów.

Ponadto w zakresie wskaźników *Oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych* i *Oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych* dodano wiersze w załączniku IV, w których w związku z mapowaniem się powyższych wskaźników na wskaźniki Core indicators

przeliczono wartości docelowe i wartości realizacji na obowiązującą w SFC2007 dla przedmiotowych wskaźników jednostkę miary Euro/rok. W RPO WSL przyjętą jednostką miary wskaźników są miliony złotych, co utrudniało przegląd postępu tożsamyh wskaźników o różnych jednostkach. Do przeliczenia wartości ze złotych na EUR wykorzystano obowiązujący dla sprawozdania kurs wynoszący 4,1942. W związku z powyższym w załączniku IV przedstawiono dwie wartości dla omawianych wskaźników w EUR i milionach PLN.

Rysunek 55 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu VII

Rysunek 56 Szacowana realizacja w ramach priorytetu VII

Korelację pomiędzy wskaźnikami w ramach RPO WSL a Strategią UE 2020 (inicjatywami flagowymi) przedstawiono poniżej.

Europejska Agenda Cyfrowa

- *Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego*

Europa efektywnie korzystająca z zasobów

- *Długość nowych dróg,*
- *Długość zrekonstruowanych dróg,*
- *Liczba zakupionego taboru komunikacji miejskiej,*
- *Liczba miejsc w zakupionym taborze komunikacji miejskiej,*
- *Liczba zakupionego taboru kolejowego,*
- *Liczba miejsc w zakupionym taborze kolejowym,*
- *Oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych,*
- *Dodatkowe przewozy pasażerów komunikacji miejskiej z wykorzystaniem taboru objętego wsparciem*

W ramach priorytetu realizowanych jest osiem wskaźników Komisji Europejskiej tzw. (*Core Indicators*): *Liczba projektów z zakresu transportu, Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, Długość nowych dróg, Długość zrekonstruowanych dróg, Długość zrekonstruowanych linii kolejowych, Oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych, Oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych liniach kolejowych w przewozach pasażerskich i towarowych, Dodatkowe przewozy pasażerów komunikacji miejskiej z wykorzystaniem taboru objętego wsparciem.*

Realizacja ewentualnych zaleceń i rekomendacji KE

Realizacja przedmiotowego priorytetu przebiega prawidłowo. Nie wydano rekomendacji, ani zaleceń.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji priorytetu:

IZ RPO WSL na bieżąco monitoruje postęp wdrażania priorytetu VII zarówno w zakresie postępu finansowego, jak i rzeczowego. Biorąc pod uwagę projekty wybrane do dofinansowania, IZ RPO WSL uznaje że przekazane wsparcie w pełni realizuje cele, jakie zostały założone na etapie programowania, uwzględniając wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej ujętej w *Programie*. W kolejnym okresie sprawozdawczym IZ RPO WSL na bieżąco będzie monitorować postęp rzeczowy i finansowy priorytetu w celu sprawnego i efektywnego wdrażania, ponadto na bieżąco będzie kontaktować się z beneficjentami.

Podsumowanie

O atrakcyjności województwa śląskiego w dużym stopniu decyduje rozwinięta infrastruktura transportowa. Województwo śląskie to wielki węzeł komunikacji drogowej i kolejowej, obszar dużej wymiany towarowej, bardzo dużego ruchu tranzytowego o zasięgu krajowym

i międzynarodowym. Szczególne znaczenie ma połączenie kluczowej sieci drogowej województwa z drogami znajdującymi się w sieci TEN-T, drogami międzynarodowymi i krajowymi. W województwie śląskim długość dróg publicznych ogółem wynosi 21 362 km, z czego najwięcej stanowiły drogi gminne tj. 59,5%. Województwo śląskie charakteryzuje się największą gęstością autostrad i dróg ekspresowych w kraju wynoszącą 1,69 km/100 km. W województwie śląskim realizuje się około 50% krajowych przewozów kolejowych. Całkowita długość linii kolejowych eksploatowanych w województwie śląskim jest największa w Polsce tj. 2 076 km, co stanowi około 10% ogółu w kraju. Województwo śląskie dysponuje także najlepiej rozwiniętą siecią komunikacji miejskiej w kraju, która obejmuje 50 miast województwa. W regionie działa ponad 1 163 linii regularnej komunikacji autobusowej krajowej, których łączna długość wynosiła ponad 50 tys. km oraz 18 linii międzynarodowej komunikacji autobusowej o łącznej długości ponad 33 tys. km. Tabor tramwajowy na terenie województwa śląskiego kursuje w granicach Aglomeracji Górnośląskiej oraz w Częstochowie. Obecnie długość sieci tramwajowej w województwie wynosi 346 kilometrów, co stanowi ponad 15% długości sieci tramwajowej w Polsce.

Z jednej strony dostępność transportowa jest istotnym czynnikiem atrakcyjności inwestycyjnej i warunków prowadzenia działalności gospodarczej, z drugiej strony stanowi ważny wyznacznik jakości życia mieszkańców i możliwości ich rozwoju. Sieć transportowa województwa śląskiego, choć gęsta i dobrze rozbudowana, jest mocno obciążona i zużyta. Stan techniczny infrastruktury drogowej znacznie obniża parametry eksploatacyjne. Przywrócenie potencjalnej drożności dróg wymaga licznych napraw i remontów. Niezadowolający jest również stan techniczny infrastruktury kolejowej województwa śląskiego, w szczególności w obszarach eksploatacji górniczej. Zdegradowana sieć kolejowa o charakterze regionalnym i lokalnym w niewielkim stopniu podlega remontom i modernizacji, co wpływa na obniżenie komfortu i wydłużenie czasu przejazdów. Transport lotniczy jest realizowany w głównej mierze przez zlokalizowane w centrum województwa międzynarodowe lotnisko w Pyrzowicach, które niewątpliwie stanowi zaletę regionu. Udoskonalenia wymaga jednak skomunikowanie portu lotniczego z otoczeniem poprzez komunikację publiczną. Dlatego celem osi priorytetowej jest ukształtowanie efektywnego i zintegrowanego systemu transportowego, który realizowany jest m. in. przez cel szczegółowy polegający na udrożnieniu sieci drogowej województwa. W tym zakresie warto zwrócić uwagę na projekt pn. *Budowa odcinka trasy N-S od ul. 1-go Maja do Drogowej Trasy Średnicowej w Rudzie Śląskiej wraz z węzłem dwupoziomowym z ul. 1-go Maja*. Projekt polegał na budowie trasy N-S na terenie Rudy Śląskiej na odcinku od ul. 1-go Maja do Drogowej Trasy Średnicowej wraz z budową dwupoziomowego węzła z ul. 1-go Maja w ciągu drogi wojewódzkiej nr 925. Zakres projektu obejmował przebudowę istniejącego odcinka i dowiązanie do stanu istniejącego, jak również dobudowę drugiej jezdni, budowę ciągów pieszo-rowerowych, budowę i przebudowę chodników, wprowadzenie pasa rozdziału oraz uporządkowanie prowadzenia ruchu. Ponadto, w ramach projektu została wybudowana kanalizacja deszczowa oraz oświetlenie, a także zostało przebudowane istniejące uzbrojenie oraz został utworzony pas zieleni izolacyjnej wzdłuż trasy. W ramach projektu wybudowano 0,942 km trasy N-S oraz przebudowano 0,798 km drogi wojewódzkiej DW 925. Po oddaniu inwestycji do użytku nastąpiło odciążenie skrzyżowania ulic Zabrzeńskiej i 1 Maja oraz udostępniono bezkolizyjne połączenie DW 925

z DTŚ. Poprawie uległa zarówno płynność ruchu, jak i bezpieczeństwo ruchu pieszych oraz kierujących pojazdami. Wzdłuż tego fragmentu trasy swoje centrum dystrybucyjne zlokalizowała już firma Jeronimo Martins Polska S.A. Docelowo, trasa N-S połączy bezkolizyjnie autostradę A4 z drugą, co do ważności w regionie drogą w układzie wschód-zachód, mianowicie z Drogową Trasą Średnicową.

Na uwagę zasługuje także projekt pn. *Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Zawiercie poprzez budowę drogi w Strefie Aktywności Gospodarczej*. Przedmiotem przedsięwzięcia była budowa drogi do Strefy Aktywności Gospodarczej w Zawierciu na odcinku od ulicy Podmiejskiej do ulicy Mrzygłodzkiej. W ramach przedsięwzięcia zostało wybudowane 2,063 km dróg gminnych, 4,126 km ciągów pieszo-rowerowych oraz 4,126 km poboczy, ustawiono także 97 latarni. Wybudowana droga zapewnia dojazd do Strefy Aktywności Gospodarczej, stąd też uznawana jest za projekt priorytetowy dla rozwoju miasta Zawiercie. Przyczynia się również do podniesienia jakości komunikacji, jak i bezpieczeństwa ruchu kołowego co powoduje poprawę atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

W efekcie realizacji przedmiotowego priorytetu przebudowano 1 364 skrzyżowań oraz wybudowano 70 nowe skrzyżowania, ponadto wybudowano 11 obwodnic, a także 40 przejść dla pieszych. Dzięki wsparciu RPO w ramach przedmiotowego priorytetu wybudowano ponad 114 km chodników oraz 35 km ciągów pieszo-rowerowych. W ramach inwestycji wybudowano także 59 zatok autobusowych.

Uzupełnieniem infrastruktury drogowej w ramach systemu transportowego jest transport publiczny, którego rola odnosi się do poprawy spójności społecznej i przestrzennej w poszczególnych ośrodkach miejskich, a także utworzenia szybkich połączeń poprawiających spójność całego województwa. Dzięki wsparciu z RPO WSL został zrealizowany projekt pn. *Przystanek Europa - regionalne centrum obsługi pasażerskiej w Tarnowskich Górach*. Przedmiotem projektu była budowa nowego dworca autobusowego wraz z instalacją systemu dynamicznej informacji pasażerskiej. W wyniku realizacji projektu powstał budynek dworca. W budynku znajdują się wielofunkcyjne stanowiska informacyjno-kasowe, poczekalnia dla pasażerów oraz pomieszczenia socjalno-techniczne dla osób obsługujących dworzec. Budynek dworca został połączony z zadaszonym peronem, na którym znajduje się będzie 5 stanowisk do wsiadania i 4 do wysiadania. Obok peronów znajduje się będzie plac manewrowy dla autobusów. Dodatkowo w ramach projektu przebudowie uległa Ulica Pokoju na odcinku skrzyżowań z ulicą Styczyńskiego i z pl. 9-go Maja na jezdnię trzypasmową. System Dynamicznej Informacji Dynamicznej Pasażerskiej został zainstalowany w dwóch miejscach tj.: na dworcu autobusowym w Tarnowskich Górach oraz na przystanku Świerklaniec-Park. System ten będzie informował pasażerów o numerze linii, kierunku i godzinie odjazdu, natomiast na mapie cyfrowej wyświetlana będzie aktualna pozycja autobusu na trasie. System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej będzie w pełni kompatybilny z systemami, jakie planuje zastosować w swoich autobusach PKM Świerklaniec Sp. z o.o. oraz KZK GOP. Natomiast w przyszłości będzie współdziałać w systemie tzw. Śląskiej Karty Usług Publicznych, która w założeniu ma obejmować cały region Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Dzięki wsparciu z RPO WSL do końca okresu sprawozdawczego zakupiono 191 autobusów, Dziennie z nowych środków transportu zbiorowego korzysta średnio 62 945 osób, w tym 2 878

osób niepełnosprawnych. Średnia liczba osób korzystających dziennie z systemów elektronicznej obsługi pasażera wynosi 74 964 osób.

Działania w ramach RPO WSL wpisują się w *Strategię Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego*, której celem jest stworzenie efektywnego systemu transportu umożliwiającego sprawne przemieszczenie się mieszkańców regionu przy zachowaniu wysokiej jakości usług. Przyszłość systemu transportu jest planowana przez pryzmat m.in. komunikacji autobusowej, tramwajowej, kolejowej i lotniczej. Ponadto dla realizacji Strategii wskazano listę dużych przedsięwzięć infrastrukturalnych i organizacyjnych, które mogą przyczynić się do osiągania strategicznych celów rozwoju systemu transportu w województwie. Mają one istotne znaczenie dla kształtowania procesów rozwoju regionu, a ich realizacja powinna opierać się m.in. na współpracy wewnątrz i międzyregionalnej.

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym nie pojawiły się problemy z wdrażaniem przedmiotowego priorytetu.

PRIORYTET VIII INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA

Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacje ogólne

Celem głównym priorytetu VIII jest *stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa o wysokich kwalifikacjach zawodowych, poszukiwanych na rynku pracy*. W ramach priorytetu wspierane są projekty w zakresie szkolnictwa wyższego, infrastruktury oświatowej i infrastruktury kształcenia ustawicznego.

Realizacji priorytetu służyć mają trzy działania:

- 8.1 *Infrastruktura szkolnictwa wyższego,*
- 8.2 *Infrastruktura placówek oświaty,*
- 8.3 *Infrastruktura kształcenia ustawicznego.*

Na realizację priorytetu VIII alokowano 82 480 000 EUR pochodzących z EFRR, co stanowi 5% wartości *Programu*.

Opis wkładu osi priorytetowej w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn znajduje się w pkt. 2.2.1 Sprawozdania.

Informacje nt. zasady cross – financing realizowanej w ramach przedmiotowego priorytetu znajdują się w pkt. 2.6.3 Sprawozdania.

IZ RPO WSL nie planuje zmian w alokacji priorytetu.

W 2013 roku w ramach priorytetu nie przeprowadzono badania ewaluacyjnego. Informacje o przeprowadzonych badaniach w 2013 roku znajdują się w pkt.2.7 niniejszego *Sprawozdania*.

Analiza postępu finansowego

⇒ Wnioski o dofinansowanie

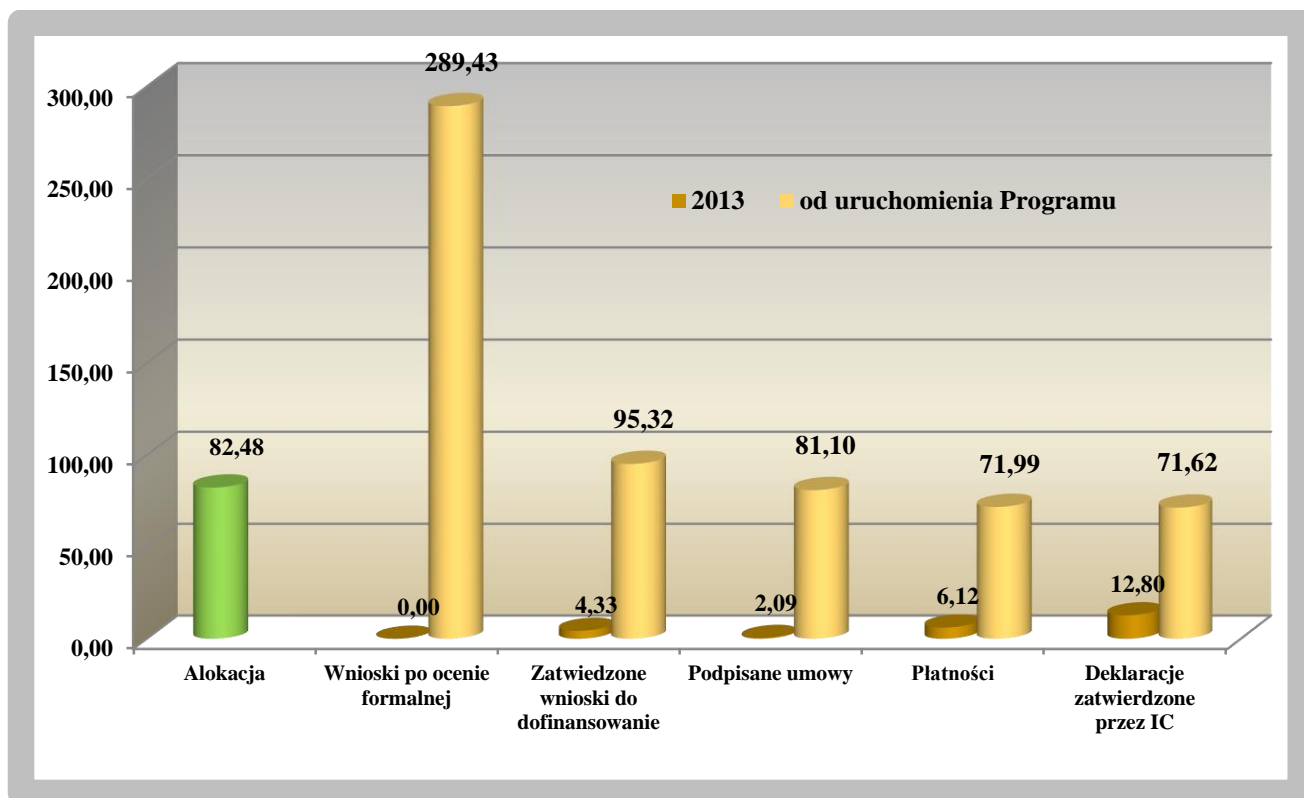
W ramach przedmiotowego priorytetu do końca 2013 roku złożono 296 wniosków o dofinansowanie poprawnych formalnie, na kwotę wnioskowanego dofinansowania 289,43 mln EUR, co stanowi 351% alokacji priorytetu. Do dofinansowania wybrano 96 projektów o łącznej wartości dofinansowania 95,32 mln EUR.

⇒ Umowy o dofinansowanie

Podpisano 92 umowy o dofinansowanie, z czego 5 podpisano w 2013 roku. Łączna wartość dofinansowania umów wynosi 81,10 mln EUR, co stanowi 98% dostępnej alokacji na priorytet. Oszczędności powstałe podczas realizacji projektów czy korekty finansowe nierzadko powodują zmniejszenie kwoty dofinansowania i konieczność aneksowania umów. W związku z powyższym w okresie sprawozdawczym kwota dofinansowania w ramach przedmiotowego priorytetu uległa niewielkiemu zmniejszeniu.

⇒ Deklaracje zatwierdzone przez IC

Do końca 2013 roku certyfikowano wydatki na kwotę 71,62 mln EUR co stanowi 87% dostępnej alokacji.

Rysunek 57 Realizacja priorytetu VIII od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym

Poniżej w tabeli przedstawiono postęp realizacji *priorytetu VIII* w podziale na działania. Stopień wykorzystania alokacji w poszczególnych działaniach jest na bardzo wysokim poziomie.

Tabela 40 *Postęp realizacji priorytetu VIII w podziale na działania*

Działanie	Alokacja mln EUR	Zatwierdzone wnioski do dofinansowania		Podpisane umowy		Płatności		Certyfikacja	
		mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%
8.1	42,38	47,66	112,45%	42,60	100,51%	39,41	92,99%	39,96	93,45%
8.2	32,03	37,71	117,73%	30,42	94,97%	25,68	80,17%	24,71	77,14%
8.3	8,07	9,95	123,29%	8,09	100,24%	6,90	85,50%	6,95	86,12%

⇒ Projekty kluczowe

W ramach priorytetu realizowany jest jeden projekt kluczowy znajdujący się na IWIPK *Wydział Nauk Społecznych – rozbudowa bazy naukowo-dydaktycznej Akademii im. Jana Długosza w perspektywie powołania Uniwersytetu w Częstochowie*. Szczegółowe informacje dot. projektu zostały przedstawione w załączniku nr XII do *Sprawozdania*.

⇒ Harmonogram konkursów

Od początku uruchomienia Programu w ramach priorytetu VIII odbyły się 4 konkursy na łączną kwotę 72,48 mln EUR. W okresie sprawozdawczym nie zostały ogłoszone nowe konkursy.

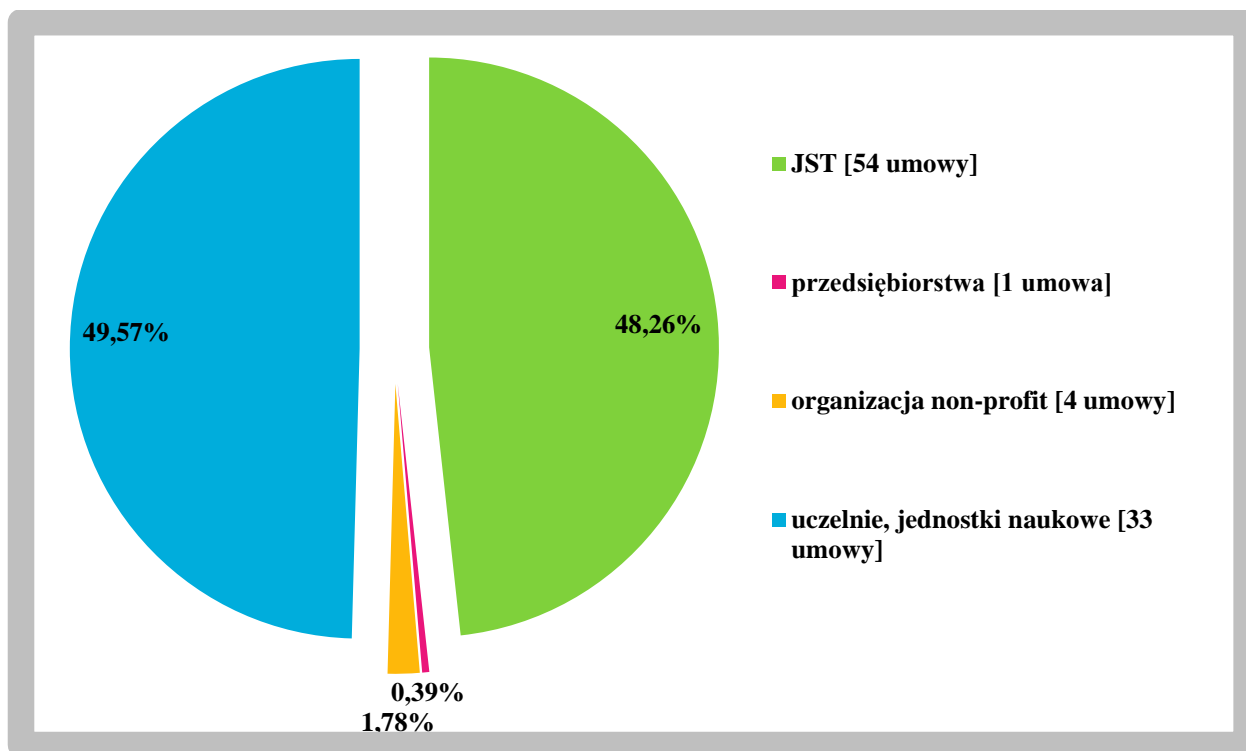
Rozkład projektów

⇒ Projekty w podziale na sektory gospodarki

W ramach przedmiotowego priorytetu, nie są realizowane projekty, które można podzielić na sektory gospodarki.

⇒ Projekty w podziale na formy prawne beneficjentów

Od uruchomienia *Programu* do końca okresu sprawozdawczego największe zaangażowanie w realizację projektów wykazały uczelnie i jednostek naukowych (33 projekty na kwotę dofinansowania 39,14 mln EUR) oraz JST (54 projekty na kwotę dofinansowania 40,21 mln EUR). Rozkład beneficjentów związany jest ze specyfiką projektów realizowanych w ramach przedmiotowego priorytetu. W ramach przedmiotowego priorytetu przedsiębiorstwa oznaczają osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe.

Rysunek 58 Rozkład projektów w priorytecie VIII w podziale na beneficjentów

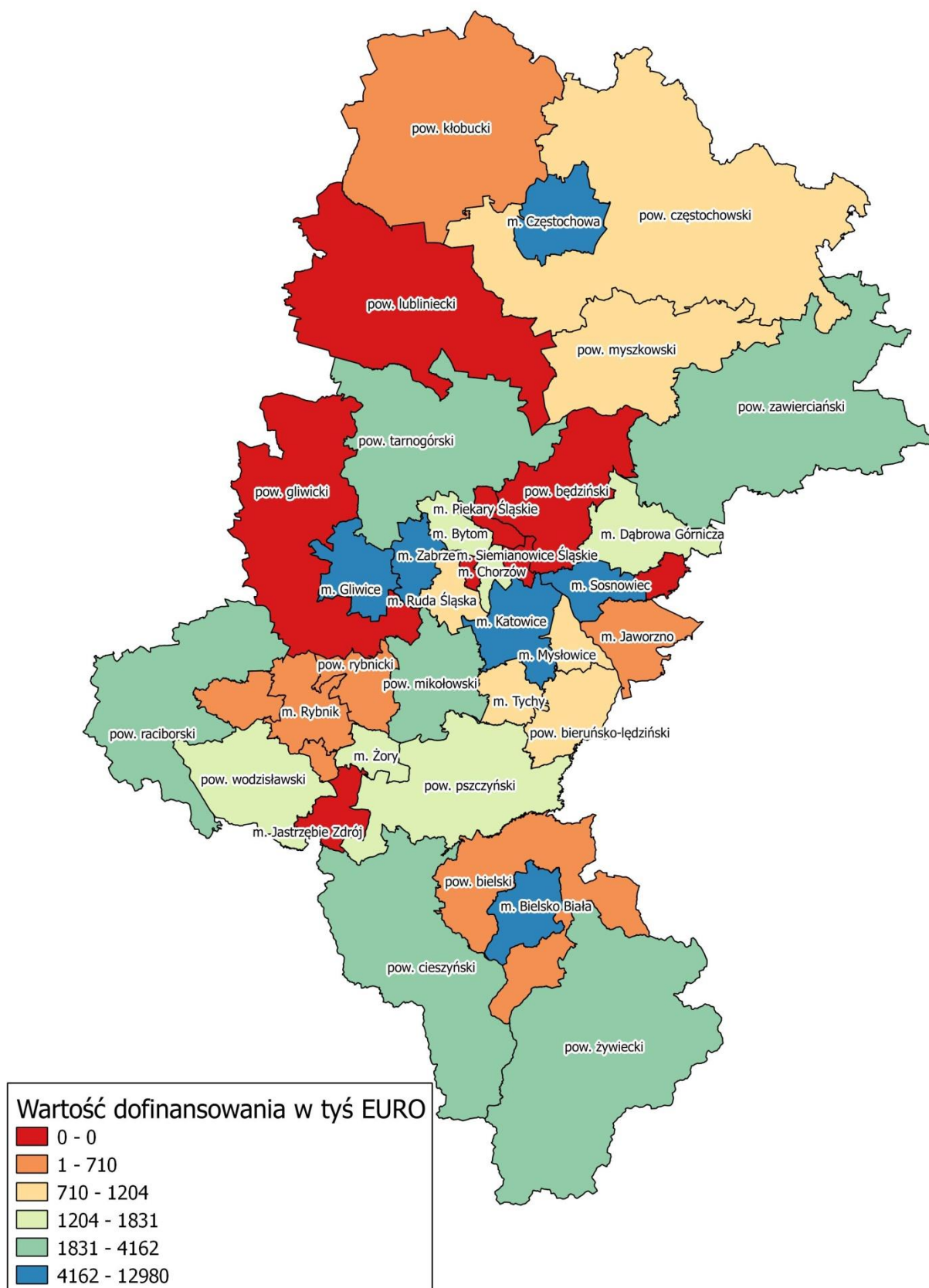
⇒ Projekty w podziale na rozkład terytorialny

Ponad 87% środków skierowanych zostało na realizację inwestycji na obszarach miejskich, natomiast około 11% na terenach wiejskich.

Tabela 41 Rozkład projektów w ramach priorytetu VIII w podziale na obszary (wartość w mln EUR i liczba)

OBSZAR	LICZBA	DOFINANSOWANIE UE
MIEJSKI	75	71,67
WIEJSKI	16	9,17
GÓRSKI	1	0,26

Wsparcie w ramach priorytetu VIII pozyskali głównie beneficjenci z centrum województwa. W podziale na powiaty ziemskie najwięcej środków zostało przeznaczonych na powiat cieszyński, gdzie łączna kwota dofinansowania UE wynosi 4,12 mln EUR. W ramach powiatów grodzkich (miasta na prawach powiatu) największe dofinansowanie otrzymało Miasto Katowice tj. 12,98 mln EUR.

Rysunek 59 Rozkład projektów w podziale na powiaty

⇒ Projekty w podziale na obszary wsparcia

W priorytecie VIII większość projektów realizowana jest w zakresie infrastruktury społecznej (oświata). Działania podejmowane w ramach priorytetu są powiązane z działaniami realizowanymi w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzi, Infrastruktura i Środowisko oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Programu Współpracy Transgranicznej (komplementarność międzyprogramowa).

Analiza postępu rzeczowego

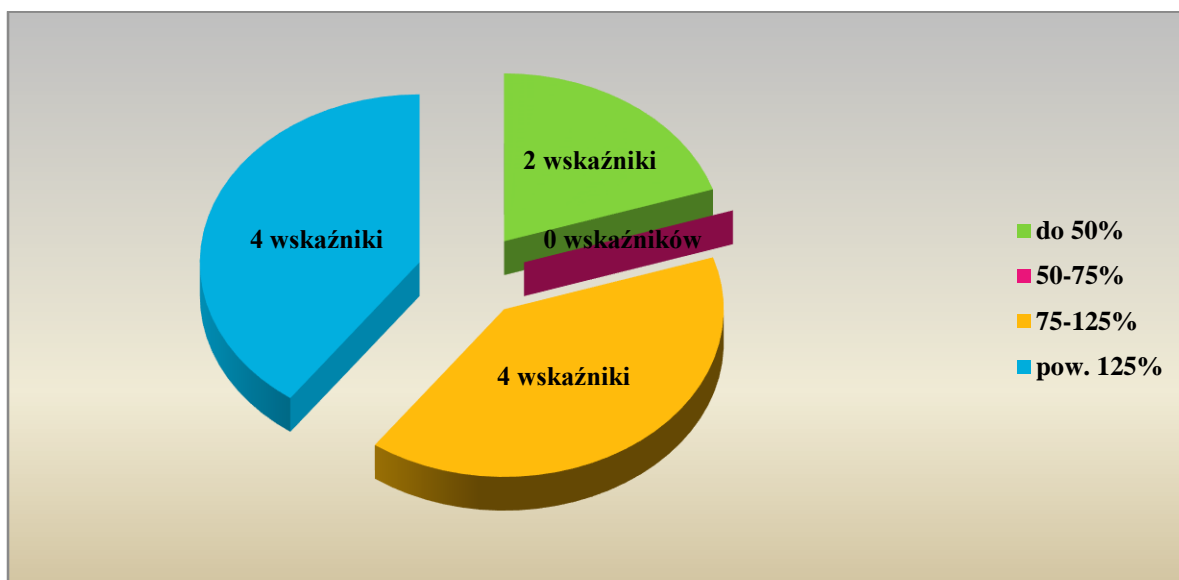
W załączniku nr IV do niniejszego *Sprawozdania* zostały przedstawione programowe wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu IX, dla kolejnych lat w ujęciu kumulatywnym. Przedstawione informacje prezentowane według stanu na koniec 2013 roku oparte zostały na danych dotyczących operacji zakończonych. Określone zostały wartości docelowe dla 2010, 2013 i 2015 roku oraz zaprezentowano szacowaną wartość na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie. Przedstawiono także wskaźniki przedmiotowego priorytetu w podziale na działania i poddziałania.

W priorytecie VIII wśród wskaźników produktu w okresie sprawozdawczym 3 kolejne wskaźniki osiągnęły swoją wartość docelową dla 2015 roku. Największą realizację odnotowano dla wskaźnika *Liczba obiektów dydaktycznych objętych wsparciem, w tym: dot. szkolnictwa wyższego*, który osiągnął 223% wartości docelowej dla roku 2015. Wskaźnikiem produktu o najniższej realizacji pozostaje wskaźnik *Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego*, którego realizacja w okresie sprawozdawczym pozostała bez zmian. Realizacja powyższego wskaźnika była problematyczna również w pozostałych priorytetach RPO WSL, gdzie zainteresowanie beneficjentów realizacją projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego skupiło się na priorytecie II. W priorytecie VIII realizowanych będzie 4 projekty z zakresu społeczeństwa informacyjnego.

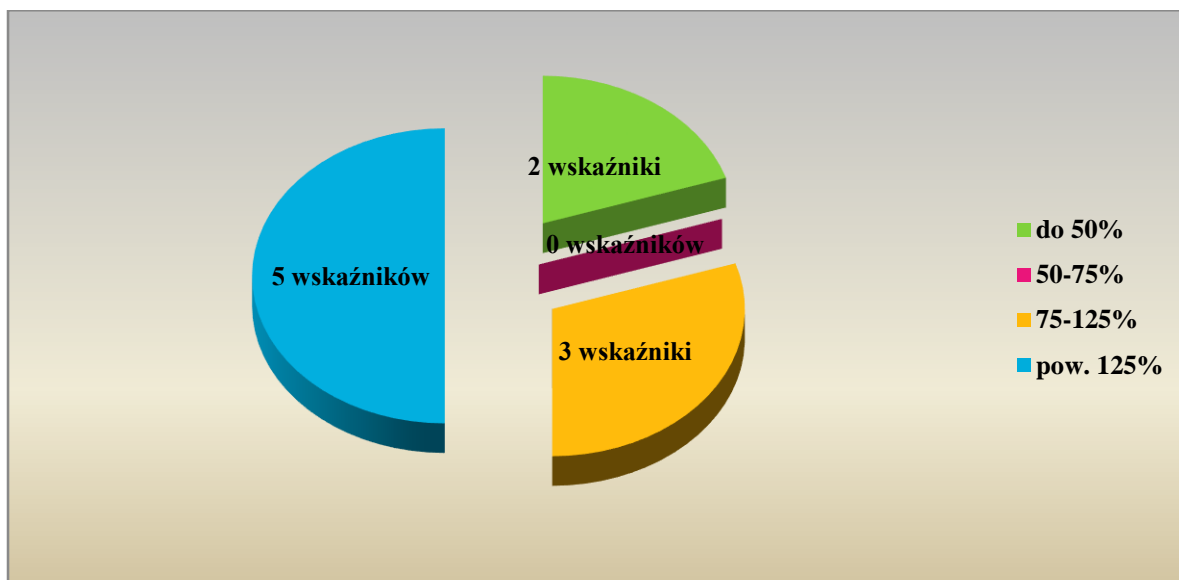
W priorytecie wśród wskaźników rezultatu wskaźnik *Liczba uczniów korzystających ze wspartej infrastruktury edukacyjnej* w okresie sprawozdawczym osiągnął swoją wartość docelową, co oznacza, iż w priorytecie tylko wskaźnik *Liczba studentów korzystających ze wspartej infrastruktury edukacyjnej* nie został jeszcze zrealizowany osiągając 30,65% wartości docelowej wskaźnika dla 2015 roku i szacowaną realizację na poziomie 47,66%. Wskaźnik *Liczba studentów korzystających...* realizowany jest w całości z poświęconego wsparciu infrastruktury jednostek szkolnictwa wyższego działania 8.1 *Infrastruktura szkolnictwa wyższego*, jednak pomimo że 75% projektów generuje jego postęp wartość docelowa zostanie nie osiągnięta. Dodatkowo w przypadku ww. wskaźnika utrudnione jest uniknięcie podwójnego zliczania wskaźnika, co powoduje, że spośród mapujących się na postęp wskaźnika programowego *Liczba studentów korzystających ze wspartej infrastruktury edukacyjnej* wskaźników na poziomie projektu do obliczenia realizacji wpisywana jest wyłącznie najwyższa wartość jednego ze wskaźników, przez co realizacja wskaźnika może pomijać część ze studentów, którzy skorzystali ze wspartej infrastruktury. W ramach działań zaradczych mających na celu zwiększenie wartości wskaźnika IZ RPO WSL zorganizowało m.in. dodatkowy konkurs dla działania 8.1 *Infrastruktura szkolnictwa wyższego* ogłoszony w dniu 2 marca 2009 r.

Postęp wskaźnika *Liczba obiektów dydaktycznych objętych wsparciem* stanowi odpowiedź na wskazaną w analizie SWOT słabą stronę „niedoinwestowanie infrastruktury edukacyjnej”. W chwili obecnej realizacja wskaźnika przedstawia się na poziomie 75 sztuk przy założonej wartości docelowej dla 2015 roku wynoszącej 53 sztuki, co oznacza realizację wskaźnika w 141,51%.

Poniżej na wykresach zaprezentowano postęp realizacji i szacowanej realizacji wskaźników w czterech podziałach procentowych.

Rysunek 60 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu VIII

Rysunek 61 Szacowana realizacja w ramach priorytetu VIII

Korelację pomiędzy wskaźnikami w ramach RPO WSL a Strategią UE 2020 (inicjatywami flagowymi) przedstawiono poniżej.

Europejska Agenda Cyfrowa

- *Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego*

Młodzież w drodze

- *Liczba projektów z zakresu edukacji, w tym: infrastruktury szkolnictwa wyższego,*
- *Liczba obiektów dydaktycznych objętych wsparciem, w tym: dot. szkolnictwa wyższego*
- *Liczba studentów korzystających ze wspartej infrastruktury edukacyjnej*

W ramach priorytetu realizowane są trzy wskaźniki Komisji Europejskiej tzw. (Core Indicators): *Liczba projektów z zakresu edukacji, Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, Liczba studentów korzystających ze wspartej infrastruktury edukacyjnej.*

Realizacja ewentualnych zaleceń i rekomendacji KE

Komisja Europejska zwróciła uwagę na kwestię przeanalizowania inwestycji z EFRR w infrastrukturę oświaty, wpływu dofinansowania UE na poprawę jakości oraz dostępu do edukacji.

Zgodnie z rekomendacjami KE, IZ RPO WSL zleciła badanie ewaluacyjne w którym zostanie m.in. poruszona powyższa kwestia. Wyniki z przeprowadzonego badania zostaną zaprezentowane w kolejnym okresie sprawozdawczym.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji priorytetu:

IZ RPO WSL na bieżąco monitoruje postęp wdrażania priorytetu VIII zarówno w zakresie postępu finansowego, jak i rzeczowego. Biorąc pod uwagę projekty wybrane do dofinansowania, IZ RPO WSL uznaje że przekazane wsparcie w pełni realizuje cele, jakie zostały założone na etapie programowania, uwzględniając wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej ujętej w *Programie*. W kolejnym okresie sprawozdawczym IZ RPO WSL na bieżąco będzie monitorować postęp rzeczowy i finansowy priorytetu w celu sprawnego i efektywnego wdrażania, ponadto na bieżąco będzie kontaktować się z beneficjentami.

Podsumowanie

Województwo śląskie sprzyja zdobywaniu wiedzy oraz rozwojowi zainteresowań i talentów jego mieszkańców. Silną stroną infrastruktury społecznej w województwie śląskim są liczne ośrodki edukacyjne, naukowe i badawcze. Na terenie województwa śląskiego działa 45 szkół wyższych. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach jest jedną z najstarszych uczelni ekonomicznych w kraju, a w Akademii Muzycznej mieści się jedyny w Polsce Instytut Jazzu i Muzyki Rozrywkowej. Uniwersytet Śląski oraz Śląski Uniwersytet Medyczny zaliczane są do grona najbardziej prestiżowych polskich uczelni. Z Akademii Wychowania Fizycznego wywodzi się wielu znanych sportowców, którzy odnoszą liczne sukcesy sportowe. Natomiast

Politechnika Śląska w Gliwicach zaliczana jest do najwyżej notowanych uczelni technicznych w Polsce. W roku szkolnym 2011/2012 na terenie województwa śląskiego funkcjonowało: 1 244 szkół podstawowych, 759 gimnazjów, 770 szkół ponadgimnazjalnych, 382 szkół policealnych oraz 466 szkoły dla dorosłych. Wychowanie przedszkolne stanowi także ważny element edukacji, na który składa się 1 711 przedszkoli.

Jakość kształcenia zależy między innymi od warunków lokalowych oraz wyposażenia placówek, w których są prowadzone zajęcia dydaktyczne. Istotną barierą rozwoju uczelni wyższych oraz placówek oświatowych na niższych szczeblach stanowi ograniczony dostęp do infrastruktury w zakresie edukacji. Na potrzeby powyższych wyzwań w RPO WSL został wpisany priorytet VIII, którego celem jest stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa o wysokich kwalifikacjach zawodowych, poszukiwanych na rynku pracy.

Rozwój szkolnictwa wyższego znacząco wpływa na wzrost konkurencyjności regionu i rozwój gospodarki opartej na wiedzy. Dlatego też celem działania 8.1. *Infrastruktura szkolnictwa wyższego* jest wzrost dostępności i poprawa warunków kształcenia na poziomie wyższym. Interesującym przykładem jest projekt pn. *Nowoczesna uczelnia – poprawa warunków kształcenia w Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku – Białej*. Przedmiotem projektu była przebudowa i rozbudowa obiektu dydaktycznego – budynku „C”, wchodzącego w skład kompleksu dydaktyczno-administracyjnego Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej, przy ul. Willowej nr 2, jak również zagospodarowanie otoczenia tego obiektu, zakup niezbędnych urządzeń dydaktycznych i innych pomocy naukowych oraz usuwanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w istniejącej obecnie części budynku „C”. Celem projektu jest wzrost dostępności i poprawa warunków kształcenia w Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej, a szczególnie na Wydziale Nauk o Materiałach i Środowisku, który po zakończeniu inwestycji znalazł w budynku „C” swoją nową lokalizację. Projekt przyczyni się do rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy, o wysokich kwalifikacjach zawodowych, poszukiwanych na rynku pracy.

W wyniku realizacji projektów w ramach priorytetu VIII 288 tys. studentów korzysta ze wspartej infrastruktury edukacyjnej, wybudowano 155 i przebudowano 686 sal/laboratoriów i innych obiektów dydaktycznych o powierzchni ponad 78 tys. m².

Ponadto w ramach przedmiotowego priorytetu wspierane są także projekty podnoszące standard infrastruktury placówek edukacyjnych na niższym poziomie w celu dostosowania ich do współczesnych wymagań i nowych metod nauczania. Dlatego też celem działania 8.2. *Infrastruktura placówek oświaty* jest wzrost dostępności i poprawa warunków kształcenia na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym. Inwestycje EFRR w infrastrukturę społeczną przyczyniają się do zmniejszenia nierówności oraz wykluczenia społecznego, podnosi także poziom życia. Jako ciekawy przykład wsparcia infrastruktury placówek oświaty może posłużyć projekt pn. *Budowa budynku przedszkola wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Imielinie przy ulicy Sapety*. Przedmiotem projektu była budowa przedszkola miejskiego w Imielinie wraz z zagospodarowaniem terenu. Projektowany budynek przedszkola jest obiektem o zwartej, dwukondygnacyjnej bryle spełniający wysokie wymagania dla placówek oświatowych. Za budynkiem zlokalizowana jest część parkowa z

placem zabaw dla dzieci oraz tereny zieleni. W pomieszczeniach piwnicznych budynku mieszczą się pomieszczenia: magazynowe- techniczne oraz część zaplecza kuchennego. Parter to wejście z wiatrołapem, holom i szatnią oraz sala ćwiczeń ruchowych z magazynem sprzętu, 4 sale dydaktyczne oraz część: administracyjna, socjalna, kuchenna z jadalnią. Pierwsze piętro to 3 sale dydaktyczne z magazynem na pomoce dydaktyczne jak i galeria z której możliwa jest obserwacja sali zajęć ruchowych.

Od początku uruchomienia Programu już 352 tys. uczniów korzysta ze wspartej infrastruktury edukacyjnej. Do użytku oddano 6 bibliotek, 12 pracowni komputerowych oraz 7 obiektów sportowych przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wybudowano i przebudowano 10 przedszkoli, realizując ideę udoskonalania systemu opieki nad dziećmi co przekłada się na zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy. W ramach działania zakupiono 745 szt. urządzeń dydaktycznych i pomocy naukowych.

Rozwój nauki, techniki, przemiany dokonujące się w skali globalnej, regionalnej i lokalnej sprawiają, że obecny rynek pracy wymaga stałego podnoszenia i uzupełniania kwalifikacji. Sprostanie tym wyzwaniom cywilizacji możliwe jest dzięki obecności kształcenia ustawicznego i wzrastającemu poziomowi edukacji, co przekłada się również na wzrost i rozwój postępu społecznego i gospodarczego. Dlatego też celem działania 8.3. *Infrastruktura kształcenia ustawicznego* jest wzrost dostępności i poprawa warunków kształcenia ustawicznego w regionie.

Interesującym przykładem w ramach działania 8.3 jest projekt pn. *Poprawa warunków kształcenia ustawicznego w regionie poprzez przebudowę, modernizację i kompleksowe wyposażenie Szkoły Organizacji i Zarządzania w Cieszynie*. Projekt dotyczy poprawy infrastruktury kształcenia ustawicznego w Szkole Organizacji i Zarządzania w Cieszynie w celu otwarcia i prowadzenia nowych kierunków kształcenia, w tym dla dorosłych, zgodnych z potrzebami lokalnego i regionalnego rynku pracy, w szczególności kierunków medycznych oraz związanych z usługami turystycznymi. Przedmiotem projektu jest adaptacja parteru na sale dydaktyczne, modernizacja pozostałych sal, remont toalety na parterze z przystosowaniem jej dla potrzeb osób niepełnosprawnych oraz kompleksowe wyposażenie. Projekt przyczyni się do poprawy dostępności kształcenia ustawicznego na atrakcyjnych kierunkach na terenie powiatu cieszyńskiego. Dzięki realizacji projektu powstał najbardziej nowoczesny ośrodek kształcenia dla dorosłych na terenie powiatu cieszyńskiego.

Od początku uruchomienia Programu już 75 tys. osób korzysta ze wspartej infrastruktury kształcenia ustawicznego, w tym 881 osób niepełnosprawnych. W ramach działania zakupiono m.in. ponad 1 600 urządzeń dydaktycznych i pomocy naukowych. Dla potrzeb osób niepełnosprawnych przystosowano 19 obiektów dydaktycznych.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach RPO WSL są zgodne z *Strategią Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020*. W ramach celu strategicznego: *Wyrównywanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży* został wyznaczony kierunek działań polegający na wspieraniu działań na rzecz zdobywania wykształcenia. Inwestycje

w infrastrukturę edukacyjną zwiększą możliwości edukacyjne regionu, co przełoży się na zwiększenie szans rozwoju kariery zawodowej i pogłębiania zainteresowań. Ponadto w województwie śląskim realizowane są projekty miękkie z przedmiotowego obszaru z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, które są komplementarne z inwestycjami w ramach RPO WSL, dzięki czemu pomoc w zakresie edukacji jest bardziej kompleksowa.

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym nie pojawiły się problemy z wdrażaniem przedmiotowego priorytetu.

PRIORYTET IX ZDROWIE I REKREACJA

Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacje ogólne

Celem głównym priorytetu jest *poprawa stanu zdrowia mieszkańców regionu*. W ramach priorytetu wspierane są działania w zakresie lecznictwa zamkniętego i otwartego oraz lokalnej infrastruktury sportowej.

Realizacji priorytetu służą trzy działania:

- 9.1 *Infrastruktura lecznictwa zamkniętego,*
- 9.2 *Infrastruktura lecznictwa otwartego,*
- 9.3 *Lokalna infrastruktura sportowa.*

Na realizację priorytetu IX alokowano 57 759 000 EUR pochodzących z EFRR, co stanowi 3,3% wartości *Programu*.

Opis wkładu priorytetu w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn znajduje się w pkt. 2.2.1 *Sprawozdania*.

Informacje nt. zasady cross – financing realizowanej w ramach przedmiotowego priorytetu znajdują się w pkt. 2.6.3 *Sprawozdania*.

IZ RPO WSL nie planuje zmian w alokacji priorytetu.

Analiza postępu finansowego

W ramach priorytetu IX występuje wyłącznie konkursowa procedura oceny i wyboru projektów.

⇒ **Wnioski o dofinansowanie**

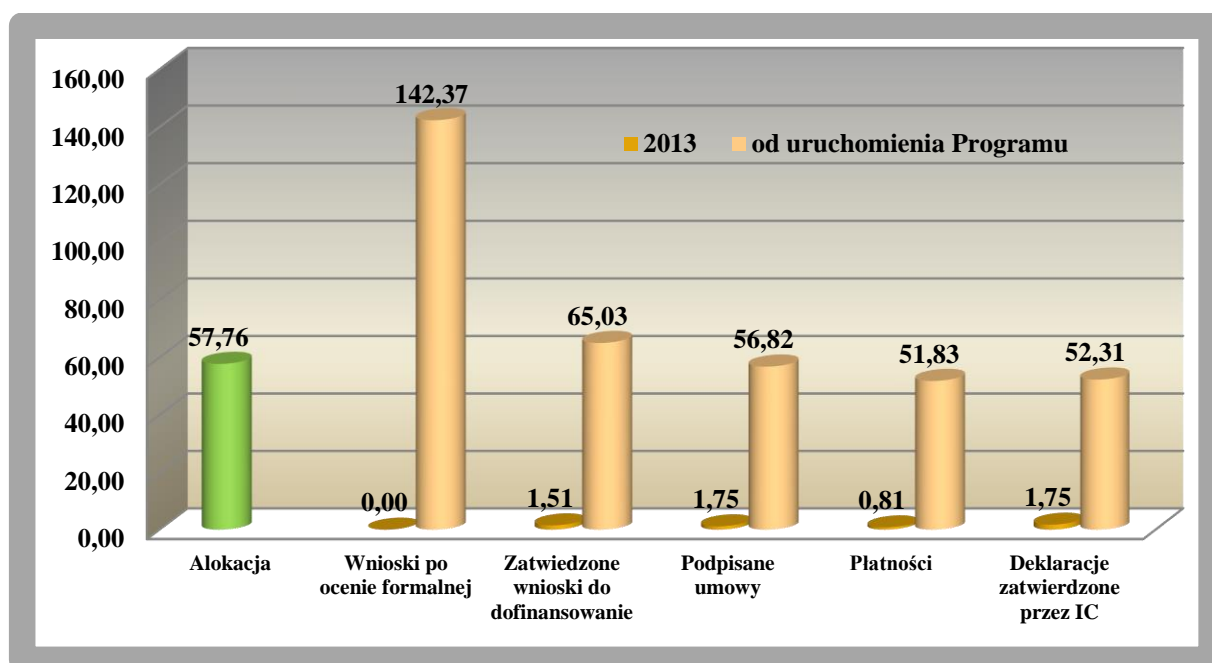
W ramach przedmiotowego priorytetu do końca 2013 roku złożono 317 wniosków o dofinansowanie poprawnych formalnie, na kwotę wnioskowanego dofinansowania 142,37 mln EUR, co stanowi 246% alokacji priorytetu. Do dofinansowania wybrano 182 projekty o łącznej wartości dofinansowania 65,03 mln EUR.

⇒ Umowy o dofinansowanie

Podpisano 177 umów o dofinansowanie, z czego 6 podpisano w 2013 roku. Łączna wartość dofinansowania umów wynosi 56,82 mln EUR, co stanowi 98% dostępnej alokacji na priorytet (stan na 31 grudnia 2013) wobec 96% na 31 grudnia 2012 roku. Oszczędności powstałe podczas realizacji projektów czy korekty finansowe nierzadko powodują zmniejszenie kwoty dofinansowania i konieczność aneksowania umów.

⇒ Deklaracje zatwierdzone przez IC

Do końca 2013 roku certyfikowano wydatki na kwotę 52,31 mln EUR co stanowi 91% dostępnej alokacji.

Rysunek 62 Realizacja priorytetu IX od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym

Poniżej w tabeli przedstawiono postęp realizacji *priorytetu IX* w podziale na działania. Stopień wykorzystania alokacji w poszczególnych działaniach jest na bardzo wysokim poziomie.

Tabela 42 Postęp realizacji priorytetu IX w podziale na działania

Działanie	Alokacja mln EUR	Zatwierdzone wnioski do dofinansowania		Podpisane umowy		Płatności		Certyfikacja	
		mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%	mln EUR	%
9.1	24,36	26,61	109,24%	24,19	99,30%	22,88	93,92%	23,27	95,53%

9.2	11,75	12,72	108,26%	11,46	97,51%	11,24	95,66%	11,41	97,11%
9.3	21,64	25,70	118,76%	21,17	97,84%	17,70	81,79%	17,63	81,47%

⇒ **Projekty kluczowe**

W ramach priorytetu nie są realizowane projekty kluczowe.

⇒ **Harmonogram konkursów**

Od początku uruchomienia Programu w ramach priorytetu IX odbyło się 5 konkursów na łączną kwotę 57,75 mln EUR. W okresie sprawozdawczym nie zostały ogłoszone nowe konkursy.

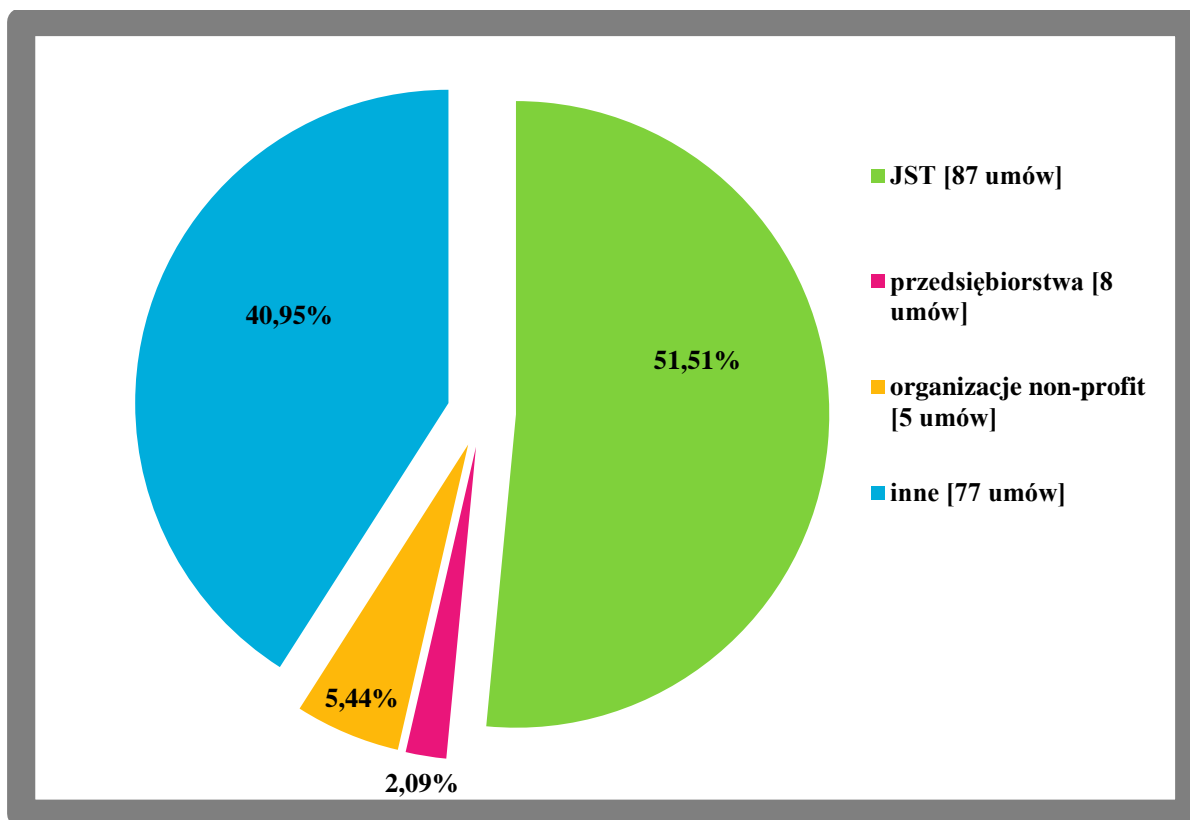
Rozkład projektów

⇒ **Projekty w podziale na sektory gospodarki**

W ramach przedmiotowego priorytetu, nie są realizowane projekty, które można podzielić na sektory gospodarki.

⇒ **Projekty w podziale na formy prawne beneficjentów**

Analizując rozkład udzielonego wsparcia według typu beneficjentów, najszersze grono odbiorców zarówno pod względem liczby projektów, które otrzymały dofinansowanie jak również wartości stanowią JST na poziomie 51,51%. Na drugim miejscu w kategorii inne znajdują się publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz spółdzielnie. W ramach przedmiotowego priorytetu przedsiębiorstwa oznaczają podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia, prowadzące działalność w publicznym systemie ochrony zdrowia.

Rysunek 63 Rozkład projektów w priorytecie IX w podziale na beneficjentów

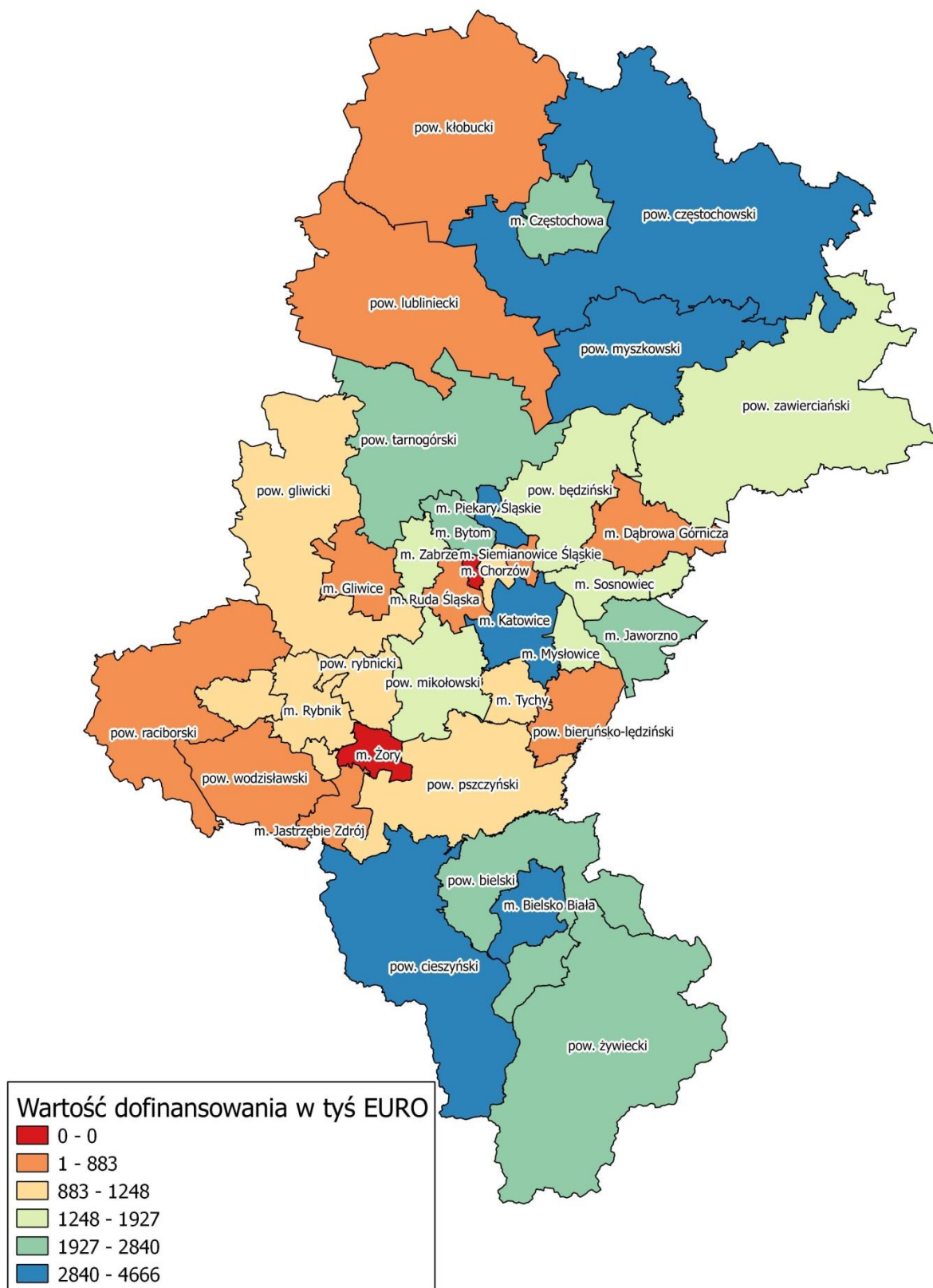
⇒ Projekty w podziale na rozkład terytorialny

Ponad **75%** środków skierowanych zostało na realizację inwestycji na obszarach miejskich, natomiast około **19%** na terenach wiejskich.

Tabela 43 Rozkład projektów w ramach priorytetu IX w podziale na obszary (wartość w mln EUR i liczba)

OBSZAR	LICZBA	DOFINANSOWANIE UE
MIEJSKI	125	44,29
WIEJSKI	46	10,99
GÓRSKI	6	1,53

Wsparcie w ramach priorytetu IX pozyskali głównie beneficjenci z centrum i południa województwa. W podziale na powiaty ziemskie najwięcej środków zostało przeznaczonych na powiat cieszyński, gdzie łączna kwota dofinansowania UE wynosi 4,66 mln EUR. W ramach powiatów grodzkich (miasta na prawach powiatu) największe dofinansowanie otrzymało Miasto Piekary Śląskie tj. 3,53 mln EUR.

Rysunek 64 Rozkład projektów w podziale na powiaty

⇒ Projekty w podziale na obszary wsparcia

W prioryecie IX większość projektów realizowana jest w zakresie obszarze infrastruktura społeczna (ochrona zdrowia). Działania podejmowane w ramach priorytetu są powiązane z działaniami realizowanymi w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzi, Infrastruktura i Środowisko oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (komplementarność międzyprogramowa).

Analiza postępu rzeczowego

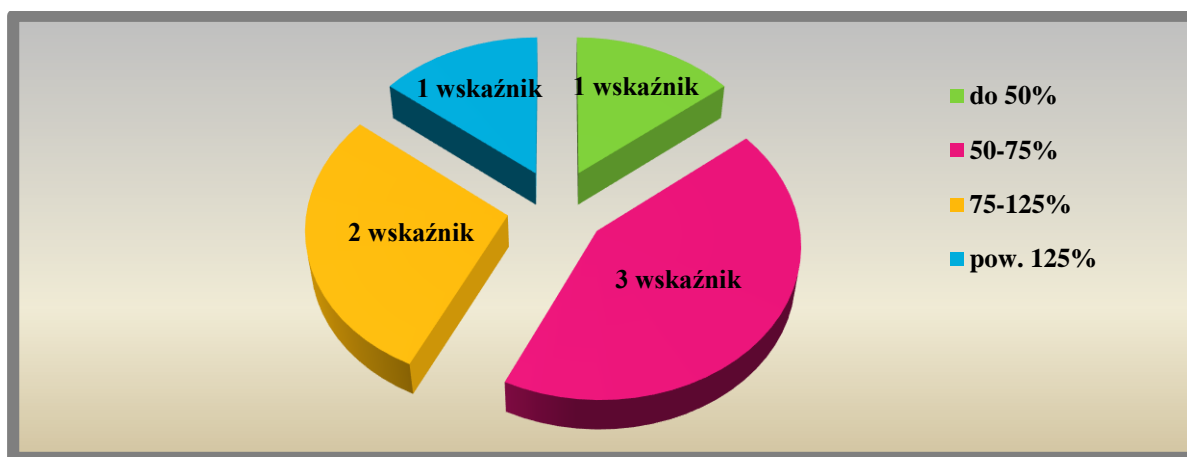
W załączniku nr IV do niniejszego *Sprawozdania* zostały przedstawione programowe wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu IX, dla kolejnych lat w ujęciu kumulatywnym. Przedstawione informacje prezentowane według stanu na koniec 2013 roku oparte zostały na danych dotyczących operacji zakończonych. Określone zostały wartości docelowe dla 2010, 2013 i 2015 roku oraz zaprezentowano szacowaną wartość na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie. Przedstawiono także wskaźniki przedmiotowego priorytetu w podziale na działania i poddziałania.

W prioryecie IX w okresie sprawozdawczym wszystkie wskaźniki produktu z wyjątkiem wskaźnika *Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego* zwiększyły poziom swojej realizacji, jak dotąd jednak żaden ze wskaźników nie został zrealizowany w 100%. Wskaźnik *Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego*, którego szacowana realizacja wskazuje na zrealizowanie wartości docelowej wskaźnika dla 2015 roku w 27%. Realizacja powyższego wskaźnika była problematyczna również w pozostałych priorytetach RPO WSL, gdzie zainteresowanie beneficjentów realizacją projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego skupiło się na prioryecie II. W prioryecie IX realizowanych będzie 6 projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego. Największą realizację w okresie sprawozdawczym uzyskał wskaźnik *Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia, w tym: dotyczących wyłącznie zakupu aparatury i sprzętu medycznego*. Wskaźnik *Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia* wg wartości z podpisanych umów zrealizowany zostanie na poziomie 57%. Niski poziom szacowanej realizacji wartości docelowej wskaźnika wynika ze zbyt dużej średniej wartości projektów (326 127,94 EUR) realizujących cele związane z ochroną zdrowia działań 9.1 *Infrastruktura lecznictwa zamkniętego* oraz 9.2 *Infrastruktura lecznictwa otwartego*. Przy alokacji rzędu 36 114 000 EUR na obydwie działania pozwala to na udzielenie dofinansowania 112 projektom, podczas gdy w Programie za pośrednictwem ww. wskaźnika zakładano, że zrealizowanych zostanie 195 projektów. Podsumowując nieosiągnięcie ww. wskaźników wynika z faktu, że wartości docelowe wskaźników były szacowane dużo wcześniej i dlatego niska realizacja jest wynikiem ww. przyczyn obiektywnych, których na moment szacowania wartości docelowych nie dało się przewidzieć. Ponadto dla dysponującego największą pulą środków do rozdysponowania konkursu z dnia 7 lipca 2009 r. dla działania 9.1 *Infrastruktura lecznictwa zamkniętego* miała zastosowanie zasada ograniczenia jednego Beneficjenta do złożenia tylko jednego wniosku o dofinansowanie, co mogło przyczynić się do zwiększenia średniej wartości projektów, a zarazem do szybszego wyczerpania dostępnej alokacji. W ramach działań zaradczych mających na celu zwiększenie liczby wspartych projektów IZ RPO WSL zorganizowało m.in. dodatkowy konkurs dla działania 9.1 *Infrastruktura lecznictwa zamkniętego* ogłoszony w dniu 2 marca 2009 r.

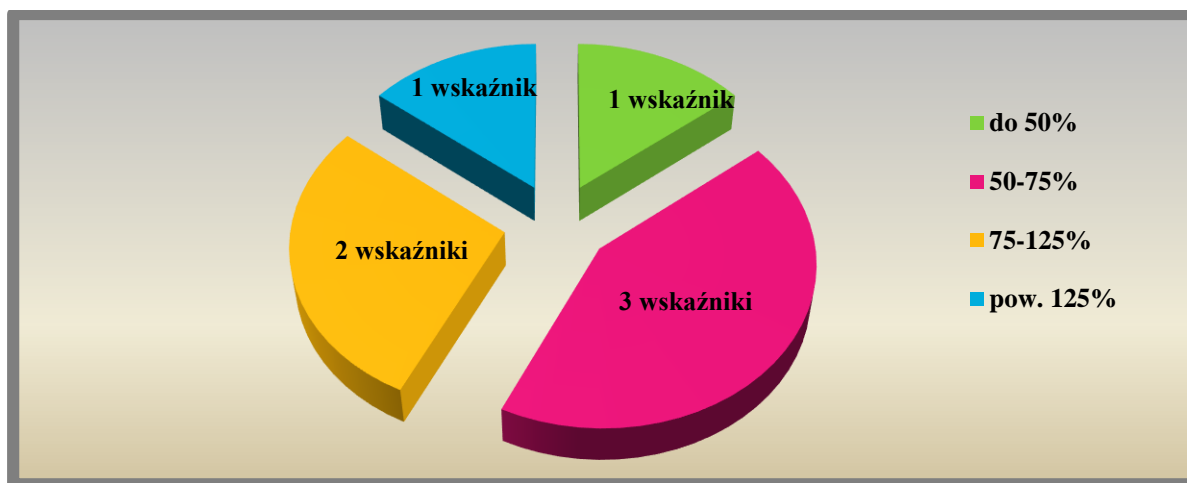
Wśród wskaźników rezultatu poziom zrealizowania przekraczający swoją wartość docelową uzyskał wskaźnik *Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej objętej wsparciem*, którego realizacja ponad trzykrotnie przekroczyła wartość docelową dla 2015 roku. Wskaźnik ten jest jedynym wskaźnikiem obrazującym postęp rzeczowy *działania 9.3*. Jak wskazują prognozy z umów podpisanych do końca 2013 roku w prioryecie IX swoją wartość docelową oprócz ww. wskaźnika osiągnie również wskaźnik *Liczba porad udzielonych z wykorzystaniem infrastruktury ochrony zdrowia objętej wsparciem w ramach programu*, a szacowana realizacja wskaźnika *Potencjalna liczba badań specjalistycznych przeprowadzonych z wykorzystaniem infrastruktury ochrony zdrowia objętej wsparciem w ramach programu* wskazuje, że będzie on osiągnięty w 76,57% wartości docelowej wskaźnika dla 2015 r.

Postęp wskaźnika *Liczba ośrodków zdrowia, w których przeprowadzono prace remontowe/modernizacyjne lub zakupiono/zmodernizowano sprzęt medycznym* stanowi odpowiedź na wskazaną w analizie SWOT słabą stronę „niedoinwestowanie i zły stan infrastruktury zdrowotnej”. W chwili obecnej poziom szacowanej realizacji wskazuje na osiągnięcie wartości realizacji wskaźnika na poziomie 119 sztuk.

Poniżej na wykresach zaprezentowano postęp realizacji wskaźników w czterech podziałach procentowych. W związku z wysokim poziomem wdrażania przedmiotowego priorytetu, poziom realizacji i szacowanej realizacji wskaźników jest na podobnych poziomach. Tylko jeden wskaźnik tj. *Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego*, zostanie osiągnięty na poziomie do 50%.

Rysunek 65 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu IX

Rysunek 66 Szacowana realizacja w ramach priorytetu IX

Korelację pomiędzy wskaźnikami w ramach RPO WSL a Strategią UE 2020 (inicjatywami flagowymi) przedstawiono poniżej.

W ramach priorytetu realizowane są dwa wskaźniki Komisji Europejskiej tzw. *core Indicators*): *Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia*, *Liczba projektów dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego*.

Realizacja ewentualnych zaleceń i rekomendacji KE

Komisja Europejska zwróciła uwagę na kwestię przeanalizowania inwestycji z EFRR w infrastrukturę zdrowotną, wpływu dofinansowania UE na poprawę jakości oraz dostępu do usług socjalnych.

Zgodnie z rekomendacjami KE, IZ RPO WSL zleciła badanie ewaluacyjne w którym zostanie m.in. poruszona powyższa kwestia. Wyniki z przeprowadzonego badania zostaną zaprezentowane w kolejnym okresie sprawozdawczym.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji priorytetu

IZ RPO WSL na bieżąco monitoruje postęp wdrażania priorytetu IX zarówno w zakresie postępu finansowego, jak i rzeczowego. Biorąc pod uwagę projekty wybrane do dofinansowania, IZ RPO WSL uznaje że przekazane wsparcie w pełni realizuje cele, jakie zostały założone na etapie programowania, uwzględniając wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej ujętej w *Programie*. W kolejnym okresie sprawozdawczym IZ RPO WSL na bieżąco będzie monitorować postęp rzeczowy i finansowy priorytetu w celu sprawnego i efektywnego wdrażania, ponadto na bieżąco będzie kontaktować się z beneficjentami.

Podsumowanie

Jednym z najważniejszych priorytetów rozwoju województwa śląskiego są działania dotyczące sfery zdrowia. Specyfika województwa m.in.: silna degradacja środowiska, a w efekcie: wyższy od średniej krajowej wskaźnik urodzeń przedwczesnych i wad wrodzonych, wyższa częstotliwość zapadania na choroby nowotworowe, schorzenia przewlekłe i zaburzenia psychiczne, warunki środowiskowe, a także wielkomiejska aglomeracja powodują, że mieszkańcy województwa są bardziej narażeni na skrócony okres życia w pełnym zdrowiu i zwiększoną w stosunku do innych regionów kraju zachorowalnością, w województwie śląskim notuje się także najtrudniejsze warunki pracy, co piąta osoba pracuje w warunkach zagrożenia życia.

Jedną z dziedzin wyróżniającą województwo śląskie nie tylko na tle kraju, ale również na arenie międzynarodowej jest właśnie medycyna. Opiekę zdrowotną w regionie tworzy sieć różnorodnych placówek ogólnych i specjalistycznych. W 2012r. do stacjonarnej opieki zdrowotnej zaliczało się w województwie 134 szpitale ogólne. Liczba łóżek w szpitalach ogólnych według stanu w końcu 2012 r. wyniosła 26 tys. Najwięcej łóżek znajdowało się na oddziałach o specjalnościach chirurgicznych i chorób wewnętrznych. Specjalistyczne szpitale znajdujące się na terenie województwa śląskiego zajmują czołowe miejsca w ogólnopolskich rankingach. Na szczególną uwagę zasługuje Śląskie Centrum Chorób Serca w Zabrzu – jeden z najważniejszych w Polsce ośrodków transplantacji serca, które otrzymało dofinansowanie w wysokości prawie 4 mln EUR z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Kardiochirurgia to także specjalność I Kliniki w Katowicach Ochojcu, która jest jedną z najlepszych na świecie pod względem operacji małoinwazyjnych i stosowania nowoczesnych technologii. Oprócz kardiologii, do specjalności medycznych, w których województwo śląskie się wyróżnia, należy onkologia. Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie w Gliwicach jest obecnie najnowocześniejszym szpitalem w kraju. Z kolei Klinika Hematologii i Transplantacji Szpiku w Katowicach to liczący się w Europie ośrodek przeszczepiania szpiku. Jako jedyny w kraju katowicki ośrodek posiada akredytację przy

Amerykańskim Banku Dawców Szpiku. Natomiast Centrum Leczenia Oparzeń w Siemianowicach Śląskich jest wiodącym w Polsce ośrodkiem, leczącym urazy oparzeniowe i ich następstwa.

Stan zdrowia mieszkańców jest istotnym wyznacznikiem jakości życia w regionie. Niezbędne są zatem działania zmierzające do poprawy stanu infrastruktury lecznictwa zamkniętego, modernizacji i doposażenia w sprzęt medyczny. Celem *działania 9.1 Infrastruktura lecznictwa zamkniętego* jest wzrost dostępności i poprawa jakości usług medycznych lecznictwa zamkniętego. Dzięki środkom pochodzącym z RPO WSL poprawie uległ stan infrastruktury lecznictwa zamkniętego, którą zmodernizowano i doposażono w sprzęt medyczny oraz inne niezbędne wyposażenie. W zakresie *działania 9.1 Infrastruktura lecznictwa zamkniętego* podpisano 42 umowy na kwotę dofinansowania 24,19 mln EUR. Na uwagę zasługuje projekt pn. **Modernizacja i rozbudowa Pawilonu Diagnostyczno-Zabiegowego w zakresie Bloku Operacyjnego i Centralnej Sterylizatorni SP W. Szpitala Chirurgii Urazowej im. dr Janusza Daaba w Piekarach Śląskich**. Modernizacja pomieszczeń jest odpowiedzią na stale zwiększającą się liczbę wykonywanych zabiegów operacyjnych. Sama inwestycja jest częścią większego przedsięwzięcia polegającego na rozbudowie i modernizacji całego Pawilonu Diagnostyczno-Zabiegowego. Rozbudowany i w pełni zmodernizowany Blok Operacyjny mieści się na III kondygnacji Pawilonu Diagnostyczno-Zabiegowego, w jego starym, jak i nowo dobudowanym skrzydle, zajmując łączną powierzchnię 1 404,54 m². W jego skład wchodzi przede wszystkim 8 supernowoczesnych sal operacyjnych. Na II kondygnacji Pawilonu Diagnostyczno-Zabiegowego, w jego nowo dobudowanym skrzydle, usytuowana została Centralna Sterylizatornia o łącznej powierzchni 696,01 m². Wszystkie pomieszczenia Bloku Operacyjnego i Centralnej Sterylizatorni spełniają najwyższe światowe standardy jakościowe i normatywy dla tego typu pomieszczeń i jednocześnie są dostosowane do obsługi osób niepełnosprawnych.

W wyniku realizacji *Programu* wyremontowano 19 budynków i doposażono 37 instytucje lecznictwa zamkniętego, zakupiono prawie 1,7 tys. szt. sprzętu medycznego, którym wykonano 968 tys. badań, zabiegów i operacji. Z nowej infrastruktury skorzystało 143,8 tys. osób (w tym 12,7 tys. osób niepełnosprawnych).

Województwo śląskie posiada również sieć placówek lecznictwa otwartego. W regionie funkcjonuje 3,2 tys. zakładów opieki zdrowotnej, z czego ponad 90% stanowią zakłady niepubliczne. Ze względu na ograniczenia dostępności do świadczeń medycznych, konieczna jest kompleksowa poprawa systemu leczenia ambulatoryjnego. Dlatego celem *działania 9.2* jest wzrost dostępności i poprawa jakości usług medycznych lecznictwa otwartego. W zakresie *działania 9.2 Infrastruktura lecznictwa otwartego* podpisano 67 umów na kwotę dofinansowania 11,46 mln EUR. Większość środków przeznaczono na przebudowę i remont obiektów infrastruktury ochrony zdrowia wraz z zakupem wyposażenia. Interesującym przykładem jest projekt pn. **Kompleksowa modernizacja Ośrodka Zdrowia przy ul. Mickiewicza w Ustroniu**. W pierwszym etapie robót na zewnątrz budynku dobudowano szyb windy, zmieniono schody wejściowe, wykonano nową pochylnię dla osób niepełnosprawnych, przebudowano kominy. W środku budynku wykonano nowe sanitariaty przy poradni ginekologicznej oraz dla osób niepełnosprawnych. W drugim etapie wykonano modernizację pomieszczeń z przeznaczeniem m.in. na gabinety lekarskie, kotłownię i pomieszczenia

techniczne. Wymieniono instalację c.o., wodno-kanalizacyjną, elektryczną i wentylacyjną, wprawiono nowe okna. Trzeci etap robót obejmował docieplenie ścian zewnętrznych styropianem, przebudowę klatki schodowej szklanej w systemie fasadowym z szybami zespolonymi oraz budowę nowych zadaszeń ze szkła. Na terenie wokół Ośrodka Zdrowia wykonano nowe ogrodzenie oraz parking. W wyniku realizacji przedsięwzięcia mieszkańcy Ustronia jak również przebywający w mieście turyści mogą korzystać w pełni z podstawowych usług z zakresu ochrony zdrowia. Przeprowadzenie wymienionych prac jest podyktowane koniecznością poprawy jakości i dostępności świadczeń zdrowotnych na terenie Ustronia, w tym w szczególności dla osób niepełnosprawnych, oraz przystosowaniem obiektu Ośrodka Zdrowia do wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006 r.

W wyniku realizacji Programu wyremontowano już 39 budynków i doposażono 44 instytucji leczenia otwartego, zakupiono 671 sztuk sprzętu medycznego, którym wykonano prawie 649 tys. badań, zabiegów i operacji, a z infrastruktury ochrony zdrowia objętej projektami w ramach działania 9.2 skorzystało ponad 828,5 tys. osób, w tym 25,2 tys. osób niepełnosprawnych.

Aktywny styl życia i podnoszenie sprawności fizycznej jest elementem profilaktyki chorób cywilizacyjnych, co wpływa na poprawę stanu zdrowia mieszkańców regionu. Kolejnym obszarem wspieranym w ramach przedmiotowego priorytetu jest infrastruktura sportowa i rekreacyjna, która realizowana jest przez *działanie 9.3*, którego celem jest poprawa warunków aktywnego spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez wspieranie przedsięwzięć prowadzących do tworzenia nowych oraz poprawy jakości istniejących lokalnych obiektów o charakterze sportowym i rekreacyjnym, dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu.

W zakresie działania 9.3 *Lokalna infrastruktura sportowa* podpisano 68 umów na kwotę dofinansowania 21,17 mln EUR. W ramach działania większość środków przeznaczono na budowę oraz przebudowę otwartych obiektów sportowych oraz zakup niezbędnego wyposażenia powiązanego z projektem. W wyniku inwestycji pn. „*Budowa nowoczesnej, ogólnodostępnej infrastruktury sportowej w Gminie Mstów*” powstały boiska do gry w piłkę nożną, siatkową, koszykową oraz w tenisa ziemnego o łącznej powierzchni 3040 m². Oprócz tego powstał obiekt o powierzchni 420,22 m², w którym przygotowano m.in. salę do ćwiczeń, szatnie i sanitariaty. Nowa powstała hala przyczyni się do znaczącej poprawy infrastruktury sportowej w gminie Mstów, stworzy warunki do bezpłatnego uprawiania wielu dyscyplin sportu, zwiększy kondycję fizyczną jej mieszkańców oraz przyniesie popularność gminy w regionie.

W wyniku realizacji *działania 9.3* wybudowano 85 obiektów sportowych (w tym 51 obiektów otwartych), przystosowano 43 obiekty dla potrzeb osób niepełnosprawnych, przebudowano/ wyremontowano 53 obiekty sportowe (w tym 41 otwartych), doposażono 31 obiekty sportowe, z których skorzystało już 1,2 mln osób. Łączna powierzchnia wybudowanych obiektów sportowych to 155,1 tys. m², natomiast przebudowanych obiektów sportowych 310,7 tys. m². Dzięki inwestycjom w ramach przedmiotowego działania zorganizowano także 1,2 tys. imprez sportowo- rekreacyjnych.

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym nie pojawiły się problemy z wdrażaniem przedmiotowego priorytetu.

PRIORYTET X
POMOC TECHNICZNA

Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacje ogólne

Celem głównym priorytetu X jest *skuteczna absorpcja środków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013*. W ramach priorytetu wspierane są procesy związane z przygotowaniem, zarządzaniem, monitorowaniem, oceną, kontrolą i ewaluacją realizacji RPO, działania mające na celu zwiększenie zdolności administracyjnych do wdrażania funduszy oraz informacja i promocja odnośnie Programu.

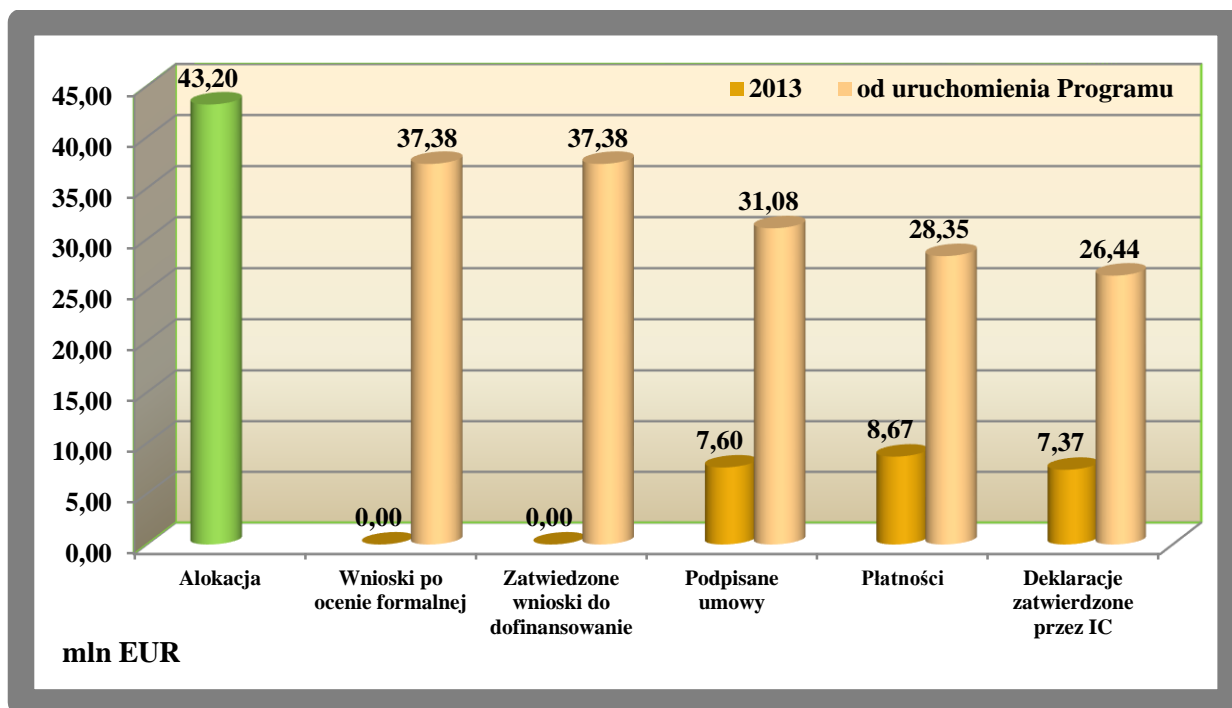
Realizacji priorytetu służą dwa działania:

- 10.1 *Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania,*
- 10.2 *Działania informacyjne i promocyjne.*

Na realizację priorytetu X alokowano 43 196 994 EUR pochodzących z EFRR, co stanowi 2,5% wartości Programu.

Analiza postępu finansowego

Analizując poniższy wykres można zaobserwować, że pod koniec 2013 roku odnotowano dodatnią dynamikę wzrostu. Na koniec 2013 r. poziom kontraktacji w ramach priorytetu wyniósł 71% alokacji, natomiast 24% ogólnej wartości umów podpisanych od początku uruchomienia Programu, to umowy zawarte w okresie sprawozdawczym. Wzrosła także wartość wypłaconych środków, na koniec 2013 roku wyniosła ona 66% alokacji. Wartość certyfikowanych środków pod koniec 2013 r. wyniosła 61% alokacji.

Rysunek 67 Realizacja priorytetu X Pomoc techniczna od uruchomienia Programu

Analiza postępu rzeczowego

W załącznik IV do niniejszego *Sprawozdania* zostały przedstawione programowe wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu X, dla kolejnych lat w ujęciu kumulatywnym. Przedstawione informacje prezentowane są według stanu na koniec 2013 roku oparte na danych dotyczących operacji zakończonych. Określone zostały wartości docelowe dla 2010, 2013 i 2015 roku oraz zaprezentowano szacowaną wartość na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie. Przedstawiono także wskaźniki przedmiotowego priorytetu w podziale na działania i poddziałania.

W przypadku wskaźników produktu priorytetu X w okresie sprawozdawczym wskaźniki *Liczba akcji informacyjnych i promujących program* oraz *Liczba publikacji promocyjnych i informacyjnych* osiągnęły wartość realizacji przekraczającą ich wartość docelową dla 2015 roku, co oznacza, że 5 z ogólnej liczby 7 wskaźników produktu zrealizowana została w całości.

Jedyny wskaźnik rezultatu priorytetu X *Liczba beneficjentów uczestniczących w szkoleniach, seminariach, konferencjach, spotkaniach informacyjnych nt. RPO*, pomimo spadającego zapotrzebowania beneficjentów na uczestnictwo w organizowanych przez IZ RPO WSL oraz IP2 RPO WSL szkoleniach i spotkaniach informacyjnych dotyczących obecnej perspektywy finansowania RPO WSL nadal zwiększa swoją realizację. W okresie sprawozdawczym wskaźnik zanotował wzrost realizacji o 3000 osób.

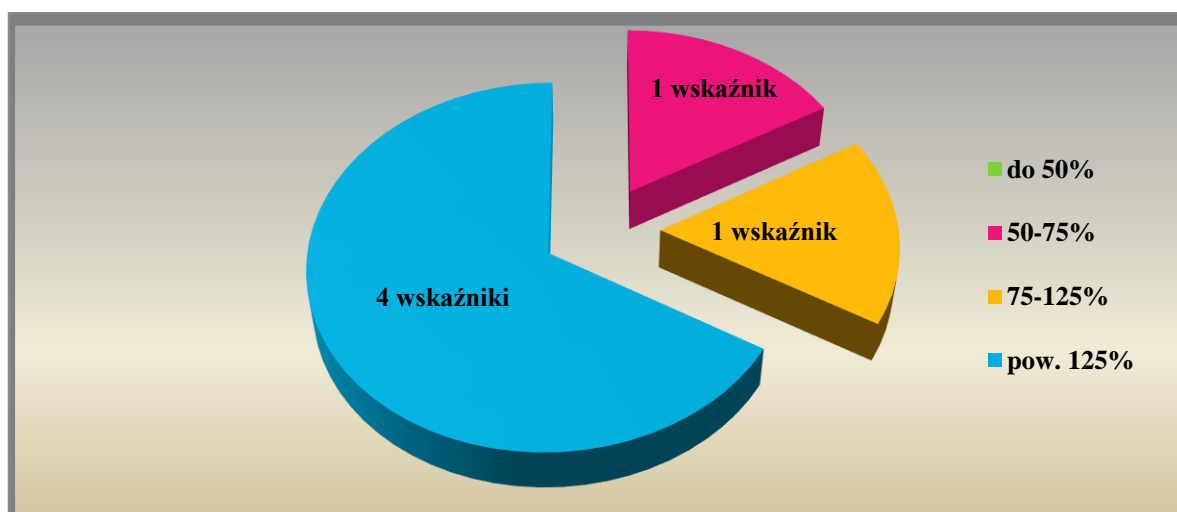
Realizacja wskaźnika *Liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy (EPC)* w podziale na kobiety i mężczyzn w omawianym priorytecie wskazuje na większą liczbę utworzonych miejsc prac dla kobiet (76 dla mężczyzn, a dla kobiet 249 nowych etatów). Równość szans kobiet i mężczyzn jest ważnym elementem szerszej kwestii równości szans, której przestrzeganie stanowi jedną z podstawowych zasad RPO WSL. Przy programowaniu

zostały założone podwskaźniki: miejsca pracy w podziale na płeć na równym poziomie, beneficjenci składając wnioski o dofinansowanie nie deklarują kogo zatrudnią, gdyż zostałaby zaburzona omawiana zasada, gdyż każdy ma mieć równy dostęp do zatrudnienia niezależnie od płci. Analizując omawiany wskaźnik w podziale na priorytety można zaobserwować, że w jednych zatrudnionych zostało więcej kobiet w innych mężczyzn. IZ RPO WSL przyjęła odpowiednie kryteria wyboru projektów do dofinansowania dot. polityk horyzontalnych (określenie stopnia realizacji polityki równych szans, polityki ochrony środowiska, wpływ projektu na utworzenie nowych miejsc pracy). Projekt mający pozytywny wpływ na realizację poszczególnych polityk horyzontalnych otrzymuje dodatkowe punkty w trakcie przeprowadzanej oceny merytoryczno-technicznej, co w konsekwencji zwiększa jego szansę na otrzymanie dofinansowania.

Poniżej na wykresach zaprezentowano postęp realizacji wskaźników w czterech podziałach procentowych. Na wykresie obrazującym szacowaną realizację nie przedstawiono wskaźników utworzone miejsca pracy w podziale na płeć, w związku z brakiem danych.

Rysunek 68 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu X

Rysunek 69 Szacowana realizacja w ramach priorytetu X

Szczegółowe informacje dot. realizacji przedmiotowego priorytetu zostały przedstawione w pkt. 6 niniejszego *Sprawozdania*.

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym nie pojawiły się problemy z wdrażaniem przedmiotowego priorytetu.

4. PROGRAMY WSPÓŁFINANSOWANE Z EFS – SPÓJNOŚĆ I KONCENTRACJA WSPARCIA

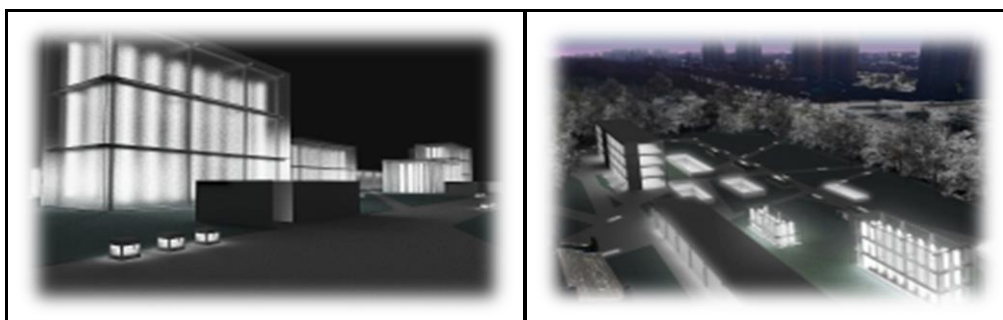
Nie dotyczy

5. EFRR/FS – DUŻE PROJEKTY

W ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013* realizowane są trzy duże projekty w ramach dwóch priorytetów.

W związku z niedotrzymaniem terminu rzeczowego rozpoczęcia realizacji projektu *Budowa nowoczesnej hali widowiskowo-sportowej Podium*, Zarząd Województwa Śląskiego, Uchwałą nr 3625/219/IV/2012 z dnia 21 grudnia 2012 r. podjął decyzję o rozwiązaniu przedmiotowej umowy na podstawie § 21 ust. 1 pkt. 1 umowy nr UDA-RPSL.06.01.00-00-002/09-00 o dofinansowanie projektu. 28 lutego 2013 r. Zarząd Województwa Śląskiego uchwałą nr 451/237/IV/2013 przyjął aktualizację URPO WSL na lata 2007-2013, w którym zostały zaktualizowane wartości projektów oraz usunięto z listy projekt kluczowy pn. *Budowa nowoczesnej hali widowiskowo-sportowej Podium*. Pismem z dnia 18 marca 2013 r. Zarząd Województwa Śląskiego rozwiązał z Beneficjentem - Miastem Gliwice umowę o dofinansowanie projektu nr UDA-RPSL.06.01.00-00-002/09-00 z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia.

Budowa nowej siedziby Muzeum Śląskiego w Katowicach

Beneficjent: Muzeum Śląskie w Katowicach

Priorytet/działanie: VI Zrównoważony rozwój miast/ 6.1 Wzmacnianie regionalnych ośrodków wzrostu

Całkowita wartość projektu: 65,26 mln EUR.

Kwota dofinansowania: 43,27 mln EUR.

Przewidywany okres realizacji: 2007-2014

Realizacja finansowa projektu: 38,62 mln euro (89,24%)

Opis projektu: Projekt muzeum ma na celu zachowanie dla przyszłych pokoleń dziedzictwa kulturowego oraz wzrost atrakcyjności turystycznej regionu. Ważnym elementem na drodze do poprawy zdolności adaptacyjnych mieszkańców do zmian społecznych i gospodarczych jest tożsamość m. in. regionalna, stąd w ramach działania będą wspierane inicjatywy z zakresu pielęgnowania istniejącego dziedzictwa kulturowego i tradycji, historii, osiągnięć kulturalnych, lokalnych obyczajów i języka. Zmiany w tym obszarze pozwolą na wykreowanie nowoczesnego społeczeństwa, otwartego i kreatywnego - przyczyniając się do wzrostu wartości zasobów ludzkich.

Zaawansowanie prac:

- 5 maja 2010r. projekt został przekazany do KE,
- 13 sierpnia 2010r. IZ RPO WSL podpisała warunkową umowę o dofinansowanie z beneficjentem,
- 25 maja 2011r. KE wydała pozytywną decyzję ws. dofinansowania projektu,
- wrzesień 2010r. podpisano umowę na pełnienie funkcji inżyniera kontraktu,
- kwiecień 2010 r. rozpoczęcie przetargu na głównego wykonawcę robót,
- luty 2011r. została przeprowadzona kontrola uprzednia Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych powyższego zamówienia, nie stwierdzono naruszeń.
- w dniach 10-11 maja 2011r. została przeprowadzona kontrola w trakcie realizacji projektu przez IZ RPO WSL, mająca na celu ocenę zgodności wykorzystania środków finansowych z zakresem określonym w umowie o dofinansowanie, kontrola stwierdziła istotne uchybienia mające skutek finansowy,
- 7 czerwca 2011r. podpisano umowę z głównym wykonawcą,
- w okresie od 31.05.2011 do 28.07.2011r. Urząd Kontroli Skarbowej przeprowadził audyt w zakresie gospodarowania środkami pochodzącymi z budżetu UE w ramach RPO WSL, w wyniku którego zostały przedstawione informacje o nieprawidłowościach w realizacji projektu. W związku z powyższym w dniach od 7 do 9 września 2011r. IZ RPO WSL przeprowadziła kontrolę doraźną mającą na celu weryfikację stwierdzonych przez UKS nieprawidłowości. W informacji pokontrolnej opisano uchybienia skutkujące korektą finansową, powodującą obniżenie dofinansowania,
- w dniu 20 sierpnia 2012r. IZ RPO WSL przeprowadziła kontrolę doraźną projektu. Kontrola obejmowała swoim zakresem prawidłowość przeprowadzenia zamówienia na pełnienie funkcji Inżyniera Kontraktu dla robót przygotowawczych związanych z budową nowej siedziby Muzeum Śląskiego. W wyniku kontroli została nałożona korekta finansowa w wysokości 5%,
- 1 sierpnia 2013 r. IZ RPO WSL przeprowadziła kontrolę doraźną projektu, która obejmowała weryfikację zamówienia publicznego na wykonanie projektu oraz dokumentacji wykonawczej systemu informacji wizualnej nowej siedziby Muzeum Śląskiego. Kontrola nie wykryła naruszeń w przedmiotowym przetargu.

Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach

Beneficjent: Miasto Katowice

Priorytet/działanie: VI Zrównoważony rozwój miast/ 6.1 Wzmacnianie regionalnych ośrodków wzrostu

Całkowita wartość projektu: 76,75 mln EUR.

Kwota dofinansowania: 43,44 mln EUR.

Przewidywany okres realizacji: 2010-2015

Realizacja finansowa projektu: 17,26 mln euro (39,74%)

Opis projektu: celem projektu jest budowa nowoczesnego obiektu spełniającego funkcje kongresowo - wystawiennicze. Inwestycja przyczyni się do poprawy wizerunku Katowic i regionu śląskiego w Polsce i za granicą. Wpłynie na wzrost konkurencyjności miasta poprzez rozwój i wzmocnienie funkcji metropolitarnych. W wyniku realizacji projektu zrewitalizowany zostanie obszar o powierzchni 8,4 ha.

Zaawansowanie prac:

- 2 września 2010r. przekazanie projektu do Komisji Europejskiej,
- 19 października 2010r. podpisanie warunkowej umowy o dofinansowanie z beneficjentem (w przypadku nie uzyskania akceptacji ze strony KE na realizację inwestycji ze środków unijnych umowa ulega natychmiastowemu rozwiązaniu),
- lipiec 2010r. podpisanie umowy na pełnienie funkcji inżyniera kontraktu,
- od 22 do 25 lutego 2011r. IZ RPO WSL przeprowadziła kontrolę ex-post zamówienia publicznego na inżyniera kontraktu, nie stwierdzono uchybień,
- 3 października 2011r podpisano umowę z głównym wykonawcą robót budowlanych,
- 19 października 2011r. przekazanie placu budowy oraz rozpoczęcie robót,
- 10 maja 2012r. została przeprowadzona kontrola IZ RPO WSL mająca na celu ocenę zgodności realizacji projektu z zakresem określonym w umowie o dofinansowanie. Kontrola zakończyła się wynikiem pozytywnym,
- 4 października 2012r. Beneficjent poinformował IZ, że z uwagi na niezgodność harmonogramu rzeczowo-finansowego ze stanem rzeczywistym zaawansowania budowy oraz ze słabym zaawansowaniem prac budowlanych, Beneficjent w dniu 17 września 2012r. był zmuszony odstąpić od umowy z Generalnym Wykonawcą. W związku z powyższym wszczęto procedurę przetargową związaną z wyborem nowego wykonawcy na dokończenie budowy Międzynarodowego Centrum Kongresowego. Termin otwarcia ofert przewidziano na 30 stycznia 2013r;
- 29 maja 2013r. podpisano umowę z Wykonawcą na dokończenie budowy. Problemy związane z koniecznością przeprowadzenia nowej procedury przetargowej skutkowały przesunięciem rzeczowego terminu zakończenia realizacji projektu na 26.02.2015r.

Beneficjent w chwili obecnej w składanych do IZ RPO WSL wnioskach o płatność wykazuje sprawną realizację inwestycji, nie zagrożoną dalszymi opóźnieniami mającymi wpływ na terminowe zakończenie realizacji projektu.

- od 17 do 19 lipca 2013r. została przeprowadzona kontrola doraźna projektu zakończona wynikiem pozytywnym,
- 17 lipca 2013r. projekt uzyskał decyzję KE dotyczącą pomocy publicznej (finansowanie zgodne z rynkiem wewnętrznym w myśl art 107 ust 3 lit c Traktatu o funkcjonowaniu UE bez zastrzeżeń KE),
- 26 listopada 2013r. KE wydała pozytywną decyzję ws. dofinansowania projektu

Kontynuacja budowy Drogowej Trasy Średnicowej „Zachód” – odcinek Zabrze

Beneficjent: Województwo Śląskie

Priorytet/poddziałanie: VII Transport/ 7.1.1 Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej

Przewidywany okres realizacji: 2007-2014

Opis projektu: projekt ma na celu zapewnienie sprawnych powiązań komunikacyjnych w węzłowym obszarze konurbacji katowickiej, w tym miast, przez które przebiega, dla obsłużenia ruchu mającego swoje źródła i cele wewnątrz konurbacji. Projekt został podzielony na trzy zadania (podprojekty). Pierwsze zadanie (podprojekt) Beneficjent zrealizował z innych środków finansowych, natomiast w ramach dwóch pozostałych zadań (podprojektów) Beneficjent wnioskuję o środki unijne z RPO WSL.

Zaawansowanie prac:

- projekt przeszedł pozytywnie wstępną ocenę formalną i merytoryczno-techniczną,
- lipiec 2008r. podpisano umowę ramową z Beneficjentem,
- wnioski o dofinansowanie składane są oddzielnie dla dwóch podprojektów:
 - a) dla podprojektu 2 orientacyjny całkowity koszt realizacji projektu to 133,88 mln euro w tym maksymalne dofinansowanie to 43,86 mln euro. Wniosek o dofinansowanie został złożony 16 maja 2011, 9 stycznia 2012 r. został wysłany do KE, a 8 czerwca 2012r. KE wydała pozytywną decyzję ws. dofinansowania projektu. 9 maja 2012r. została przeprowadzona kontrola IZ RPO WSL mająca na celu ocenę zgodności realizacji projektu z zakresem określonym w decyzji o dofinansowanie. Kontrola zakończyła się wynikiem pozytywnym. Zakończenie inwestycji zaplanowane na wrzesień 2014 roku. Realizacja finansowa projektu to 30,04 mln euro (68,49%).

b) dla podprojektu 3 orientacyjny całkowity koszt realizacji projektu to 205,32 mln euro w tym maksymalne dofinansowanie to 46,90 mln euro. Wniosek o dofinansowanie został złożony 14 października 2011r., wniosek pozytywnie przeszedł ocenę formalną i merytoryczną – techniczną, podprojekt został wysłany do KE 14 czerwca 2012r. KE wydała pozytywną decyzję ws. dofinansowania projektu 25 października 2012r. Została podpisana umowa z generalnym wykonawcą w dniu 12 grudnia 2012r. Zakończenie inwestycji zaplanowano na grudzień 2014r. Beneficjent jest w trakcie zmiany modelu finansowania podprojektu poprzez uzyskanie dofinansowania z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Do dnia dzisiejszego składane były do IZ RPO WSL jedynie wnioski sprawozdawcze.

Wszystkie projekty dla których istnieje obowiązek przeprowadzenia postępowania OOS przedkładają IZ RPO WSL całą dokumentację środowiskową (decyzja środowiskowa, postanowienia uzgadniające, opiniujące i raport środowiskowy), która jest weryfikowana na etapie oceny formalnej wniosku o dofinansowanie.

Z pomocy w ramach inicjatywy Jaspers korzystali beneficjenci przygotowujący projekt pn. *Kontynuacja budowy Drogowej Trasy Średnicowej „Zachód” – odcinek Zabrze – Gliwice*, projekt pn. *Budowa nowej siedziby Muzeum Śląskiego w Katowicach* oraz projekt pn. *Budowa nowoczesnej hali widowiskowo-sportowej Podium*.

W ramach RPO WSL na lata 2007-2013 nie identyfikuje się projektów środowiskowych o koszcie całkowitym z przedziału 25–50 mln EUR.

6. POMOC TECHNICZNA

Wydatki poniesione z *priorytetu X Pomoc Techniczna RPO WSL* miały na celu wsparcie procesu zarządzania i wdrażania oraz informacji i promocji *RPO WSL* i były zgodne z *Rocznym Planem Działań na 2012 rok*.

Wysokość alokacji na *priorytet X Pomoc techniczna* wynosi 43,20 mln EUR, co stanowi ok. 2,5% całej alokacji na *Program*.

Alokacja na wydatki związane z przygotowaniem, zarządzaniem, monitorowaniem, oceną, kontrolą i ewaluacją realizacji *RPO WSL*, działaniami mającymi na celu zwiększenie zdolności administracyjnych oraz informacją i promocją odnośnie *Programu* została podzielona na działania w ramach *priorytetu X Pomoc techniczna*.

Wysokość alokacji na działania w ramach *priorytetu X Pomoc techniczna* przedstawia się następująco:

- ⇒ działanie 10.1 Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania – 39 196 934 euro, co stanowi ok. 91 % całej alokacji na *priorytet X*,
- ⇒ działanie 10.2. Działania informacyjne i promocyjne- 4 000 000 euro, co stanowi ok. 9 % alokacji na *priorytet X*.

W ramach priorytetu X Pomoc techniczna realizowane projekty finansowane są w 100% ze środków EFRR.

Zadania objęte finansowaniem ze środków Pomocy Technicznej RPO WSL realizowane są na podstawie *Rocznych Planów Działań* w podziale na *działanie 10.1 Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania* oraz *działanie 10.2 działania informacyjne i promocyjne*.

W ramach priorytetu X realizowane jest działanie 10.1 *Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania* zapewniające efektywne i sprawne zarządzanie oraz wdrażanie RPO WSL.

Roczny Plan Działań na 2013 rok w zakresie Pomocy Technicznej RPO WSL, *działanie 10.1* zakładał wydatki na poziomie 4.720.322,03 euro, co stanowi 12,04 % alokacji na *działanie 10.1* na cały okres programowania.

W okresie sprawozdawczym realizowano następujące zadania, które przyczyniły się do wsparcia procesów zarządzania i wdrażania RPO WSL poprzez:

- ⇒ finansowanie kosztów zatrudnienia pracowników zaangażowanych w proces zarządzania i wdrażania RPO WSL 2007-2013 oraz kolejny okres programowania 2014-2020 w celu zapewnienia sprawnej i efektywnej realizacji programu. Przeznaczono: 3.757.075,71 euro,
- ⇒ finansowanie kosztów organizacji i obsługi procesu oceny i selekcji projektów w ramach RPO WSL 2007-2013 m.in. wydatków związanych z wynagrodzeniami dla członków Komisji Oceny Projektów, kosztów usług gastronomicznych na potrzeby posiedzeń Komisji Oceny Projektów. Przeznaczono: 34.928,29 euro,
- ⇒ finansowanie kosztów podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników tj. studia podyplomowe, szkolenia, kursy języków obcych, a także podróże służbowe krajowe i zagraniczne pracowników zajmujących się zadaniami związanymi z RPO WSL 2007-2013 oraz kolejnym okresem programowania 2014-2020, w celu zapewnienia odpowiednio wykształconej kadry zaangażowanej w proces zarządzania i wdrażania programu, w tym również wyjazdy związane z przeprowadzaniem kontroli projektów związanych z RPO WSL. Przeznaczono: 271.967,85 euro,
- ⇒ finansowanie wykonania badań ewaluacyjnych, a także badań, opinii, analiz, studiów, ekspertyz oraz tłumaczeń na potrzeby RPO WSL, których celem jest usprawnienie systemu wdrażania i zarządzania funduszami unijnymi w obecnym i przyszłym okresie programowania. Przeznaczono: 270.928,24 euro,
- ⇒ finansowanie kosztów bieżącego utrzymania i wyposażenia Instytucji Zarządzającej RPO WSL 2007-2013, w tym utrzymanie budynku, opłaty związane z korzystaniem z telefonów stacjonarnych, mobilnym dostępem do Internetu, zapewnienie odpowiedniego wyposażenia stanowisk pracy dla pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego m.in. w sprzęt biurowy i komputerowy wraz z oprogramowaniem, a także zakup materiałów biurowych i pomocy naukowych, których celem jest usprawnienie funkcjonowania Instytucji Zarządzającej RPO WSL 2007-2013. Przeznaczono: 324.680,02 euro,

- ⇒ finansowanie kosztów stworzenia, uruchomienia, utrzymania oraz obsługi technicznej Systemu Informatycznego służącego sprawnej obsłudze procesu realizacji RPO WSL 2007-2013. Przeznaczono: 15.908,60 euro,
- ⇒ finansowanie kosztów przygotowania wydawnictw dotyczących RPO WSL 2007-2013, w tym przygotowanie wydawnictwa nt. polityki regionalnej pt. „Śląskie Studia Regionalne” oraz organizacji konferencji i spotkań min. z Liderem Subregionów, z przedstawicielami Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz spotkania pn. „Posiedzenie Grupy sterującej ds. ewaluacji RPO WSL na lata 2007-2013”, spotkań w ramach konsultacji społecznych projektu RPO WSL 2014-2020, spotkań Regionalnego Forum Terytorialnego, spotkań grupy roboczej ds. programowania, spotkania dot. Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu RPO WSL na lata 2014-2020, spotkania zamykającego kontrolę Komisji Europejskiej w zakresie instrumentów inżynierii finansowej, spotkań dot. konsultacji projektów do kontraktu terytorialnego w ramach Strategii dla Rozwoju Polski Południowej do roku 2020, posiedzenia zespołu ds. opracowania RPO na lata 2014-2020, spotkania w związku z pracami przygotowawczymi nad LSI dla perspektywy finansowej 2014-2020, konferencji podsumowującej konsultacje projektu mandatu negocjacyjnego województwa śląskiego, spotkań dotyczących realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, spotkania w ramach grupy IQ Net, spotkania grupy roboczej ds. transportu (w tym obsługa Komitetu Monitorującego RPO WSL 2007-2013). Przeznaczono: 44.833,32 euro.

W 2013 roku w ramach *Pomocy Technicznej działanie 10.1* sfinansowano 221 stanowisk pracy, a 215 osób zaangażowanych w proces zarządzania i wdrażania wzięło udział w 137 szkoleniach, warsztatach, seminariach, konferencjach, kursach językowych oraz studiach podyplomowych. Wykonano 3 badania ewaluacyjne oraz zakupiono m.in. 57 sztuk zestawów komputerowych, faks laserowy, 15 drukarek, dyktafon oraz meble biurowe.

Dofinansowanie *Rocznego Planu Działań na rok 2013* realizowanego przez IP2 RPO WSL w ramach priorytetu X *Pomoc Techniczna działanie 10.1* ”Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania” zostało przyznane Decyzją Zarządu Województwa Śląskiego pełniącego rolę Instytucji Zarządzającej RPO WSL nr UDA-RPSL.10.01.00-00-002/12-00 z dnia 10 stycznia 2013 r. w wysokości 2 166 038,81 euro. Uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego nr 2760/299/IV/2013 z dnia 3 grudnia 2013 r. zmniejszono plan finansowy wydatków Śląskiego Centrum Przedsiębiorczości o kwotę 57 221,88 euro. Łącznie w 2013 roku w ramach 5 zadań wydatkowano 2 021 895,85 euro. Poziom realizacji w stosunku do zakładanego w *Rocznym Planie Działań na rok 2013* wyniósł 93,35%. W ramach *działania 10.1* realizowane były następujące zadania:

- ⇒ finansowanie kosztów zatrudnienia pracowników zaangażowanych w proces wdrażania RPO WSL 2007-2013 oraz finansowanie kosztów związanych z wynagrodzeniem osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych w celu wsparcia procesu wdrażania RPO WSL 2007-2013 oraz w kolejnym okresie programowania 2014-2020, na które wydatkowano 1 675 299,25 euro,

- ⇒ wyposażenie stanowisk pracy w sprzęt biurowy, komputerowy wraz z oprogramowaniem, audiowizualny, teleinformatyczny, elektroniczny itp., a także zakup urządzeń i materiałów biurowych, pomocy naukowych (m.in. literatury fachowej, słowników, czasopism itp.) umożliwiających prawidłowe wykonanie zadań związanych z procesem wdrażania RPO WSL 2007-2013, na które wydatkowano 40 126,67 euro,
- ⇒ finansowanie wydatków organizacyjno-administracyjnych, stworzenie, uruchomienie i utrzymanie, a także obsługa techniczna systemów informatycznych umożliwiających prawidłowe wykonanie zadań związanych z procesem wdrażania RPO WSL 2007-2013 oraz w kolejnym okresie programowania 2014-2020, a także organizacja spotkań dotyczących RPO WSL 2007-2013 i kolejnego okresu programowania 2014-2020, na które wydatkowano 233 729,76 euro,
- ⇒ finansowanie kosztów podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników zaangażowanych w proces wdrażania RPO WSL 2007-2013 oraz w kolejnym okresie programowania 2014-2020, na które wydatkowano 54 791,58 euro,
- ⇒ finansowanie kosztów podróży służbowych pracowników zaangażowanych w proces wdrażania RPO WSL 2007-2013 oraz kolejnego okresu programowania 2014-2020, na które wydatkowano 17 948,59 euro.

Poniżej w tabeli zaprezentowano liczbę i wartość projektów realizowanych w ramach programu na koniec okresu sprawozdawczego w podziale na typy projektów. Na koniec okresu sprawozdawczego biorąc pod uwagę podpisane decyzje wykorzystano alokację na poziomie 71%.

Tabela 44 Liczba i wartość wszystkich projektów / planów działań w ramach programu dofinansowanych ze środków pomocy technicznej według głównych typów (projekty objęte decyzjami/ umowami o dofinansowanie)

Lp.	Typ projektu	Liczba projektów objętych decyzjami/ umowami od uruchomienia programu	Wartość projektów objętych decyzjami/ umowami (w części dofinansowania ze środków UE) od uruchomienia programu
1.	Szkolenia	20	1 908 355,09
2.	Zatrudnienie	18	22 542 725,43
3.	Sprzęt komputerowy	20	403 367,08
4.	Wyposażenie remont/wynajem powierzchni biurowych	25	2 782 486,97
5.	Promocja i informacja	13	1 703 163,67
6.	Ekspertyzy/doradztwo	14	60 018,18
7.	Ewaluacje	10	624 553,10
8.	Kontrola/audyt	5	96 960,40

9.	Organizacja procesu wyboru projektów	12	379 960,68
10.	Organizacja komitetów monitorujących i podkomitetów	7	8 297,56
11.	Inne	14	574 001,34
12.	Razem	27	31 083 889,49

7. PROMOCJA I INFORMACJA

Dane dot. powyższego punktu zostały umieszczone w załączniku nr X do niniejszego *Sprawozdania*.

Załączniki

- I. Tabela 1. Postęp fizyczny RPO WSL*
- II. Tabela 2. Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w EUR)*
- III. Tabela 3. Podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii*
- IV. Tabela 4. Postęp fizyczny wg priorytetów*
- V. Tabela 5. Wskaźniki kontekstowe*
- VI. Tabela 6. EU 2020*
- VII. Tabela 7. SUE RMB*
- VIII. Tabela 8. Wskaźniki kluczowe (core indicators) 2007-2013*
- IX. Tabela 9. Matryca instrumentów finansowych 2007-2013*
- X. Formularz dot. informacji i promocji*
- XI. Projekty komplementarne*
- XII. Realizacja projektów kluczowych*
- XIII. Analiza wdrażania działań powierzonych IP2 RPO WSL*
- XIV. Realizacja projektów JESSICA*
- XV. Koszty jednostkowe*
- XVI. Podział alokacji projektu kluczowego Podium*

Spis rysunków

Rysunek 1 Zestawienie dokumentów IZ RPO WSL	24
Rysunek 2 Postęp realizacji RPO WSL w okresie sprawozdawczym i od uruchomienia Programu (wartość w mln EUR)	31
Rysunek 3 Postęp realizacji RPO WSL narastająco w podziale na kwartały	32
Rysunek 4 Poziom wykorzystania alokacji RPO WSL w podziale na priorytety stan na koniec grudnia 2013 roku	34
Rysunek 5 Postęp wdrażania PRS.....	34
Rysunek 6 Liczba ogłoszonych konkursów w podziale na lata.....	35
Rysunek 7 Realizacja projektów w podziale na powiaty województwa śląskiego (wartość w tys. EUR)	37
Rysunek 8 Realizacja projektów w podziale na powiaty województwa śląskiego (liczba).....	38
Rysunek 9 Udział procentowy środków w podziale na obszary tematyczne od uruchomienia Programu (wartość EUR i liczba).....	40
Rysunek 10 Realizacja Strategii Europa 2020 na podstawie zaalokowanych i zakontraktowanych w ramach RPO WSL środków w ramach poszczególnych inicjatyw flagowych	50
Rysunek 11 Spójność RPO WSL z priorytetami Krajowego Programu Reform na rzecz Strategii Europa 2020 .	57
Rysunek 12. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w grudniu 2013r.	67
Rysunek 13. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sekcji PKD w 2013r.	70
Rysunek 14 Realizacja priorytetu I od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym	95
Rysunek 15 Rozkład projektów w podziale na beneficjentów	97
Rysunek 16 Rozkład projektów w podziale na powiaty.....	98
Rysunek 17 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu I.....	101
Rysunek 18 Szacowana realizacja w ramach priorytetu I.....	102
Rysunek 19 Realizacja priorytetu II od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym	108
Rysunek 20 Rozkład projektów w podziale na beneficjentów	110
Rysunek 21 Rozkład projektów w podziale na powiaty (wartość w tys. EUR)	111
Rysunek 22 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu II	113
Rysunek 23 Szacowana realizacja w ramach priorytetu II	114
Rysunek 24 Realizacja priorytetu III od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym	119
Rysunek 25 Rozkład projektów w podziale na beneficjentów	121
Rysunek 26 Rozkład projektów w podziale na powiaty.....	122
Rysunek 27 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu III	125
Rysunek 28 Szacowana realizacja w ramach priorytetu III	125
Rysunek 29 Realizacja priorytetu IV od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym.....	130
Rysunek 30 Rozkład projektów w podziale na beneficjentów	132
Rysunek 31 Rozkład projektów w podziale na powiaty.....	133
Rysunek 32 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu IV	135
Rysunek 33 Szacowana realizacja w ramach priorytetu IV	135
Rysunek 34 Realizacja priorytetu V od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym	140
Rysunek 35 Rozkład projektów w podziale na beneficjentów	141
Rysunek 36 Rozkład projektów w podziale na powiaty.....	143
Rysunek 37 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu V	145
Rysunek 37 Szacowana realizacja wskaźników w ramach priorytetu V.....	146
Rysunek 38 Realizacja priorytetu VI od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym.....	151
Rysunek 39 Rozkład projektów w podziale na beneficjentów	152
Rysunek 40 Rozkład projektów w podziale na powiaty.....	154
Rysunek 41 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu VI	156
Rysunek 42 Szacowana realizacja w ramach priorytetu	157
Rysunek 43 Realizacja priorytetu VII od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym	162
Rysunek 44 Rozkład projektów w podziale na beneficjentów	164
Rysunek 45 Rozkład projektów w podziale na powiaty.....	166
Rysunek 46 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu VII.....	169

<i>Rysunek 47 Szacowana realizacja w ramach priorytetu VII.....</i>	<i>169</i>
<i>Rysunek 48 Realizacja priorytetu VIII od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym.....</i>	<i>174</i>
<i>Rysunek 49 Rozkład projektów w podziale na beneficjentów</i>	<i>176</i>
<i>Rysunek 50 Rozkład projektów w podziale na powiaty.....</i>	<i>177</i>
<i>Rysunek 51 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu VIII.....</i>	<i>179</i>
<i>Rysunek 52 Szacowana realizacja w ramach priorytetu VIII</i>	<i>179</i>
<i>Rysunek 53 Realizacja priorytetu IX od uruchomienia Programu i w okresie sprawozdawczym.....</i>	<i>184</i>
<i>Rysunek 54 Rozkład projektów w podziale na beneficjentów</i>	<i>186</i>
<i>Rysunek 55 Rozkład projektów w podziale na powiaty.....</i>	<i>187</i>
<i>Rysunek 56 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu IX.....</i>	<i>189</i>
<i>Rysunek 57 Szacowana realizacja w ramach priorytetu IX</i>	<i>190</i>
<i>Rysunek 58 Realizacja priorytetu X Pomoc techniczna od uruchomienia Programu.....</i>	<i>195</i>
<i>Rysunek 59 Realizacja wskaźników w ramach priorytetu X</i>	<i>196</i>
<i>Rysunek 60 Szacowana realizacja w ramach priorytetu X</i>	<i>196</i>

Spis tabel

<i>Tabela 1 Najważniejsze zmiany w URPO wprowadzone w okresie sprawozdawczym</i>	<i>25</i>
<i>Tabela 2 Najważniejsze zmiany w Podręczniku Procedur Wdrażania RPO WSL wprowadzone w okresie sprawozdawczym.....</i>	<i>27</i>
<i>Tabela 3 Szczegółowe informacje dot. aktualizowanych wytycznych w okresie sprawozdawczym</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 4 Zestawienie zakontraktowanych środków w podziale na obszary przestrzenne od uruchomienia Programu w mln EUR.....</i>	<i>36</i>
<i>Tabela 5 Wartość projektów realizowanych w ramach Programu w podziale według formy prawnej beneficjentów (mln EUR)</i>	<i>39</i>
<i>Tabela 6 Informacja nt. projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych krajowych.....</i>	<i>40</i>
<i>Tabela 7 Harmonogram posiedzeń RI w 2013 roku.....</i>	<i>45</i>
<i>Tabela 8 Działania promocyjno i informacyjne.....</i>	<i>46</i>
<i>Tabela 9 Postęp realizacji projektów na koniec 2013 roku</i>	<i>48</i>
<i>Tabela 10 Unia innowacji/polityka przemysłowa w erze globalizacji</i>	<i>51</i>
<i>Tabela 11 Europejska agenda cyfrowa.....</i>	<i>51</i>
<i>Tabela 12 Mobilna młodzież</i>	<i>52</i>
<i>Tabela 13 Europa efektywnie korzystająca z zasobów.....</i>	<i>52</i>
<i>Tabela 14 Europejski program walki z ubóstwem</i>	<i>53</i>
<i>Tabela 15 Odniesienie osi priorytetowych RPO WSL do Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego</i>	<i>58</i>
<i>Tabela 16 Komplementarność w ramach RPO WSL z innymi programami</i>	<i>72</i>
<i>Tabela 17 Mechanizmy/narzędzia RPO WSL służące zapewnieniu koordynacji i komplementarności wsparcia</i>	<i>75</i>
<i>Tabela 18 Rozkład projektów realizujących cross- financing.....</i>	<i>78</i>
<i>Tabela 19 Harmonogram posiedzeń Komitetu Monitorującego RPO WSL w 2013r.</i>	<i>85</i>
<i>Tabela 20 Harmonogram posiedzeń grupy roboczej do spraw partnerstwa społeczno – gospodarczego w 2013 roku</i>	<i>86</i>
<i>Tabela 21 Postęp realizacji priorytetu I w podziale na działania.....</i>	<i>95</i>
<i>Tabela 22 Zbiórce zestawienie konkursów w ramach priorytetu I</i>	<i>96</i>
<i>Tabela 23 Rozkład projektów w ramach priorytetu I w podziale na obszary (wartość w mln EUR i liczba)</i>	<i>97</i>
<i>Tabela 24 Postęp realizacji priorytetu II w podziale na działania od uruchomienia Programu</i>	<i>109</i>
<i>Tabela 25 Rozkład projektów w podziale na obszary (wartość w mln EUR i liczba)</i>	<i>110</i>
<i>Tabela 26 Postęp realizacji priorytetu III w podziale na działania od uruchomienia Programu.....</i>	<i>119</i>
<i>Tabela 27 Zestawienie naborów w ramach priorytetu III.....</i>	<i>120</i>
<i>Tabela 28 Rozkład projektów w podziale na obszary</i>	<i>121</i>
<i>Tabela 29 Postęp realizacji priorytetu IV w podziale na działania</i>	<i>130</i>
<i>Tabela 30 Rozkład projektów realizowanych w ramach priorytetu IV w podziale na obszary w mln EUR.....</i>	<i>132</i>
<i>Tabela 31 Realizacja działań w ramach priorytetu V</i>	<i>140</i>
<i>Tabela 32 Rozkład projektów w podziale na obszary (wartość w mln EUR i liczba)</i>	<i>142</i>

<i>Tabela 33 Postęp realizacji priorytetu VI w podziale na działania</i>	<i>151</i>
<i>Tabela 34 Rozkład projektów w ramach priorytetu VI w podziale na obszary (wartość w mln EUR i liczba)...</i>	<i>153</i>
<i>Tabela 35 Postęp realizacji priorytetu VII w podziale na działania.....</i>	<i>162</i>
<i>Tabela 36 Rozkład projektów w ramach priorytetu VII w podziale na obszary (wartość w mln EUR i liczba)..</i>	<i>164</i>
<i>Tabela 37 Postęp realizacji priorytetu VIII w podziale na działania.....</i>	<i>175</i>
<i>Tabela 38 Rozkład projektów w ramach priorytetu VIII w podziale na obszary (wartość w mln EUR i liczba)</i>	<i>176</i>
<i>Tabela 39 Postęp realizacji priorytetu IX w podziale na działania</i>	<i>184</i>
<i>Tabela 40 Rozkład projektów w ramach priorytetu IX w podziale na obszary (wartość w mln EUR i liczba)...</i>	<i>186</i>
<i>Tabela 41 Liczba i wartość wszystkich projektów / planów działań w ramach programu dofinansowanych ze środków pomocy technicznej według głównych typów (projekty objęte decyzjami/ umowami o dofinansowanie)</i>	<i>204</i>

	IMIE I NAZWISKO	PODPIS	DATA
OPRACOWAŁ:	<i>Małgorzata Durda</i> <i>Koordynator zespołu ds. sprawozdawczości</i>		
AKCEPTOWAŁ:	<i>Magdalena Sadek</i> <i>Kierownik referatu ds. monitoringu i kontroli programu</i>		
ZATWIERDZIŁ:	<i>Małgorzata Staś</i> <i>Dyrektor Wydziału Rozwoju Regionalnego</i>		